

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Ι΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ - ΣΥΝΟΔΟΣ Α΄

Συνεδρίαση 13^{ης} Δεκεμβρίου 2011

Ωρα έναρξης: 4.05 μ.μ.

Αρ. 15

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Γ. ΟΜΗΡΟΥ)

Καλό απόγευμα.

Κηρύσσω την έναρξη των εργασιών της σημερινής συνεδρίας της Βουλής. Παρακαλώ το γραμματέα να διαπιστώσει εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

(Α. ΠΙΤΣΙΛΛΙΔΗΣ)

Υπάρχει απαρτία, έντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι -να καλωσορίσω βέβαια τους παριστάμενους υπουργούς- αρχίζουμε σήμερα τη συζήτηση του κρατικού προϋπολογισμού για το 2012. Πρόκειται για την κορυφαία κοινοβουλευτική διαδικασία, κατά την οποία τα μέλη του σώματος έχουν την ευκαιρία να εκφράσουν τις απόψεις τους επί του κρατικού προϋπολογισμού, ευρύτερα επί της οικονομίας, αλλά και επί της γενικότερης πορείας της χώρας.

Στόχος μας είναι να ολοκληρώσουμε τη συζήτηση το βράδυ της Πέμπτης, οπότε και θα διενεργηθεί ψηφοφορία. Όπως έχει ήδη συμφωνηθεί, σήμερα θα μιλήσουν οι αρχηγοί ή εκπρόσωποι των κομμάτων ξεκινώντας από το μικρότερο σε κοινοβουλευτική δύναμη κόμμα. Η συζήτηση θα συνεχιστεί αύριο στις εννιά το πρωί και παρακαλώ να τηρούμε αυστηρά τα χρονοδιαγράμματα, διότι θα είναι πάρα πολύ πιεστικός ο χρόνος, όπως αντιλαμβάνεστε. Παρακαλώ επίσης όλους τους ομιλητές να περιοριστούν αυστηρά στο χρόνο που έχει συμφωνηθεί να δοθεί, όπως ήταν η ομόφωνη απόφαση των πολιτικών κομμάτων. Γνωρίζετε ότι, πέραν του κρατικού προϋπολογισμού, θα συζητηθούν αυτό το τριήμερο και άλλα κυβερνητικά νομοσχέδια και προτάσεις νόμου.

Καλώ τώρα τον πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού, τον κ. Νικόλα Παπαδόπουλο, να καταθέσει σε συντομία, σε διάστημα δέκα λεπτών, τα κύρια συμπεράσματα που αναδεικνύονται μέσα από την έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού, η οποία έχει ήδη κυκλοφορήσει και βρίσκεται στα χέρια σας.

Παρακαλώ, ο πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

Ν. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Κυρία υπουργέ,

Κύριοι υπουργοί,

Δεν ξέρω αν θα πάρω δέκα λεπτά, γιατί όντως προσπάθησα να κόψω κάποιες αναφορές από το γραπτό κείμενο που έχουμε ενώπιόν μας, αλλά πιστεύω ότι πρέπει να διαβαστεί η έκθεση, γιατί νομίζω τα συμπεράσματα είναι πάρα πολύ σημαντικά και οι στιγμές είναι ιδιαίτερα σημαντικές για την κυπριακή οικονομία. Άρα, όλα αυτά τα ζητήματα, νομίζω, θα πρέπει να τα δούμε με τη δέουσα προσοχή και επιμέλεια και την υπευθυνότητα που θα πρέπει ακριβώς να χαρακτηρίζουν το σώμα.

Θα ήθελα σ' αυτό το σημείο να ευχαριστήσω ιδιαίτερα τα μέλη της επιτροπής Οικονομικών για τη σημαντική και χρήσιμη συμμετοχή και συμβολή τους κατά την εξέταση των προϋπολογισμών. Φέτος δεν είχαν να αντιμετωπίσουν μόνο το ετήσιο έντονο και πυκνό πρόγραμμα εξέτασης των προϋπολογισμών των υπουργείων, αλλά και τα έκτακτα μέτρα οικονομικής εξυγίανσης, η εξέταση των οποίων ξεκίνησε από τον Αύγουστο αυτού του χρόνου και συνεχίζεται μέχρι και σήμερα.

Ευχαριστώ επίσης όλα τα μέλη της Βουλής που παρευρέθηκαν στις συζητήσεις και ιδιαίτερα τους προέδρους των κοινοβουλευτικών επιτροπών, οι οποίοι μετέφεραν τη δική τους γνώση και πείρα στις σχετικές συζητήσεις επί όλων των ζητημάτων που αφορούσαν τις επιτροπές τους.

Τέλος, επιθυμώ να ευχαριστήσω και να εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου στις υπηρεσίες της Βουλής των Αντιπροσώπων και ιδιαίτερα στη γραμματεία της επιτροπής Οικονομικών, η οποία, όπως κάθε χρόνο έτσι και φέτος, κατέβαλε υπεράνθρωπες προσπάθειες, για να ετοιμάσει τα πρακτικά, την έκθεση του προϋπολογισμού, ως επίσης και όλα τα μέτρα εξυγίανσης που θα έχουμε αύριο ενώπιόν μας.

(Η σχετική έκθεση, αποσπάσματα της οποίας ανέγνωσε ο πρόεδρος της επιτροπής.)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για το νομοσχέδιο «Ο περί Προϋπολογισμού του 2012 Νόμος του 2011»

Μέλη της επιτροπής:

Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος	Γιάννος Λαμάρης
Άγγελος Βότσης	Πάμπος Παπαγεωργίου
Αβέρωφ Νεοφύτου	Νίκος Νικολαΐδης
Μάριος Μαυρίδης	Νίκος Κουτσού
Χάρης Γεωργιάδης	Γιώργος Περδίκης
Σταύρος Ευαγόρου	

ΜΕΡΟΣ Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1. Εισαγωγή

Ο κρατικός προϋπολογισμός για το οικονομικό έτος 2012 κατατέθηκε στη Βουλή των Αντιπροσώπων, σύμφωνα με το άρθρο 81 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας, στις 13 Οκτωβρίου 2010 και ακολούθως παραπέμφθηκε ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για μελέτη και υποβολή σχετικής έκθεσης προς το σώμα.

Η κατάθεση του υπό συζήτηση προϋπολογισμού έγινε εντός των προβλεπόμενων συνταγματικών πλαισίων, τρεις μήνες πριν από την έναρξη του επόμενου οικονομικού έτους, στην πρώτη συνεδρία της ολομέλειας του σώματος της παρούσας συνόδου.

Η συζήτηση του υπό αναφορά προϋπολογισμού, άρχισε στις 17 Οκτωβρίου 2011 με την παρουσίαση της οικονομικής πολιτικής και δημοσιονομικής κατάστασης από τον Υπουργό Οικονομικών κ. Κίκη Καζαμία και έληξε στις 28 Νοεμβρίου 2011, με την ολοκλήρωση της παρουσίασης των επιμέρους προϋπολογισμών όλων των υπουργείων και ανεξάρτητων υπηρεσιών.

Πραγματοποιήθηκαν συνολικά δεκαεννέα συνεδρίες της επιτροπής, ως ακολούθως:

- τρεις συνεδρίες για την κατ' άρθρον συζήτηση των δαπανών του κρατικού προϋπολογισμού του 2012 για όλα τα υπουργεία,
- Δεκαπέντε συνεδρίες για τη συζήτηση των επί μέρους προϋπολογισμών των υπουργείων και ανεξάρτητων υπηρεσιών και ειδικότερα για την ανάλυση των στόχων και της πολιτικής τους,
- μία συνεδρία για σκοπούς έγκρισης του προσχεδίου έκθεσης της επιτροπής, όπως και αριθμού τροποποιήσεων¹ στον κρατικό προϋπολογισμό του 2012, οι οποίες κατατέθηκαν στην επιτροπή από το Υπουργείο Οικονομικών μετά την επίσημη κατάθεση του προϋπολογισμού.

Σημειώνεται ότι στα πλαίσια της συζήτησης του κρατικού προϋπολογισμού, βάσει πάγιας πρακτικής των τελευταίων ετών, προσήλθε επίσης ενώπιον της επιτροπής ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, σε συνεδρία που πραγματοποιήθηκε μετά τη λήξη της συζήτησης στις 5 Δεκεμβρίου 2011, ο

¹ Μέχρι την έναρξη συζήτησης του υπό αναφορά προϋπολογισμού, στις 13 Δεκεμβρίου 2011 είχαν κατατεθεί συνολικά δέκα τροποποιήσεις.

οποίος κατέθεσε τις θέσεις και εκτιμήσεις της εποπτικής αρχής αναφορικά με την ευρύτερη οικονομική και δημοσιονομική κατάσταση.

Τέλος, ο Υπουργός Οικονομικών στις 8 Δεκεμβρίου 2011² ανέλυσε ενώπιον της ολομέλειας του σώματος τη γενική οικονομική πολιτική της κυβέρνησης, τη δημοσιονομική κατάσταση, καθώς και τις προτεραιότητες και τους στόχους της κυβέρνησης για το έτος 2012, όπως διαγράφονται μέσα από τον υπό συζήτηση προϋπολογισμό.

Το τελικό πρόγραμμα συνεδριών για τη συζήτηση του κρατικού προϋπολογισμού του 2012, έχει ως ακολούθως:

- Δευτέρα, 17 Οκτωβρίου 2011
 - Υπουργός Οικονομικών
 - α. Ανάλυση κρατικών εσόδων
 - β. Δημοσιονομικοί δείκτες
 - γ. Οικονομική πολιτική και δημοσιονομική κατάσταση
- Υπουργείο Οικονομικών
- Γενικό Λογιστήριο
- Γραφείο Προγραμματισμού
- Τετάρτη, 19 Οκτωβρίου 2011
 - Κατ' άρθρον συζήτηση επί των δαπανών του κρατικού προϋπολογισμού του 2011
- Πέμπτη, 20 Οκτωβρίου 2011
 - Κατ' άρθρον συζήτηση επί των δαπανών του κρατικού προϋπολογισμού του 2011
 - (Συνέχιση της συζήτησης)
- Παρασκευή, 21 Οκτωβρίου 2011
 - Κατ' άρθρον συζήτηση επί των δαπανών του κρατικού προϋπολογισμού του 2011
 - (Συνέχιση της συζήτησης)
- Τρίτη, 25 Οκτωβρίου 2011
 - Γραφείο Εφόρου Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων
 - Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως
 - Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών
- Πέμπτη, 27 Οκτωβρίου 2011
 - Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού
- Δευτέρα, 31 Οκτωβρίου 2011
 - Υπουργείο Υγείας
- Πέμπτη, 3 Νοεμβρίου 2011
 - Υπουργείο Άμυνας
- Δευτέρα, 7 Νοεμβρίου 2011
 - Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως
- Τρίτη, 8 Νοεμβρίου 2011
 - Δικαστική Υπηρεσία
 - Νομική Υπηρεσία
- Πέμπτη, 10 Νοεμβρίου 2011
 - Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού
- Δευτέρα, 14 Νοεμβρίου 2011
 - Υπουργείο Εσωτερικών
- Τρίτη, 15 Νοεμβρίου 2011
 - Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου
 - Υπηρεσία Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών
 - Αναθεωρητική Αρχή Προσφύγων
 - Βουλή των Αντιπροσώπων
 - Γραφείο Επιτρόπου Νομοθεσίας και Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού
- Πέμπτη, 17 Νοεμβρίου 2011
 - Υπουργείο Εξωτερικών

² Στοιχεία της ομιλίας του Υπουργού Οικονομικών ενώπιον της ολομέλειας του σώματος δεν έχουν περιληφθεί στην παρούσα έκθεση.

- Τρίτη, 22 Νοεμβρίου 2011
 - Κυβερνητικός Εκπρόσωπος
(Κονδύλια Διαφώτισης)
 - Ελεγκτική Υπηρεσία
 - Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού
 - Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα
- Πέμπτη, 24 Νοεμβρίου 2011
 - Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
- Δευτέρα, 28 Νοεμβρίου 2011
 - Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων
- Πέμπτη, 1 Δεκεμβρίου 2011
 - Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος
- Δευτέρα, 5 Δεκεμβρίου 2011
 - Διοικητής Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
(Οικονομική κατάσταση και εκτιμήσεις)
- Δευτέρα, 12 Δεκεμβρίου 2011
 - Έγκριση προσχεδίου έκθεσης της επιτροπής
 - Έγκριση τροποποιήσεων του προϋπολογισμού του 2012 που κατατέθηκαν από το Υπουργείο Οικονομικών

Στα πλαίσια των ειδικότερων διαδικασιών που ακολουθούνται κάθε χρόνο για τη συζήτηση του κρατικού προϋπολογισμού, βάσει πάγιας πρακτικής, τηρήθηκαν/κατατέθηκαν ενώπιον της επιτροπής τα ακόλουθα:

- Πλήρη στενογραφημένα πρακτικά για όλες τις συζητήσεις, τα οποία αποστενογραφήθηκαν και βρίσκονται στη διάθεση όλων των βουλευτών.
- Ειδικό παρουσιολόγιο, προσυπογραφέν από τον πρόεδρο της επιτροπής σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού της Βουλής.
(Οι παρουσίες των βουλευτών μελών και μη μελών της επιτροπής στις συνεδρίες εμφανίζονται στο παρουσιολόγιο, το οποίο περιλαμβάνεται στο Μέρος Δ της παρούσας έκθεσης.)
- Γραπτά σημειώματα/ομιλίες με συγκεκριμένα στοιχεία αναφορικά με τις δαπάνες κάθε υπουργείου, τους στόχους και την πολιτική, το βαθμό υλοποίησης δαπανών και άλλα συναφή στοιχεία, κατ' απαίτηση της επιτροπής.
- Ειδική διαδικασία ερωτήσεων, με βάση την οποία όλοι οι βουλευτές έχουν το δικαίωμα να υποβάλλουν γραπτώς ερωτήσεις επί ειδικών κονδυλίων του υπό αναφορά προϋπολογισμού, οι οποίες διαβιβάζονται αρμοδίως στα αντίστοιχα υπουργεία/υπηρεσίες για κατάθεση γραπτώς των σχετικών απαντήσεων.
- Ειδικός κατάλογος όλων των στοιχείων, των οποίων ζητήθηκε η κατάθεση κατά τη διάρκεια των συζητήσεων.

2. Κατ' άρθρον συζήτηση

Η διαδικασία της κατ' άρθρον συζήτησης, ακολουθήθηκε για δεύτερη συνεχή χρονιά και προηγήθηκε της συζήτησης επί των στόχων και της πολιτικής κάθε υπουργείου, η οποία διεξάγεται στην παρουσία των αρμοδίων υπουργών.

Η επιτροπή είχε την ευκαιρία να διεξέλθει κατά κεφάλαιο και άρθρο το κείμενο του υπό συζήτηση προϋπολογισμού και να υποβάλει ερωτήσεις επί συγκεκριμένων άρθρων αναφορικά με διάφορα θέματα αρμοδιότητας των υπουργείων. Είχε επίσης την ευκαιρία να ζητήσει την κατάθεση συγκεκριμένων γραπτών στοιχείων για σωρεία κονδυλίων που περιλαμβάνονται στα κεφάλαια που αντιστοιχούν σε όλα τα υπουργεία, τα οποία η εκτελεστική εξουσία δεσμεύτηκε να καταθέσει ενώπιον της επιτροπής πριν την έναρξη της κυρίως συζήτησης του προϋπολογισμού.

Κατάλογος των ζητηθέντων στοιχείων κατά υπουργείο περιλαμβάνεται στο Μέρος Ε της παρούσας έκθεσης.

Η κατ' άρθρον συζήτηση, σύμφωνα με τα πιο πάνω, έγινε στην παρουσία των γενικών διευθυντών/αναπληρωτών γενικών διευθυντών όλων των υπουργείων, οι οποίοι πλαισιώθηκαν από ανώτερους τεχνοκράτες των υπουργείων τους και οι οποίοι έδωσαν τις αναγκαίες επεξηγήσεις σε όλα τα ερωτήματα που τους υποβλήθηκαν εκ μέρους της επιτροπής.

Στο Μέρος Α της παρούσας έκθεσης, παρατίθεται η ανάλυση του Υπουργού Οικονομικών αναφορικά με την ακολουθούμενη οικονομική πολιτική της κυβέρνησης, το οικονομικό πλαίσιο επί του οποίου βασίζεται ο κρατικός προϋπολογισμός του 2012 όπως και άλλα συναφή ζητήματα (βαθμός υλοποίησης, συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί, τροποποιήσεις του κρατικού προϋπολογισμού του 2012).

Στο Μέρος Β της παρούσας έκθεσης παρατίθενται στοιχεία αναφορικά με τις δαπάνες (τακτικές και αναπτυξιακές) που αφορούν τα επιμέρους κεφάλαια του κρατικού προϋπολογισμού του 2012, τα οποία αντιστοιχούν στα έντεκα υπουργεία.

Στο Μέρος Γ παρατίθενται οι παρατηρήσεις των κοινοβουλευτικών ομάδων και άλλων κομμάτων για τον κρατικό προϋπολογισμό του 2012.

Στο Μέρος Δ παρατίθεται το παρουσιολόγιο βουλευτών κατά τις συνεδρίες της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για τη μελέτη του κρατικού προϋπολογισμού του 2012.

Στο Μέρος Ε παρατίθεται κατάλογος ζητηθέντων στοιχείων κατά την κατ' άρθρον συζήτηση του κρατικού προϋπολογισμού για το 2012.

Στο Μέρος Στ παρατίθενται πίνακες, οι οποίοι κατατέθηκαν από το Υπουργείο Οικονομικών και οι οποίοι αποτυπώνουν τη δημοσιονομική κατάσταση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

1. Οικονομικό πλαίσιο

Στις 17 Οκτωβρίου 2011, ο Υπουργός Οικονομικών ανέλυσε το οικονομικό πλαίσιο επί του οποίου βασίζεται ο κρατικός προϋπολογισμός του 2012, καταθέτοντας τα ακόλουθα:

- Η κυπριακή οικονομία εξακολουθεί να βρίσκεται αντιμέτωπη με μη θετικές αξιολογήσεις από διεθνείς οργανισμούς και οίκους αξιολόγησης.
- Οι υποβαθμίσεις των τελευταίων μηνών λόγω της έκθεσης του τραπεζικού συστήματος στην ελληνική οικονομία και της ύπαρξης σοβαρών διαρθρωτικών προβλημάτων στα δημόσια οικονομικά, πλήττουν και την κυπριακή οικονομία γενικότερα.
- Η εξυγίανση των δημοσίων οικονομικών θα πρέπει να επισπευθεί με την προώθηση πειστικών, διαρθρωτικών μέτρων με άμεσο αποτέλεσμα, τα οποία θα πρέπει να διασφαλίζουν την μακροοικονομική σταθερότητα και την απρόσκοπτη αναπτυξιακή πορεία της οικονομίας.

Συναφώς ο αρμόδιος υπουργός, καταθέτοντας στοιχεία ενώπιον της επιτροπής αναφορικά με τον ρυθμό ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας, δήλωσε τα ακόλουθα:

- Ο ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας λόγω του τραγικού συμβάντος στις 11 Ιουλίου 2011 υπολογίζεται να περιορισθεί γύρω στο 0,5% για το 2011 (από 1,5% που αποτελεί την πρόβλεψη στο Πρόγραμμα Σταθερότητας) και να κυμανθεί γύρω στο 0,2% το 2012 σε πραγματικούς όρους, σε σύγκριση με πρόβλεψη 2,5% στο Πρόγραμμα Σταθερότητας.
- Ο ρυθμός ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας εκτιμάται ότι και τα επόμενα χρόνια θα συνεχίσει να είναι σχετικά χαμηλός και ότι θα κυμανθεί κατά μέσο όρο γύρω στο 2%-2,5% που είναι αισθητά χαμηλότερος έναντι του μέσου ρυθμού της δεκαετίας που προηγήθηκε της οικονομικής ύφεσης του 2009 και που κυμάνθηκε γύρω στο 4%. Ανάλογες εκτιμήσεις προς αυτή την κατεύθυνση έγιναν για όλες τις χώρες της ευρωζώνης.
- Πρόσθετοι ανασταλτικοί παράγοντες στην πορεία ανάκαμψης της κυπριακής οικονομίας είναι οι ακόλουθοι:
 - Οι αρνητικές επιπτώσεις της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης στο κλίμα εμπιστοσύνης μεταξύ των καταναλωτών και των επενδυτών.
 - Το αρνητικό κλίμα εμπιστοσύνης στην κυπριακή οικονομία από ξένους και κύπριους επενδυτές λόγω των προβλημάτων ανταγωνιστικότητας και των διαρθρωτικών προβλημάτων στα δημόσια οικονομικά, όπως και του μεγάλου μεγέθους του τραπεζικού συστήματος καθώς και λόγω της έκθεσής του στην ελληνική οικονομία.
- Η τελική διαμόρφωση του ρυθμού ανάπτυξης θα εξαρτηθεί από το βαθμό ανάκαμψης τόσο της παγκόσμιας οικονομίας όσο και των οικονομικών των κυριότερων εμπορικών εταίρων της Κύπρου. Σε περίπτωση που οι προβλέψεις για σταδιακή ανάκαμψη της διεθνούς οικονομίας δεν επιβεβαιωθούν, τότε οι επιπτώσεις στην κυπριακή οικονομία θα είναι ανάλογες.

Ο αρμόδιος υπουργός διέγραψε επίσης τις συνθήκες που επικρατούν στην αγορά εργασίας, καταθέτοντας ταυτόχρονα στοιχεία για τη διακύμανση του πληθωρισμού, ως ακολούθως:

- Η βελτίωση της αναπτυξιακής πορείας της κυπριακής οικονομίας των τελευταίων ετών πριν την ύφεση του 2009, αντικατοπτρίστηκε στην αγορά εργασίας. Συγκεκριμένα το ποσοστό ανεργίας από 5,3% το 2005 μειώθηκε στο 3,7% το 2008, ενώ παράλληλα αυξήθηκε η οικονομική μετανάστευση προς την Κύπρο.
- Η αποδυνάμωση της αναπτυξιακής πορείας της κυπριακής οικονομίας μετά το 2009 επηρέασε την αγορά εργασίας αρνητικά με κάποια χρονική υστέρηση. Η ανεργία για το 2011 προβλέπεται να φθάσει γύρω στο 7,3% του εργατικού δυναμικού, ενώ σχετικά ψηλά ποσοστά ανεργίας παρουσιάζονται κυρίως στους τομείς των κατασκευών και του τουρισμού καθώς και στους νεοεισερχομένους λόγω μειωμένων ευκαιριών απασχόλησης. Μικρή επιδείνωση της ανεργίας και αύξησης της γύρω στο 7,5% προβλέπεται για το 2012, δεδομένου ότι ο ετήσιος ρυθμός δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας θα είναι συγκρατημένος.
- Η αποκλιμάκωση της ανεργίας θα επέλθει με χρονική υστέρηση μετά την ανάκαμψη της κυπριακής οικονομίας.
- Ο πληθωρισμός το 2011 με βάση τον Εναρμονισμένο Δείκτη Τιμών Καταναλωτή, υπολογίζεται να κυμανθεί γύρω στο 3,5%, έναντι 2,6% τον προηγούμενο χρόνο λόγω κυρίως των αυξήσεων στις τιμές των πρώτων υλών και της επιβολής του συντελεστή ΦΠΑ στα τρόφιμα και φάρμακα από τις αρχές του 2011 καθώς και της αύξησης των συντελεστών των φόρων κατανάλωσης στα πετρελαιοειδή και τα καπνικά προϊόντα από τα μέλη του 2010. Επιπρόσθετα, η αύξηση στην τιμή χρέωσης της κατανάλωσης ηλεκτρικού ρεύματος κατά 7% θα είναι ακόμη ένας παράγοντας που θα επιδράσει αρνητικά στην πορεία του πληθωρισμού. Ο πληθωρισμός προβλέπεται στο 3,0% το 2012, λόγω της προβλεπόμενης αύξησης του κανονικού συντελεστή ΦΠΑ από 15% στο 17%.
- Μεσοπρόθεσμα εκτιμάται ότι ο πληθωρισμός της κυπριακής οικονομίας θα είναι σε ψηλότερα επίπεδα του μέσου πληθωρισμού των χωρών μελών της ευρωζώνης και των σημαντικότερων εμπορικών εταίρων της Κύπρου. Με βάση τις εκτιμήσεις, κατά το 2013 και 2014, ο πληθωρισμός προβλέπεται να σταθεροποιηθεί και να κυμανθεί γύρω στα 2%.

Σύμφωνα με τον ίδιο αξιωματούχο, η προβλεπόμενη επιβράδυνση του ρυθμού αύξησης των δημοσίων εσόδων, σε συνδυασμό με τις υφιστάμενες δεσμεύσεις δαπανών συνεπάγεται σημαντική επιδείνωση του διαρθρωτικού δημοσιονομικού ελλείμματος χωρίς τη λήψη διαρθρωτικών μέτρων.

Υπό το φως των πιο πάνω, το δημοσιονομικό ισοζύγιο παρουσιάζει την ακόλουθη εικόνα:

- Το δημοσιονομικό ισοζύγιο το έτος 2010 παρουσίασε κάποια βελτίωση, με τον περιορισμό του ελλείμματος στο 5,3% του ΑΕΠ σε σύγκριση με 6% τον προηγούμενο χρόνο, γεγονός το οποίο προέκυψε από προσωρινούς παράγοντες, οι οποίοι αφορούσαν την καταβολή αυξημένου μερίσματος από την Κεντρική Τράπεζα και την Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου καθώς και το κέρδος από την ανταλλαγή επιτοκίου. Με βάση τα πιο πάνω, το δημοσιονομικό έλλειμμα, εξαιρουμένων των προσωρινών παραγόντων δεν παρουσίασε ουσιαστική βελτίωση.
- Το δημόσιο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ ανήλθε στο 61% στο τέλος του 2010 σε σύγκριση με 58% στο τέλος του προηγούμενου χρόνου.
- Σύμφωνα με τις δεσμεύσεις έναντι της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το δημοσιονομικό έλλειμμα θα πρέπει να περιοριστεί κάτω του ποσοστού αναφοράς μέχρι το τέλος του 2012 και παράλληλα να ανατραπεί η αυξητική πορεία του δημόσιου χρέους ως ποσοστό του ΑΕΠ.

Σύμφωνα με τον αρμόδιο υπουργό, η οικονομική και δημοσιονομική πολιτική της κυβέρνησης εστιάζεται στη διόρθωση των διαρθρωτικών προβλημάτων στον τομέα των δημοσίων οικονομικών. Η διόρθωση των ανισοσκελιών θα οδηγήσει στην αναστροφή της αυξητικής πορείας του δημόσιου χρέους, ως ποσοστού του ΑΕΠ, μέσω της δημιουργίας πρωτογενούς πλεονάσματος (χαμηλό δημοσιονομικό έλλειμμα), με την παράλληλη μείωση των χρηματοδοτικών αναγκών και την εξάρτηση από τις αγορές για χρηματοδότηση. Οι εξοικονομήσεις που θα προκύψουν θα οδηγήσουν στην απελευθέρωση πόρων, οι οποίοι θα διοχετεύονται στην ανάπτυξη, στον εκσυγχρονισμό και στην ανανέωση της υποδομής της οικονομίας, με παράλληλη ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής μέσω στόχευσης των κοινωνικών σχεδίων.

2. Δημοσιονομικές Προοπτικές για το 2012 - Μεσοπρόθεσμο Δημοσιονομικό Πλαίσιο (ΜΔΠ) 2012-2014

Παρουσιάζοντας το ΜΔΠ 2012-2014, ο Υπουργός Οικονομικών κατέθεσε τα ακόλουθα:

- Προς υλοποίηση των αναθεωρημένων δημοσιονομικών στόχων και ικανοποίηση των δημοσιονομικών δεσμεύσεων της Κυπριακής Δημοκρατίας όπως προκύπτουν από τη σύσταση του Συμβουλίου Υπουργών Οικονομικών και το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατατέθηκε το πρώτο πακέτο μέτρων, το οποίο εγκρίθηκε από το

Υπουργικό Συμβούλιο στις 9 Αυγούστου 2011, μέρος του οποίου έχει ήδη ψηφισθεί από τη Βουλή των Αντιπροσώπων στις 26 Αυγούστου 2011.

- Συνολικά, η δημοσιονομική επίπτωση των μέτρων που έχουν εγκριθεί από τη Βουλή των Αντιπροσώπων υπολογίζεται περίπου στα €180 εκατομ. ή ως ποσοστό του ΑΕΠ γύρω στο 1%, η οποία όμως δεν κρίνεται ως επαρκής για την υλοποίηση των δημοσιονομικών στόχων.
- Με στόχο τη μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος κάτω από το ποσοστό αναφοράς, ο προϋπολογισμός του 2012 είναι αυστηρά περιοριστικός και περιλαμβάνει πρόσθετα δημοσιονομικά μέτρα κυρίως στο σκέλος των δαπανών.
- Ο προϋπολογισμός του 2012 έχει καθαρά περιοριστικό χαρακτήρα και δύναται να χαρακτηριστεί αυστηρός, ιδιαίτερα όσον αφορά το ύψος των προτεινόμενων πιστώσεων για τις λειτουργικές και άλλες ανελαστικές δαπάνες και συναφώς ενσωματώνει την εισαγωγή σειράς μέτρων δημοσιονομικής εξυγίανσης, τα κυριότερα των οποίων είναι:
 - Εισαγωγή πρόνοιας για τη θεσμοθέτηση τριετούς δεσμευτικού δημοσιονομικού πλαισίου, στο οποίο καθορίζονται ανώτατες οροφές δαπανών ανά υπουργείο/ανεξάρτητη υπηρεσία για τα έτη 2012-2014.
 - Περίληψη πρόνοιας για μείωση των κλιμάκων εισδοχής κατά 10%.
 - Κατάργηση 939 κενών θέσεων στα υπουργεία/τμήματα, έναντι των οποίων υπηρετούν έκτακτοι υπάλληλοι αορίστου ή καθορισμένου χρόνου.
 - Μείωση των προνοιών των κοινωνικών παροχών κατά 10%, σε σύγκριση με την εκτίμηση για τον προϋπολογισμό του 2011.
 - Εισαγωγή εισοδηματικών κριτηρίων για καλύτερη στόχευση των κοινωνικών σχεδίων του επιδόματος τέκνου και της φοιτητικής χορηγίας.
 - Μη καταβολή της ΑΤΑ για το επόμενο εξάμηνο και έναρξη διεργασιών για εξορθολογισμό του θεσμού μέχρι το τέλος του χρόνου.
- Με βάση τον προϋπολογισμό του 2012 και το ΜΔΠ 2012-2014, περιλαμβανομένων των πιο πάνω μέτρων, το δημοσιονομικό έλλειμμα προϋπολογίζεται το 2012 να περιορισθεί στο 2,8% του ΑΕΠ κάτω από το ποσοστό αναφοράς, λαμβανομένης υπόψη της αύξησης του κανονικού συντελεστή ΦΠΑ από 15% σε 17%.
- Με βάση το ΜΔΠ, το δημοσιονομικό έλλειμμα το 2013 και 2014 προβλέπεται, με βάση τα σημερινά δεδομένα, να κυμανθεί γύρω στα 2,1% και 2,0% του ΑΕΠ, αντίστοιχα.
- Για το ΜΔΠ 2012-2014 έχει ενσωματωθεί στον προϋπολογισμό του 2012 πρόνοια, με την οποία καθορίζονται δεσμευτικές οροφές δαπανών κατά τμήμα/υπουργείο ή ανεξάρτητη υπηρεσία.
- Το δημόσιο χρέος προβλέπεται το 2012 σε απόλυτους αριθμούς να αυξηθεί περίπου κατά €590 εκατομ. και να φθάσει τα €12.485 εκατομ., σε σύγκριση με €11.898 εκατομ. που υπολογίζεται για το 2011. Ως ποσοστό του ΑΕΠ, το δημόσιο χρέος υπολογίζεται το 2012 να φθάσει γύρω στο 66,6% σε σύγκριση με 65,5% τον προηγούμενο χρόνο. Η αυξητική πορεία του δημόσιου χρέους, ως ποσοστού του ΑΕΠ, προβλέπεται να αναστραφεί και να παρουσιάσει μείωση από το 2013 και να περιορισθεί στο 66,5% και ακολούθως στο 65,7% το 2014.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

1. Κρατικός προϋπολογισμός του 2012

Σύμφωνα με τα κατατεθέντα από τον Υπουργό Οικονομικών στοιχεία, ο κρατικός προϋπολογισμός του 2012 προβλέπει τα ακόλουθα:

α. Έσοδα

Τα προϋπολογιζόμενα έσοδα, εξαιρουμένων των δανείων, ανέρχονται σε €6.221.000, σε σύγκριση με αναθεωρημένα έσοδα ύψους €5.648.000 το 2011. Ο ρυθμός αύξησης των εσόδων το 2012 υπολογίζεται να φθάσει το 10,1% σε σύγκριση με την αναμενόμενη οριακή αύξηση ύψους 1% το 2011.

Το σύνολο των προϋπολογιζόμενων πιστώσεων του προϋπολογισμού του 2012, εξαιρουμένων των αποπληρωμών των δανείων ανέρχεται στα €7.537.000, σε σύγκριση με προϋπολογιζόμενες δαπάνες ύψους €8.016.000 το 2011. Η ποσοστιαία μείωση των προϋπολογιζόμενων δαπανών του 2012 σε σχέση με τον προϋπολογισμό του 2011 ανέρχεται σε 6,0%, σε σύγκριση με αύξηση 15,2% τον προηγούμενο χρόνο.

Ο δυναμισμός που παρατηρήθηκε στα κρατικά έσοδα τη διετία 2007-2008 ως αποτέλεσμα της υπερθέρμανσης του τομέα των ακινήτων δε διατηρήθηκε, συνεπώς τα έσοδα περιορίστηκαν σε χαμηλότερα επίπεδα. Ως ποσοστό του ΑΕΠ προϋπολογίζεται ότι τα δημόσια έσοδα θα αυξηθούν στο 32,9%, σε σύγκριση με 31,1% το 2011.

Οι σημαντικότερες κατηγορίες των εσόδων είναι οι άμεσοι και έμμεσοι φόροι που συνολικά προϋπολογίζονται για το 2012 στα €5.346.000 και αποτελούν το 86% των συνολικών εσόδων. Το υπόλοιπο 14% των εσόδων, εξαιρουμένων των εισπράξεων από δάνεια, αφορούν τα μη φορολογικά έσοδα, όπως πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών και μεταβιβάσεις.

β. Δαπάνες

Το σύνολο των προϋπολογιζόμενων δαπανών του κρατικού προϋπολογισμού του 2012, εξαιρουμένων των αποπληρωμών δανείων, ανέρχεται στα €7.537.000 σε σύγκριση με €8.016.000 το 2011, σημειώνοντας μείωση ύψους 6,0%.

Οι δημόσιες δαπάνες ως ποσοστό του ΑΕΠ, προβλέπεται ότι θα μειωθούν σε σύγκριση με το 2012 και θα περιορισθούν γύρω στο 39,4% από το 44,1% του προηγούμενου χρόνου.

Ειδικότερα οι δαπάνες προσωπικού περιορίζονται στο 14,5% το 2012 από το 15,1% τον προηγούμενο χρόνο λόγω κατάργησης μεγάλου αριθμού κενών θέσεων. Σε περίπτωση που ληφθούν υπόψη οι συνεισφορές (έκτακτη και μόνιμη), καθώς και η αύξηση της συνεισφοράς για τις συντάξεις των χηρών και ορφανών τότε οι δαπάνες προσωπικού περιορίζονται περαιτέρω ως ποσοστό του ΑΕΠ, στο 13,9%. Σε περίπτωση που συνυπολογισθεί και η μη καταβολή της αυτόματης τιμαριθμικής αναπροσαρμογής (ΑΤΑ) για το πρώτο εξάμηνο του 2012, τότε οι δαπάνες προσωπικού περιορίζονται περαιτέρω στο 13,4% του ΑΕΠ. Όσον αφορά τις μεταβιβάσεις λόγω κυρίως της περίληψης μειωμένων προνοιών στα πλαίσια της κοινωνικής στόχευσης σε συνδυασμό με τη μείωση των επιδομάτων κατά 10%, ως ποσοστό του ΑΕΠ μειώνονται στο 12,0% από 13,9%.

Η μεγαλύτερη κατηγορία δαπανών του δημοσίου, οι δαπάνες προσωπικού που περιλαμβάνουν και τις συντάξεις και τα φιλοδωρήματα, υπολογίζεται να ανέλθουν στα €2.829.000, σε σύγκριση με €2.745.000 το 2011, σημειώνοντας αύξηση της τάξης του 3,0%.

Αναλυτικότερα, το έτος 2012 οι απολαβές προσωπικού αυξάνονται οριακά σε ποσοστό ύψους 0,9%, σε σύγκριση με τον προηγούμενο χρόνο λόγω κατάργησης μεγάλου αριθμού κενών θέσεων. Το ποσοστό αυτό μετατρέπεται σε αρνητικό και φθάνει το -1,6%, σε περίπτωση που ληφθεί υπόψη μη καταβολή της ΑΤΑ για το πρώτο εξάμηνο του 2012, ενώ οι συντάξεις και τα φιλοδωρήματα αυξάνονται με ψηλότερο ρυθμό ύψους 12,5% λόγω αύξησης του αριθμού των αναμενόμενων αφυπηρετήσεων.

Η δεύτερη μεγαλύτερη κατηγορία δαπανών είναι οι μεταβιβαστικές πληρωμές που αποτελούνται κυρίως από τις κοινωνικές παροχές, τις χορηγίες προς τους ημικρατικούς οργανισμούς και τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης καθώς και τη συνεισφορά προς τα Ταμεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Η κατηγορία αυτή το 2012 προβλέπεται να μειωθεί με ρυθμό ύψους 10,6% και να φθάσει τα €2.259 εκατομ., σε σύγκριση με €2.529.000 το 2011 λόγω στόχευσης των κοινωνικών παροχών και περίληψης χαμηλότερων χορηγιών για τους ημικρατικούς οργανισμούς και τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης. Οι κοινωνικές παροχές προϋπολογίζονται στα €1.111.111, σε σύγκριση με €1.302.000 τον προηγούμενο χρόνο, σημειώνοντας ρυθμό μείωσης ύψους 14,7%.

Οι υπόλοιπες κατηγορίες δαπανών αφορούν τις λειτουργικές δαπάνες, τις κεφαλαιουχικές δαπάνες και τις πληρωμές τόκων.

Οι λειτουργικές δαπάνες προβλέπονται να περιορισθούν στα €1.132.000 το 2012, σε σύγκριση με €1.271.000 το 2011, σημειώνοντας μείωση της τάξης του 10,9% λόγω κυρίως της κατάργησης του σχεδίου επιστροφής ΦΠΑ για την πρώτη κατοικία.

Οι κεφαλαιουχικές δαπάνες αναμένεται να διατηρηθούν σε σχετικά υψηλά επίπεδα και προϋπολογίζονται το 2012 στα €705 εκατομ., σε σύγκριση με €840 εκατομ. το 2011. Η μείωση του προϋπολογιζόμενου ύψους των κεφαλαιουχικών δαπανών στα επίπεδα που ίσχυαν πριν το 2009, είναι αποτέλεσμα της σταδιακής απόσυρσης των μέτρων τόνωσης της οικονομίας που προωθήθηκαν στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Οικονομικής Ανάκαμψης και επαναφοράς του σε διατηρήσιμα επίπεδα λαμβανομένης υπόψη της δυναμικότητας της οικονομίας.

Οι δαπάνες τόκων προϋπολογίζονται για το 2012 να μειωθούν οριακά κατά 3,3% και να περιορισθούν στα €611 εκατομ., σε σύγκριση με €632 εκατομ. το 2011 λόγω μείωσης του μέσου κόστους.

Οι κοινωνικές παροχές (δηλαδή τα άμεσα χορηγήματα προς τους δικαιούχους) στοχεύονται και στον προϋπολογισμό του 2012 μειώνονται με ρυθμό ύψους 14,7%. Σε απόλυτους αριθμούς προβλέπεται να φθάσουν στα €1.111.000, σε σύγκριση με €1.302.000 το 2011.

2. Συναφή Ζητήματα

α. Βαθμός υλοποίησης αναπτυξιακών δαπανών (προϋπολογισμός 2011)

Βάσει των στοιχείων που κατατίθενται στην επιτροπή επί τακτής βάσεως από το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας σε σχέση με την πορεία υλοποίησης των αναπτυξιακών δαπανών της κυβέρνησης (ανά ομάδα δαπανών) και σύμφωνα με την τελευταία ενημέρωση που είχε η επιτροπή για την περίοδο από 1^{ης} Ιανουαρίου 2011 μέχρι την 31^η Οκτωβρίου 2012, προκύπτουν τα ακόλουθα:

- Ποσοστό υλοποίησης κεφαλαιουχικών δαπανών (έργα συγχρηματοδοτούμενα από κοινοτικούς πόρους, αγορά γης και κτιρίων, ανεγέρσεις, επεκτάσεις και βελτιώσεις κτιρίων, δρόμοι, έργα υποδομής κ.ά.) για την πιο πάνω αναφερόμενη περίοδο 47%, σε σχέση με ποσοστό υλοποίησης για την αντίστοιχη περίοδο του 2010, 42%.
- Ποσοστό υλοποίησης άλλων αναπτυξιακών δαπανών (συντηρήσεις και επιδιορθώσεις, εκπαίδευση προσωπικού/συνέδρια, συμβουλευτικές υπηρεσίες/έρευνες, επιχορηγήσεις, κοινωνικές παροχές κ.ά.) για την ίδια πιο πάνω αναφερόμενη περίοδο 38%, σε σχέση με ποσοστό υλοποίησης για την αντίστοιχη περίοδο του 2010, 53%.
- Ποσοστό υλοποίησης του συνόλου των αναπτυξιακών δαπανών για την ίδια περίοδο του 2011, 44% έναντι ποσοστού υλοποίησης 46% για την αντίστοιχη περίοδο του 2010.

Σημειώνεται ότι η επιτροπή αναμένει την κατάθεση των τελικών στοιχείων για το συνολικό βαθμό υλοποίησης αναπτυξιακών δαπανών για το έτος 2011, στοιχεία τα οποία μέχρι το χρόνο ολοκλήρωσης της παρούσας έκθεσης δεν ήταν διαθέσιμα.

β. Συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί του προϋπολογισμού του 2011

Κατά τη διάρκεια του τρέχοντος έτους, η κυβέρνηση κατέθεσε στη Βουλή επτά νομοσχέδια συμπληρωματικών προϋπολογισμών για το 2011.

Το σύνολο των συμπληρωματικών πιστώσεων, των οποίων ζητήθηκε η έγκριση από τη Βουλή ανέρχεται σε €82.394.365.

Οι υπό αναφορά συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί αναλύονται ως ακολούθως:

- Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού (Αρ. 1) Νόμος του 2011 [Νόμος Αρ. 20(II) του 2011], προβλέπει συμπληρωματική δαπάνη ύψους €20 εκατομ. για την κάλυψη αποζημίωσης προς τις Κυπριακές Αερογραμμές για την περίοδο 2004-2010 λόγω της απαγόρευσης πτήσεων στον εναέριο χώρο της Τουρκίας.
- Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού (Αρ. 2) Νόμος του 2011 [Νόμος Αρ. 38(II) του 2011], προβλέπει συμπληρωματική δαπάνη ύψους €7.200.000 για την παραχώρηση πρόσθετων πιστώσεων για κάλυψη της δαπάνης χαριστικών αποζημιώσεων προς το προσωπικό της Eurocyrgia Airlines Ltd λόγω του τερματισμού των εργασιών της εταιρείας.
- Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού (Αρ. 3) Νόμος του 2011 [Νόμος Αρ. 44(II) του 2011], προβλέπει συμπληρωματική δαπάνη ύψους €10 (συμβολική πρόνοια) για σκοπούς μεταφοράς ποσού ύψους €10 εκατομ. από ήδη εγκεκριμένες πιστώσεις ύψους €70.000.010 από το άρθρο που αφορά την ειδική χορηγία για την ανέγερση/αγορά πρώτης κατοικίας (Υπουργείο Οικονομικών) στις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για σκοπούς κάλυψης των αυξημένων αναγκών που προέκυψαν λόγω παραχώρησης έκτακτου βοήθηματος στα νοικοκυριά εργαζομένων με χαμηλά εισοδήματα και νοικοκυριά με μακροχρόνια ανέργους. Η έκτακτη αυτή χορηγία εντάσσεται στα πλαίσια έγκρισης σειράς αντισταθμιστικών μέτρων λόγω της επιβολής από τη 10^η Ιανουαρίου 2011 συντελεστή Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) ύψους 5% σε τρόφιμα και φάρμακα.
- Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού (Αρ. 4) Νόμος του 2011 [Νόμος Αρ. 47(II) του 2011], προβλέπει συμπληρωματική δαπάνη ύψους €3.700.000 για σκοπούς αποπεράτωσης και παράδοσης του νέου κτιρίου του Κρατικού Θεάτρου (ΘΟΚ).
- Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού (Αρ. 5) Νόμος του 2011 [Νόμος Αρ. 49(II) του 2011], προβλέπει συμπληρωματική δαπάνη ύψους €29.006 για σκοπούς δημιουργίας θέσης Υφυπουργού Προεδρίας για Ευρωπαϊκά Θέματα στην Προεδρία και Προεδρικό Μέγαρο.
- Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού (Αρ. 6) Νόμος του 2011 [Νόμος Αρ. 50(II) του 2011], προβλέπει συμπληρωματική δαπάνη ύψους €24.465.359 για σκοπούς κάλυψης του κόστους

ενοικίασης και εγκατάστασης των προσωρινών μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας που εξασφάλισε η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου για την περίοδο από 1^η Σεπτεμβρίου 2011 έως 29 Φεβρουαρίου 2012.

- Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού (Αρ. 7) Νόμος του 2011 [Νόμος Αρ. 52(II) του 2011], προβλέπει συμπληρωματική δαπάνη ύψους €27.000.000 για σκοπούς κάλυψης διαφόρων προγραμμάτων. Ποσό ύψους €12.075.080 αφορά επιπρόσθετες πιστώσεις για τις τακτικές δαπάνες και ποσό ύψους €14.925.663 αφορά τις αναπτυξιακές δαπάνες.

γ. Άλλες συναφείς ρυθμίσεις

Όπως είναι γνωστό, κατά τη διάρκεια του δευτέρου εξαμήνου του 2011, η κυβέρνηση κατέθεσε στη Βουλή δέσμη έκτακτων οικονομικών μέτρων προς αντιμετώπιση της επιδεινωθείσας δημοσιονομικής κατάστασης. Τα υπό αναφορά νομοσχέδια ψηφίστηκαν σε νόμους στις 26 Αυγούστου 2011 και αποτελούν το πρώτο πακέτο μέτρων δημοσιονομικής εξυγίανσης.

Σύμφωνα με τον Υπουργό Οικονομικών, κ. Κίκη Καζαμία, το εν λόγω πακέτο μέτρων εκτός από μέτρα, των οποίων η υλοποίηση απαιτούσε την κατάθεση νομοσχεδίων περιλάμβανε και άλλα μέτρα, των οποίων όμως η υλοποίηση απαιτεί την ενσωμάτωσή τους στον κρατικό προϋπολογισμό του 2012.

Όλα τα μέτρα, τα οποία προτάθηκαν στα πλαίσια του πρώτου πακέτου μέτρου έχουν ως ακολούθως:

- Εισαγωγή δεσμευτικού τριετούς μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού πλαισίου, με στόχο τη δραστική μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος κοντά στο 0% του ΑΕΠ το 2013.
- Μείωση του ύψους του δημοσιονομικού ελλείμματος για το 2011 στο 4%-4,5% του ΑΕΠ, στο 2%-2,5% το 2012 και στο 0% το 2013.
- Ενδυνάμωση του προϋπολογισμού ανάπτυξης για το 2012, σε σχέση με τις αντίστοιχες δαπάνες για το 2011.
- Προώθηση της κατάργησης των επαγγελματικών συνταξιοδοτικών σχεδίων του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα και της ένταξης των νεοεισερχομένων στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων.
- Μείωση των κλιμάκων εισδοχής των νεοεισερχομένων στον ευρύτερο δημόσιο τομέα κατά 10%, σε σύγκριση με τις ισχύουσες κλίμακες εισδοχής.
- Αύξηση του ποσοστού συνεισφοράς στο Ταμείο για Χήρες και Ορφανά από 0,75% για ορισμένους υπαλλήλους και από 1,75% για υψηλόμισθους υπαλλήλους στο 2% για όλους τους υπαλλήλους.
- Προώθηση δημιουργίας επιπλέον Ταμείου Προνοίας και ρύθμιση της εισφοράς των δύο πλευρών, δηλαδή εργοδότη και εργοδοτούμενων, σε μεταγενέστερο στάδιο για τους νεοεισερχομένους στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων.
- Αύξηση της φορολογίας επί του τόκου των καταθέσεων σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα από 10% σε 15%, με εξαιρέσεις ή μειώσεις για ορισμένες κατηγορίες καταθετών όπως είναι οι συνταξιούχοι.
- Διαφοροποίηση της φορολογίας της λογιζόμενης διανομής κερδών για εταιρείες από 15% σε 17% και άμεση εφαρμογή του εν λόγω μέτρου, αντί με περιθώριο δύο ετών που ισχύει σήμερα.
- Αύξηση του συντελεστή φόρου εισοδήματος για εισοδήματα άνω των €60.000 στο 35%. Για εισοδήματα από €36.000 μέχρι €60.000 να παραμείνει ο ισχύων φορολογικός συντελεστής του 30% και, εφόσον τα εισοδήματα αυτά υπερβαίνουν τις €60.000 να φορολογούνται με επιπλέον συντελεστή ύψους 35%.
- Αύξηση του κανονικού συντελεστή ΦΠΑ από 15% σε 17% και εξαίρεση των επιπτώσεων από τον υπολογισμό της εν λόγω αύξησης από το δείκτη αυτόματης τιμαριθμικής αναπροσαρμογής για το μισθολόγιο στο δημόσιο και ημιδημόσιο τομέα.
- Επιβολή έκτακτης εισφοράς ύψους 3% επί των ακαθάριστων απολαβών κάθε εργαζόμενου και συνταξιούχου προσώπου στον ευρύτερο δημόσιο τομέα για τρία χρόνια ή για όσο καιρό κριθεί σκόπιμο. Οι εισπράξεις να κατατίθενται στο Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας, εκτός της εισφοράς των υπαλλήλων της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου, η οποία θα κατατίθεται στο ταμείο της Αρχής.
- Επιβολή ετήσιου τέλους εγγραφής στο Μητρώο του Εφόρου Εταιρειών για όλες ανεξαιρέτως τις εταιρείες, ύψους €350.

- Αναθεώρηση των συντελεστών φορολόγησης της ακίνητης ιδιοκτησίας για περίοδο τριών ετών, ώστε να δοθεί χρόνος επανεκτίμησης της ακίνητης ιδιοκτησίας σε τρέχουσες τιμές (σε σύγκριση με τιμές του 1980).

Επιπροσθέτως των πιο πάνω, ο αρμόδιος υπουργός στο τότε στάδιο ενημέρωσε την επιτροπή για την προώθηση επίσης μίας σειράς άλλων μέτρων, ως ακολούθως:

- Κατάργηση ημικρατικών οργανισμών, που κρίνεται ότι έχουν ολοκληρώσει τον κύκλο τους.
- Αποκρατικοποίηση του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου.
- Κατάργηση των κενών θέσεων στο δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα με πιθανές εξαιρέσεις, οι οποίες όμως δε θα υπερβαίνουν το 10% του συνόλου των κενών θέσεων.
- Επέκταση της παγοποίησης των διαδικασιών πλήρωσης κενών θέσεων.
- Μείωση του αριθμού των δημόσιων υπαλλήλων στον ευρύτερο δημόσιο τομέα με την υιοθέτηση της πολιτικής “μία πρόσληψη ανά τέσσερις αφυπηρετήσεις”.
- Προώθηση και εφαρμογή του θεσμού της εναλλαξιμότητας, με ανάλογη διαφοροποίηση των σχεδίων υπηρεσίας για όλους τους νεοεισερχομένους.
- Περαιτέρω μείωση των υπερωριών κατά 5% για το 2011 και κατά 20% για το 2012 σε σύγκριση με το 2011 και θεσμοθέτηση του θεσμού της βάρδιας στα σχέδια υπηρεσίας συγκεκριμένων θέσεων.
- Συνέχιση του διαλόγου για κατάργηση της αναπροσαρμογής του ύψους των συντάξεων στην περίπτωση καταβολής γενικών αυξήσεων στους μισθούς των δημόσιων υπαλλήλων.
- Δέσμευση για στόχευση όλων των κοινωνικών παροχών και επιδομάτων, με στόχο την επίτευξη εξοικονομήσεων της τάξης περίπου των €200 εκατομ. ετησίως.
- Εκσυγχρονισμός του συστήματος δημόσιων βοηθημάτων και κατάργηση έκτακτων βοηθημάτων που παραχωρήθηκαν το έτος 2007 με αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου όπως και εκσυγχρονισμός του όλου συστήματος μέχρι τέλους του 2011.

Συναφώς με τα πιο πάνω, ο Υπουργός Οικονομικών με επιστολή του ημερομηνίας 26 Αυγούστου 2011 ενημέρωσε γραπτώς την επιτροπή για το περίγραμμα των προτάσεων, οι οποίες επρόκειτο να προωθηθούν μαζί με τον κρατικό προϋπολογισμό του 2012, αναφέροντας ως τέτοιες, τις ακόλουθες:

- Εισαγωγή αναληφθείσας δέσμευσης για δημοσιονομικό έλλειμμα γύρω στο 2% του ΑΕΠ και 0,5% του ΑΕΠ το 2013. Συναφώς γίνεται πρόνοια για τη θεσμοθέτηση του τριετούς δεσμευτικού Δημοσιονομικού Πλαισίου, στο οποίο καθορίζονται ανώτατες οροφές δαπανών ανά υπουργείο/ανεξάρτητη υπηρεσία για τα έτη 2012-2014.
- Νομοθετική πρόνοια για μείωση των κλιμάκων εισδοχής κατά 10% στη δημόσια υπηρεσία και προώθηση ανάλογης ρύθμισης για τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.
- Νομοθετική πρόνοια για κατάργηση 1 100 κενών θέσεων εισδοχής στη δημόσια υπηρεσία και προώθηση ανάλογης ρύθμισης για τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.
- Νομοθετική πρόνοια για συνέχιση του θεσμού παγοποίησης των διαδικασιών πλήρωσης κενών θέσεων (στη βάση ανάλογης τροπολογίας που υπεβλήθη εκ μέρους της Βουλής και που είχε εγκριθεί κατά την ψήφιση του κρατικού προϋπολογισμού του 2011).
- Περίληψη μειωμένων πιστώσεων για κάλυψη των κοινωνικών παροχών, κατά €200 εκατομ.

Στην ίδια επιστολή αναφέρονται περαιτέρω τα ακόλουθα:

- Για τη στόχευση των κοινωνικών παροχών προωθούνται νομοσχέδια, σκοπός των οποίων είναι η εισαγωγή εισοδηματικών κριτηρίων (στο εισόδημα θα λαμβάνεται υπόψη εισόδημα από εργασία/απασχόληση και οποιεσδήποτε άλλες πηγές εισοδήματος) για καλύτερη στόχευση των κοινωνικών σχεδίων του επιδόματος τέκνου και της φοιτητικής χορηγίας. Ενδεικτικά, προτείνεται όπως αποκόπτονται τα επιδόματα σε νοικοκυριά με δύο τέκνα και ακαθάριστο ετήσιο εισόδημα πέραν των €70.000.
- Για την έκδοση απόδειξης από τον πωλητή/προσφέροντα υπηρεσία επ’ αμοιβή αλλά και από τον αγοραστή/παραλήπτη της υπηρεσίας, προωθείται σχετικό νομοσχέδιο.⁴

⁴ Εκκρεμεί ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

- Για την απάλειψη του δικαιώματος προστασίας των προσωπικών δεδομένων στην περίπτωση που τα αρμόδια κρατικά τμήματα ζητούν πληροφόρηση από άλλες κρατικές υπηρεσίες για περιπτώσεις προσπάθειας φοροδιαφυγής, προωθείται σχετικό νομοσχέδιο.⁵
- Για τη ρύθμιση του δικαιώματος των δημοσίων υπαλλήλων να διεκδικούν προαγωγή νοουμένου ότι θα έχουν τουλάχιστο δώδεκα μήνες εργάσιμου χρόνου μέχρι την αφυπηρέτησή τους, προωθείται σχετικό νομοσχέδιο, το οποίο τυγχάνει νομοτεχνικού ελέγχου από τη Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας.
- Για την τόνωση και ώθηση της ανάπτυξης ετοιμάζεται σχετικό περίγραμμα. Συναφώς καταβάλλεται κάθε δυνατή προσπάθεια για άμεση εφαρμογή των αναπτυξιακών μέτρων, αλλά οι προτάσεις δε θα προνοούν δαπάνες πέραν του προϋπολογισμού για το έτος 2012, ενώ το τριετές πλαίσιο θα επικεντρώνεται σε απλοποίηση γραφειοκρατικών διαδικασιών και στρεβλώσεων.
- Για τη ρύθμιση της μη καταβολής της ΑΤΑ, έχει επιτευχθεί συμφωνία ότι στους εργαζομένους στη δημόσια υπηρεσία και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα δε θα αποδοθεί το ποσοστό αύξησης του τιμαρίθμου της 31^{ης} Δεκεμβρίου 2011, ως εισφορά στα δημόσια ταμεία για την περίοδο που καλύπτεται από 1^{ην} Ιανουαρίου 2012 μέχρι 31^{ης} Δεκεμβρίου 2013, δηλαδή για δύο χρόνια. Ταυτόχρονα θα αρχίσει διάλογος για δικαιότερη κατανομή της ΑΤΑ, με στόχο την ολοκλήρωσή του μέχρι το τέλος του 2011.

Σημειώνεται ότι στις 26 Αυγούστου 2011, η Βουλή μετά από μακρά συζήτηση προχώρησε στην ψήφιση σε νόμους αριθμού κυβερνητικών νομοσχεδίων, επιφέροντας σ' αυτά αριθμό τροποποιήσεων.

Οι τελικές νομοθετικές ρυθμίσεις έχουν ως ακολούθως:

- **Ο περί Εταιρειών (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2011**
 Προβλέπεται η επιβολή της υποχρέωσης καταβολής ετήσιου τέλους ύψους €350 από εγγεγραμμένες εταιρείες, όπως και η επιβολή πρόσθετων επιβαρύνσεων και άλλων ποινών σε περίπτωση μη συμμόρφωσης.
- **Ο περί Έκτακτης Εισφοράς Αξιωματούχων, Εργοδοτούμενων και Συνταξιούχων της Κρατικής Υπηρεσίας και του Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα Νόμος του 2011**
 Προβλέπεται η επιβολή κλιμακωτής έκτακτης εισφοράς επί των απολαβών και των συντάξεων των αξιωματούχων, εργοδοτούμενων και συνταξιούχων στη δημόσια υπηρεσία και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, ανάλογα με το ύψος των ακαθάριστων μηνιαίων απολαβών ή του ύψους των συντάξεων.
- **Ο περί Συνταξιοδοτικών Ωφελημάτων Κρατικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων του Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα περιλαμβανομένων και των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Διατάξεις Γενικής Εφαρμογής) Νόμος του 2011**
 Προβλέπεται η αποκοπή από τις μηνιαίες απολαβές κάθε δημόσιου υπαλλήλου, ποσού που αντιστοιχεί σε ποσοστό ίσο με 3% επί του μισθού του υπαλλήλου στη δημόσια υπηρεσία και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, για σκοπούς διασφάλισης της βιωσιμότητας του κυβερνητικού σχεδίου συντάξεων ή σχεδίου συντάξεων ομοίου με αυτό.
 Με τον ίδιο νόμο προβλέπεται ότι οι νεοεισερχόμενοι υπάλληλοι στο δημόσιο τομέα δε θα εντάσσονται σε κυβερνητικό σχέδιο συντάξεων ή σε σχέδιο συντάξεων όμοιο με αυτό, ενώ επίσης προβλέπεται ότι οι αποκοπές που αφορούν τον ευρύτερο δημόσιο τομέα κατά το πρώτο έτος ισχύος της νομοθεσίας, θα κατατίθενται στο Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας ενώ μετά το τέλος αυτού θα καταβάλλονται στους αντίστοιχους οργανισμούς στους οποίους υπηρετούν οι υπάλληλοι του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Ειδικά οι αποκοπές από τις μηνιαίες απολαβές των υπαλλήλων της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου και της Αρχής Τηλεπικοινωνιών Κύπρου θα καταβάλλονται στην Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου και στην Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου από το πρώτο έτος της ισχύος της νομοθεσίας.
- **Ο περί Εκτάκτου Εισφοράς για την Άμυνα της Δημοκρατίας (Τροποποιητικός) Νόμος του 2011**
 Προβλέπεται αύξηση της φορολογίας (έκτακτη εισφορά για την άμυνα) επί του τόκου των καταθέσεων σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα από 10% σε 15% και διαφοροποίηση της ίδιας φορολογίας επί της λογιζόμενης διανομής κερδών για εταιρείες από 15% σε 17% και άμεση εφαρμογή του εν λόγω μέτρου (αντί με περιθώριο δύο ετών που ισχύει σήμερα).

⁵ Εκκρεμεί ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

- **Ο περί Φορολογίας Ακινήτου Ιδιοκτησίας (Τροποποιητικός) Νόμος του 2011**

Προβλέπεται η τροποποίηση της φορολογίας της ακίνητης ιδιοκτησίας που βρίσκεται στη Δημοκρατία για κάθε έτος επί της αξίας της ακινήτου ιδιοκτησίας, κατά τους ακόλουθους συντελεστές:

Για κάθε ευρώ μέχρι €120.000	0%
Για κάθε ευρώ από €120.001 μέχρι €170.000	4,0%
Για κάθε ευρώ από €170.001 μέχρι €300.000	5,0%
Για κάθε ευρώ από €300.001 μέχρι €500.000	6,0%
Για κάθε ευρώ από €500.001 μέχρι €800.000	7,0%
Για κάθε ευρώ από €800.001 και άνω	8,0%

Η ρύθμιση αυτή θα ισχύει από την 1^η Ιανουαρίου 2012.

- **Ο περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Τροποποιητικός) Νόμος του 2011**

Προβλέπεται η αύξηση του φορολογικού συντελεστή για φυσικά πρόσωπα από 30% σε 35% για φορολογικό εισόδημα που υπερβαίνει τις €60.000 από το φορολογικό έτος 2011.⁶

Πέραν των πιο πάνω, σημειώνεται ότι η κυβέρνηση κατέθεσε στη Βουλή νομοσχέδιο το οποίο ψηφίστηκε σε νόμο (Αρ. Νόμου 45(II)/2011), με το οποίο τροποποιήθηκε ο προϋπολογισμός του 2011 και με τον οποίο καταργήθηκε αριθμός διακοσίων δεκαοκτώ (218) κενών οργανικών θέσεων στη δημόσια υπηρεσία, με απώτερο στόχο τη μείωση της απασχόλησης στο δημόσιο τομέα. Ο νόμος αυτός αποτελεί συνέχεια προηγούμενης νομοθετικής ρύθμισης, με την οποία είχε τροποποιηθεί ο προϋπολογισμός του 2010 για την κατάργηση αριθμού τετρακοσίων πέντε (405) κενών μόνιμων θέσεων στη δημόσια υπηρεσία (Αρ. Νόμου 46(II) του 2010).

Εκ μέρους βουλευτών προτάθηκε επίσης μέσα στα πλαίσια της συζήτησης του πρώτου πακέτου μέτρων αριθμός νομοθετικών ρυθμίσεων, από τις οποίες ψηφίστηκε σε νόμο πρόταση νόμου, με την οποία καταργήθηκε η νομοθεσία για την παροχή ειδικής χορηγίας ως αντιστάθμισμα προς την καταβολή ΦΠΑ για σκοπούς απόκτησης πρώτης κατοικίας και τροποποιήθηκε συναφώς η νομοθεσία για το ΦΠΑ ώστε να καταβάλλεται μειωμένος συντελεστής ΦΠΑ προς 5% για σκοπούς απόκτησης πρώτης κατοικίας.

δ. Τροποποιήσεις του κρατικού προϋπολογισμού του 2012

Ο Υπουργός Οικονομικών στις 9 Δεκεμβρίου 2011 κατέθεσε στη Βουλή δέκα τροποποιήσεις στον κρατικό προϋπολογισμό του 2012 για σκοπούς ενσωμάτωσής τους στον κυρίως προϋπολογισμό και υποβολής τους με τον τρόπο αυτό προς έγκριση από την ολομέλεια του σώματος.

Όπως σχετικά αναφέρεται, μετά την έγκριση του προϋπολογισμού του 2012 από το Υπουργικό Συμβούλιο και την κατάθεσή του στη Βουλή των Αντιπροσώπων, διαπιστώθηκε ότι εκ παραδρομής δεν ενσωματώθηκαν στο προσχέδιο του νομοσχεδίου του περί Προϋπολογισμού του 2012 Νόμου κάποιες ρυθμίσεις που είχαν ήδη εγκριθεί με προγενέστερες αποφάσεις, ενώ κάποιες ρυθμίσεις αποφασίστηκαν μετά την κατάθεση του προϋπολογισμού του 2012 στη Βουλή των Αντιπροσώπων, συνεπώς κρίθηκε αναγκαία η κατάθεση στη Βουλή των σχετικών τροποποιήσεων.

(Επεξηγήσεις αναφορικά με το περιεχόμενο των προτεινόμενων εκ μέρους του Υπουργείου Οικονομικών τροποποιήσεων περιλαμβάνονται στο Μέρος Ζ.)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Κρατικός προϋπολογισμός του 2012

1. Παρατηρήσεις/σχόλια επιτροπής

Ο κρατικός προϋπολογισμός του 2012 όπως αρχικά κατατέθηκε στη Βουλή, προβλέπει δαπάνες (τακτικές και αναπτυξιακές) για τις οποίες ζητείται έγκριση πληρωμής (μη περιλαμβανομένων των δαπανών που βαρύνουν το Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας) ύψους **€6.324.073.257⁷** (αρχικός

⁶ Το κυβερνητικό νομοσχέδιο το οποίο κατατέθηκε στα πλαίσια του πρώτου πακέτου μέτρων με το οποίο προτείνεται η αύξηση του κανονικού συντελεστή ΦΠΑ από 15% σε 17% εκκρεμεί ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

⁷ **Οι συνολικές δαπάνες** που προβλέπονται στον προϋπολογισμό του 2012 ανέρχονται σε **€8.924.818.243** και περιλαμβάνουν τις δαπάνες του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας (**€2.600.745.165**), οι οποίες δε χρήζουν νομοθετικής έγκρισης. Στον ίδιο προϋπολογισμό προϋπολογίζονται **έσοδα ύψους €7.740.313.604 έναντι €6.609.155.683 (προϋπολογισθέντα για το 2011)**, για τα οποία επίσης δε

προϋπολογισμός χωρίς τις τροποποιήσεις που κατατέθηκαν στο μεταξύ από το Υπουργείο Οικονομικών) και παρουσιάζει μείωση δαπανών της τάξης του 6,0% σε σύγκριση με τις αρχικά προϋπολογισθείσες και εγκριθείσες δαπάνες του προϋπολογισμού του 2011 (μη περιλαμβανομένων των συμπληρωματικών προϋπολογισμών του 2011).

Τα μεγέθη του υπό συζήτηση προϋπολογισμού, αναλύονται ειδικότερα ως ακολούθως:

α. **Το ΑΕΠ (σε τρέχουσες τιμές) προβλέπεται για το 2012** σε €18.749,2 έναντι €18.166,8 για το 2011 και €17.465,1 για το 2010.

Σημειώνεται ότι **με βάση το ΜΔΠ**, το ΑΕΠ για το 2013 προβλέπεται σε €19.506,7 και για το 2014 σε €20.394,0.

β. **Τα συνολικά έσοδα για το 2012** προϋπολογίζονται σε €7.740,3⁸ (εξαιρουμένων των δανείων).

- Οι **άμεσοι φόροι για το 2012 προϋπολογίζονται σε €2.219.710.000** έναντι €1.920.000.000 (αναθεωρημένα) για το 2011 και €1.902.583.000 (πραγματικά) για το 2010, €1.892.917.000 (πραγματικά) για το 2009, €2.232.394.000 (πραγματικά) για το 2008, €2.311.074.000 (πραγματικά) για το 2007 και €1.570.128.000 (πραγματικά) για το 2006.

Ως ποσοστό του ΑΕΠ ανέρχονται στο 36,5%.

Στα πλαίσια του ΜΔΠ για το 2013 προϋπολογίζονται σε €2.297.118 και για το 2014 σε €2.375.498.

- Οι **έμμεσοι φόροι για το 2012** προϋπολογίζονται σε €3.126.164.000 έναντι €2.900.000.000 (αναθεωρημένα) για το 2011 και €2.749.993.000 (πραγματικά) για το 2010, €2.709.479.000 (πραγματικά) για το 2009, €3.072.093.000 (πραγματικά) για το 2008, €2.936.626.000 (πραγματικά) για το 2007 και €2.458.818.000 (πραγματικά) για το 2006.

Ως ποσοστό του ΑΕΠ ανέρχονται στο 51,4%.

Στα πλαίσια του ΜΔΠ για το 2013 προϋπολογίζονται σε €3.268.726 και για το 2014 σε €3.434.378.

γ. **Οι συνολικές δαπάνες που προϋπολογίζονται στον κρατικό προϋπολογισμό του 2012** (στις οποίες περιλαμβάνονται και οι δαπάνες που βαρύνουν απευθείας το Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας όπως και οι αποπληρωμές δανείων, οι οποίες δε χρήζουν έγκρισης από τη Βουλή), **ανέρχονται σε €8.924.818.422** (προϋπολογισθείσες) έναντι €8.860.665.181 (προϋπολογισθείσες) για το 2011.

Στα πλαίσια του ΜΔΠ, οι συνολικές δαπάνες για το 2013 προϋπολογίζονται σε €9.699.900.000 και για το 2014 σε €8.933.471.000.

δ. **Η συγκεκριalaίωση οφειλών και δαπανών, κατά κατηγορία δαπάνης,⁹ στον προϋπολογισμό του 2012** (σε σύγκριση με τα έτη 2011, 2010 και 2009), έχει ως ακολούθως:

	2010	2011	2012	
	Πραγματική Δαπάνη €	Εγκεκριμένος Προϋ/μός €	Εγκεκριμένος Προϋ/μός	Αύξηση + Μείωση - €
Ολικό	7.718.239.821	8.860.665.181	8.924.818.422	64.153.241
Πάγιο Ταμείο	1.707.049.433	1.980.842.023	2.600.745.165	619.903.142
Τακτικές Δαπάνες	5.109.175.706	5.679.514.824	5.351.621.906	-327.892.918
Αναπτυξιακές Δαπάνες	902.014.682	1.200.308.334	972.451.351	-227.856.983

χρειάζεται νομοθετική έγκριση.

⁸ Για το σκέλος των εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού, δεν απαιτείται η νομοθετική έγκριση της Βουλής.

⁹ Κρατικός προϋπολογισμός 2012, Τόμος Α', σελ. 35.

- ε. Τα μεγέθη του προϋπολογισμού του 2012, όπως κατατέθηκε στη Βουλή (σε σύγκριση με τα έτη 2005-2010) έχουν ως ακολούθως:

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ΕΣΟΔΑ	4.644,7	5.457,5	5.664,5	7.061,7	6.755,9	6.331,2	6.368,5	7.740,3
ΔΑΠΑΝΕΣ	6.074,1	6.627,3	6.954,0	7.509,6	8.131,6	8.626,8	8.860,7	8.924,8
ΕΛΛΕΙΜΜΑ	-1.429,5	-1.169,8	-1.289,5	-447,9	-1.375,7	-2.295,6	-2.492,2	-1.184,5

- στ. **Οι δαπάνες για την εξυπηρέτηση του δημοσίου χρέους για το 2012** προϋπολογίζονται σε €611.226.000 έναντι €632.075.000 για το 2011 (προϋπολογισθείσες), €459.001.000 για το 2010 (πραγματικές), €511.927.000 για το 2009 (πραγματικές), €739.033.000 για το 2008 (πραγματικές), €656.972.000 (πραγματικές) για το 2007 και €641.182.000 για το 2006 (πραγματικές).

Στα πλαίσια του ΜΔΠ για το 2013, προϋπολογίζονται σε €668.395.000 και για το 2014 σε €735.332.000.

- ζ. **Οι δαπάνες προσωπικού για το 2012** προϋπολογίζονται σε €2.828.616.000 έναντι €2.744.609.000 για το 2011 (προϋπολογισθείσες), €2.500.430.000 για το 2010 (πραγματικές), €2.395.260.000 για το 2009 (πραγματικές), €2.193.471.000 για το 2008 (πραγματικές), €2.039.240.000 (πραγματικές) για το 2007 και €1.995.424.000 (πραγματικές) το 2006.

Στα πλαίσια του ΜΔΠ προϋπολογίζονται για το 2013, σε €2.959.216.000 και για το 2014 σε €3.077.669.000.

Ειδικότερα οι δαπάνες προσωπικού αναλύονται ως ακολούθως:

- **Αποδοχές προσωπικού**, που για το 2012 προϋπολογίζονται σε €2.245.000.000 έναντι €2.225.636.000 για το 2011 (προϋπολογισθείσες), €2.007.069.000 για το 2010 (πραγματικές), €1.967.474.000 για το 2009 (πραγματικές), €1.839.064.000 για το 2008 (πραγματικές), €1.676.449.000 (πραγματικές) για το 2007 και €1.677.495.000 (πραγματικές) το 2006.

Στα πλαίσια του ΜΔΠ για το 2013, προϋπολογίζονται σε €2.350.120.000 και για το 2014 σε €2.444.313.000.

- **Συντάξεις και φιλοδωρήματα**, που για το 2012 προϋπολογίζονται σε €583.616.000 έναντι €518.973.000 για το 2011 (προϋπολογισθείσες), €493.361.000 για το 2010 (πραγματικές), €427.786.000 για το 2009 (πραγματικές), €354.407.000 για το 2008 (πραγματικές), €362.790.000 (πραγματικές) για το 2007 και €317.930.000 (πραγματικές) το 2006.

Στα πλαίσια του ΜΔΠ για το 2013, προϋπολογίζονται σε €609.096.000 και για το 2014 σε €633.356.000.

- η. **Οι λειτουργικές δαπάνες για το 2012** προϋπολογίζονται σε €1.132.270.000 έναντι €1.271.107.000 για το 2011 (προϋπολογισθείσες), €1.033.592.000 για το 2010 (πραγματικές), €1.059.450.000 για το 2009 (πραγματικές), €948.027.000 για το 2008 (πραγματικές), €842.328.000 (πραγματικές) για το 2007 και €682.788.000 (πραγματικές) το 2006.

Στα πλαίσια του ΜΔΠ για το 2013, προϋπολογίζονται σε €1.102.972.000 και για το 2014 σε €1.095.232.000.

- θ. **Οι δαπάνες για μεταβιβάσεις για το 2012** προϋπολογίζονται σε €2.259.530.000 έναντι €2.528.716.000 για το 2011 (προϋπολογισθείσες), €2.314.242.000 για το 2010 (πραγματικές), €2.219.127.000 για το 2009 (πραγματικές), €2.126.889.000 για το 2008 (πραγματικές), €1.901.915.000 (πραγματικές) για το 2007 και €1.581.413.000 (πραγματικές) το 2006.

Στα πλαίσια του ΜΔΠ για το 2013 προϋπολογίζονται σε €2.285.296.000 και για το 2014 σε €2.325.074.000.

Ειδικότερα οι δαπάνες για κοινωνικές παροχές για το 2012, οι οποίες περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων δαπανών στο πιο πάνω κεφάλαιο, προϋπολογίζονται σε €1.111.055.000 έναντι €1.302.532.000 για το 2011 (προϋπολογισθείσες), €1.191.974.000 για το 2010 (πραγματικές), €1.115.595.000 για το 2009 (πραγματικές), €1.003.243.000 για το 2008 (πραγματικές), €875.335.000 (πραγματικές) για το 2007 και €734.846.000 (πραγματικές) το 2006.

Στα πλαίσια του ΜΔΠ για το 2013 προϋπολογίζονται σε €1.128.125.000 και για το 2014 σε €1.146.062.000.

- ι. **Οι δαπάνες για τα έργα υπό κατασκευή για το 2012** προϋπολογίζονται σε €415.831.000 έναντι €511.027.000 για το 2011 (προϋπολογισθείσες), €404.235.000 για το 2010 (πραγματικές), €441.214.000 για το 2009 (πραγματικές), €296.202.000 για το 2008 (πραγματικές), €221.554.000 (πραγματικές) για το 2007 και €257.647.000 (πραγματικές) το 2006.

Στα πλαίσια του ΜΔΠ για το 2013, προϋπολογίζονται σε €329.810.000 και για το 2014 σε €297.521.000.

- κ. **Οι δαπάνες για τα δάνεια για το 2012** (έκδοση δανείων, αποπληρωμές εξωτερικού και εσωτερικού, συνεισφορά στα εξοφλητικά αποθέματα) προϋπολογίζονται σε €1.387.947.000 έναντι €844.224.000 για το 2011 (προϋπολογισθείσες), €758.875.000 για το 2010 (πραγματικές), €897.343.000 για το 2009 (πραγματικές), €893.042.000 για το 2008 (πραγματικές), €761.179.000 (πραγματικές) για το 2007 και €1.107.025 (πραγματικές) το 2006.

Στα πλαίσια του ΜΔΠ για το 2013, προϋπολογίζονται σε €2.073.721 και για το 2014 σε €1.150.110.

- λ. Στον προϋπολογισμό του 2012 προβλέπεται η δημιουργία είκοσι πέντε (25) νέων θέσεων (Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας - Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων) και η κατάργηση εννιακόσιων τριάντα εννέα (939) θέσεων.

Η κατάσταση μόνιμων θέσεων στη δημόσια υπηρεσία στον προϋπολογισμό του 2012 (σύγκριση με το 2011) είναι η ακόλουθη:

Συνοπτική Κατάσταση	2011	2012
Αξιωματούχοι της Δημοκρατίας	137	138
Δημόσια Υπηρεσία	16.770	15.838
Δικαστική Υπηρεσία	302	296
Άμυνα	4.456	4.362
Εσωτερική Ασφάλεια	5.744	5.744
Παιδεία	11.623	11.535
Σύνολο	39.032	37.913

Σημειώνεται ότι αριθμός διακοσίων έξι (206) θέσεων είχαν ήδη καταργηθεί με τροποποιητικό του προϋπολογισμού του 2011 νόμο. Με βάση τις πρόνοιες του προϋπολογισμού του 2012, σύμφωνα με τις οποίες προτείνεται η κατάργηση εννιακόσιων τριάντα εννέα (939) θέσεων και τον αριθμό των θέσεων που έχουν ήδη καταργηθεί σύμφωνα με τα πιο πάνω, το σύνολο των καταργηθέντων και υπό κατάργηση θέσεων στη δημόσια υπηρεσία ανέρχεται σε χίλιες εκατόν δεκαεννέα (1.119) θέσεις.

Η απασχόληση έκτακτου προσωπικού στη δημόσια υπηρεσία έχει ως ακολούθως:

Υπουργείο/Τμήμα/Υπηρεσία	Προϋπολ. 2011	Υπηρετούντες έκτακτοι (15/6/2011)	Προϋπολ. 2012
Σύνολο Προεδρίας και Προεδρικού Μεγάρου	31	31	45
Σύνολο Δικαστικής Υπηρεσίας	16	14	14
Σύνολο Νομικής Υπηρεσίας	15	15	15
Σύνολο Ελεγκτικής Υπηρεσίας	11	6	6
Σύνολο Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως	11	10	10
Σύνολο Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού	3	3	3
Σύνολο Υπηρεσίας Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών	2	1	1

Σύνολο Υπουργείου Άμυνας	3	3	3
Σύνολο Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος	196	164	164
Σύνολο Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως	129	111	123
Σύνολο Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας	154	133	133
Σύνολο Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων	265	242	321
Σύνολο Υπουργείου Εσωτερικών	294	259	258
Σύνολο Υπουργείου Οικονομικών	1406	1216	1214
Σύνολο Γραφείου Προγραμματισμού	1	1	1
Σύνολο Γενικού Λογιστηρίου	118	112	112
Σύνολο Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού	244	235	241
Σύνολο Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων	348	317	321
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	3247	2873	2985

Αναφορικά με την απασχόληση έκτακτων και εργοδοτούμενων καθορισμένης διάρκειας στο Υπουργείο Υγείας¹⁰, η κατάσταση έχει ως ακολούθως:

-	Γενικός Νοσηλευτικός Κλάδος	
-	Υφιστάμενες εγκρίσεις (προϋπολογισμός του 2011)	195
-	Νέες εγκρίσεις (προϋπολογισμός του 20112)	59
-	Διοίκηση	
-	Υφιστάμενες εγκρίσεις (προϋπολογισμός του 2011)	1
-	Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας	
-	Υφιστάμενες εγκρίσεις	71
-	Νέες εγκρίσεις για το 2012	21
-	Παραϊατρικό προσωπικό	
-	Υφιστάμενες εγκρίσεις (προϋπολογισμός του 2011)	175
-	Νέες εγκρίσεις (προϋπολογισμός του 2012)	22
-	Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας	
-	Υφιστάμενες εγκρίσεις (προϋπολογισμός του 2011)	41
-	Οδοντιατρικές Υπηρεσίες	
-	Υφιστάμενες εγκρίσεις (προϋπολογισμός του 2011)	9
-	Φαρμακευτικές Υπηρεσίες	
-	Υφιστάμενες εγκρίσεις (προϋπολογισμός του 2011)	60

¹⁰ Πέραν των εγκρίσεων για απασχόληση έκτακτου προσωπικού έναντι πρόσθετων αναγκών στο Υπουργείο Υγείας, υπάρχει συμφωνημένη διευθέτηση από το 2001, ώστε να υπηρετεί τέτοιος αριθμός προσωπικού (μόνιμου και έκτακτου) όσες είναι και οι εγκεκριμένες θέσεις. Ως εκ τούτου, ο αριθμός έκτακτου προσωπικού που υπηρετεί στο Υπουργείο Υγείας μεταβάλλεται ανά πάσα στιγμή σύμφωνα με το ρυθμό πλήρωσης των μόνιμων οργανικών θέσεων.

- Νέες εγκρίσεις (προϋπολογισμός του 2012) 7
- **Γενικό Χρημίο του Κράτους**
- Υφιστάμενες εγκρίσεις (προϋπολογισμός του 2011) 27

Το σύνολο των εγκρίσεων για ήδη υπηρετούντες εκτάκτους και εργοδοτούμενους καθορισμένης διάρκειας για το έτος 2011, όπως και για νέες προσλήψεις για το έτος 2012 στο Υπουργείο Υγείας, ανέρχεται σε εξακόσιες ογδόντα οκτώ (688).

Η οικονομική κατάσταση για το 2011, σύμφωνα με τα στοιχεία που ο Υπουργός Οικονομικών κατέθεσε στις 17 Οκτωβρίου 2011, είναι η ακόλουθη:¹¹

- **Ρυθμός Ανάπτυξης:** 0,5% (μέσος ετήσιος) (από 1,5% που αποτελεί την πρόβλεψη στο Πρόγραμμα Σταθερότητας και Ανάπτυξης)
- **Πληθωρισμός:** 3,5% (εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή) έναντι 2,6% το 2010, κυρίως λόγω των αυξήσεων στις τιμές των πρώτων υλών και της επιβολής του μειωμένου συντελεστή ΦΠΑ στα τρόφιμα και φάρμακα από τις αρχές του 2011, καθώς και της αύξησης των συντελεστών των φόρων κατανάλωσης στα πετρελαιοειδή και στα καπνικά προϊόντα από τα τέλη του 2010.
- **Ανεργία:** 7,3% για το πρώτο εξάμηνο του 2011. (Μέθοδος: "Έρευνα Εργατικού Δυναμικού")

Οι σχετικές προβλέψεις για το 2012 έχουν ως ακολούθως:

- **Ρυθμός Ανάπτυξης:** 0,2% (σε πραγματικούς όρους) σε σύγκριση με πρόβλεψη 2,5% στο Πρόγραμμα Σταθερότητας.
- **Πληθωρισμός:** 3,0% (βάσει πρόβλεψης του αρμόδιου υπουργείου που βασίζεται στο ενδεχόμενο ο κανονικός συντελεστής ΦΠΑ να αυξηθεί από 15% στο 17%¹²). Σύμφωνα με τις σχετικές εκτιμήσεις κατά το 2013 και 2014, ο πληθωρισμός θα σταθεροποιηθεί και θα κυμανθεί γύρω στο 2%.
- **Ανεργία:** 7,5%.

Συγκριτικά οι προβλέψεις του Υπουργείου Οικονομικών για το έτος 2012 και σύγκρισή τους με τα έτη 2010 και 2011, έχουν ως ακολούθως:

	2010	2011	2012
Ρυθμός Ανάπτυξης (%)	1,1	0,5	0,2
Πληθωρισμός (%)	2,6	3,5	3,0
Ανεργία (%)	6,2	7,3	7,5
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών (% του ΑΕΠ)	-7,8	-7,0	-6,0

Το δημοσιονομικό ισοζύγιο, έχει ως ακολούθως:

- **Για το 2011**, το δημοσιονομικό έλλειμμα αναμένεται στο 6,5% του ΑΕΠ λόγω της χαμηλής ανάπτυξης και της καθυστέρησης στη λήψη διορθωτικών μέτρων, σε σύγκριση με 5,3% του ΑΕΠ το 2010, έτος κατά το οποίο το δημοσιονομικό ισοζύγιο παρουσίασε βελτίωση λόγω προσωρινών παραγόντων που συνίσταντο στην καταβολή αυξημένου μερίσματος από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου και από την Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου, καθώς και στο κέρδος από την ανταλλαγή επιτοκίου.
- **Για το 2012**, το δημοσιονομικό έλλειμμα προϋπολογίζεται να περιοριστεί στο 2,8% του ΑΕΠ, στη βάση των δαπανών που προνοούνται στον υπό συζήτηση προϋπολογισμό.

Όπως έχει σχετικά κατατεθεί, στην πρόβλεψη για το δημοσιονομικό έλλειμμα του 2012, έχουν ληφθεί κυρίως υπόψη έσοδα που θα προέλθουν από την έγκριση του νομοσχεδίου για την αύξηση του κανονικού συντελεστή ΦΠΑ από 15% σε 17%, το οποίο κατατέθηκε και εκκρεμεί ενώπιον της Βουλής των Αντιπροσώπων, όπως και από τη θεσμοθέτηση νομοθετικά εισοδηματικών κριτηρίων για καλύτερη στόχευση των κοινωνικών σχεδίων που αφορούν το επίδομα τέκνου και τη φοιτητική χορηγία.

¹¹ Οικονομικές Εξελίξεις του 2011 και Προοπτικές για το 2012 - Οκτώβριος 2011 - Υπουργείο Οικονομικών. Επιστολή Υπουργού Οικονομικών προς τον Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων, ημερομ. 13 Οκτωβρίου 2011.

¹² Σχετικό νομοσχέδιο εκκρεμεί στη Βουλή.

Ο Υπουργός Οικονομικών, στις 17 Οκτωβρίου 2011 παρουσιάζοντας τον υπό αναφορά προϋπολογισμό ενώπιον της επιτροπής, δήλωσε ότι λόγω της χαμηλής ανάπτυξης και της σημειωθείσας καθυστέρησης στη λήψη διορθωτικών μέτρων, παράγοντα που ο ίδιος αξιωματούχος τόνισε ότι η κυβέρνηση αναγνωρίζει πως συνέβαλε στην επιδείνωση της δημοσιονομικής κατάστασης, το δημοσιονομικό έλλειμμα θα ξεπερνούσε το 7% του ΑΕΠ το 2011. Παρά ταύτα, η υιοθέτηση, όπως ανέφερε, συγκεκριμένων δημοσιονομικών στόχων στον προϋπολογισμό του 2012, αναμένεται ότι θα συγκρατήσει το δημοσιονομικό έλλειμμα για το 2012 σε ποσοστό κάτω του 3% του ΑΕΠ (σύμφωνα με τις δεσμεύσεις της Κυπριακής Δημοκρατίας προς την Ε.Ε.).

Συναφώς, δήλωσε ότι παρά την καθολική απαίτηση για συγκράτηση του δημοσιονομικού ελλείμματος για το 2012 στο 2% του ΑΕΠ, ο στόχος αυτός κρίνεται ως μη εφικτός, συνεπώς η προσπάθεια θα πρέπει να επικεντρωθεί στη μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος στο 2,8% του ΑΕΠ για το 2012.

Ο ίδιος πιο πάνω αξιωματούχος, επεσήμανε επίσης την εκ μέρους της κυβέρνησης υλοποίηση μέσω του κρατικού προϋπολογισμού του 2012 για πρώτη φορά, σειράς διαρθρωτικών μέτρων μόνιμου χαρακτήρα, όπως η μείωση του κρατικού μισθολογίου μέσω της μείωσης των κλιμάκων εισδοχής για τους νεοεισερχομένους, η κατάργηση σημαντικού αριθμού κενών θέσεων στη δημόσια υπηρεσία, η εισαγωγή του συστήματος εισφορών από τους δημοσίου υπαλλήλους για τη διασφάλιση της καταβολής των κρατικών συντάξεων, η στόχευση της κοινωνικής πολιτικής και η μείωση των λειτουργικών δαπανών του κρατικού τομέα. Τόνισε επίσης την ιεράρχηση των προωθούμενων από την κυβέρνηση αναπτυξιακών έργων, με τη συμπερίληψη στον υπό αναφορά προϋπολογισμό προνοιών μόνο για τα καλούμενα ως «ώριμα έργα», την προώθηση επίτευξης συμπράξεων του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα, όπως και την επιτάχυνση των διαδικασιών αδειοδότησης μεγάλων έργων στον ιδιωτικό τομέα για σκοπούς τόνωσης της ανάπτυξης. Τέλος, σημείωσε ότι στην αντιμετώπιση της αυξητικής τάσης του κρατικού μισθολογίου, θα συμβάλει σε μεγάλο βαθμό η επιτευχθείσα ήδη συμφωνία για περιορισμό στην παραχώρηση της Αυτόματης Τιμαριθμικής Αναπροσαρμογής (ΑΤΑ) για τα επόμενα δύο χρόνια.

Ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, στις 5 Δεκεμβρίου 2011 καταθέτοντας τις θέσεις της εποπτικής αρχής σε σχέση με τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η κυπριακή οικονομία στην παρούσα φάση και τους τρόπους εξόδου από την οικονομική κρίση, ανέφερε ότι η κυπριακή οικονομία παρουσιάζει έντονα σημάδια ύφεσης. Με βάση τις φθινοπωρινές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ο ρυθμός μεγέθυνσης του πραγματικού ΑΕΠ στη χώρα για ολόκληρο το 2011 προβλέπεται να είναι σχεδόν μηδενικός, ενώ μηδενική προβλέπεται να είναι η ανάπτυξη και για το 2012, γεγονός που συνεπάγεται σημαντική αύξηση της ανεργίας πάνω από 8%, ποσοστό όπως ανέφερε, πρωτόγνωρο για την κυπριακή οικονομία. Συνεπακόλουθα το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης τοποθετείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο 6,7% του ΑΕΠ για το 2011.

Όπως ο ίδιος αξιωματούχος ανέφερε, η σημαντικότερη συνέπεια της οικονομικής επιδείνωσης των τελευταίων χρόνων είναι η απώλεια της αξιοπιστίας της Κύπρου και ήδη από το Μάιο του 2011 ο πλήρης αποκλεισμός της από της διεθνείς χρηματαγορές, με τις αποδόσεις των κυπριακών ομολόγων να έχουν εκτοξευθεί στα επίπεδα χωρών που βρίσκονται εντός του μηχανισμού στήριξης. Η απώλεια της εμπιστοσύνης των αγορών θέτει το τραπεζικό σύστημα κάτω από τρομερή πίεση, αφού αυξάνει σημαντικά το κόστος χρηματοδότησης και άντλησης κεφαλαίων.

Ο ίδιος αξιωματούχος δήλωσε ότι η ευρωστία του τραπεζικού συστήματος είναι αλληλένδετη με τη δημοσιονομική κατάσταση και πρόσθεσε ότι επιβάλλεται η στενή παρακολούθηση της αντίδρασης των αγορών στα πρόσθετα μέτρα δημοσιονομικής εξυγίανσης που προωθούνται στην παρούσα φάση. Τόνισε επίσης ότι απαιτείται η συναίνεση όλων των πλευρών, αλλά και η εξέταση περαιτέρω διαρθρωτικών αλλαγών με έμφαση στον περιορισμό των δημοσίων δαπανών.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, λαμβάνοντας υπόψη τις θέσεις του Υπουργού Οικονομικών, όπως και του Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου σε σχέση με την επιδείνωση της δημοσιονομικής κατάστασης, τους σχετικούς επιβαρυντικούς παράγοντες, καθώς και το πλαίσιο επί του οποίου έχει βασιστεί η κατάρτιση του κρατικού προϋπολογισμού του 2012, **προβάνει στις ακόλουθες διαπιστώσεις:**

- Το εξωτερικό περιβάλλον συνεχίζει να είναι εξαιρετικά αντίξοο και να επιδεινώνεται σε σχέση με τις διεθνείς αγορές, επηρεάζοντας αναπόφευκτα και πολύ δυσμενώς την κυπριακή οικονομία και το δημοσιονομικό ισοζύγιο. Ιδιαίτερα επιβαρυντικοί παράγοντες, αποτελούν η δυσλειτουργία των αγορών κρατικών ομολόγων, με την έκθεση των κυπριακών τραπεζών στα ελληνικά ομόλογα και στο ελληνικό χρέος. Σημαντικός παράγοντας που συνέβαλε επίσης στη σοβαρή επιδείνωση της δημοσιονομικής κατάστασης του 2011, αποτελεί το τραγικό συμβάν στο Μαρί.

Ως αποτέλεσμα των πιο πάνω, ο ρυθμός ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας επηρεάζεται σημαντικά και παρουσιάζει σημαντική επιβράδυνση.

- Η σοβαρή επιδείνωση της δημοσιονομικής κατάστασης οφείλεται επίσης στη μεγάλη καθυστέρηση που σημειώθηκε σε σχέση με την καθολικά παραδεκτή αναγκαιότητα προς έγκαιρη λήψη μέτρων, μόνιμου και διαρθρωτικού χαρακτήρα.¹³

Ο Υπουργός Οικονομικών, κ. Κίκης Καζαμίας, κατά την παρουσίαση του προϋπολογισμού του 2012 στην επιτροπή, αναφερόμενος σε όλους τους πιο πάνω επιβαρυντικούς παράγοντες, δήλωσε ότι η επιδείνωση της δημοσιονομικής κατάστασης οφείλεται επίσης στην καθυστέρηση που σημειώθηκε σε σχέση με την έγκαιρη λήψη μέτρων δημοσιονομικής εξυγίανσης.

- Συνεπακόλουθα το δημοσιονομικό έλλειμμα για το 2011, παρουσιάζει σοβαρή επιδείνωση ξεπερνώντας κατά πολύ τις αρχικές κυβερνητικές προβλέψεις για το ίδιο έτος (που το τοποθετούσαν αρχικά στο 4,0%, ακολούθως στο 4,5% και τέλος στο 6% του ΑΕΠ), αναμένεται δε να κλείσει στο 6,5% του ΑΕΠ, αποκλίνοντας έτσι σημαντικά από τις υποχρεώσεις της χώρας προς τις ευρωπαϊκές της δεσμεύσεις¹⁴, σε συνέχεια σημαντικής επιδείνωσης στο 5,3% του ΑΕΠ το 2010.

Σημειώνεται ότι, η κυβέρνηση στο Πρόγραμμα Σταθερότητας και Ανάπτυξης που υπέβαλε στην Ε.Ε. για το 2011 περιέλαβε πρόβλεψη για δημοσιονομικό έλλειμμα της τάξης του 4% του ΑΕΠ για το ίδιο έτος.

- Το δημόσιο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ, παρουσιάζει επίσης για το 2011 σημαντική επιδείνωση στο 65,5% του ΑΕΠ, ενώ για το 2012 προβλέπεται στο 66,6% του ΑΕΠ, εκφεύγοντας και πάλιν του ορίου του 60% του ΑΕΠ (σύμφωνα με τις δεσμεύσεις προς την Ευρωπαϊκή Ένωση).

Σε απόλυτους αριθμούς, το δημόσιο χρέος το 2012 αναμένεται να αυξηθεί κατά €590 εκατομ. και να φθάσει τα €12.485.000.000, σε σύγκριση με €11.895.000.000 που υπολογίζεται για το 2011.

- Η ανεργία παρουσιάζει σημαντική επιδείνωση και συνεχιζόμενη ανοδική πορεία, με τον αριθμό των εγγεγραμμένων ανέργων στο τέλος του Οκτωβρίου 2011, στα 26 947 πρόσωπα και με πρόβλεψη γύρω στο 7,3% του εργατικού δυναμικού για το 2011.

Για το 2012, η ανεργία προβλέπεται στο 7,5%, παρουσιάζοντας ιδιαίτερα αυξητική τάση σε σχέση με τους νεοεισερχομένους στην αγορά εργασίας.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας για το Νοέμβριο του 2011, ο αριθμός των εγγεγραμμένων ανέργων στο τέλος του Νοεμβρίου 2011 έφτασε τα 31 826 πρόσωπα. Με βάση τα στοιχεία διορθωμένα για εποχικές διακυμάνσεις που δείχνουν την τάση της ανεργίας, ο αριθμός των εγγεγραμμένων ανέργων το Νοέμβριο 2011 αυξήθηκε στα 31.253 πρόσωπα, σε σύγκριση με 30.969 τον προηγούμενο μήνα.

Όπως αναφέρεται, σε σύγκριση με το Νοέμβριο του 2010 σημειώθηκε αύξηση 6.805 προσώπων ή 27,2%, που αποδίδεται κυρίως στους τομείς του εμπορίου (αύξηση 1.644 ανέργων), των κατασκευών (αύξηση 1.363), των δραστηριοτήτων υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης (αύξηση 1.261), της μεταποίησης (αύξηση 809), των μεταφορών και αποθήκευσης (αύξηση 420), της εκπαίδευσης (αύξηση 365), καθώς επίσης και στους νεοεισερχομένους στην αγορά εργασίας (αύξηση 462 ανέργων).

- Ως αποτέλεσμα, η κυπριακή οικονομία κατά το 2011, συνεχίζει να βρίσκεται υπό την αυστηρή επιτήρηση της Ε.Ε. και κάτω από τη διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος, καθ' ήν στιγμή κατά το 2011 υπέστη επίσης σειρά διαδοχικών υποβαθμίσεων από τους διεθνείς οργανισμούς αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας, τόσο της μακροπρόθεσμης όσο και της βραχυπρόθεσμης,¹⁵ κυρίως λόγω της μεγάλης έκθεσης των κυπριακών τραπεζών στο ελληνικό χρέος.

Σημειώνεται ότι η υποβάθμιση της κυπριακής οικονομίας οφείλεται επίσης στην επιδείνωση της δημοσιονομικής κατάστασης και στη μη έγκαιρη λήψη διαρθρωτικών μέτρων μόνιμου χαρακτήρα.

¹³ Το πρώτο πακέτο μέτρων δημοσιονομικής εξυγίανσης εγκρίθηκε από τη Βουλή στις 26 Αυγούστου 2011.

¹⁴ Σύσταση του Συμβουλίου Υπουργών Οικονομικών της Ε.Ε. (Ecofin).

¹⁵ Στην κατηγορία “ομολογίες σκουπίδια” που είναι ομόλογα υψηλού κινδύνου, δηλαδή έχουν βαθμολογηθεί ως speculative ή below investment grade από τους δύο κύριους φορείς διαχείρισης και αξιολόγησης επενδύσεων, τη Moody's (με βαθμό κάτω του BBB) και τη Standard and Poor's (με βαθμό κάτω του Baa).

- Οι σημειωθείσες πιο πάνω υποβαθμίσεις της κυπριακής οικονομίας αναπόφευκτα επιβαρύνουν ιδιαίτερα την ήδη βεβαρημένη δημοσιονομική κατάσταση και απαιτούν επιτακτικά την άμεση προώθηση και υλοποίηση περαιτέρω μέτρων δημοσιονομικής εξυγίανσης.

Ν. ΚΑΤΣΟΥΡΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ορίστε, κύριε Κατσουρίδη.

Συγγνώμη, κύριε Παπαδόπουλε.

Ν. ΚΑΤΣΟΥΡΙΔΗΣ:

Ήδη και το πρωί και τώρα εξαγγείλατε ότι είναι ένα δεκάλεπτο... Επειδή εισαγωγικά ο κ. Παπαδόπουλος είπε ότι κρίνει ότι είναι σημαντικά και πρέπει να διαβαστούν, όμως έχει ακόμα δέκα σελίδες. Τι θα γίνει; Και ήδη πέρασαν τα δέκα λεπτά. Αυτό αποδεσμεύει και εμάς στη συνέχεια να τηρήσουμε χρόνους. Εγώ θεωρώ ότι οι χρόνοι πρέπει να τηρούνται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Είναι γεγονός ότι υπήρξε μία ρύθμιση για το χρόνο αλλά, δεδομένου ότι είναι η έκθεση της επιτροπής, η παρουσίαση της έκθεσης της επιτροπής, κατ' οικονομία θα δώσω κάποιο επιπρόσθετο χρόνο, αλλά να παρακαλέσω τον κ. Παπαδόπουλο να προσπαθήσει να είναι σύντομος.

Ν. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, φυσικά θα προσπαθήσω, αλλά δεν είμαι εγώ που έγραφα την έκθεση. Είναι όλα τα μέλη της επιτροπής και εγώ απλά τη διαβάζω. Δεν έχω πρόβλημα να μην τη διαβάσω, αν δε θέλει το σώμα να την ακούσει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν έχω καμία ένσταση, αν αυτή είναι η βούληση του σώματος. Απλώς είχα την εντύπωση ότι η διευθέτηση που υπήρξε είναι για ένα δεκάλεπτο. Αν διαφορετική είναι η βούληση του σώματος, ουδεμία ένσταση να αναγνωστεί η έκθεση. Απλώς τα τελευταία χρόνια γίνεται μία σύνοψη της έκθεσης. Αυτό είναι γεγονός.

Ν. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Αυτή είναι η σύνοψη της έκθεσης. Η έκθεση είναι πάνω από εξήντα σελίδες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Αβέρωφ Νεοφύτου.

Α. ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, θεωρώ πως είναι πολύ σημαντικό να γίνει μία σύνοψη της έκθεσης που έχει γίνει από την επιτροπή Οικονομικών και, αν χρειαστεί περισσότερος χρόνος, εγώ εισηγούμαι και είμαι σίγουρος ότι το προεδρείο θα δείξει την απαιτούμενη ελαστικότητα, όπως το έχει θέσει και ο κ. Κατσουρίδης, για τις κοινοβουλευτικές ομάδες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Συλλούρης.

Δ. ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ:

Εντάξει, τι να πω εγώ; Είναι γεγονός ότι έτσι συμφωνήσαμε, όπως είπε ο κ. Κατσουρίδης το πρωί. Τώρα, αν υπάρχει άλλη άποψη, εμείς δε θα φέρουμε ένσταση.

Ν. ΚΑΤΣΟΥΡΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, θέλω να πω ότι τα προηγούμενα χρόνια δεν κατετίθετο η έκθεση, τουλάχιστον από το 1991 που είμαι στη Βουλή, έγινε εξαίρεση κάποια χρονιά για ένα δεκάλεπτο, ετηρήθη το δεκάλεπτο. Το πρωί εκάμαμεν μάχη να μαζέψουμε το χρόνο, για να μην συνεχίσουμε τζιαι την Παρασκευή. Εάν τώρα οι απόψεις... Πρώτα απ' όλα, αυτή η έκθεση, όπως είπε τζιαι ο πρόεδρός της, για πρώτη φορά δεν είναι έκθεση της επιτροπής.

Ν. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Όχι, είναι έκθεση της επιτροπής.

Ν. ΚΑΤΣΟΥΡΙΔΗΣ:

Όχι έκθεση της επιτροπής ομόφωνη, είναι κατά πλειοψηφία και έπρεπε...

Ν. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Το κείμενο συμφωνήθηκε όμως, κύριε Κατσουρίδη.

Ν. ΚΑΤΣΟΥΡΙΔΗΣ:

...να λέγεται και εδώ τούτο το πράμα. Εν πάση περιπτώσει, θα πάρει παράταση χρόνου, διότι μπαίνουν θέσεις, που είναι δικαίωμα βέβαια της επιτροπής τζιαι των κομμάτων που αποτελούν την πλειοψηφούσα άποψη, τζιαι εννά πρέπει να σχολιαστούν. Άρα, η συμφωνία του χρόνου αυτή τη στιγμή δυναμιτίζεται. Γι' αυτό ας πάρει ακόμα πέντε λεπτά ο κ. Παπαδόπουλος να σταθεί στα κύρια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Καρογιάν.

Μ. ΚΑΡΟΓΙΑΝ:

Εγώ νομίζω συζητούμε άδικα υπό την έννοια ότι και ο πρόεδρος της επιτροπής Οικονομικών έχει πει ότι θα είναι συνοπτικός. Έχουμε συμφωνήσει να είναι δέκα λεπτά, δε νομίζω να ενοχλεί το σώμα, αν ο κ. Παπαδόπουλος πάρει ακόμα πέντε-έξι λεπτά, για να ανακεφαλαιώσει τα πιο σημαντικά ζητήματα. Ας μη συζητάμε τώρα άδικα. Κάποια ελαστικότητα στον πρόεδρο της επιτροπής Οικονομικών, που κατά κοινή ομολογία έχουν κάμει και εξαιρετική δουλειά, εγώ νομίζω το προεδρείο μπορεί να τη δώσει χωρίς καμιά αντίδραση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Βαρνάβα.

Α. ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Εφάμεν περισσότερη ώρα, κύριε Πρόεδρε, από την ώρα...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τελείωσε.

Ο κ. Βαρνάβα και τελειώνουμε αμέσως και καθορίζω τι θα γίνει παρακάτω.

Ορίστε.

Γ. ΒΑΡΝΑΒΑ:

Με όλο το σεβασμό, ειλικρινά είναι πρωτοφανές αυτό που γίνεται. Εγώ γνωρίζω ως τώρα ότι διακόπτεται ένας ομιλητής, όταν και εφόσον είναι επί προσωπικού το θέμα. Εδώ έχουμε σπαταλήσει πέντε λεπτά να συζητούμε αν θα διαβάσει ή όχι ο άνθρωπος αυτή την έκθεση. Θεωρούμε ότι έχετε πει προηγουμένως ότι η συζήτηση των προϋπολογισμών είναι το σημαντικότερο θέμα το οποίο έχει ενώπιόν της πάντοτε η εκάστοτε Βουλή να συζητήσει. Και αυτή τη στιγμή σχολιάζουμε κατά πόσο θα μιλήσει ο πρόεδρος της επιτροπής Οικονομικών πέντε ή δέκα λεπτά;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Λοιπόν, ο κ. Άντρος Κυπριανού.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Δεν είχα πρόθεση να μιλήσω, γιατί θεωρώ ότι χάνουμε περισσότερο χρόνο με το να μιλούμε, αλλά ακούγονται πράγματα εκπληκτικά. Εμείς οι ίδιοι που το πρωί εκάτσαμε τζιαι αποφασίσαμε ότι αυτή θα είναι η διανομή του χρόνου, με τη μεγαλύτερη ευκολία τώρα λέμε σε αυτή την αίθουσα ότι τα όσα αποφασίσαμε το πρωί εν πειράζει αν δεν τηρηθούν. Εγώ λέω, εάν αυτή ήταν η πρόθεσή μας, έπρεπε από το πρωί να πούμε εν χρειάζεται να τα τηρήσουμε. Ο καθένας να μιλά όση ώρα θέλει.

Γ. ΒΑΡΝΑΒΑ:

Δεν είναι έτσι.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Εγώ δεν έχω πρόβλημα να μιλήσει όσο χρόνο θέλει ο κ. Παπαδόπουλος, παρ' όλο που εγώ έχω μία πιο ριζοσπαστική άποψη, ότι όλα όσα καταγράφονται στην έκθεση της επιτροπής θα τα πουν οι βουλευτές, όταν θα μιλήσουν. Τζιαι ίσως να μη χρειαζόταν καν να γίνει αυτή η ανάγνωση, αλλά και η δική μου η παράκληση είναι πέντε-έξι λεπτά και να τελειώσουμε με αυτή την ιστορία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν έχω... Πρώτον, να πω ότι σίγουρα, όταν γίνονται κάποιες συμφωνίες σε ό,τι αφορά θέματα διαδικασίας, πρέπει να τις τηρούμε, διαφορετικά ποιος ο λόγος πραγματοποίησης της σύσκεψης των αρχηγών ή κοινοβουλευτικών εκπροσώπων των κομμάτων.

Δεύτερον, ο κ. Παπαδόπουλος έχει αρκετή ικανότητα, για να μπορέσει μέσα σε ένα χρονικό διάστημα -ας μην καθορίσω αυστηρά χρόνο, αλλά να μην υπερβεί τα επτά, οκτώ, δέκα λεπτά- να μας δώσει τα κύρια σημεία αυτής της έκθεσης.

Λοιπόν, προχωρούμε.

N. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, για να ευκολύνω το σώμα, απλά να διαβάσω τα καταληκτικά σχόλια. Αλλά του χρόνου εισηγούμαι να μη ζητήσετε από την Επιτροπή Οικονομικών να ετοιμάσει έκθεση, γιατί απλά φαίνεται ότι χάνουμε το χρόνο μας. Αν δε θα διαβάζονται οι εκθέσεις, καλύτερα να μην τις συντάσσουμε.

(Το υπόλοιπο κείμενο της έκθεσης)

- Ο κρατικός προϋπολογισμός του 2012, κατατέθηκε στη Βουλή τον Οκτώβριο του 2011, στη βάση τεθέντος κυβερνητικού στόχου για δημοσιονομικό έλλειμμα κάτω του 3% του ΑΕΠ για το 2012 (στο Πρόγραμμα Σταθερότητας και Ανάπτυξης που υπεβλήθη στην Ε.Ε. για το 2012, περιλαμβάνεται σχετική πρόβλεψη για 2,6% του ΑΕΠ για το 2012).

Οι προβλέψεις όμως επί των οποίων βασίσθηκε η κατάρτιση του εν λόγω προϋπολογισμού, βασίσθηκαν εκ των προτέρων σε επισφαλή δεδομένα, μεταξύ των οποίων η αβεβαιότητα περί της έγκρισης ή μη από τη Βουλή των νομοσχεδίων που αφορούσαν την αύξηση του κανονικού συντελεστή ΦΠΑ από 15% σε 17%, όπως και των νομοσχεδίων που αφορούσαν την κοινωνική στόχευση (φοιτητική χορηγία και επίδομα τέκνου).

Περαιτέρω και ανεξαρτήτως των κυβερνητικών προβλέψεων σε σχέση με τα κρατικά έσοδα, η υλοποίηση του υπό συζήτηση προϋπολογισμού καθίσταται επίσης αμφίβολη λόγω των χαμηλών έως οριακών ρυθμών ανάπτυξης, γεγονός που δε δικαιολογεί οποιαδήποτε αισιοδοξία υλοποίησης του κυβερνητικού στόχου για δημοσιονομικό έλλειμμα στο 2,6% του ΑΠΕ το 2012, ακόμα και στην περίπτωση που η Βουλή θα προχωρήσει στην ψήφιση των νομοσχεδίων που αφορούν την αύξηση του συντελεστή ΦΠΑ από 15% σε 17% και την κοινωνική στόχευση.

- Η εκ μέρους της κυβέρνησης καθυστέρηση στην προώθηση ενός ολοκληρωμένου πλαισίου οικονομικών μέτρων δημοσιονομικής εξυγίανσης, η οποία υπερέβη τα τρία και πλέον χρόνια από το χρόνο διαπίστωσης της πραγματικής ανάγκης προώθησης μέτρων εξυγίανσης, με τη δημοσιονομική επίδραση των εγκριθέντων μέτρων του πρώτου πακέτου, σύμφωνα με τα στοιχεία του Υπουργείου Οικονομικών, μόνο στα €180 εκατομ. (ως ποσοστό του ΑΕΠ στο 1% περίπου) και σε συσχετισμό με την επισφαλή ως προς την τελική έκβασή της ακολουθηθείσα μεθοδολογία πρόβλεψης των κρατικών εσόδων του 2012, καθιστούσε εξ' αρχής τους κυβερνητικούς προγραμματισμούς εξαιρετικά ευάλωτους.

- Η κυπριακή οικονομία, σύμφωνα με τις επίσημες κυβερνητικές προβλέψεις, θα παρουσιάσει χαμηλούς έως οριακούς ρυθμούς ανάπτυξης το 2012, ενδεχομένως και σε μεσοπρόθεσμο χρονικό πλαίσιο.

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) προβλέπει αρνητικό ρυθμό ανάπτυξης για το 2012 στο -1%, ενώ το Υπουργείο Οικονομικών προβλέπει οριακό ρυθμό ανάπτυξης γύρω στο 0,2%. Συνεπακόλουθα οι προοπτικές για το 2012 δεν είναι ευοίωνες.

- Συναφώς, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις φθινοπωρινές της προβλέψεις για την Κύπρο, προβλέπει δημοσιονομικό έλλειμμα 6,7% του ΑΕΠ για το 2011 (σε σύγκριση με 5,3% του ΑΕΠ για το 2010), το οποίο όπως σημειώνει είναι σημαντικά ψηλότερο από την αντίστοιχη εαρινή πρόβλεψη του Μαΐου 2011 που το τοποθετούσε στο 5,4% του ΑΕΠ.

Για το 2012, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προβλέπει δημοσιονομικό έλλειμμα στο 4,9% του ΑΕΠ και για το 2013 στο 4,7% του ΑΕΠ, ενώ όσον αφορά το δημόσιο χρέος, η σχετική πρόβλεψη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αναφέρει ότι το 2013 θα προσεγγίσει σχεδόν το 71% του ΑΕΠ.

Συναφώς η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επιβάλλει στην Κύπρο επιτακτικά τη λήψη νέων διαρθρωτικών μέτρων δημοσιονομικής εξυγίανσης, το αργότερο μέχρι τις 15 Δεκεμβρίου 2011.

- Όσον αφορά ειδικότερα τις προβλεπόμενες δαπάνες, ο προϋπολογισμός του 2012 όπως αρχικά είχε κατατεθεί στη Βουλή και υπό την επιφύλαξη της αναγκαιότητας τροποποίησης συγκεκριμένων σημαντικών κονδυλίων του ως αποτέλεσμα της κατάθεσης στη Βουλή στο διάστημα που ακολούθησε την κατάθεσή του, δέσμης νομοσχεδίων, στα οποία ενσωματώνονται

περαιτέρω μέτρα δημοσιονομικής εξυγίανσης, παρουσιάζει μείωση των αναπτυξιακών δαπανών σε σχέση με τον προϋπολογισμό του 2011 κατά -19,0% και μείωση των τακτικών δαπανών με ρυθμό 5,8% (€5.352 δις σε σύγκριση με €5.679 δις το 2011).

- Ο ίδιος προϋπολογισμός παρουσιάζει επίσης μείωση των προνοιών για κοινωνικές παροχές κατά €200 εκατομ., σε σύγκριση με την εκτιμημένη δαπάνη για το 2011 (€1.111 δις σε σύγκριση με €1.302 δις το 2011), μείωση που αποτελεί σημαντικό στόχο της κυβέρνησης.
- Περαιτέρω στον προϋπολογισμό του 2012, οι λειτουργικές δαπάνες σημειώνουν μείωση της τάξης του 10,9% (κυρίως λόγω της κατάργησης του σχεδίου επιστροφής ΦΠΑ για την πρώτη κατοικία, €1.132 δις το 2012 σε σύγκριση με €1.271 δις το 2011).
- Η μεγαλύτερη κατηγορία δαπανών του δημοσίου, δηλαδή οι δαπάνες προσωπικού που περιλαμβάνουν τις συντάξεις και τα φιλοδωρήματα, στον ίδιο προϋπολογισμό, σημειώνει αύξηση της τάξης του 3,0% (€2.829 δις σε σύγκριση με €2.745 δις το 2011).

Αναλυτικότερα, για το 2012 οι απολαβές προσωπικού αυξάνονται οριακά σε ποσοστό ύψους 0,9%, σε σύγκριση με το 2011, όπως κατατέθηκε, λόγω της κατάργησης μεγάλου αριθμού κενών θέσεων. Το πιο πάνω ποσοστό μετατρέπεται σε αρνητικό και φθάνει το -1,6%, σε περίπτωση που ληφθεί υπόψη η μη καταβολή της αυτόματης τιμαριθμικής αναπροσαρμογής (ΑΤΑ) για το πρώτο εξάμηνο του 2012, ενώ οι συντάξεις και τα φιλοδωρήματα αυξάνονται με ψηλότερο ρυθμό ύψους 12,5% λόγω αύξησης του αριθμού αφυπηρετήσεων (αναμένονται).

- Περαιτέρω και σύμφωνα με το Υπουργείο Οικονομικών, με την υπόθεση ότι για το 2012 το δημοσιονομικό έλλειμμα θα κυμανθεί στο 2,8% του ΑΕΠ και δεδομένου ότι οι λήξεις χρέους αντιστοιχούν σε €2.300.000.000 (χωρίς να υπολογίζονται οι εκδόσεις χρέους στο υπόλοιπο του 2011 που θα λήγουν το 2012), οι χρηματοδοτικές ανάγκες για το 2012 υπολογίζονται περίπου στα €2.750.000.000. Το μεγαλύτερο μέρος του ποσού αυτού, όπως έχει κατατεθεί, θα καλυφθεί με τη σύναψη δανείου από τη Ρωσία (€2.500.000.000), ενώ το ποσό που υπολείπεται θα καλυφθεί με βραχυπρόθεσμο δανεισμό τόσο από την εγχώρια όσο και από την εξωτερική αγορά.
- Με την κατάθεση του ίδιου προϋπολογισμού στη Βουλή, εισάγονται για πρώτη φορά ανώτατες οροφές δαπανών με συγκεκριμένους δημοσιονομικούς στόχους για τα έτη 2013 και 2014, στα πλαίσια τριετούς Μεσοπρόθεσμου Δημοσιονομικού Πλαισίου (ΜΔΠ) και στη βάση ανειλημμένων δεσμεύσεων της Δημοκρατίας προς την Ε.Ε.

Σημειώνεται ότι στο στάδιο της συζήτησης, βουλευτές μέλη της επιτροπής εξέφρασαν επιφυλάξεις και/ή κατέθεσαν διιστάμενες απόψεις αναφορικά με το κατά πόσο ο υπό αναφορά προϋπολογισμός ανταποκρίνεται στις παρούσες δημοσιονομικές συνθήκες, οι οποίες κατά τη γνώμη τους επιβάλλουν την προώθηση επιτακτικά πρόσθετων μέτρων δημοσιονομικής εξυγίανσης.

Εξέφρασαν επίσης επιφυλάξεις κατά πόσο είναι δυνατή η υλοποίηση του κυβερνητικού στόχου, όπως αυτός διαγράφεται μέσα από τον υπό συζήτηση προϋπολογισμό, για δημοσιονομικό έλλειμμα 2,8% του ΑΕΠ για το 2012, αφού στο στάδιο της συζήτησης του εν λόγω προϋπολογισμού, η εξοικονόμηση κοινωνικών δαπανών κατά €200 εκατομ. δεν κατέστη απολύτως σαφές με ποιο τρόπο θα υλοποιείτο.

Συναφώς σημειώνεται ότι ο Υπουργός Οικονομικών σε μεταγενέστερο στάδιο, δήλωσε στην επιτροπή ότι προς επίτευξη του συνολικού στόχου εξοικονόμησης των €200 εκατομ. από τις κοινωνικές δαπάνες, πέραν των νομοσχεδίων για τη στόχευση του επιδόματος τέκνου και της φοιτητικής χορηγίας, η κυβέρνηση θα προωθήσει επίσης την εισαγωγή εισοδηματικών και άλλων κριτηρίων και σε άλλες παροχές, όπως τα στεγαστικά σχέδια και η ιατροφαρμακευτική περίθαλψη.

Στις 17 Νοεμβρίου 2011, η κυβέρνηση, ως μέρος της δεύτερης δέσμης μέτρων που είχε εξαγγείλει από τον Αύγουστο του 2011, υπέβαλε επίσημα στη Βουλή δύο νέα κυβερνητικά νομοσχέδια για σκοπούς υλοποίησης μερικώς της εξαγγελθείσας κοινωνικής στόχευσης. Με τα εν λόγω νομοσχέδια προτείνεται η εισαγωγή εισοδηματικών κριτηρίων για την παροχή του επιδόματος τέκνου και της φοιτητικής χορηγίας, με τις προτεινόμενες δε περικοπές αναμένονται για την κυβέρνηση εξοικονομήσεις ύψους €100 εκατομ.

Όσον αφορά ειδικότερα τις επιμέρους θέσεις των μελών της επιτροπής, σύμφωνα με ορισμένους βουλευτές, στον καταρτισμό του κρατικού προϋπολογισμού του 2012, η κυβέρνηση ορθά έλαβε κυρίως υπόψη τις αρνητικές επιπτώσεις της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, ιδιαίτερα δε τις επιπτώσεις από το δεύτερο κύμα κρίσης, δηλαδή της κρίσης χρέους που μαστίζει την ευρωζώνη. Όπως οι ίδιοι βουλευτές σημείωσαν, με τον υπό συζήτηση προϋπολογισμό λαμβάνονται σοβαρά υπόψη από την κυβέρνηση και για πρώτη φορά επιλύονται ή τροχοδρομούνται λύσεις σε σχέση με τα χρόνια διαρθρωτικά προβλήματα της κυπριακής οικονομίας.

Σύμφωνα με τις θέσεις άλλων μελών της επιτροπής, ο υπό συζήτηση προϋπολογισμός στοχεύει μεν σε δημοσιονομικό έλλειμμα κάτω του 3% του ΑΕΠ για το 2012, στόχος όμως που στηρίζεται κυρίως

στην αύξηση των κρατικών εσόδων και σε μικρότερο βαθμό στη μείωση των κρατικών δαπανών. Όπως σημείωσαν, η προβλεπόμενη αύξηση των κρατικών εσόδων, βασίζεται ειδικότερα σε αύξηση του ισχύοντος κανονικού συντελεστή ΦΠΑ (από 15% σε 17%) και σε στόχευση των κοινωνικών παροχών, στη βάση νομοσχεδίων για τα οποία στο στάδιο της συζήτησης του προϋπολογισμού είτε δεν υπήρχε βεβαιότητα περί της ψήφισής τους σε νόμους είτε δεν είχαν ακόμη κατατεθεί επίσημα στη Βουλή.

Οι ίδιοι βουλευτές επισήμαναν ως αρνητική εξέλιξη, τη συνεχισθείσα και κατά το 2011 πρακτική πρόσληψης νέων δημόσιων υπαλλήλων, όπως και τη σημαντική μείωση των αναπτυξιακών δαπανών στον υπό συζήτηση προϋπολογισμό (-19%), σε συνέχεια των ήδη μειωμένων αναπτυξιακών δαπανών στον προϋπολογισμό του 2011 (9% σε σχέση με το 2010).

Όσον αφορά την πρόβλεψη για μείωση των λειτουργικών δαπανών στον προϋπολογισμό του 2012 κατά 10,9%, σε σύγκριση πάντοτε με το αντίστοιχο προϋπολογισθέν κονδύλι του 2011, επισήμαναν ότι αυτή δεν αποδίδει την πραγματικότητα, αφού οι πραγματικές λειτουργικές δαπάνες του 2011 υπερβαίνουν τις αρχικά προϋπολογισθείσες λειτουργικές δαπάνες στον ίδιο προϋπολογισμό.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του αρμοδίου υπουργείου, οι λειτουργικές δαπάνες με τη στενή έννοια του όρου μειώνονται μόνο κατά 2,8%, αφού στη σχετική πρόβλεψη περιλαμβάνονται βάσει της σχετικής κατάταξης πολλές άλλες κατηγορίες δαπανών, όπως οι δαπάνες άμυνας και αστυνόμευσης (-6,4%).¹⁶

Σύμφωνα με άλλα μέλη της επιτροπής, ενώ στον υπό αναφορά προϋπολογισμό παρουσιάζονται για πρώτη φορά κάποια θετικά στοιχεία όπως η μείωση των τακτικών δαπανών, η προσπάθεια για στόχευση των κοινωνικών δαπανών και οι ανώτατες οροφές δαπανών για τα υπουργεία και τις ανεξάρτητες υπηρεσίες στα πλαίσια του τριετούς ΜΔΠ, ο ίδιος προϋπολογισμός δεν κρίνεται επαρκής ως προς τις δυνατότητες που παρέχει προς αποτελεσματική αντιμετώπιση της οξείας δημοσιονομικής κρίσης, στην οποία έχει εισέλθει η κυπριακή οικονομία.

Περαιτέρω ορισμένα μέλη της επιτροπής επεσήμαναν ότι η μείωση των κονδυλίων για κοινωνικές παροχές στον υπό αναφορά προϋπολογισμό, τοποθετεί την Κύπρο ανάμεσα στις τελευταίες χώρες σε κοινωνικές παροχές σε σχέση με το ΑΕΠ της χώρας.

Στην ίδια πιο πάνω βάση, άλλοι βουλευτές επισήμαναν ότι υπάρχει ανισοσκελία μεταξύ του χαμηλού ρυθμού ανάπτυξης και της σταθερής επιβάρυνσης του κρατικού μισθολογίου από τις προσαυξήσεις, γεγονός που θα έχει ως αποτέλεσμα τη μεταφορά κοινωνικού πλεονάσματος από την πραγματική οικονομία στο δημόσιο τομέα.

Η επιτροπή συνοψίζοντας τις πιο πάνω διαπιστώσεις και παρατηρήσεις, όπως και τις επιμέρους θέσεις των μελών της, καταλήγει στα ακόλουθα:

Η Κύπρος στην παρούσα φάση βρίσκεται ενώπιον μίας από τις πιο κρίσιμες στιγμές της πορείας της και ένα μόλις βήμα πριν από την προσφυγή στο Μηχανισμό Ευρωπαϊκής Διευκόλυνσης Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας (ΕΔΧΣ)¹⁷.

Η μεγάλη καθυστέρηση που σημειώθηκε από την πρώτη φάση της διεθνούς οικονομικής κρίσης μέχρι την εκ μέρους των αρμοδίων αναγνώριση των δυνητικών επιπτώσεων της επί της κυπριακής οικονομίας, όπως και του δευτέρου κύματος κρίσης χρέους που μαστίζει σήμερα την ευρωζώνη και μέχρι την αναγνώριση απ' όλες τις πλευρές της αναγκαιότητας λήψης μέτρων για διάσωσή της, δεν αφήνει καθόλου περιθώρια για περαιτέρω αδράνεια.

Το πρώτο πακέτο μέτρων που ψηφίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων στις 26 Αυγούστου 2011, σε συνεργασία κυβέρνησης και Βουλής, εξ αρχής δε θεωρήθηκε και ούτε ήταν αρκετό για την αναχαίτιση των επιπτώσεων από τις διαδοχικές υποβαθμίσεις της κυπριακής οικονομίας και των τραπεζών κατά τη διάρκεια του 2011, οι οποίες χωρίς την άμεση λήψη πρόσθετων μέτρων περικοπής των δημοσίων δαπανών ενδέχεται να οδηγήσουν τη χώρα εκτός των διεθνών αγορών για σκοπούς αναχρηματοδότησης του χρέους της, με όλες τις προφανείς επιπτώσεις.

Η ανάγκη άμεσης λήψης περαιτέρω μέτρων δημοσιονομικής εξυγίανσης, όπως και αποτελεσματικής διαχείρισης των προβλημάτων του τραπεζικού τομέα μέσω της καθίδρυσης ενός αποτελεσματικού μηχανισμού κρατικής στήριξης, ο οποίος να δύναται να παρέμβει σε περίπτωση ανάγκης αντιμετώπισης ενδεχόμενων συστημικών κινδύνων, καθιστά επιτακτική την άμεση συστράτευση όλων των πλευρών κυβέρνησης, βουλής και συνδικαλιστικής πλευράς.

Η επιτροπή εκφράζει ανησυχία ότι η μη έγκαιρη και αποτελεσματική προώθηση πρόσθετων και επαρκών μέτρων δημοσιονομικής εξυγίανσης στην παρούσα φάση, θα δημιουργήσει περαιτέρω προβλήματα και θα επιδεινώσει ακόμη περισσότερο τη δημοσιονομική κατάσταση.

¹⁶ Πίνακας 4β - ΜΕΡΟΣ ΣΤ της παρούσας έκθεσης.

¹⁷ European Financial Stability Facility (EFSF).

Περαιτέρω, η σε μεγάλο βαθμό έκθεση των κυπριακών τραπεζών στο ελληνικό χρέος, θα επιβαρύνει επίσης την ήδη βεβαρημένη δημοσιονομική κατάσταση, σε περίπτωση που οι τράπεζες δεν καταστεί δυνατό να αντλήσουν κεφάλαια από τον ιδιωτικό τομέα και το κράτος κληθεί να συνδράμει, γεγονός που θα επηρεάσει αρνητικά το δημόσιο χρέος.¹⁸

Παρά το γεγονός ότι σε περίπτωση που θα προκύψουν προβλήματα στον τραπεζικό τομέα, η κρατική στήριξη σύμφωνα με το Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου δε θα γίνει μέσω της άμεσης διάθεσης κρατικών πόρων αλλά μέσω της έκδοσης ομολόγων, γεγονός που αποτρέπει την προσφυγή στο μηχανισμό ΕΔΣΧ, η περαιτέρω επιδείνωση της δημοσιονομικής κατάστασης και η μη λήψη πρόσθετων μέτρων δημοσιονομικής εξυγίανσης είναι ενδεχόμενο να θέσει τη χώρα σε κάποιο στάδιο προ της επιτακτικής ανάγκης προσφυγής στο μηχανισμό ΕΔΣΧ για κάλυψη για κάλυψη των χρηματοδοτικών αναγκών της, κάτω από καθεστώς αυστηρής επιτήρησης και με την επιβολή πλέον οδυνηρών μέτρων εκ των έξω, τα οποία θα κληθούν όλοι ανεξαιρέτως να επωμιστούν. Το γεγονός αυτό η Επιτροπή θεωρεί ότι θα πρέπει να αποφευχθεί πάση θυσία.

Ο κρατικός προϋπολογισμός του 2012, παρά τον περιορισμό των τακτικών δαπανών και την προσπάθεια για στόχευση των κοινωνικών δαπανών με τη μείωση των αντίστοιχων κονδυλίων κατά €200 εκατομ., σε σύγκριση με τον προϋπολογισμό του 2011, κρίνεται από την πλειοψηφία των μελών της επιτροπής ότι δεν αντιμετωπίζει επαρκώς και αποτελεσματικά την επιτακτική ανάγκη για περαιτέρω δημοσιονομική εξυγίανση, ότι έχει περιθώρια και ότι χρήζει περαιτέρω περικοπών πολλών κονδυλίων του.

Η επιτροπή σημειώνει επίσης ότι μέχρι της σύνταξης της παρούσας έκθεσης, οι εξοικονομήσεις ύψους €200 εκατομ. ως αποτέλεσμα της κοινωνικής στόχευσης που έχουν περιληφθεί στον υπό αναφορά προϋπολογισμό, δεν ήταν ξεκάθαρο πώς θα καλύπτονταν, αφού τα δύο κυβερνητικά νομοσχέδια για τη στόχευση του επιδόματος τέκνου και της φοιτητικής χορηγίας, τα οποία αντιστοιχούν σε €100 εκατομ. δεν είχαν ακόμη θεσμοθετηθεί νομοθετικά.

Περαιτέρω, όσον αφορά το θέμα του υπόλοιπου ποσού ύψους €100 εκατομ. που αποτελεί μέρος της κοινωνικής στόχευσης και παρά το γεγονός ότι ο Υπουργός Οικονομικών κατέθεσε στην επιτροπή ότι η εξοικονόμηση αυτή αναμένεται να επιτευχθεί μέσω της στόχευσης της στεγαστικής πολιτικής και της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, μέλη της επιτροπής θεωρούν ότι δε δόθηκαν επαρκείς επεξηγήσεις στο στάδιο της συζήτησης για το πως αυτό θα τύγχανε χειρισμού από τους κυβερνητικούς αρμόδιους για σκοπούς υλοποίησης του κυβερνητικού στόχου για εξοικονομήσεις των κοινωνικών δαπανών. Για τους ίδιους βουλευτές, η κυβέρνηση δεν έχει συγκεκριμενοποιήσει τις προθέσεις της στη Βουλή, καταθέτοντας ενώπιόν της τα αναγκαία νομοσχέδια ή/και τις συγκεκριμένες προτάσεις της.

Τέλος, ο ίδιος προϋπολογισμός παρουσιάζοντας σημαντική μείωση των αναπτυξιακών δαπανών (κατά 19%) και με το ρυθμό ανάπτυξης για το 2012 οριακό έως αρνητικό, κρίνεται από την πλειοψηφία της επιτροπής ότι δε δύναται να συμβάλει αποτελεσματικά στην έξοδο από την παρούσα ύφεση.

Ειδικότερα ενώ ορισμένα μέλη της επιτροπής υιοθετούν τη θέση της κυβέρνησης, σύμφωνα με την οποία στον υπό συζήτηση προϋπολογισμό περιλήφθηκαν προς υλοποίηση «ώριμα» έργα, θεωρώντας ότι μεγάλη σημασία σε σχέση με τις αναπτυξιακές δαπάνες θα πρέπει να αποδίδεται στο βαθμό απορρόφησης και υλοποίησης και όχι μόνο στους απόλυτους αριθμούς, άλλα μέλη της επιτροπής θεωρούν ότι με τον υπό συζήτηση προϋπολογισμό μειώνονται όχι μόνο οι αναπτυξιακές δαπάνες, αλλά και ο βαθμός υλοποίησής τους, αφού σύμφωνα με τα κατατεθέντα στην επιτροπή στοιχεία, μέχρι τον Οκτώβριο του 2011 ο βαθμός υλοποίησης των αναπτυξιακών δαπανών δεν υπερέβη το 42%.

Συνεπακόλουθα, η πλειοψηφία των μελών της επιτροπής θεωρεί ότι χωρίς τη λήψη νέων πρόσθετων μέτρων δημοσιονομικής εξυγίανσης πέραν των όσων περιλαμβάνονται στον κρατικό προϋπολογισμό του 2012 και συνυπολογίζοντας όλα τα δεδομένα, είναι σχεδόν αδύνατη, η υλοποίηση του κυβερνητικού στόχου για δημοσιονομικό έλλειμμα κάτω του 3% του ΑΕΠ για το 2012.

Αντίθετα, η πλειοψηφία των μελών της επιτροπής κρίνει ότι το δημοσιονομικό έλλειμμα, με βάση τα δοθέντα στοιχεία και χωρίς τη λήψη νέων μέτρων δημοσιονομικής εξυγίανσης, θα υπερβεί κατά πολύ το 4% του ΑΕΠ το 2012, υιοθετώντας την πρόβλεψη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σύμφωνα με την οποία θα φτάσει το 4,9% του ΑΕΠ ενώ κρίνει περαιτέρω ότι το δημόσιο χρέος θα ξεπεράσει συνεπακόλουθα το 67% του ΑΕΠ για το 2012.

Υπό το φως των πιο πάνω, η επιτροπή θεωρεί ότι στην παρούσα φάση είναι αναγκαία η εκπόνηση και η υλοποίηση ενός ολοκληρωμένου σχεδιασμού εξόδου από τη δημοσιονομική κρίση μέσω εξοικονομήσεων δημοσίων δαπανών και κυρίως μέσω περαιτέρω περιορισμού δαπανών, όπως το μισθολόγιο και οι λειτουργικές δαπάνες της κρατικής μηχανής. Θεωρεί επίσης αναγκαία την ανάληψη

¹⁸ Σύμφωνα με το Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, σε τέτοια περίπτωση οι τράπεζες θα τύχουν στήριξης μέσω της έκδοσης ομολόγων γεγονός που θα αποτρέψει τη στάση πληρωμών.

ενεργειών για υλοποίηση μόνιμης δημοσιονομικής εξυγίανσης, με την εισαγωγή διαρθρωτικών μέτρων μόνιμου χαρακτήρα, αλλά και την ανάληψη ενεργειών για διοχέτευση και ανακατανομή των δημοσίων δαπανών προς όφελος της ανάπτυξης, χωρίς να παραγνωρίζεται η ανάγκη συλλογικής προσπάθειας για αποτελεσματική στόχευση της κοινωνικής πολιτικής.

Η κυβέρνηση καλείται να κινηθεί γύρω από τους πιο πάνω βασικούς άξονες, λαμβάνοντας ταυτόχρονα ιδιαίτερα υπόψη την ανάγκη όπως η Κύπρος διατηρήσει το σημερινό ευνοϊκό φορολογικό σύστημα για τις εταιρείες και επιχειρήσεις ώστε να παραμείνει και να επεκταθεί περαιτέρω ως ένα ανταγωνιστικό διεθνές χρηματοοικονομικό και επιχειρηματικό κέντρο.

2. Εισήγηση Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, αφού μελέτησε τον κρατικό προϋπολογισμό του 2012, τον οποίο υποβάλλει με την παρούσα έκθεσή της στην ολομέλεια του σώματος για λήψη τελικών αποφάσεων σε σχέση με την έγκριση ή απόρριψη του εν όλω ή εν μέρει, επιφυλάσσει ταυτόχρονα το δικαίωμα των μελών της όπως και των υπολοίπων βουλευτών για υποβολή τροπολογιών σε σχέση με περικοπές ή/και δεσμεύσεις ειδικών κονδυλίων στο στάδιο της κατά κεφάλαιο και άρθρο ψήφισής του σε νόμο.

Οι τελικές θέσεις όλων των κοινοβουλευτικών πλευρών αναμένεται να διατυπωθούν κατά τη συζήτηση του προϋπολογισμού στην ολομέλεια του σώματος.

Οι τροποποιήσεις στον προϋπολογισμό του 2012, που κατατέθηκαν από το Υπουργείο Οικονομικών, έχουν επίσης ενσωματωθεί στο κείμενο του κυρίως προϋπολογισμού, το οποίο θα τεθεί ενώπιον του σώματος για έγκριση μαζί με τις τροπολογίες που αναμένεται να κατατεθούν εκ μέρους βουλευτών.

Σημειώνεται επίσης ότι οι επιμέρους παρατηρήσεις όλων των κοινοβουλευτικών πλευρών τόσο επί θεμάτων οικονομικής πολιτικής όσο και επί του υπό αναφορά προϋπολογισμού περιλαμβάνονται στο Μέρος Γ της παρούσας έκθεσης.

Τέλος η επιτροπή σημειώνει ότι, υποβάλλοντας με την παρούσα έκθεσή της τον υπό συζήτηση προϋπολογισμό στην ολομέλεια του σώματος για συζήτηση και έγκρισή ή απόρριψή του, επιφυλάσσεται σε σχέση με τα τελικά του μεγέθη, τα οποία ενδέχεται να διαφοροποιηθούν στη βάση περικοπών ειδικών κονδυλίων του όπως και των συνολικών του δαπανών, υπό το φως της έγκρισης ή απόρριψης τροποποιήσεων σ' αυτόν, οι οποίες κατατέθηκαν ή ενδέχεται να κατατεθούν στο μεταξύ εκ μέρους της κυβέρνησης, για σκοπούς υλοποίησης των κυβερνητικών δεσμεύσεων σχετικά με εξοικονομήσεις κοινωνικών ή άλλων δαπανών αυτού.

ΜΕΡΟΣ Β

ΕΠΙ ΜΕΡΟΥΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ

1. Κατανομή δαπανών κατά υπουργείο

Δαπάνες υπουργείων (τακτικές/αναπτυξιακές)

Οι συνολικές δαπάνες κατά υπουργείο, ανεξάρτητο γραφείο/υπηρεσία για την περίοδο 2010-2014, έχουν ως ακολούθως:

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ	2010 Πραγμ. € εκ.	2011 Προϋπ. € εκ.	2011/10 % Μεταβ.	2012 Προϋπ. Ευρώ	2012/11 % Μεταβ.	2013 Προϋπ. € εκ.	2013/12 % Μεταβ.	2014 Προϋπ. € εκ.	2014/13 % Μεταβ.
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ/ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	168,6	244,3	44,9	263,1	7,7	242,4	-7,9	240,2	-0,9
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΜΥΝΑΣ	345,5	366,1	6,0	354,3	-3,2	358,2	1,1	365,5	2,0
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	307,1	376,6	-144.536,8	339,4	-9,9	296,5	-12,6	291,0	-1,9
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΕΩΣ	315,4	333,5	5,8	320,3	-4,0	324,4	1,3	333,2	2,7
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΜΠΟΡΙΟΥ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	45,5	52,8	16,2	48,6	-8,0	45,4	-6,6	45,1	-0,7
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ	808,0	887,0	9,8	869,8	-1,9	898,2	3,3	937,3	4,4
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	721,3	803,7	11,4	728,8	-9,3	723,3	-0,8	703,1	-2,8
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ	75,8	83,3	9,8	87,1	4,7	85,7	-1,7	85,9	0,2
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	2.949,5	3.543,7	20,1	3.829,2	8,1	4.601,1	20,2	3.773,0	-18,0
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	1.049,7	1.113,5	6,1	1.080,4	-3,0	1.128,8	4,5	1.166,3	3,3
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ	360,6	412,7	14,4	367,3	-11,0	344,6	-6,2	325,2	-5,6
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ	571,5	643,6	12,6	636,4	-1,1	651,2	2,3	667,6	2,5
ΣΥΝΟΛΟ	7.718,2	8.860,7	14,8	8.924,9	0,7	9.699,9	8,7	8.933,3	-7,9

Σύμφωνα με τα κατατεθέντα στοιχεία, η κατανομή των δαπανών κατά υπουργείο έγινε λαμβάνοντας υπόψη το κοινωνικό και αναπτυξιακό όφελος, στη βάση προτεραιοτήτων πολιτικής, μέσα στα περιοριστικά πλαίσια που προκύπτουν από τις επιπτώσεις της διεθνούς οικονομικής κρίσης.

Οι συνολικές δαπάνες του προτεινόμενου προϋπολογισμού κατά υπουργείο (περιλαμβανομένων και των αποπληρωμών), όπως παρουσιάζονται στο σχετικό πίνακα, προβλέπεται να αυξηθούν οριακά με ρυθμό ύψους 0,7% και να φθάσουν τα €8.925 εκατομ. σε σύγκριση με €8.861 εκατομ. το 2011. Η συγκράτηση του ρυθμού αύξησης των προϋπολογιζόμενων δαπανών του 2012 σε σχέση με το 2011 οφείλεται:

- α. στη μείωση των λειτουργικών δαπανών κατά 10,9%,
- β. στη μείωση των μεταβιβάσεων κατά 10,6%,
- γ. στη μείωση των κεφαλαιουχικών δαπανών κατά 16,7% και
- δ. στη μείωση της εξυπηρέτησης του δημόσιου χρέους κατά 3,3%.

Οι συνολικές δαπάνες κατά υπουργείο για την περίοδο 2010-2012, έχουν ως ακολούθως:

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ	2010 Πραγμ. € εκ.	2011 Προϋπ. € εκ.	2011/10 % Μεταβ.	2012 Προϋπ. Ευρώ	2012/11 % Μεταβ.
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ/ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	168,6	244,3	44,9	263,1	7,7
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΜΥΝΑΣ	345,5	366,1	6,0	354,3	-3,2
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	307,1	376,6	-144.536,8	339,4	-9,9
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΕΩΣ	315,4	333,5	5,8	320,3	-4,0
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΜΠΟΡΙΟΥ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	45,5	52,8	16,2	48,6	-8,0
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ	808,0	887,0	9,8	869,8	-1,9
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	721,3	803,7	11,4	728,8	-9,3
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ	75,8	83,3	9,8	87,1	4,7
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	2.949,5	3.543,7	20,1	3.829,2	8,1
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	1.049,7	1.113,5	6,1	1.080,4	-3,0
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ	360,6	412,7	14,4	367,3	-11,0
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ	571,5	643,6	12,6	636,4	-1,1
ΣΥΝΟΛΟ	7.718,2	8.860,7	14,8	8.924,9	0,7

2. Πάνιες δαπάνες

Οι πάνιες δαπάνες κατά το 2012 προβλέπεται να αυξηθούν με ποσοστό ύψους 31,3% και να φθάσουν τα €2.600,7 εκατομ. σε σύγκριση με €1.981 εκ. το 2011. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται στις αυξημένες αποπληρωμές δανείων.

Οι πάνιες δαπάνες κατά υπουργείο για την περίοδο 2010-2012 έχουν ως ακολούθως:

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ	2010 Πραγμ. € εκ.	2011 Προϋπ. € εκ.	2011/10 % Μεταβ.	2012 Προϋπ. Ευρώ	2012/11 % Μεταβ.
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ/ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	11,9	10,6	-10,4	10,7	0,9
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ	0,1	0,1	1,2	0,1	13,9
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	0,1	0,1	0,0	0,1	20,0
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	1.692,1	1.966,6	16,2	2.586,4	31,5
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ	2,9	3,3	14,5	3,3	0,1
ΣΥΝΟΛΟ	1.707,0	1.980,8	16,0	2.600,7	31,3

3. Τακτικές δαπάνες

Οι τακτικές δαπάνες κατά υπουργείο προβλέπεται να μειωθούν με ρυθμό ύψους 5,8% και να φθάσουν τα €5.352 εκατομ. σε σύγκριση με €5.679 εκατομ. το 2011. Τις μεγαλύτερες μειώσεις παρουσιάζουν τα Υπουργεία Οικονομικών, Εσωτερικών, Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος και Άμυνας με ρυθμούς ύψους -16,9%, -10,1%, -7,8% και -3,2%, αντίστοιχα.

Σύμφωνα με τα κατατεθέντα στοιχεία, η μείωση που παρουσιάζει το Υπουργείο Οικονομικών, οφείλεται στη περίληψη μειωμένης πρόνοιας για τις κοινωνικές παροχές στα πλαίσια της κοινωνικής στόχευσης

και στην κατάργηση της ειδικής χορηγίας για την αγορά/ανέγερση κατοικίας όπως και μειωμένης πρόνοιας για τις διάφορες χορηγίες που παραχωρούνται σε συγκεκριμένους ημικρατικούς οργανισμούς.

Το Υπουργείο Εσωτερικών παρουσιάζει μείωση που οφείλεται στις μειωμένες πρόνοιες που περιληφθήκαν για χορηγίες προς ημικρατικούς οργανισμούς και στις αρχές τοπικής διοίκησης καθώς και των διαφόρων στεγαστικών σχεδίων επίσης μέσα στα πλαίσια της κοινωνικής στόχευσης.

Το Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος παρουσιάζει μείωση που οφείλεται κυρίως στη μειωμένη πρόνοια για αγορά ύδατος.

Τα υπόλοιπα υπουργεία, με εξαίρεση τα ανεξάρτητα γραφεία/υπηρεσίες, και το Υπουργείο Εξωτερικών που παρουσιάζουν αυξήσεις ύψους 7,0% και 6,0% λόγω της μεταφοράς των πιστώσεων της «Γραμματείας της Προεδρίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης» από το Κεφάλαιο του προϋπολογισμού «Προεδρία και Προεδρικό Μέγαρο» στο Κεφάλαιο του Γραφείου Προγραμματισμού καθώς και λόγω περίληψης πρόσθετων πιστώσεων για την προεδρία του Συμβουλίου της ΕΕ και ίδρυσης νέων πρεσβειών, παρουσιάζουν είτε μικρότερες μειώσεις που κυμαίνονται από -0,7% έως -2,4% είτε παρουσιάζουν οριακές αυξήσεις που κυμαίνονται από 0,1% έως 0,7%.

Ειδικότερα, το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων παρουσιάζει μείωση της τάξης του -2,4% λόγω μη περίληψης πρόνοιας για το «Σχέδιο Απόσυρσης Παλαιών Οχημάτων», καθώς και λόγω περίληψης μειωμένων πιστώσεων για τις συντηρήσεις δρόμων και αγοράς υπηρεσιών.

Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων παρουσιάζει μείωση της τάξης του -1,7% λόγω μειωμένης πρόνοιας που περιλήφθηκε για τα δημόσια βοηθήματα μέσα στα πλαίσια της κοινωνικής στόχευσης.

Το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού παρουσιάζει μείωση της τάξης του -1,1% λόγω μειωμένων προνοιών που περιλήφθηκαν για τις λειτουργικές δαπάνες.

Το Υπουργείο Υγείας παρουσιάζει οριακή μείωση της τάξης του -0,7%.

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως και το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού παρουσιάζουν οριακές αυξήσεις ύψους 0,7% και 0,1%, αντίστοιχα.

Τακτικές δαπάνες κατά υπουργείο 2010-2012

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ	2010 Πραγμ. € εκ.	2011 Προϋπ. € εκ.	2011/10 % Μεταβ.	2012 Προϋπ. Ευρώ	2012/11 % Μεταβ.
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ/ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	123,6	156,8	26,9	167,7	7,0
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΜΥΝΑΣ	345,5	366,1	6,0	354,3	-3,2
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	222,2	251,1	13,0	231,6	-7,8
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΕΩΣ	272,6	302,7	11,0	304,7	0,7
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΜΠΟΡΙΟΥ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	22,0	26,8	21,7	26,5	-1,2
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ	789,4	858,7	8,8	843,8	-1,7
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	464,4	480,7	3,5	432,1	-10,1
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ	73,3	78,6	7,2	83,3	6,0
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	1.198,6	1.423,7	18,8	1.183,1	-16,9
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	802,7	852,9	6,2	853,7	0,1
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ	239,1	272,8	14,1	266,3	-2,4
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ	555,7	608,9	9,6	604,5	-0,7
ΣΥΝΟΛΟ	5.109,2	5.679,5	11,2	5.351,6	-5,8

4. Αναπτυξιακές δαπάνες

Σύμφωνα με τα κατατεθέντα στοιχεία, οι αναπτυξιακές δαπάνες για το 2012 προϋπολογίζονται στα €972,5 εκατομ., σε σύγκριση με €1.200 εκατομ. το 2011, παρουσιάζοντας μείωση της τάξης του -19,0%, αφού μεγάλα αναπτυξιακά έργα κυρίως οδικά έργα έχουν ολοκληρωθεί, όπως η ανακαίνιση/ανάπλαση της λεωφόρου Αρχαγγέλου. Περαιτέρω άλλα κτιριολογικά και οδικά έργα βρίσκονται στο στάδιο της ολοκλήρωσής τους, όπως είναι το κτίριο της Προεδρίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το κτίριο της Πολεοδομίας και Οικήσεως, οι έξι λωρίδες, ο κυκλικός κόμβος του ΓΣΠ κ.ά.

Όπως έχει κατατεθεί, τη μεγαλύτερη μείωση παρουσιάζει το Υπουργείο Οικονομικών (-61,1%) λόγω μη περίληψης πρόνοιας για την αγορά αξιόγραφων, αφού δημιουργήθηκε Ταμείο Επενδύσεων.

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως παρουσιάζει επίσης μείωση της τάξης του -49,5% λόγω ολοκλήρωσης μεγάλου μέρους του κτιριολογικού προγράμματος της Αστυνομίας, της Πυροσβεστικής και των Φυλακών.

Το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων παρουσιάζει μείωση της τάξης του -28,5% κυρίως λόγω της αποπεράτωσης μεγάλων οδικών και κτιριολογικών έργων.

Το Υπουργείο Εξωτερικών παρουσιάζει μικρότερη μείωση της τάξης του -18,2%, κυρίως λόγω ολοκλήρωσης της αγοράς του εξοπλισμού για την εκτύπωση θεωρήσεων εισόδου. Το Υπουργείο Εμπορίου Βιομηχανίας και Τουρισμού και το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού παρουσιάζουν μειώσεις της τάξης του -15,0% και -13,0%, αντίστοιχα.

Ειδικότερα, η μείωση στο Υπουργείο Εμπορίου Βιομηχανίας και Τουρισμού οφείλεται στη μείωση όλων γενικά των λειτουργικών και άλλων δαπανών στα πλαίσια περισυλλογής. Η μείωση στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού οφείλεται στη μειωμένη πρόνοια που περιλήφθηκε για το κτιριολογικό πρόγραμμα των σχολείων και στη χορηγία στα πανεπιστήμια.

Η μείωση στο Υπουργείο Γεωργίας Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος κυμαίνεται στο -14,1% λόγω μη περίληψης πρόνοιας για τα Αστικά Συμβούλια Αποχετεύσεως.

Η μείωση στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων της τάξης του -8,1% οφείλεται κυρίως στη συμπερίληψη μέρους της πρόνοιας για προώθηση δράσεων για αντιμετώπισης της ανεργίας και τόνωσης της απασχόλησης σε συγκεντρωτικό κονδύλι του Γραφείου Προγραμματισμού.

Η μείωση στο Υπουργείο Υγείας της τάξης του -8,2% οφείλεται στην αποπεράτωση της διαμόρφωσης των φαρμακευτικών εργαστηρίων σε γραφεία καθώς και σε μειωμένη πρόνοια για το ΓΕΣΥ (για την αναδιοργάνωση και αυτονόμηση των νοσοκομείων).

Η μείωση στο Υπουργείο Εσωτερικών της τάξης του 8,1% οφείλεται σε περίληψη μειωμένης πρόνοιας για το αγροτικό οδικό δίκτυο και το κτιριολογικό πρόγραμμα των κοινοτήτων και στην αποπεράτωση πολεοδομικών οδικών και άλλων έργων, όπως και στην περίληψη πιστώσεων μεγάλων αναπτυξιακών συγχρηματοδοτούμενων έργων στο συγκεντρωτικό κονδύλι του Γραφείου Προγραμματισμού.

Σημειώνεται ότι σύμφωνα με το Υπουργείο Οικονομικών, στον προϋπολογισμό του 2012 έχουν περιληφθεί πρόνοιες μόνο για ώριμα έργα, τα οποία βρίσκονται στο στάδιο της υλοποίησης, δηλαδή έχουν ολοκληρωθεί όλες οι σχετικές διαδικασίες παραδείγματος χάριν μελέτες, απαλλοτριώσεις κ.λπ. Συνεπώς, όπως αναφέρεται από το Υπουργείο Οικονομικών, κάποια έργα που τα υπουργεία τα θεωρούσαν ώριμα, το εν λόγω υπουργείο με βάση δικά του κριτήρια δεν έκρινε ότι αυτά είναι ώριμα. Περαιτέρω, το κριτήριο με βάση το οποίο το Υπουργείο Οικονομικών θεωρεί ότι υπάρχει δυνατότητα ένταξης συγκεκριμένου έργου στο ΜΔΠ είναι οι δυνατότητες της οικονομίας σε συνδυασμό με της επικρατούσες δημοσιονομικές συνθήκες.

Οι Αναπτυξιακές Δαπάνες κατά υπουργείο, έχουν ως ακολούθως:

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ	2010 Πραγμ. € εκ.	2011 Προϋπ. € εκ.	2011/10 % Μεταβ.	2012 Προϋπ. Ευρώ	2012/11 % Μεταβ.
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ	33,1	76,8	131,9	84,7	10,2
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΜΥΝΑΣ	0,0	0,0	13,8	0,0	-99,5
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ,	84,8	125,5	47,9	107,8	-14,1
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ	42,7	30,9	-27,7	15,6	-49,5
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΜΠΟΡΙΟΥ,	23,4	26,0	11,0	22,1	-15,0
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ	18,5	28,2	52,2	25,9	-8,1
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	256,8	322,8	25,7	296,6	-8,1
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ	2,5	4,7	87,2	3,8	-18,2
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	58,8	153,3	160,9	59,7	-61,1
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ	246,9	260,7	5,6	226,7	-13,0
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ	118,5	136,6	15,2	97,6	-28,5
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ	15,7	34,7	120,8	31,9	-8,2
ΣΥΝΟΛΟ	902,0	1.200,3	33,1	972,5	-19,0

Τα κυριότερα αναπτυξιακά έργα που βρίσκονται σε εξέλιξη καθώς και τα νέα έργα, τα οποία αναμένεται να αρχίσουν κατά τη διάρκεια του 2012 είναι τα ακόλουθα:

- Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος

- Υδατικά Έργα Κοιλάδων Διάριζου και Ευρύτερης Περιοχής Πάφου: €1,1 εκατομ.
- Αποζημιώσεις Κτηνοτρόφων: €3,4 εκατομ.
- Αποχετευτικό Σύστημα του Συμπλέγματος Αστρομερίτη-Περιστερώνας-Ακακίου: €3,5 εκατομ.
- Αξιοποίηση Επεξεργασμένων Λυμάτων Πόλεων: €2,0 εκατομ.
- Υδατικά Έργα Σολέας Μαραθάσας : €10,5 εκατομ.
- Σχέδια Αποχετεύσεως Λυμάτων σε Χωριά: €42,0 εκατομ.
- Βελτίωση Υδατοπρομηθειών Χωριών: €3,0 εκατομ.
- **Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης**
 - Ανέγερση/Επέκταση κτιρίων:
 - Φυλακών €5,5 εκατομ.
 - Αστυνομίας €1,7 εκατομ.
 - Πυροσβεστικής €1,0 εκατομ.
- **Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού**
 - Προαγωγή Εξαγωγών Βιομηχανικών Προϊόντων - €2,0 εκατομ.
 - Εφαρμογή Νέας Βιομηχανικής Πολιτικής: €2,5 εκατομ.
 - Σχέδιο Ανταγωνιστικότητας για Μεσαίες Επιχειρήσεις: €5,0 εκατομ.
 - Προώθηση και Ανάπτυξη Ηλεκτρονικού Εμπορίου: €1,0 εκατομ.
 - Ενίσχυση Γυναικείας και Νεανικής Επιχειρηματικότητας: €2,8 εκατομ.
- **Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων**
 - Έκτακτο Σχέδιο Παροχής Κινήτρων για Απασχόληση Ανέργων: €2,0 εκατομ.
 - Σχέδιο Παροχής Κινήτρων για Πρόσληψη ατόμων που ανήκουν στις ευπαθείς κοινωνικά ομάδες: €3,0 εκατομ.
 - Ανάπτυξη Δικτύου Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης: €1,0 εκατομ.
 - Χορηγίες για Προγράμματα Κοινωνικής Φροντίδας: €9,8 εκατομ.
- **Υπουργείο Εσωτερικών**
 - Πολεοδομικά και άλλα έργα: €82,5 εκατομ.
 - ΧΥΤΑ: €13,7 εκατομ.
 - Αποκατάσταση Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (ΧΑΔΑ): €8,0 εκατομ.
 - Απαλλοτριώσεις: €79,5 εκατομ.
- **Υπουργείο Εξωτερικών**
 - Βελτίωση πρεσβευτικής κατοικίας στις Βρυξέλλες: €0,5 εκατομ.
 - Αποκατάσταση ακινήτου «Κορωναίου» στον Πειραιά: €0,3 εκατομ.
 - Επιδιόρθωση πρεσβευτικής κατοικίας στην Ουάσιγκτον: €2,0 εκατομ.
- **Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού**
 - Κρατικά Πανεπιστήμια: €117,0 εκατομ.
 - Ανέγερση / Βελτίωση Σχολείων: €50,0 εκατομ.
 - Ανέγερση Μεγάλου Πολιτισμού: €11,0 εκατομ.
- **Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων**
 - Κτιριακές Εγκαταστάσεις-Κυπριακή Προεδρία EU2012: €1,5 εκατομ.
 - Αναβάθμιση του τμήματος του αυτοκινητόδρομου μεταξύ Λευκωσίας και Αλάμπρας σε έξι λωρίδες κυκλοφορίας: €5,0 εκατομ.

- Κατασκευή ανισόπεδων Κόμβων παρά τω ΓΣΠ: €8,0 εκατομ.
- Ανέγερση Κεντρικών Γραφείων Πολεοδομίας: €1,7 εκατομ.
- Κατασκευή δρόμου που να συνδέει το Λιμάνι Λεμεσού με τον Αυτοκινητόδρομο Λεμεσού-Πάφου: €24,0 εκατομ.
- Βελτιώσεις υφισταμένων δρόμων :€7,0 εκατομ.
- **Υπουργείο Υγείας**
 - Κέντρο Αιματολογικών Ασθενειών: €0,5 εκατομ.
 - Ακτινοθεραπευτικό Κέντρο Λεμεσού και Λευκωσίας: €9,5 εκατομ.
 - Βελτιώσεις Νοσοκομείων και Ιατρικών Κέντρων: €1,3 εκατομ.
 - Αγορά Ιατρικού Εξοπλισμού: €9,6 εκατομ.

5. Επιμέρους προϋπολογισμοί υπουργείων

• Υπουργείο Άμυνας¹⁹ (Κεφ. 11)

Ο προϋπολογισμός του Υπουργείου Άμυνας για το 2012, προβλέπει συνολικές δαπάνες ύψους €354.311.956 έναντι €367.151.163 για το 2011 (εγκεκριμένες) και €345.496.054 για το 2010 (πραγματικές). (Μείωση για το 2012 κατά €12.839.207.)

Μέρος των συνολικών δαπανών του ίδιου υπουργείου, ύψους €6.991.014, αφορά δαπάνες για την ΕΛΔΥΚ που χρεώνονται απευθείας στο Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας²⁰ [έναντι €6.890.886 (εγκεκριμένες) για το 2011 και €5.770.062 (πραγματικές) για το 2010. (Αύξηση για το 2012 κατά €100.128.)].

Οι τακτικές δαπάνες για το 2012 (Διοίκηση, Κυπριακός Στρατός, Εθνική Φρουρά) ανέρχονται σε €354.311.876 (προϋπολογισθείσες) έναντι €367.148.593 (εγκεκριμένες) για το 2011 και €345.481.699 (πραγματικές) για το 2010. (Μείωση για το 2012 κατά €12.836.717.)

Οι αναπτυξιακές δαπάνες για το 2012 ανέρχονται σε €80 (εγκεκριμένες) έναντι €2.570 (εγκεκριμένες) για το 2011 και €14.355 (πραγματικές) για το 2010. (Μείωση για το 2012 κατά €2.490.)

Για σκοπούς αμυντικής θωράκισης²¹ προβλέπονται δαπάνες ύψους €92.000.000 για το 2012 έναντι €105.000.000 για το 2011 (προϋπολογισθείσες) και €105.407.599 για το 2010 (πραγματικές). (Μείωση για το 2012 κατά €13.000.000.)

• Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος (Κεφ. 12)

Ο προϋπολογισμός του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος για το 2012, προβλέπει συνολικές δαπάνες ύψους €339.376.519 έναντι €402.549.852 για το 2011 (εγκεκριμένες) και €307.051.192 για το 2010 (πραγματικές). (Μείωση για το 2011 κατά €63.173.333.)

Οι τακτικές δαπάνες για το 2012 ανέρχονται σε €231.594.293 (προϋπολογισθείσες) έναντι €251.012.259 (εγκεκριμένες) για το 2011 και €222.227.493 (πραγματικές) για το 2010. (Μείωση για το 2011 κατά €19.417.966.)

Οι αναπτυξιακές δαπάνες για το 2012 ανέρχονται σε €107.782.226 (προϋπολογισθείσες) έναντι €151.537.593 (εγκεκριμένες) για το 2011 και €84.823.699 (πραγματικές) για το 2010. (Μείωση για το 2011 κατά €43.755.367.)

• Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως (Κεφ. 13)

¹⁹ Η σειρά παρουσίασης των προϋπολογισμών των υπουργείων βασίζεται στην κατάταξη, με την οποία παρουσιάζονται στο κείμενο του υπό συζήτηση προϋπολογισμού.

²⁰ Σύμφωνα με το άρθρο 166 του Συντάγματος, ποσά που βαρύνουν απευθείας το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας δε χρειάζονται έγκριση από τη Βουλή.

²¹ Οι προϋπολογιζόμενες δαπάνες του Κεφαλαίου 11.04 "Αμυντική Θωράκιση" κατά ειδικό κεφάλαιο και άρθρο, παρατίθενται αναλυτικά σε ειδικό επεξηγηματικό μνημόνιο, το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του κρατικού προϋπολογισμού. Αναλυτική ενημέρωση και συζήτηση επί του Κεφαλαίου 11.04 - "Αμυντική Θωράκιση" διεξάγεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Άμυνας.

Ο προϋπολογισμός του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως για το 2012, προβλέπει συνολικές δαπάνες ύψους €320.301.921 έναντι €335.737.866 για το 2011 (εγκεκριμένες) και €315.369.171 για το 2010 (πραγματικές). (Μείωση για το 2012 κατά €15.435.945.)

Οι τακτικές δαπάνες για το 2012 ανέρχονται σε €304.702.598 (προϋπολογισθείσες) έναντι €302.918.378 (εγκεκριμένες) για το 2011 και €272.626.566 (πραγματικές) για το 2010. (Αύξηση για το 2012 κατά €1.784.220.)

Οι αναπτυξιακές δαπάνες για το 2012 ανέρχονται σε €15.599.323 (προϋπολογισθείσες) έναντι €32.819.488 (εγκεκριμένες) για το 2010 και €42.742.605 (πραγματικές) για το 2010. (Μείωση για το 2011 κατά €17.220.165.)

- **Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού (Κεφ. 14)**

Ο προϋπολογισμός του Υπουργείου Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού για το 2012, προβλέπει συνολικές δαπάνες ύψους €48.627.663 έναντι €53.744.688 για το 2011 (εγκεκριμένες) και €45.461.311 για το 2010 (πραγματικές). (Μείωση για το 2012 κατά €5.117.25.)

Οι τακτικές δαπάνες για το 2012 ανέρχονται σε €26.521.233 (προϋπολογισθείσες) έναντι €26.776.265 (εγκεκριμένες) για το 2011 και €22.023.614 (πραγματικές) για το 2010. (Μείωση για το 2012 κατά €255.032.)

Οι αναπτυξιακές δαπάνες για το 2012 ανέρχονται σε €22.106.430 (προϋπολογισθείσες) έναντι €26.968.423 (εγκεκριμένες) για το 2011 και €23.437.697 (πραγματικές) για το 2010. (Μείωση για το 2012 κατά €4.861.993.)

- **Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Κεφ. 15)**

Ο προϋπολογισμός του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για το 2012, προβλέπει συνολικές δαπάνες ύψους €869.778.819 έναντι €884.046.494 για το 2011 (εγκεκριμένες) και €807.984.861 για το 2010 (πραγματικές). (Μείωση για το 2012 κατά €14.267.675.)

Μέρος των συνολικών δαπανών του ίδιου υπουργείου, ύψους €133.010, αφορά δαπάνες που βαρύνουν απευθείας το Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας [έναντι €133.010 (εγκεκριμένες) για το 2011 και €116.800 (πραγματικές) για το 2010].

Οι τακτικές δαπάνες για το 2012 ανέρχονται σε €843.756.428 (προϋπολογισθείσες) έναντι €858.613.490 (εγκεκριμένες) για το 2011 και €789.361.726 (πραγματικές) για το 2010. (Μείωση για το 2012 κατά €14.857.062.)

Οι αναπτυξιακές δαπάνες για το 2012 ανέρχονται σε €25.889.381 (προϋπολογισθείσες) έναντι €25.299.994 (εγκεκριμένες) για το 2011 και €18.506.335 (πραγματικές) για το 2010. (Αύξηση για το 2012 κατά €589.387.)

- **Υπουργείο Εσωτερικών (Κεφ. 16)**

Ο προϋπολογισμός του Υπουργείου Εσωτερικών για το 2012, προβλέπει συνολικές δαπάνες ύψους €728.775.186 έναντι €800.836.326 για το 2011 (εγκεκριμένες) και €721.340.896 για το 2010 (πραγματικές). (Μείωση για το 2012 κατά €72.061.140.)

Μέρος των συνολικών δαπανών του ίδιου υπουργείου, ύψους €110.000, αφορά δαπάνες που βαρύνουν απευθείας το Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας [έναντι €110.000 (εγκεκριμένες) για το 2011 και €91.643 (πραγματικές) για το 2010].

Οι τακτικές δαπάνες για το 2012 ανέρχονται σε €432.059.303 (προϋπολογισθείσες) έναντι €479.135.627 (εγκεκριμένες) για το 2011 και €464.411.855 (πραγματικές) για το 2010. (Μείωση για το 2012 κατά €47.076.324.)

Οι αναπτυξιακές δαπάνες για το 2012 ανέρχονται σε €296.605.883 (προϋπολογισθείσες) έναντι €321.590.699 (εγκεκριμένες) για το 2011 και €256.837.371 (πραγματικές) για το 2010. (Μείωση για το 2012 κατά €24.984.816.)

- **Υπουργείο Εξωτερικών (Κεφ. 17)**

Ο προϋπολογισμός του Υπουργείου Εξωτερικών για το 2012, προβλέπει συνολικές δαπάνες ύψους €87.160.902 έναντι €84.069.524 για το 2011 (εγκεκριμένες) και €75.795.513 για το 2010 (πραγματικές). (Αύξηση για το 2012 κατά €3.091.378.)

Οι τακτικές δαπάνες για το 2012 ανέρχονται σε €83.312.482 (προϋπολογισθείσες) έναντι €79.118.674 (εγκεκριμένες) για το 2011 και €73.282.172 (πραγματικές) για το 2010. (Αύξηση για το 2012 κατά €4.193.808.)

Οι αναπτυξιακές δαπάνες για το 2012 ανέρχονται σε €3.848.420 (προϋπολογισθείσες) έναντι €4.950.850 (εγκεκριμένες) για το 2011 και €2.513.341 (πραγματικές) για το 2010. (Μείωση για το 2012 κατά €1.102.430.)

- **Υπουργείο Οικονομικών (Κεφ. 18)**

Ο προϋπολογισμός του Υπουργείου Οικονομικών για το 2012, προβλέπει συνολικές δαπάνες ύψους €3.829.212.236 έναντι €3.490.661.334 για το 2011 (εγκεκριμένες) και €2.949.464.635 για το 2010 (πραγματικές). (Αύξηση για το 2012 κατά €338.550.902.)

Μέρος των συνολικών δαπανών του ίδιου υπουργείου, ύψους €2.586.428.999, αφορά δαπάνες που βαρύνουν απευθείας το Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας [έναντι €1.966.626.000 για το 2011 (εγκεκριμένες) και €1.692.052.595 για το 2010 (πραγματικές) (αύξηση για το 2012 κατά €619.802.999)].

Οι τακτικές δαπάνες για το 2012, ανέρχονται σε €1.183.086.279 (προϋπολογισθείσες) έναντι €1.424.314.042 (εγκεκριμένες) για το 2011 και €1.198.636.365 (πραγματικές) για το 2010. (Μείωση για το 2012 κατά €241.227.763.)

Οι αναπτυξιακές δαπάνες για το 2012 ανέρχονται σε €59.696.958 (προϋπολογισθείσες) έναντι €99.721.292 (εγκεκριμένες) για το 2011 και €58.775.675 (πραγματικές) για το 2010. (Μείωση για το 2012 κατά €40.024.334.)

- **Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (Κεφ. 20)**

Ο προϋπολογισμός του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού για το 2012, προβλέπει συνολικές δαπάνες ύψους €1.080.396.953 έναντι €1.125.962.897 για το 2011 (εγκεκριμένες) και €1.049.667.205 για το 2010 (πραγματικές). (Μείωση για το 2012 κατά €45.565.944.)

Οι τακτικές δαπάνες για το 2012, ανέρχονται σε €853.680.863 (προϋπολογισθείσες) έναντι €853.854.476 (εγκεκριμένες) για το 2011 και €802.723.099 (πραγματικές) για το 2010. (Μείωση για το 2012 κατά €173.613.)

Οι αναπτυξιακές δαπάνες για το 2012 ανέρχονται σε €226.716.090 (προϋπολογισθείσες) έναντι €272.108.421 (εγκεκριμένες) για το 2011 και €246.944.106 (πραγματικές) για το 2010. (Μείωση για το 2012 κατά €45.392.331.)

- **Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων (Κεφ. 21)**

Ο προϋπολογισμός του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων για το 2012, προβλέπει συνολικές δαπάνες ύψους €367.308.872 έναντι €416.069.339 για το 2011 (εγκεκριμένες) και €360.555.240 για το 2010 (πραγματικές). (Μείωση για το 2012 κατά €48.760.467.)

Μέρος των συνολικών δαπανών του ίδιου υπουργείου, ύψους €3.331.000, αφορά δαπάνες που βαρύνουν απευθείας το Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας [έναντι €3.327.000 για το 2011 (εγκεκριμένες) και €2.906.754 για το 2010 (πραγματικές) (αύξηση για το 2012 κατά €4.000)].

Οι τακτικές δαπάνες για το 2012 ανέρχονται σε €266.336.981 (προϋπολογισθείσες) έναντι €274.567.280 (εγκεκριμένες) για το 2011 και €239.106.843 (πραγματικές) για το 2010. (Μείωση για το 2012 κατά €8.230.299.)

Οι αναπτυξιακές δαπάνες για το 2012 ανέρχονται σε €97.640.891 (προϋπολογισθείσες) έναντι €138.175.059 (εγκεκριμένες) για το 2011 και €118.541.643 (πραγματικές) για το 2010. (Μείωση για το 2012 κατά €40.534.168.)

- **Υπουργείο Υγείας (Κεφ. 22)**

Ο προϋπολογισμός του Υπουργείου Υγείας για το 2012, προβλέπει συνολικές δαπάνες ύψους €636.436.923 έναντι €643.350.842 για το 2011 (εγκεκριμένες) και €571.465.425 για το 2010 (πραγματικές). (Μείωση για το 2012 κατά €6.913.919.)

Οι τακτικές δαπάνες για το 2012 ανέρχονται σε €604.501.978 (προϋπολογισθείσες) έναντι €608.602.697 (εγκεκριμένες) για το 2011 και €555.729.091 (πραγματικές) για το 2010. (Μείωση για το 2012 κατά €4.100.719.)

Οι αναπτυξιακές δαπάνες για το 2012 ανέρχονται σε €31.934.945 (προϋπολογισθείσες) έναντι €34.748.145 (εγκεκριμένες) για το 2011 και €15.736.334 (πραγματικές) για το 2010. (Μείωση για το 2012 κατά €2.813.200.)

6. Προϋπολογισμοί ανεξάρτητων υπηρεσιών/γραφείων

Στα πλαίσια συζήτησης του κρατικού προϋπολογισμού για το 2012, προσήλθαν ενώπιον της επιτροπής και ανέλυσαν τους προϋπολογισμούς των υπηρεσιών τους οι εκπρόσωποι των ακόλουθων ανεξάρτητων υπηρεσιών και/ή ανεξάρτητων γραφείων:²²

- α. Δικαστικής Υπηρεσίας (κ. Π. Αρτέμης, Πρόεδρος Ανωτάτου Δικαστηρίου).
- β. Νομικής Υπηρεσίας (κ. Π. Κληρίδης, Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας).
- γ. Ελεγκτικής Υπηρεσίας (κ. Χρ. Γιωρκάτζη, Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας).
- δ. Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως (κ. Ε. Σαββίδου, Επίτροπος Διοικήσεως).
- ε. Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού (κ. Λ. Χριστοδούλου, εκτελών χρέη προεδρεύοντος της Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού).
- στ. Γραφείου Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (κ. Γ. Δανιηλίδης, Επίτροπος Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα).
- ζ. Γραφείου Εφόρου Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων (κ. Χρ. Ανδρέου, Έφορος Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων).
- η. Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου (κ. Α. Λαμπριανού, Έφορος Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου).
- θ. Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών (κ. Ζ. Τουλούρας, Πρόεδρος Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών).
- ι. Υπηρεσίας Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών (κ. Κ. Λύρας, Έφορος Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών).
- κ. Αναθεωρητικής Αρχής Προσφύγων (ανεξάρτητη υπηρεσία) (κ. Γιάννης Κοφτερός, Πρόεδρος Αναθεωρητικής Αρχής Προσφύγων).
- λ. Γραφείο Επιτρόπου Νομοθεσίας και Επιτρόπου Προστασίας Δικαιωμάτων του Παιδιού (κ. Λ. Κουρσουμπά, Επίτροπος Νομοθεσίας και Επίτροπος Προστασίας Δικαιωμάτων του Παιδιού).

Οι πιο πάνω αξιωματούχοι κατέθεσαν εκ των προτέρων γραπτά αναλυτικά σημειώματα για τα μεγέθη των προϋπολογισμών τους, τους στόχους και τα οργανογράμματα λειτουργίας τους. Κατά πάγια πρακτική, στην παρούσα έκθεση δε γίνεται εκτενής ανάλυση των προϋπολογισμών των πιο πάνω υπηρεσιών και/ή ανεξάρτητων γραφείων. Τα διάφορα ζητήματα, τα οποία εγέρθηκαν κατά τη διάρκεια των συζητήσεων, περιλαμβάνονται στα τηρηθέντα πλήρη πρακτικά των συζητήσεων, τα οποία βρίσκονται στη διάθεση όλων των βουλευτών.

ΜΕΡΟΣ Γ

Παρατηρήσεις κοινοβουλευτικών ομάδων και άλλων κομμάτων για τον κρατικό προϋπολογισμό του 2011²³

(Οι θέσεις όλων των κοινοβουλευτικών πλευρών που περιλαμβάνονται στο παρόν Παράρτημα δεν έχουν υποστεί γλωσσική ή άλλη επεξεργασία.)

A. Παρατηρήσεις της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού

Η συζήτηση του κρατικού προϋπολογισμού του 2012 στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή και Προϋπολογισμού διεξάγεται σε μια περίοδο σημαντικών αρνητικών εξελίξεων για την Κυπριακή οικονομία. Μόλις πρόσφατα είχαμε τις τελευταίες υποβαθμίσεις της Κυπριακής οικονομίας από τους διεθνείς οίκους αξιολόγησης S&P (27/10/2011) και Moody's (04/11/2011) που φέρνουν τα ομόλογα του Κυπριακού κράτους μόλις μια βαθμίδα πάνω από την κατηγορία junk. Τα νεότερα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας και της Eurostat για την ανεργία δείχνουν επιδείνωση της κατάστασης και περαιτέρω αύξηση του ποσοστού ανεργίας, το δημοσιονομικό έλλειμμα έχει εκτοξευτεί σε ψηλότατα

²² Κατά πάγια πρακτική δεν κλήθηκαν ενώπιον της επιτροπής εκπρόσωποι της Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας (ΕΔΥ-συνταγματική υπηρεσία), όπως και της Επιτροπής Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (ΕΕΥ-ανεξάρτητη υπηρεσία) λόγω του ότι οι συγκεκριμένες υπηρεσίες στελεχώνονται αποκλειστικά με προσωπικό σε απόσταση.

Ο προϋπολογισμός του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας και του Γραφείου Προγραμματισμού κατά πάγια πρακτική εξετάζεται στην πρώτη συνεδρία της επιτροπής μαζί με τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Οικονομικών.

²³ Αναμένονται και θα κυκλοφορήσουν σε ξεχωριστό παράρτημα.

επίπεδα παρά τις νέες φορολογίες, το δημόσιο χρέος αυξάνεται και ο ρυθμός ανάπτυξης του ΑΕΠ κατά το τρίτο τρίμηνο του 2011 ήταν ο χειρότερος σε ολόκληρη την Ευρώπη των 27 σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο (-0,8%), ενώ σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο της περασμένης χρονιάς χειρότερη απόδοση από την Κύπρο (-0,6%) είχαν μόνο η Ελλάδα (-5,2%) και η Πορτογαλία (-1,7%).

Τα δημοσιονομικά προβλήματα της χώρας μας, η έκθεση των κυπριακών τραπεζών σε ελληνικά ομόλογα, καθώς και σε δάνεια στον ιδιωτικό τομέα στην Ελλάδα, αύξησαν τους κινδύνους που αντιμετωπίζει η κυπριακή οικονομία. Μετά και από το κούρεμα του ελληνικού χρέους και την απόφαση για αύξηση των κύριων βασικών ιδίων κεφαλαίων των τραπεζών στο 9% μέχρι τον Ιούνιο του 2012, υπολογίζεται πως οι κυπριακές τράπεζες θα χρειαστούν περίπου €3,6δισ για επανακεφαλαιοποίηση. Είναι δύσκολο οι τράπεζες, σε ένα τέτοιο οικονομικό περιβάλλον, να αντλήσουν ένα τόσο μεγάλο ποσό. Και έτσι ενδεχομένως το κράτος να χρειαστεί να βοηθήσει. Και το κράτος, μην έχοντας την οικονομική ευχέρεια να στηρίξει τον χρηματοπιστωτικό τομέα, θα αναγκαστεί είτε να εκδώσει νέα ομόλογα, είτε να προσφύγει σε επίσημες πηγές χρηματοδότησης από το EFSF. Και μαζί με την χρηματοδότηση που θα εξασφαλίσει το κράτος, το πιο πιθανό είναι να μας επιβληθεί να υιοθετήσουμε και μέτρα εξυγίανσης.

Οι διεθνείς οίκοι αξιολόγησης από το τέλος του 2010 προειδοποίησαν την κυβέρνηση για την εξελισσόμενη κατάσταση της οικονομίας μας. Από τις 16 Νοεμβρίου του 2010 που οι Standard & Poor's υποβάθμισαν την οικονομία μας για πρώτη φορά, έχουμε υποστεί συνολικά 14 υποβαθμίσεις από τους τρεις μεγάλους διεθνείς οίκους αξιολόγησης. Το λυπηρό όμως είναι πως τύχαμε πολλών προειδοτήσεων για να τις αποφεύγαμε. Αν όχι όλες, τουλάχιστον αρκετές από αυτές. Τόσο από τους οίκους αξιολόγησης, όσο και από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Όλοι τους ανεξαιρέτως ενθάρρυναν την κυβέρνηση να προχωρήσει σε λήψη διαρθρωτικών μέτρων για συγκράτηση και περιορισμό των δημοσίων δαπανών, και ιδιαίτερα στον περιορισμό του μισθολογίου του ευρύτερου δημόσιου τομέα, στην στόχευση των κοινωνικών παροχών και σε λήψη μέτρων για το συνταξιοδοτικό και άλλες δαπάνες που σχετίζονται με την γήρανση του πληθυσμού.

Η κυβέρνηση επέλεξε να μην εισακούσει τις εισηγήσεις αυτές και επικεντρώθηκε σε φορολογικά μέτρα. Ως αποτέλεσμα της πολιτικής αυτής ήταν οι αποδόσεις των Κυπριακών ομολόγων να εκτοξευτούν στα ύψη και η χώρα μας ουσιαστικά να έχει αποκλειστεί από τις διεθνείς αγορές για αναχρηματοδότηση του δημόσιου χρέους από τον περασμένο Μάιο. Ενδεικτικά αναφέρουμε πως οι αποδόσεις των Κυπριακών ομολόγων είναι οι ψηλότερες στην Ευρωζώνη, με εξαίρεση της Ελλάδας και της Πορτογαλίας, που έχουν ήδη καταφύγει στον Μηχανισμό Στήριξης. Οι αποδόσεις των Κυπριακών ομολόγων είναι ψηλότερες ακόμα και από των ομολόγων της Ιρλανδίας που είναι ήδη στον Μηχανισμό Στήριξης. Και αρκετά ψηλότερες από τις αποδόσεις των Ιταλικών ομολόγων, για τα οποία γίνεται αρκετός λόγος το τελευταίο διάστημα. Αυτό καταδεικνύει τον κίνδυνο που οι ξένοι επενδυτές καταλογίζουν στην Κυπριακή οικονομία.

Και ο κίνδυνος αυτός αντικατοπτρίζεται και στις αξιολογήσεις της οικονομίας μας από τους διεθνείς οίκους αξιολόγησης. Είναι πραγματικά λυπηρό να θέλουμε να θεωρούμαστε ως περιφερειακό κέντρο παροχής υπηρεσιών και να έχουμε τις αξιολογήσεις αυτές. Την στιγμή αυτή τα Κυπριακά ομόλογα κατατάσσονται σε καλύτερη κατηγορία μόνο από την Ελλάδα και την Πορτογαλία, που είναι δύο χώρες που έχουν ήδη προσφύγει στον Μηχανισμό Στήριξης. Σε σχέση με την τρίτη χώρα που έχει καταφύγει στον Μηχανισμό, την Ιρλανδία, η Κύπρος κατατάσσεται σε καλύτερη θέση μόνο από τους Moody's, ενώ οι S&P και οι Fitch κατατάσσουν την Ιρλανδία (BBB+) σε μια ψηλότερη βαθμίδα από την Κύπρο (BBB). Εάν συγκρίνουμε με άλλες ανταγωνιστικές μας χώρες για προσέλκυση επενδύσεων και περιφερειακά χρηματοοικονομικά κέντρα όπως είναι το Λουξεμβούργο και η Μάλτα, τότε η σύγκριση φανερώνει χαώδεις διαφορές. Το Λουξεμβούργο έχει διαβάθμιση AAA και από τους τρεις οίκους αξιολόγησης, δηλαδή εννέα βαθμίδες ψηλότερα από την Κύπρο με βάση τους Moody's και οκτώ με βάση τους S&P και Fitch. Η δε Μάλτα κατατάσσεται τέσσερις βαθμίδες ψηλότερα βάση τους Moody's (A2) και τρεις βαθμίδες ψηλότερα βάση τους S&P και Fitch (A). Είναι προφανές πως δεν μπορεί να παραμείνει η Κύπρος χρηματοπιστωτικό κέντρο με τέτοιες αξιολογήσεις.

Το δημοσιονομικό έλλειμμα για το 2011 αναμένεται, με βάση τις κυβερνητικές εκτιμήσεις, να είναι περίπου 6,5% του ΑΕΠ. Οι προβλέψεις του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου είναι πιο απαισιόδοξες και κάνουν λόγο για δημοσιονομικό έλλειμμα της τάξης του 7% για φέτος.

Για το 2012 ο προϋπολογισμός του κράτους προβλέπει έλλειμμα της τάξης του 2,8% του ΑΕΠ ενώ οι προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής το ανεβάζουν στο 4,9% του ΑΕΠ. Φυσικά ο προϋπολογισμός του 2012 προϋποθέτει πως το ΦΠΑ θα αυξηθεί από το 15% στο 17% και πως θα υπάρξει εξοικονόμηση της τάξης των €200 εκ. από στόχευση των κοινωνικών παροχών. Φυσικά για το ΦΠΑ υπάρχει δέσμευση των πολιτικών κομμάτων πως θα την στηρίξουν μέχρι την 30/11/2012 και δέσμευση να επεκτείνουν χρονικά την εφαρμογή του υπό την αυστηρότατη προϋπόθεση ότι θα έχει υλοποιηθεί η δέσμευση της κυβέρνησης για δικαιότερη ΑΤΑ, καθώς περιλαμβάνεται στο πακέτο μέτρων που έχει συμφωνηθεί στις 2 Δεκεμβρίου. Η εξοικονόμηση των €200 εκ. από στόχευση των κοινωνικών παροχών είναι πιο δύσκολο να επιτευχθεί. Και αυτό γιατί η κυβέρνηση έχει επικεντρωθεί σε 2 μόνο επιδόματα

(επίδομα τέκνου και φοιτητική χορηγία) για εξοικονόμηση €100 εκ. περίπου ενώ για τα υπόλοιπα €100 εκ. δεν έχουν καν κατατεθεί στην Βουλή τα νομοσχέδια. Και σε αυτά τα 2 επιδόματα η στόχευση είναι κοινωνικά άδικη γιατί λαμβάνει ως κριτήριο το εισόδημα, παραγνωρίζοντας τον πλούτο και την σύνθεση της οικογένειας.

Ακόμα και το συναινετικό πακέτο μέτρων για την οικονομία που φαίνεται πως θα συμφωνηθεί από τα πολιτικά κόμματα δεν θα επιφέρει μεγάλες αλλαγές στον προϋπολογισμό του 2012. Ήδη η αύξηση του ΦΠΑ περιλαμβάνεται στον προϋπολογισμό και άρα η δημοσιονομική επίπτωση των μέτρων για το 2012 θα είναι της τάξης των €90 εκ. περίπου (€55 εκ. από την παγοποίηση του κρατικού μισθολογίου, €20 εκ. από τη συνεισφορά του ιδιωτικού τομέα και €15 εκ. από την αύξηση της αμυντικής εισφοράς σε μερίσματα). Από αυτά τα €90 εκ., θα πρέπει φυσικά να αφαιρέσουμε και €10 εκ. από την έκτακτη εισφορά των εργαζομένων στον ευρύτερο δημόσιο τομέα για εισοδήματα μεταξύ €1,501 – €2,500 που καταργείται. Συνεπώς η δημοσιονομική επίπτωση θα είναι μόλις €80 εκ., αισθητά χαμηλότερη του αναμενομένου.

Το δημόσιο χρέος ακολούθησε και αυτό με την σειρά του αυξητική πορεία κατά το 2011. Από 48,4% του ΑΕΠ που βρισκόταν το δημόσιο χρέος το 2008 αυξήθηκε και έφτασε το 58% το 2009. Το 2010 ανήλθε στα €10,6δισ ή στο 60,8% του ΑΕΠ και αναμένεται να ξεπεράσει τα €11,9 δισ ή το 65,5% του ΑΕΠ για το 2011. Το Υπουργείο Οικονομικών εκτιμά πως το δημόσιο χρέος θα φτάσει το 66,6% του ΑΕΠ το 2012 ή τα €12,5 δισ. Για το 2013 προβλέπεται περεταίρω αύξηση του δημοσίου χρέους το οποίο θα ανέλθει στα €13δισ και τα €13,4 δισ το 2014. Αν αναλογιστούμε πως στο τέλος του 2008 το δημόσιο χρέος ήταν μόλις €8,3 δισ, τότε σε μια τετραετία (2008-2012) αναμένεται να παρουσιάσει μια αύξηση της τάξης του 50%. Και με βάση τις εκτιμήσεις του Υπουργείου Οικονομικών, μέχρι το τέλος του 2014 το δημόσιο χρέος θα έχει αυξηθεί κατά 61% σε σχέση με το 2008. Σίγουρα η κατάσταση αυτή δεν είναι βιώσιμη.

Οι εκτιμήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι πολύ πιο απαισιόδοξες από τις προβλέψεις του Υπουργείου Οικονομικών. Προβλέπουν πως το δημόσιο χρέος θα ξεπεράσει το 68% του ΑΕΠ το 2012 και πως θα αυξηθεί περεταίρω το 2013 και θα προσεγγίσει το 71% του ΑΕΠ. Δηλαδή μέσα σε μια πενταετία είναι πολύ πιθανόν να έχουμε μια επιδείνωση του δημοσίου χρέους της τάξης των €3,5 δισ – €4 δισ.

Το πλέον ανησυχητικό είναι πως το δημόσιο χρέος δεν περιλαμβάνει τον δανεισμό του κράτους από το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, το Κεντρικό Ταμείο Αδειών και το Ταμείο Τερματισμού Απασχόλησης. Εάν περιλαμβάνονταν και τα ποσά αυτά που είναι πέραν των €7,6 δισ, τότε το δημόσιο χρέος θα είχε μια επί πλέον επιβάρυνση της τάξης του 42% του ΑΕΠ περίπου και θα προσέγγιζε το 110% του ΑΕΠ. Ακόμα υπάρχουν τεράστια ποσά που το κράτος οφείλει σε διάφορα ταμεία συντάξεως ημικρατικών οργανισμών, οργανισμών του δημοσίου και στην τοπική αυτοδιοίκηση. Τα ποσά αυτά σύμφωνα με την Έκθεση της Γενικής Ελεγκτή για το 2009 ξεπερνούν τα €450 εκ. και είναι ποσά τα οποία κάποτε θα πρέπει να τα πληρώσουμε.

Επιπρόσθετα, τα δάνεια των διαφόρων ημικρατικών οργανισμών και εταιριών που είναι μέτοχος το κράτος, συνολικού ύψους €1,4 δισ, που έχουν δοθεί με κυβερνητική εγγύηση δεν αποτελούν μέρος του δημοσίου χρέους, αλλά είναι ποσά που ενδέχεται το κράτος να κληθεί να καλύψει μελλοντικά. Ακόμα το κράτος οφείλει περίπου €600 εκ σε ιδιοκτήτες απαλλοτριωθείσας γης και καταβάλλει επιτόκιο 9% τον χρόνο σε αυτά τα ποσά.

Σύμφωνα με τις προβλέψεις του Διεθνές Νομισματικού Ταμείου που δημοσιεύτηκαν στις 29 Νοεμβρίου 2011, ο ρυθμός ανάπτυξης του ΑΕΠ στην Κύπρο προβλέπεται να είναι μηδενικός για το 2011 ενώ για το 2012 αναμένουν συρρίκνωση της οικονομικής ανάπτυξης κατά 1%. Θετικό ρυθμό ανάπτυξης εκτιμούν πως θα υπάρξει το 2013 της τάξης του 0,8%. Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου είναι πιο αισιόδοξη από το ΔΝΤ στις προβλέψεις της και αναμένει μηδενικό ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ για το 2012. Οι κυβερνητικές προβλέψεις είναι οι πιο αισιόδοξες από όλες και εκτιμούν πως το 2012 θα υπάρξει οριακή ανάπτυξη της οικονομίας κατά 0,2% ενώ το 2013 προβλέπουν ρυθμό ανάπτυξης του 2%.

Ο κρατικός προϋπολογισμός του 2012 προβλέπει αυξημένα έσοδα, εξαιρουμένων των δανείων, κατά 11,1% το 2012 σε σχέση με τα αναμενόμενα έσοδα του 2011. Τα έσοδα από άμεση φορολογία αναμένονται να αυξηθούν το 2012 κατά 15,6% σε σχέση με το 2011, όπου αναμένεται να παρουσιάσουν οριακή αύξηση του 0,9% σε σχέση με το 2010. Πιο συγκεκριμένα τα έσοδα από τον φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων προβλέπεται να αυξηθούν κατά 6,1%, τα έσοδα από εταιρικό φόρο να αυξηθούν με ρυθμό 7,8% και τα έσοδα από φόρους περιουσίας (κυρίως από φόρο κεφαλαιουχικών κερδών) να αυξηθούν κατά 43,7%.

Ο ρυθμός αύξησης των εσόδων από έμμεση φορολογία προβλέπεται να αυξηθεί κατά 7,8% για το 2012. Τα έσοδα από το ΦΠΑ αναμένονται να αυξηθούν με ρυθμό 10,8% σε σχέση με μείωση 1% το 2011, τα έσοδα από φόρους κατανάλωσης αναμένονται να αυξηθούν κατά 5,6% και τα έσοδα από δικαιώματα κτηματολογίου και χωρομετρίας προβλέπονται να αυξηθούν κατά 21,5%.

Είναι εμφανές πως οι εκτιμήσεις για τα κρατικά έσοδα στον προϋπολογισμό του 2012 είναι υπεραισιόδοξες και βασισμένες σε μη ρεαλιστικές εκτιμήσεις. Με βάση τις εκτιμήσεις του οικονομικού επιτελείου της κυβέρνησης, ο ρυθμός ανάπτυξης του ΑΕΠ για το 2012 θα είναι οριακά θετικός στο 0,2%. Άρα σε μια περίοδο χωρίς ανάπτυξη της οικονομίας, με τα εισοδήματα να παραμένουν σταθερά ή να μειώνονται, με την ιδιωτική κατανάλωση να παρουσιάζει μείωση, και τις επενδύσεις να παγοποιούνται δεν μπορεί να προβλέπεται μια τόσο μεγάλη αύξηση στα φορολογικά έσοδα. Ήδη η οικονομική βιομηχανία βρίσκεται σε τέλμα και οι επενδύσεις στον τομέα έχουν παγοποιηθεί. Οι τράπεζες δεν δίνουν πλέον εύκολα δάνεια για επιχειρηματικές δραστηριότητες και οι επενδύσεις έχουν σταματήσει. Τα αυξημένα επιτόκια, το αυξημένο κόστος του ηλεκτρικού ρεύματος και οι αυξημένες φορολογίες έχουν ανεβάσει κατά πολύ τα κόστη των επιχειρήσεων. Άρα είναι σχεδόν αδύνατο να επιτευχτεί ο στόχος για αυξημένα έσοδα από εταιρικό φόρο της τάξης του 7%. Βάση των ευρημάτων του ΔΝΤ, «*το κλίμα περιορισμένης πιστωτικής επέκτασης και η αβεβαιότητα είναι πιθανόν να επηρεάσουν αρνητικά τόσο την κατανάλωση όσο και τις επενδύσεις*». Άρα σε μια τέτοια περίοδο, η αύξηση στα κρατικά έσοδα που αναμένει το οικονομικό επιτελείο της κυβέρνησης είναι τουλάχιστον υπεραισιόδοξη και προκαλεί εντύπωση. Δυστυχώς η εισήγηση του ΔΝΤ πως οι προβλέψεις θα πρέπει να βασίζονται σε συντηρητικές υποθέσεις για να αποτελέσουν προϋπόθεση για την ανάκτηση της αξιοπιστίας και την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης, δεν έχει εισακουστεί.

Οι εκτιμήσεις στηρίζονται σε παραδοχές για σημαντική βελτίωση στον ρυθμό αύξησης της οικονομικής δραστηριότητας και στην κατανάλωση που δεν φαίνεται να είναι συμβατά με τον οριακό ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας του 0,2% που προβλέπει η κυβέρνηση.

Στον προϋπολογισμό του 2012 το σύνολο των κρατικών δαπανών, εξαιρουμένων των αποπληρωμών των δανείων, αναμένονται να μειωθούν κατά -6%. Οι δαπάνες προσωπικού όμως, που είναι και η μεγαλύτερη κατηγορία δαπανών, υπολογίζονται να αυξηθούν κατά 3% το 2012. Πιο αναλυτικά οι απολαβές αναμένεται να αυξηθούν κατά 0,9% και οι συντάξεις και τα φιλοδωρήματα αναμένεται να καταγράψουν αύξηση της τάξης του 12,5%. Σημειώνεται πως την τελευταία τετραετία (2007-2011) παρατηρήθηκε μια τεράστια αύξηση στις Δαπάνες Προσωπικού της τάξης των €706 εκ. ή μια ποσοστιαία αύξηση 35%. Ο ρυθμός αύξησης των συντάξεων παραμένει ανησυχητικός για το 2012 (αύξηση 12,5% σε σχέση με το 2011) και ενισχύει τους προβληματισμούς πως το συνταξιοδοτικό παραμένει μια ωρολογιακή βόμβα στα θεμέλια της οικονομίας μας. Και το πρόβλημα ολοένα θα αυξάνεται, όσο ανεβαίνει το προσδόκιμο ζωής. Η αύξηση στις συντάξεις μεταξύ 2008 και 2012 είναι της τάξης του 64,7%. Αυτό καταδεικνύει το πόσο επιτακτικό είναι να αρχίσει μια εις βάθος εξέταση όλων των πτυχών του συνταξιοδοτικού προβλήματος.

Η δεύτερη μεγαλύτερη κατηγορία δαπανών, οι Μεταβιβαστικές Πληρωμές, που αποτελούνται κυρίως από τις κοινωνικές παροχές, τις χορηγίες προς ημικρατικούς οργανισμούς και τις Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης καθώς και την συνεισφορά προς το ΤΚΑ, προβλέπεται να μειωθούν κατά -10,6%. Ο λόγος είναι η στόχευση των κοινωνικών παροχών και οι χαμηλότερες χορηγίες που περιλαμβάνονται στον προϋπολογισμό. Πιο συγκεκριμένα οι κοινωνικές παροχές προβλέπεται να μειωθούν κατά -14,7% το 2012. Η επισήμανση του ΔΝΤ, πως οι αλόγιστες και αστόχευτες αυξήσεις στις κοινωνικές παροχές της τελευταίας τριετίας, υποδεικνύουν την ύπαρξη μεγάλων περιθωρίων για συγκράτηση των δαπανών αυτών πρέπει να ληφθούν σοβαρά στα υπόψη. Σημειώνεται πως μεταξύ 2007 και 2011 οι Κοινωνικές Παροχές αυξήθηκαν κατά €428 εκ. ή 49%. Σημειώνεται επίσης πως η μείωση στις κρατικές χορηγίες για το 2012 προς τις Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης και προς τους διάφορους ημικρατικούς οργανισμούς, δεν προϋποθέτει και πραγματική μείωση, λόγω της πάγιας τακτικής του κράτους να καταθέτει συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς κατά την διάρκεια της χρονιάς.

Οι λειτουργικές δαπάνες του κράτους αναμένεται να μειωθούν κατά -10,9% το 2012. Οι κεφαλαιουχικές δαπάνες αναμένεται να μειωθούν κατά -16,7%.

Οι δαπάνες τόκων προβλέπεται να παρουσιάσουν μείωση της τάξης του -3,3%, λόγω μείωσης του κόστους εξυπηρέτησης του δημοσίου χρέους. Η μείωση που προβλέπεται στις δαπάνες τόκων για το 2012 της τάξης του 3,3%, είναι και αυτή με τη σειρά της υπεραισιόδοξη. Ιδιαίτερα σε μια περίοδο όπου τα επιτόκια αναμένεται να αυξηθούν λόγω των προβλημάτων ρευστότητας που παρουσιάζονται στην Κύπρο, αλλά και στην Ευρωζώνη γενικότερα. Θυμίζουμε πως και στον περσινό προϋπολογισμό αναμενόταν μείωση στις δαπάνες εξυπηρέτησης του δημοσίου χρέους κατά 3,6%, αλλά στα αποτελέσματα στον φετινό προϋπολογισμό παρουσιάζεται μια αύξηση της τάξης του 37,7% το 2011 στις δαπάνες τόκων σε σχέση με το 2010.

Οι αποκλίσεις που υπήρξαν στις δημόσιες δαπάνες κατά το 2011 ήταν κάτι περισσότερο από τεράστιες. Με βάση τον προϋπολογισμό του 2011, οι δαπάνες προσωπικού θα αυξάνονταν κατά 5%. Δυστυχώς όμως τα στοιχεία στον φετινό προϋπολογισμό καταδεικνύουν ότι οι δαπάνες προσωπικού αυξήθηκαν κατά 9,8% το 2011. Οι αποδοχές προσωπικού με βάση τον περσινό προϋπολογισμό θα αυξάνονταν κατά 5,4% ενώ τελικά η αύξηση υπερδιπλασιάστηκε και αυξήθηκαν κατά 10,9% το 2011. Οι συντάξεις υπολογίζονταν να αυξηθούν με ρυθμό 3,1% ενώ η πραγματική αύξηση το 2011 έφτασε το 5,2%.

Ακόμα χειρότερες εκτιμήσεις έγιναν για τις λειτουργικές δαπάνες. Με βάση τον περσινό προϋπολογισμό, οι λειτουργικές δαπάνες του κράτους θα μειώνονταν κατά -2,8%. Δυστυχώς όμως αυτές αυξήθηκαν με ρυθμό 23%. Παρόμοιες εκτιμήσεις έγιναν και για τις Μεταβιβάσεις οι οποίες υπολογίζονταν να αυξηθούν κατά 0,9% το 2011 ενώ τελικά αυξήθηκαν με ποσοστό 9,3%. Το ίδιο έχει γίνει και για τις δαπάνες για τις κοινωνικές παροχές. Οι κοινωνικές παροχές αναμένονταν να αυξηθούν με ποσοστό 1,1% το 2011, αλλά τελικά αυξήθηκαν κατά 9,3%.

Στον προϋπολογισμό του 2012 περιλαμβάνονται περικοπές σε ορισμένα κονδύλια οι οποίες ακόμα δεν έχουν οριστικοποιηθεί. Πιο συγκεκριμένα το επίδομα τέκνου παρουσιάζεται μειωμένο κατά €79,9 εκ, οι εκπαιδευτικές χορηγίες μειωμένες κατά €25,4 εκ. και τα επιδόματα σε δυσπραγούντες και εκτοπισθέντες μειωμένα κατά €34 εκ. Επίσης αρκετά κονδύλια για παροχή βοήθειας για απόκτηση κατοικίας και άλλα στεγαστικά βοηθήματα παρουσιάζονται μειωμένα σε σχέση με το 2011. Για τα πρώτα δύο κονδύλια έχουν κατατεθεί νομοσχέδια στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών αλλά αυτό δεν προϋποθέτει και την ψήφιση τους από την Ολομέλεια του Σώματος. Για τα επιδόματα προς Δυσπραγούντες και Εκτοπισθέντες που είναι μειωμένα κατά €34 εκ. δεν εκκρεμεί κανένα νομοσχέδιο και άρα η εξοικονόμηση του ποσού είναι αμφίβολη. Το ίδιο ισχύει και για τα διάφορα στεγαστικά επιδόματα. Επιπρόσθετα εκκρεμεί η κατάθεση νομοσχεδίων για στόχευση διαφόρων παροχών από άλλα υπουργεία πέραν του Οικονομικών συνολικού ύψους €100 περίπου εκατομμυρίων.

Η δημόσια υπηρεσία στην Κύπρο είναι υπερμεγέθης και κοστίζει πολλά στον Κύπριο φορολογούμενο. Πιο συγκεκριμένα, και με βάση στοιχεία της Eurostat, το κόστος του κρατικού μισθολογίου της κεντρικής κυβέρνησης εξαιρουμένων των επιδοτούμενων ημικρατικών οργανισμών στην Κύπρο το 2010 ανήλθε στο 15,4% του ΑΕΠ και αυτό ήταν το μεγαλύτερο ποσοστό στην Ευρώπη σε σύγκριση με το ΑΕΠ. Ο μέσος όρος στην Ευρωζώνη περιορίζεται στο 10,6% του ΑΕΠ. Η δημόσια υπηρεσία στην Κύπρο, είναι δηλαδή κατά 45% ακριβότερη από τον μέσο όρο των υπόλοιπων δημόσιων υπηρεσιών της Ευρωζώνης και απορροφά το 37% των εσόδων του κράτους, σε σύγκριση με το 24% στην Ευρωζώνη. Ενδεικτικά, αναφέρουμε ότι εάν το κόστος της δημόσιας υπηρεσίας στην Κύπρο κυμαίνονταν στο ύψος της υπόλοιπης Ευρώπης, οι προϋπολογισμοί μας θα ήταν κατά κανόνα πλεονασματικοί, αφού περισσότερα από €830 εκ. θα εξοικονομούνταν κάθε χρόνο, θέτοντας τις προϋποθέσεις και τις βάσεις για πιο υγιή θεμέλια στην οικονομία. Με άλλα λόγια ένα ποσοστό της τάξης του 5% του ΑΕΠ περίπου θα μπορούσε να εξοικονομηθεί, μόνο εάν είχαμε το κόστος της δημόσιας υπηρεσίας στον μέσο όρο της Ευρωζώνης.

Άλλο σημείο που αξίζει αναφοράς είναι πως το ποσό που παρουσιάζεται ως κρατικό μισθολόγιο δεν περιλαμβάνει τα μισθολόγια των διαφόρων ημικρατικών οργανισμών, της τοπικής αυτοδιοίκησης και ούτε των εταιριών που είναι μέτοχος το κράτος. Έτσι το πραγματικό μισθολόγιο του ευρύτερου δημόσιου τομέα είναι κατά πολύ μεγαλύτερο. Όπως και το συνταξιοδοτικό κόστος.

Το πιο αποθαρρυντικό σχετικά με τις κρατικές δαπάνες είναι πως στον προϋπολογισμό του 2012 οι αναπτυξιακές δαπάνες μειώνονται κατά 19%. Σε μια περίοδο όπου οι αναπτυξιακές δαπάνες είναι αναγκαίες για να δώσουν ώθηση στην ανάπτυξη, αυτές μειώνονται και αρκετά αναπτυξιακά έργα έχουν ανασταλεί.

Ο προϋπολογισμός ενός κράτους, πρέπει να εμπεριέχει το πολιτικό και οικονομικό όραμα αλλά και τη στρατηγική μιας κυβέρνησης, με συγκεκριμένα οικονομικά μέτρα, μεταρρυθμίσεις, αλλαγές και διαρθρωτικές τομές. Δυστυχώς, παρά τις εύγλωττες εξαγγελίες, λείπει το οικονομικό όραμα ενώ συμβιβάζεται σε μια λογιστική παράθεση αριθμών και ποσοστών. Εμείς θέλουμε ένα κράτος ποιοτικό, ευέλικτο, αποτελεσματικό, με ενδυνάμωση του επιτελικού και ρυθμιστικού του ρόλου και όχι ένα σπάταλο κράτος επιχειρηματία που κατατρώει τα υστερήματα των πολιτών του.

Η οικονομική πολιτική του κράτους πρέπει να σχεδιαστεί με τρόπο που όχι μόνο να στηρίξει άμεσα την οικονομία αλλά και να θέσει τις βάσεις για το μέλλον. Οι προϋπολογισμοί του κράτους θα πρέπει να καταρτίζονται με βάση μακροχρόνιο σχεδιασμό ώστε η δημοσιονομική πολιτική να βοηθήσει στην έξοδο από την κρίση και να θέσει γερά θεμέλια για επιστροφή των δημόσιων οικονομικών σε διατηρήσιμη βάση. Τα έσοδα του κράτους θα πρέπει να αναλύονται και να διαπιστώνεται πια από αυτά είναι επαναλαμβανόμενα ώστε να μπορεί να γίνει σωστός σχεδιασμός. Επίσης για κάθε μέτρο που συνεπάγονται επαναλαμβανόμενα έξοδα θα πρέπει να γίνεται ανάλυση για τον τρόπο χρηματοδότησης, όχι μόνο για την επόμενη χρονιά αλλά σε βάθος χρόνου. Με αυτά σαν δεδομένα, θα μπορεί να γίνεται μακροχρόνιος σχεδιασμός για να μειωθεί το έλλειμμα σε σταθερή βάση.

Οι προϋπολογισμοί του κράτους θα πρέπει να διέπονται από δημοσιονομική πειθαρχία και ευελιξία. Η δημοσιονομική πειθαρχία είναι σημαντική για την αξιοπιστία του κράτους και επιτρέπει τη χάραξη μακροχρόνιας πολιτικής, η οποία συμβάλλει στον περιορισμό του κόστους χρηματοδότησης και στην αύξηση της παραγωγικότητας. Η δημοσιονομική ευελιξία είναι απαραίτητη για την διαχείριση απροσδόκητων κλονισμών στο οικονομικό περιβάλλον. Όταν η δημοσιονομική πολιτική του κράτους βασίζεται διαχρονικά σε αυτές τις αρχές, τότε ο προϋπολογισμός μπορεί να χρησιμοποιηθεί σαν εργαλείο για τόνωση της συνολικής ζήτησης. Όταν οι δύο αυτές αρχές τηρούνται ευλαβικά,

εξασφαλίζονται οι αναγκαίοι πόροι σε περιόδους οικονομικής ανάπτυξης για να μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε περιόδους ύφεσης για τόνωση της οικονομίας.

Στην δεδομένη στιγμή όμως βρισκόμαστε σε μια πολύ δυσμενή κατάσταση. Υπάρχει από τη μία η ανάγκη για χρησιμοποίηση πόρων για διευκόλυνση της ανάπτυξης της οικονομίας που πλήγηκε από την διεθνή κρίση και την κρίση χρέους στην Ευρωζώνη, και από την άλλη ο περιορισμός των πόρων αυτών αφού το δημοσιονομικό έλλειμμα και δημόσιο χρέος έχουν ανέλθει σε επίπεδα διαχρονικά μη διατηρήσιμα.

Γενικά η τελευταία τριετία χαρακτηρίστηκε από την αδράνεια της κυβέρνησης να συγκρατήσει τις δημόσιες δαπάνες και να αντιμετωπίσει τα διαρθρωτικά προβλήματα της οικονομίας μας. Κανένα μέτρο δεν πάρθηκε προς την κατεύθυνση αυτή, πλην της εισαγωγής εισφοράς των δημοσίων υπαλλήλων για τις συντάξεις τους, και όλες οι προσπάθειες της κυβέρνησης εστιάστηκαν σε φορολογικά μέτρα. Πιο συγκεκριμένα από το τέλος του 2010 και μέσα στο 2011 ψηφίστηκαν συνολικά 10 νέες φορολογίες. Αύξηση των φόρων κατανάλωσης σε καύσιμα και καπνικά προϊόντα, επιβολή 5% ΦΠΑ σε τρόφιμα και φάρμακα, αύξηση αμυντικής εισφοράς σε τόκους επί καταθέσεων από 10% σε 15%, αύξηση φορολογίας σε μερίσματα από 15% σε 17%, οι συντελεστές φορολόγησης ακίνητης ιδιοκτησίας έχουν διπλασιαστεί, εισαγωγή τέλους σε εταιρίες ύψους €350, εισαγωγή νέου φορολογικού συντελεστή από 30% σε 35% σε εισοδήματα πέραν των €60,000 και εισαγωγή τέλους επί των τραπεζικών καταθέσεων. Και παρά τις νέες φορολογίες το δημοσιονομικό έλλειμμα θα είναι αυξημένο το 2011 στο 6,5% - 7% του ΑΕΠ ή €1,180 εκ από το 4,9% του ΑΕΠ ή €850 εκ που ήταν το 2010. Και τώρα έχουμε άλλες 4 υπό ψήφιση φορολογίες: (α) εισφορά ιδιωτικών υπαλλήλων, (β) ισόποση εισφορά εργοδοτών, (γ) περαιτέρω αύξηση του τέλους αμυντικής εισφοράς και (δ) αύξηση του ΦΠΑ.

Η έλλειψη διορατικότητας και η αναποφασιστικότητα από πλευράς της κυβέρνησης και η αδυναμία της να αξιολογήσει έγκαιρα την κατάσταση και τις προοπτικές της οικονομίας, θα κοστίσουν ακριβά στην οικονομία. Τα ανώδυνα μέτρα που ο Δημοκρατικός Συναγερμός είχε προτείνει από το τέλος του 2008 δεν είναι πλέον αρκετά για να αντιμετωπίσουν την κατάσταση. Και όσο περνά ο χρόνος, τα αναγκαία μέτρα που θα πρέπει να λάβουμε θα γίνονται όλο και πιο επώδυνα. Και λόγω των κακών εκτιμήσεων για την πορεία της οικονομίας, η κυβέρνηση έρχεται την τελευταία στιγμή να υποβάλει βεβιασμένα, πρόχειρα, μη διαρθρωτικά και ανεπαρκή μέτρα για αντιμετώπιση της κατάστασης.

Η ανεργία κατά το 2011 παρέμεινε σε ψηλά επίπεδα με αυξητική τάση και με βάση στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας οι εγγεγραμμένοι άνεργοι σε πραγματικούς αριθμούς έφτασαν τα 31,826 πρόσωπα τον Νοέμβριο του 2011 σημειώνοντας μια αύξηση του 27% σε σχέση με τον προηγούμενο Νοέμβριο. Τον Οκτώβριο του 2011 η ανεργία κορυφώθηκε στο 8,2% βάση στοιχείων της Eurostat. Εάν υπολογίσουμε την αύξηση της ανεργίας την τελευταία ζετία, τότε η αύξηση είναι τρομακτική και πρωτόγνωρη για την Κύπρο. Πιο συγκεκριμένα τον Νοέμβριο του 2008 οι εγγεγραμμένοι άνεργοι σε πραγματικά στοιχεία ήταν 12,073 πρόσωπα. Σε μια τριετία αυξήθηκαν σε 31,826 άτομα σημειώνοντας μια ποσοστιαία αύξηση της τάξης του 164% και από την τρίτη καλύτερη επίδοση στην Ευρώπη, τώρα βρισκόμαστε στην 11^η θέση. Αξιοσημείωτο είναι επίσης το γεγονός πως 8,938 άνεργοι ήταν νεότεροι των 30 ετών. Δηλαδή περισσότεροι από ένας στους τέσσερις άνεργους είναι μέχρι 30 ετών, δείχνοντας την αδυναμία της οικονομίας μας να δημιουργήσει θέσεις εργασίας και να απορροφήσει τους νέους. Επιπρόσθετα ένας στους πέντε άνεργους είναι κάτοχος πτυχίου ανώτερης εκπαίδευσης. Πιο ανησυχητικό είναι πως το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο αναμένει την κατάσταση να χειροτερεύσει εντός του 2012, λόγω της συρρίκνωσης της οικονομίας κατά 1%, και την ανεργία να αυξηθεί περαιτέρω και να κορυφωθεί το 2012 στο 8,5%.

Η κυπριακή οικονομία βρίσκεται σε μια πολύ δύσκολη θέση. Είμαστε αποκλεισμένοι από τις διεθνείς αγορές χρήματος, υπό καθεστώς επιτήρησης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και με τα ομόλογα του κράτους μόλις μια βαθμίδα πάνω από την κατηγορία σκουπίδια μετά από τις αλληπάλληλες υποβαθμίσεις της οικονομίας μας από τους διεθνείς οίκους αξιολόγησης. Η κρίση χρέους στην Ευρωζώνη επιδεινώνει την κατάσταση περαιτέρω και ο κίνδυνος να χρειαστεί κρατική στήριξη ο χρηματοπιστωτικός μας τομέας είναι πλέον ορατός. Με τα δεδομένα αυτά που έχουμε ενώπιον μας κινδυνεύει άμεσα ο ρόλος της Κύπρου ως περιφερειακό κέντρο παροχής υπηρεσιών και ως χρηματοπιστωτικό κέντρο. Ο κίνδυνος αυτός εάν γίνει πραγματικότητα θα έχει δυσμενείς επιπτώσεις στην οικονομία μας με αρνητικότερες συνέπειες στην οικονομική μας ανάπτυξη και προεκτάσεις σε όλους τους τομείς της οικονομίας μας και επιπρόσθετες αρνητικές συνέπειες στην ανεργία.

Αυτά που επί δεκαετίες χτίσαμε μετά την καταστροφή που υπεστήκαμε το 1974 κινδυνεύουν να γκρεμισθούν εξ' αιτίας των ενδογενών προβλημάτων στην οικονομία μας, καθώς επίσης και από εξωγενείς παράγοντες όπως η κρίση που περνά η ζώνη του ευρώ, και ιδιαίτερα η Ελλάδα στην οποία έχει μεγάλη έκθεση το τραπεζικό μας σύστημα.

Για να ανατρέψουμε τα υπάρχοντα δεδομένα θα πρέπει πρωτίστως να αποκαταστήσουμε τη χαμένη μας αξιοπιστία μέσα στους κόλπους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ακολούθως θα πρέπει να αποκαταστήσουμε την εμπιστοσύνη των οίκων αξιολόγησης, των επενδυτών και των αγορών με σκοπό να μειωθούν οι

αποδόσεις των ομολόγων στις αγορές και να αποκτήσουμε ξανά πρόσβαση στις διεθνείς αγορές χρήματος. Όπως σημειώνει και το ΔΝΤ στην έκθεση του για την Κύπρο ημερομηνίας 29 Νοεμβρίου 2011, η Κύπρος δεν έχει την επιλογή της σταδιακής δημοσιονομικής αναπροσαρμογής λόγω της απουσίας πρόσβασης σε πηγές χρηματοδότησης και της ανάγκης ανάκτησης της εμπιστοσύνης, και καλεί την κυβέρνηση να λάβει άμεσα μέτρα τα οποία να εστιάζονται στην πλευρά των δαπανών. Για αυτό και επιβάλλεται η λήψη διαρθρωτικών μέτρων. Και το μόνο που η κυβέρνηση πράττει είναι απλά η μετάθεση των διαρθρωτικών προβλημάτων και οι μόνιμες επιβαρύνσεις με νέους δυσβάσταχτους φόρους.

Για να επιτύχουμε τους στόχους αυτούς θα πρέπει πρώτα από όλα να μειώσουμε το δημοσιονομικό μας έλλειμμα. Αν και ένα έλλειμμα λιγότερο του 3% του ΑΕΠ είναι δυνατό να ικανοποιήσει την ΕΕ, δεν θα μας επιλύσει το πρόβλημα στην οικονομία μας. Αυτό που θα επιτύχει είναι να αναχαιτίσει πιθανώς περεταίρω υποβαθμίσεις και να ωθήσει τους οίκους αξιολόγησης να προβούν σε αναθεώρηση του ορίζοντα της οικονομίας μας από αρνητικό σε σταθερό. Όμως για να πετύχουμε τις αναγκαίες αναβαθμίσεις από τους οίκους αξιολόγησης και να εξασφαλίσουμε την πρόσβαση στις διεθνείς αγορές χρήματος θα πρέπει να κάνουμε πολλά ακόμα. Και μόνο με ένα ισοσκελισμένο προϋπολογισμό θα στέλναμε ξεκάθαρα μηνύματα.

Τα όποια μέτρα λαμβάνουμε για να πείσουμε τους οίκους αξιολόγησης και τις αγορές θα πρέπει να είναι διαρθρωτικά, μόνιμης φύσεως και εστιασμένα στο σκέλος των δημοσίων δαπανών. Διαφορετικά απλά παρατείνουμε το πρόβλημα και το μεταφέρουμε λίγο πέρα πέρα. Μόνο η λήψη μόνιμων μέτρων εγγυάται τη βιωσιμότητα της οικονομίας μας και μόνο έτσι θα επιτευχθεί η δημοσιονομική εξυγίανση. Μόνο με την επιβολή φορολογιών το πρόβλημα δεν επιλύεται. Τρανταχτό παράδειγμα είναι πως μέσα στο 2010 και 2011 ψηφίστηκαν 10 επιπρόσθετες φορολογίες και ενώ κάποιος θα ανέμενε πως το δημοσιονομικό έλλειμμα θα μειωνόταν από το 4,9% του 2010, αυτό αυξήθηκε και το 2011 αναμένεται να κλείσει με ένα έλλειμμα της τάξης του 6,5% με βάση τις κυβερνητικές εκτιμήσεις ενώ το ΔΝΤ προβλέπει έλλειμμα 7% για το 2011.

B. Παρατηρήσεις της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις

Ο Προϋπολογισμός του 2012 ετοιμάστηκε λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερα αντίξοες συνθήκες και σημαντικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η κυπριακή οικονομία, κυρίως λόγω της συνεχιζόμενης παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, η οποία δυστυχώς αναμένεται να συνεχιστεί και εντός του 2012. Η παρατεταμένη παγκόσμια οικονομική κρίση, αποτελεί κυρίως επακόλουθο του γεγονότος ότι η διεθνής κοινότητα, περιλαμβανομένης και της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωζώνης, δεν έχει καταφέρει μέχρι σήμερα με αποτελεσματικότητα και πειστικότητα να αντιμετωπίσει τις διάφορες προκλήσεις. Το πρόβλημα των υψηλών δημοσιονομικών ελλειμμάτων και της κρίσης δημόσιου χρέους επηρεάζει αρνητικά και τους ρυθμούς ανάπτυξης της οικονομίας. Παράλληλα εμφανίστηκε επιτακτικά η ανάγκη ενδυνάμωσης της κεφαλαιακής βάσης των τραπεζικών ιδρυμάτων.

Όλα τα πιο πάνω, επηρεάζουν αναπόφευκτα την μικρή, ανοικτή και έντονα εξωστρεφή οικονομία της Κύπρου.

Ως ΑΚΕΛ συμφωνούμε με τους βασικούς στόχους που τίθενται μέσω του Προϋπολογισμού του 2012, που είναι η ουσιαστική μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος μέσω της προώθησης μέτρων μόνιμου χαρακτήρα, η εντατικοποίηση της προσπάθειας για ενίσχυση της ανάπτυξης και η ταυτόχρονη διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής. Η επίτευξη των πιο πάνω στόχων προϋποθέτει την μεγαλύτερη δυνατή συναίνεση μεταξύ των πολιτικών δυνάμεων.

Ως ΑΚΕΛ θεωρούμε ότι η δημοσιονομική εξυγίανση και η έξοδος από την κρίση, αποτελεί εθνική υπόθεση και κατ' επέκταση προϋποθέτει συλλογική προσπάθεια.

Ο Κρατικός Προϋπολογισμός του 2012 αντικατοπτρίζει τόσο τις εξωτερικές όσο και της εντός Κύπρου οικονομικές συνθήκες. Πρόκειται για ένα Προϋπολογισμό ο οποίος αντιμετωπίζει με επάρκεια τις δημοσιονομικές προκλήσεις, όπως:

- Μείωση δαπανών λειτουργίας του Κράτους
- Ουσιαστικός περιορισμός της αύξησης του κρατικού μισθολογίου
- Σταδιακή μείωση του αριθμού των δημοσίων υπαλλήλων
- Επίλυση προβλημάτων διαχρονικού χαρακτήρα όπως είναι η κατάργηση του υφιστάμενου συνταξιοδοτικού Σχεδίου των δημοσίων υπαλλήλων, η μείωση των κλιμάκων εισδοχής, η κατάργηση χιλιάδων μόνιμων θέσεων, η εναλλαξιμότητα κ.ά.

Την ίδια στιγμή όμως πέραν του Προϋπολογισμού του 2012 προωθείται δέσμη μέτρων τα οποία συμφωνήθηκαν στη Σύσκεψη του Προεδρικού, στη βάση της εκπνεφρασμένης θέσης των πολιτικών κομμάτων για εθνική συναίνεση, όπως:

- Παγοποίηση αυξήσεων - προσαυξήσεων και ΑΤΑ για δύο χρόνια.
- Στόχευση των κοινωνικών παροχών με στόχευση μείωσης της συγκεκριμένης δαπάνης κατά €200 εκ.
- Εισαγωγή έκτακτης εισφοράς και στον ιδιωτικό τομέα (εργαζόμενους και εργοδότες).
- Έκτακτη συνεισφορά των εργαζομένων στον ευρύτερο δημόσιο τομέα με απολαβές από τις €2.500 και άνω.
- Μέτρα για την πάταξη της φοροδιαφυγής.
- Μέτρα για την ανάπτυξη.
- Αύξηση του ΦΠΑ στο 17%.
- Αύξηση της φορολογίας πάνω στα μερίσματα από 17% στο 20%.
- Και ολοκλήρωση του διαλόγου για την ΑΤΑ μέχρι τον ερχόμενο Ιούνιο.

Ως ΑΚΕΛ εκτιμούμε ότι τόσο τα μέτρα που ενσωματώθηκαν μέσα στον Προϋπολογισμό του 2012 όσο και τα μέτρα που συμφωνήθηκαν στη Σύσκεψη του Προεδρικού μπορούν με την εφαρμογή τους να βοηθήσουν στην εξυγίανση των δημοσίων οικονομικών, στην επίλυση διαρθρωτικών προβλημάτων της οικονομίας και περιορισμό των δημοσιονομικών ελλειμμάτων εντός των στόχων που καθορίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση.

Πρόσθετα, ως ΑΚΕΛ σημειώνουμε ως θετική εξέλιξη την αποφασιστικότητα της Κυβέρνησης να προχωρήσει στην υιοθέτηση ολοκληρωμένου πακέτου μέτρων πάταξης της φοροδιαφυγής.

Παρά την μείωση των αναπτυξιακών δαπανών κατά 19%, η Κυβέρνηση μέσω της αναϊεράρχησης των αναπτυξιακών έργων και της ένταξης στον Προϋπολογισμό του 2012 κυρίως ώριμων και άμεσα υλοποιήσιμων έργων, ως ΑΚΕΛ εκτιμούμε ότι θα σημειωθεί πολύ ψηλότερος βαθμός υλοποίησης αναπτυξιακών έργων, γεγονός που ουσιαστικά θα αντισταθμίσει την μείωση των κονδυλίων για αναπτυξιακά έργα.

Τέλος το ΑΚΕΛ εκτιμά θετικά και χαιρετίζει την απόφαση της Κυβέρνησης να προχωρήσει στην υιοθέτηση μέτρων και κινήτρων τα οποία προωθούν και ενισχύουν την ανάπτυξη.

Ως ΑΚΕΛ πιστεύουμε ότι κανενός πολιτικού χώρου οι ώμοι δεν είναι τόσο δυνατοί ώστε να μπορούν να σηκώσουν το βάρος των προβλημάτων αλλά και την ευθύνη για έξοδο από την κρίση. Κατά συνέπεια εκείνο που χρειάζεται σήμερα ο τόπος είναι συναίνεση, σύνθεση απόψεων και από κοινού δράση για αντιμετώπιση των προβλημάτων.

Για το ΑΚΕΛ η από κοινού δράση περνά και μέσα από την ψήφιση του Προϋπολογισμού του 2012 και από την ψήφιση και υλοποίηση των μέτρων που συμφωνήθηκαν στη Σύσκεψη του Προεδρικού.

Μέσα σ' αυτές τις ιδιαίτερα κρίσιμες στιγμές για την Κύπρο και την κυπριακή οικονομία ή μη στήριξη των μέτρων ή η μη ψήφιση του Προϋπολογισμού του 2012, δεν είναι την Κυβέρνηση, ούτε το ΑΚΕΛ που θα τιμωρήσει αλλά τον τόπο και τα συμφέροντα του.

Γ. Παρατηρήσεις της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος

Γενικά για την οικονομία

Η προηγούμενη Κυβέρνηση του Τάσσου Παπαδόπουλου παρέλαβε το 2003 ένα Προϋπολογισμό με Δημοσιονομικό Έλλειμμα -6.5% (το 2003) και παρέδωσε Δημοσιονομικό Πλεόνασμα +0.9% (2008), ενώ την αμέσως προηγούμενη χρονιά το Πλεόνασμα είχε φτάσει μέχρι το +3.5% (2007). (Πρόκειται για το γνωστό «κομπόδεμα» για το οποίο, τότε, οι σημερινοί κυβερνώντες επέκριναν τον Τάσσο Παπαδόπουλο.)

Η προηγούμενη Κυβέρνηση του Τάσσου Παπαδόπουλου παρέλαβε ένα Προϋπολογισμό με Δημόσιο Χρέος 68.9% (2003) και παρέδωσε Δημόσιο Χρέος μόνο 49.1% (2008).

Η οικονομική πολιτική και στρατηγική που ακολούθησε η προηγούμενη Κυβέρνηση του Τάσσου Παπαδόπουλου έβαλε την Κυπριακή Δημοκρατία στη ζώνη του Ευρώ, την 1^η Ιανουαρίου 2008 και ανέδειξε την κυπριακή οικονομία στις κορυφαίες θέσεις της Ευρώπης, τόσο στο επίπεδο των οικονομικών δεικτών όσο και στο επίπεδο των αξιολογήσεων των διεθνών οίκων.

Τα τελευταία τέσσερα χρόνια

Η Κυβέρνηση του Δημήτρη Χριστόφια μέσα σε τέσσερα χρόνια έχει μετατρέψει τον προϋπολογισμό του Κράτους σε άκρως ελλειμματικό, αφού το 2010 παρουσίασε ένα έλλειμμα της τάξης του 5,4% του ΑΕΠ και το 2011 θα κλείσει με ένα έλλειμμα της τάξης του 6.5% του ΑΕΠ.

Λόγω αυτής της αποτυχίας, η Κυπριακή Δημοκρατία έχει ενταχθεί στη διαδικασία επιτήρησης υπερβολικού ελλείμματος και σήμερα απειλείται με κυρώσεις από την Ε.Ε.

Η Κυβέρνηση του Δημήτρη Χριστόφια μέσα σε τέσσερα χρόνια έχει ανεβάσει το δημόσιο χρέος από το 49% του ΑΕΠ που το παρέλαβε στο 67% του ΑΕΠ το 2012. Εκεί δηλαδή που το είχε παραλάβει η προηγούμενη Κυβέρνηση. Με άλλα λόγια έχουν εξανεμισθεί όλα τα επιτεύγματα της περιόδου εξυγίανσης 2003-2008.

Αυτή η ραγδαία επιδείνωση των δημοσιονομικών δεικτών οφείλεται σε τρεις ουσιαστικά λόγους:

1. Στην παγκόσμια οικονομική κρίση η οποία έχει επηρεάσει συστημικά την ανάπτυξη της οικονομίας μας. Ποτέ ξανά δεν θα έχουμε ρυθμό ανάπτυξης 4-5% που ήταν ο μέσος όρος της προηγούμενης δεκαετίας, αλλά μάλλον θα περιοριστούμε σε ρυθμούς της τάξης του 2% το χρόνο.
2. Στην αποτυχία αυτής της Κυβέρνησης να αντιληφθεί αυτή τη συστημική αλλαγή και να αναδιαρθρώσει τους υπολογισμούς της αναφορικά με τα έσοδα και τα έξοδα του Κράτους.
3. Αντίθετα ενώ τα έσοδα του Κράτους μειώθηκαν δραματικά (κατά €1,7 δις) οι ανελαστικές δαπάνες του Κράτους αυξήθηκαν ραγδαία (44% αύξηση στις κοινωνικές παροχές, 14% ετήσια αύξηση στις τακτικές δαπάνες).

Λόγω της πιο πάνω καταστροφικής οικονομικής πολιτικής η χώρα μας απώλεσε την αξιοπιστία της και η αξιολόγηση της οικονομίας μας υποβαθμίστηκε από «ΑΑ» με 9 συνεχείς υποβαθμίσεις και σήμερα να βρίσκεται ένα σκαλοπάτι πάνω από τα «σκουπίδια».

Ως αποτέλεσμα έχουν κλείσει οι διεθνείς αγορές για την Κυπριακή Δημοκρατία και δεν μπορούμε να βρούμε χρηματοδότηση.

Ο προϋπολογισμός του 2012

Ο προϋπολογισμός του 2012, όχι μόνο δεν ανταποκρίνεται στις προσδοκίες της κοινωνίας και της οικονομίας, αλλά βρίσκεται σε παντελώς λανθασμένη κατεύθυνση.

Δεν αποτελεί ένα προϋπολογισμό ο οποίος θα μας βγάλει από την κρίση, αλλά ένα προϋπολογισμό που θα διαιωνίσει την κρίση.

Σε μία περίοδο όπου,

- είναι αμφίβολο κατά πόσο η Κυβέρνηση μπορεί να καλύψει τις πληρωμές της μέχρι το τέλος του χρόνου χωρίς εξωτερική βοήθεια,
- διαπιστώνονται απ' όλους σημαντικά και σοβαρά διαρθρωτικά προβλήματα και
- παραμένει η σημαντική έκθεση του τραπεζικού μας συστήματος στην Ελλάδα, η Κυβέρνηση παρουσιάζεται ανέτοιμη να προχωρήσει σε τομές και μεταρρυθμίσεις για να αντιμετωπίσει τα διαρθρωτικά προβλήματα της Κυπριακής οικονομίας.

Υπάρχουν φυσικά και θετικά στοιχεία στον προϋπολογισμό του 2012, όπως για παράδειγμα,

- η προτιθέμενη μείωση των δαπανών για τις κοινωνικές παροχές μέσα από στόχευση,
- καθορίζονται δεσμευτικές οροφές στις δαπάνες των τμημάτων και των Υπουργείων και
- έχουν μειωθεί αισθητά οι λειτουργικές δαπάνες.

Δυστυχώς όμως τα αρνητικά σημεία του προϋπολογισμού υποσκιάζουν τα όποια θετικά στοιχεία που τυχόν υπάρχουν.

Για παράδειγμα, υπάρχουν περικοπές στις τακτικές και αναπτυξιακές δαπάνες του 2012 οι οποίες ανέρχονται στα €479 εκ. όμως, οι όποιες εξοικονομήσεις, υπερκαλύπτονται και εξανεμίζονται από το αυξημένο κόστος δανεισμού του Κράτους.

Σημειώνεται δε ότι αυτές οι «εξοικονομήσεις» επιτυγχάνονται κυρίως με μια μείωση της τάξης του -20% στις αναπτυξιακές δαπάνες σε μία περίοδο όπου η Κυβέρνηση θα έπρεπε να επενδύει στην ανάπτυξη για να αντιμετωπίσει την ύφεση στον κατασκευαστικό τομέα. Και αυτή η δραματική μείωση έρχεται μετά από την ήδη σημαντική μείωση της τάξης του 9% το 2011 στις αναπτυξιακές δαπάνες η οποία προηγήθηκε στον περσινό προϋπολογισμό.

Θυσιάζονται δηλαδή και πάλι οι αναπτυξιακές δαπάνες της οικονομίας μας, για να καλυφθούν οι μη παραγωγικές και ανελαστικές δαπάνες του δημοσίου, ενώ η προσέγγιση και η στρατηγική μας θα έπρεπε να είναι ακριβώς η αντίστροφη.

Εξακολουθούν να απουσιάζουν τα διαρθρωτικά μέτρα μακράς πνοής από τον προϋπολογισμό. Είναι πλέον φανερό ότι τα μέτρα που ελήφθησαν τον περασμένο Αύγουστο δεν ήταν αρκετά για να αποτρέψουν το Μηχανισμό Στήριξης και συνεπώς χρειάζονται και άλλα μέτρα εξυγίανσης.

Ακόμη χειρότερα, σημειώνουμε ότι όταν θα αρθούν τα έκτακτα μέτρα της παρούσας Κυβέρνησης, η επόμενη Κυβέρνηση θα έρθει αντιμέτωπη με σημαντικές αυξήσεις στο κρατικό μισθολόγιο οι οποίες θα εκτροχιάσουν δραματικά τα τότε δημοσιονομικά δεδομένα.

Η μείωση των τακτικών δαπανών η οποία καταγράφεται ως -6% είναι πλασματική καθώς απλά επαναλαμβάνονται οι πραγματικές δαπάνες του 2011 και η μείωση παρουσιάζεται ως τέτοια σε σύγκριση με τις προϋπολογιζόμενες δαπάνες του 2011. Δεν θα υπάρξουν λοιπόν πραγματικές εξοικονομήσεις. Υπενθυμίζεται όμως πως και πέρσι ο τέως Υπουργός Οικονομικών υποσχόταν ότι οι λειτουργικές δαπάνες του κράτους θα αυξηθούν «μόνο» κατά 2%. Χαρακτήρισε τότε εκείνη τη προϋπολογιζόμενη αύξηση ως «τη χαμηλότερη αύξηση στην ιστορία της Δημοκρατίας». Τελικά οι λειτουργικές δαπάνες του 2011 αυξήθηκαν κατά 15.2%.

Σε ό,τι αφορά τις προβλέψεις για τα έσοδα, θεωρούμε ότι η πρόβλεψη για αύξηση των δημόσιων εσόδων κατά 10% για το 2012, τη στιγμή που ο ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας μας θα περιοριστεί στο 0.2%, αποτελεί μη-ρεαλιστική και υπεραισιόδοξη πρόβλεψη. Δυστυχώς για ακόμη μια φορά διαπιστώνουμε την υπεραισιόδοξη προσέγγιση των προηγούμενων τριών χρόνων η οποία μας έχει φέρει στα πρόθυρα της χρεωκοπίας και η οποία έχει προκαλέσει τις απαυαγές υποβαθμίσεις της Κυπριακής Οικονομίας από τους ξένους οίκους αξιολόγησης.

Συνεπώς ενόψει των πιο πάνω, συμφωνούμε με το συμπέρασμα του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, ότι οι προβλέψεις για το έλλειμμα του 2012 είναι μη-ρεαλιστικές.

Σημειώνεται επίσης πως ο νυν Υπουργός Οικονομικών έχει αθετήσει τη δέσμευση της Κυβέρνησης για έλλειμμα 2% το 2012 και μηδενικό έλλειμμα το 2013 καθώς τώρα, ακόμη και με τις υπεραισιόδοξες προβλέψεις του Υπουργείου Οικονομικών, προβλέπεται έλλειμμα 2.8% το 2012 και 2.1% για το 2013 και 0% για το 2014.

Και αυτό παρά τη νέα δέσμευση της Κυβέρνησης Χριστόφια προς την Ε.Ε. στη σύνοδο κορυφής του Δεκεμβρίου για μηδενικό έλλειμμα το 2013.

Δημόσιο χρέος

Το δημόσιο χρέος φαίνεται να φεύγει εκτός ελέγχου και διαφεύδονται τα παραπλανητικά στοιχεία που παρουσίασε πέρσι ο τέως Υπουργός Οικονομικών στην Βουλή των Αντιπροσώπων. Υπενθυμίζεται ότι πέρσι ο πρώην Υπουργός Οικονομικών μιλούσε για δημόσιο χρέος της τάξης του 61% του ΑΕΠ για το 2011 και 62% για το 2012.

Σήμερα ο νυν Υπουργός Οικονομικών παραδέχεται ότι το δημόσιο χρέος της Κύπρου θα ανέλθει στο 65.5% του ΑΕΠ για το 2011 και στο 66.6% του ΑΕΠ για το 2012.

Υπάρχει δηλαδή σε σχέση με το δημόσιο χρέος μια «μικρή» απόκλιση της τάξης των €800 εκ. από αυτά που μας έλεγε η Κυβέρνηση πέρσι και αυτά που μας λέει η Κυβέρνηση σήμερα.

Κατ' ακρίβεια, από το 2008 η παρούσα Κυβέρνηση αυξάνει το δημόσιο χρέος της χώρας μας κατά μέσο όρο κατά €1 δις το χρόνο και δανείζεται από το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων κατά μέσο όρο €500 εκ. το χρόνο, δημιουργώντας άλλα τεράστια προβλήματα σε εκείνο το κεφάλαιο.

Δηλαδή, μέσα σε τέσσερα χρόνια οι Κυβερνώντες έχουν δανειστεί σύνολο €4.5 δις από εξωτερικό δανεισμό και €2 δις από το ΤΚΑ. Και όλα αυτά πριν την καταστροφή στο Μαρί...

Ανεργία

Η ανεργία φαίνεται ότι θα προσεγγίσει το 2012 το εφιαλτικό σενάριο του 7.5% το οποίο κάποιιοι από εμάς προβλέψαμε και για το οποίο προειδοποιούσαμε ενώ κάποιιοι άλλοι μας αποκαλούσαν «καταστροφολόγους».

Πληθωρισμός

Ο πληθωρισμός, λόγω και της αύξησης του ηλεκτρικού ρεύματος (λόγω της έκρηξης στο Μαρί), προβλέπεται να ξεπεράσει το 3.5% και θα ξεπεράσει κατά 2% τον μέσο όρο της Ε.Ε.

Η Αναλογία 2:1

Ο στόχος που είχε τεθεί από τον ίδιο τον Υπουργό Οικονομικών, της διατήρησης δηλαδή μιας αναλογίας 2:1 στις περικοπές δαπανών σε σύγκριση με τις επιπρόσθετες φορολογίες, δεν θα επιτευχθεί με τα προτεινόμενα μέτρα του Δεκεμβρίου. Το πρόβλημα δεν είναι ιδεολογικό αλλά μαθηματικό.

Στην πρόσφατη ενημέρωση της Κυβέρνησης προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή προβλήθηκε ο ισχυρισμός ότι με τα προτεινόμενα και τα ήδη ληφθέντα από Κυβερνητικής πλευράς μέτρα, θα εξοικονομηθούν για το 2012 €463 εκ. και θα εισπραχθούν €249 εκ. επιπρόσθετα έσοδα, σύνολο δηλαδή €712 εκ.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι ο στόχος εξοικονομήσεων και εσόδων για το 2012 θα έπρεπε να είναι €1 δις (γιατί τόσο θα είναι το πρωτογενές μας έλλειμμα) και όχι €712 εκ. τότε ευθύς εξαρχής φαίνεται πως ο δημοσιονομικός στόχος του 2012 δεν είναι αρκετά διεκδικητικός.

Όμως ακόμη και αυτός ο «νερωμένος» στόχος του 2.8% έλλειμμα το 2012 δεν είναι εφικτός γιατί οι «εξοικονομήσεις» των €463 εκ. είναι πλασματικές.

(π.χ. καμία ένδειξη δεν έχουμε ότι η ένταξη των νέο-εισερχόμενων στο ΤΚΑ θα φέρει άμεσο όφελος στα δημοσιονομικά του κράτους, αφού απλά έχουν παγοποιηθεί οι προσλήψεις και σε κάθε περίπτωση σε συγκράτηση των δαπανών και όχι σε περικοπές.)

Επίσης ο στόχος για έλλειμμα 2.8% το 2012 είναι ανέφικτος λόγω του ότι τα έσοδα από φορολογίες θα είναι μειωμένα σε σχέση με το τι αναμένει η Κυβέρνηση λόγω της μειωμένης κατανάλωσης και της ύφεσης της οικονομίας.

Ανάπτυξη

Οι αναπτυξιακές δαπάνες μειώνονται κατά 19% σε αυτό τον προϋπολογισμό για να καλυφθούν οι ανελαστικές δαπάνες του Κράτους, σε μία περίοδο όπου θα έπρεπε να δίδεται ιδιαίτερη έμφαση στην ανάπτυξη.

Υπενθυμίζεται ότι τα τελευταία τρία χρόνια το Κράτος δανείζεται κατά μέσο όρο €1.000.000.000 από τις Κυπριακές τράπεζες και τις διεθνείς αγορές και €500 εκ. από το ΤΚΑ, δημιουργώντας άλλα προβλήματα σε εκείνο το ταμείο.

Το έλλειμμα για το 2012 όπως όλα δείχνουν θα ξεπεράσει και πάλι το €1.5 δις χωρίς μέτρα, αφού απλά θα επαναληφθούν οι ίδιες δαπάνες του 2011. Ακόμη και αν αφαιρέσουμε τα €500 εκ. που θα δανειστούμε από το ΤΚΑ, πρέπει να βρούμε από κάπου €1 δις για να καλύψουμε τις ανάγκες μας. Από πού θα τα βρούμε; Κανείς πλέον δεν μας δανείζει. Ούτε οι Κυπριακές τράπεζες, ούτε οι διεθνείς αγορές.

Σημειώνεται ότι οι χρηματοδοτικές ανάγκες του κράτους θα ξεπεράσουν τα 2.3 δις το 2012, επομένως το Ρώσικο δάνειο θα εξανημισθεί σε αυτές τις υποχρεώσεις. Επομένως πρέπει να βρεθεί τρόπος να καλύψουμε το €1 δις γιατί κινδυνεύουμε να βρεθούμε ενώπιον στάσης πληρωμών.

Ο στόχος του €1 δις μπορεί να επιτευχθεί αν τηρήσουμε την αναλογία του 2:1 - να βρούμε δηλαδή €300 εκ. σε φόρους και €600 εκ. σε περικοπές.

Χρειαζόμαστε λοιπόν, περαιτέρω περικοπές. Συγκεκριμένα χρειαζόμαστε €300 εκ. σε επιπρόσθετες περικοπές, αν θέλουμε να επιτύχουμε την αναλογία του 2:1.

Χρειαζόμαστε όμως και μέτρα για ανάπτυξη, γιατί αν περιοριστούμε μόνο στις περικοπές απλά θα οδηγήσουμε την οικονομία μας σε ύφεση. Αυτά τα μέτρα ανάπτυξης μπορούν να υλοποιηθούν με το Ρώσικο δάνειο των €2.5 δις. Αυτός θα έπρεπε να είναι ο στόχος μας. Να βρούμε τις απαραίτητες περικοπές για να είναι ισοζυγισμένος προϋπολογισμός μας το 2012 για να μην χρειαστούμε άλλη χρηματοδότηση και να αξιοποιήσουμε το Ρώσικο δάνειο για την ανάπτυξη της οικονομίας μας.

Σίγουρα δεν πρέπει να δανειστούμε για να καλύψουμε ανελαστικές δαπάνες. Αυτή είναι η ίδια θνησιγενής στρατηγική η οποία μας έχει φέρει σήμερα στα πρόθυρα της χρεοκοπίας.

Κατάληξη

Η Κυβέρνηση, παρά την οικονομική κρίση, παρά τον κίνδυνο στάσης πληρωμών, παρά τις συνεχείς υποβαθμίσεις, απλά ακολουθεί την πεπατημένη. Αύξηση δαπανών και αύξηση φορολογιών για να καλυφθούν οι μαύρες τρύπες του δημόσιου τομέα, χωρίς να αντιμετωπίζονται τα διαρθρωτικά προβλήματα της Κυπριακής οικονομίας.

Το ΔΗΚΟ θεωρεί ότι ο προϋπολογισμός του 2012 πρέπει να αναθεωρηθεί ριζικά εάν είναι να επιτευχθεί ο στόχος της εξόδου από τη διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος και της διάνοιξης της πρόσβασης της Κυπριακής Δημοκρατίας για χρηματοδότηση στις διεθνείς αγορές.

Δ. Παρατηρήσεις του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ

Η Βουλή των Αντιπροσώπων συζητά τους Προϋπολογισμούς του 2012 εν μέσω της μεγαλύτερης συρρίκνωσης της οικονομίας της Κύπρου εδώ και δεκαετίες. Η διεθνής οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση έχει πλήξει σοβαρά την κυπριακή οικονομία, παρά τις περί του αντιθέτου αρχικές προβλέψεις της κυβέρνησης. Έπειτα από πέντε και πλέον χρόνια ανάπτυξης, η οικονομία

μπήκε το 2009 σε ύφεση και συνεχίζει έκτοτε τη διολίσθηση της σε χαμηλότερα επίπεδα οικονομικής δραστηριότητας, με αλυσιδωτές αρνητικές επιπτώσεις στην απασχόληση, τα ελλείμματα και το χρέος.

Το τραγικό συμβάν στο Μαρί και η καταστροφή του ηλεκτροπαραγωγού σταθμού της ΑΗΚ στο Βασιλικό, δυσχέρανε ακόμη περισσότερο την κατάσταση. Η ενεργειακή μας υποδομή δέχτηκε καίριο πλήγμα, πολλές ανθρωποώρες χάθηκαν εξαιτίας της υπολειτουργίας πολλών επιχειρήσεων, η δε σημαντική αύξηση στο ηλεκτρικό ρεύμα που προέκυψε επιβάρυνε σημαντικά τόσο τα νοικοκυριά όσο και την οικονομική δραστηριότητα. Όλα αυτά είχαν μεγάλες αρνητικές συνέπειες στην πραγματική οικονομία με τον πληθωρισμό να αυξάνεται και να μειώνεται σημαντικά η αγοραστική αξία των απολαβών.

Οι υποβαθμίσεις διαδέχονται η μια την άλλη, τα ελλείμματα διογκώνονται, η ανεργία ξεπέρασε ήδη το 8,2%, η οικοδομική βιομηχανία βρίσκεται σχεδόν σε παράλυση, τα επιτόκια και οι ανάγκες εξυπηρέτησης του χρέους αυξάνονται. Το 2010 το δημοσιονομικό έλλειμμα έφτασε το 5,3%, ενώ για το 2011 αναμένεται να ξεπεράσει το 6%. Ο δείκτης δανεισμού προς ΑΕΠ παρουσιάζει αυξητικές τάσεις και αναμένεται να διαμορφωθεί κοντά στο 65%, ενώ το κόστος εξυπηρέτησης του χρέους όπως παρουσιάζεται μέχρι σήμερα για το 2011 αυξάνεται σημαντικά.

Η Κύπρος εδώ και αρκετό καιρό έχει μείνει ουσιαστικά εκτός των αγορών αφού το ύψος των αποδόσεων των Κυπριακών ομολόγων, κάνει απαγορευτικές οποιεσδήποτε σκέψεις για εξωτερικό δανεισμό.

Χωρίς αμφιβολία, η κυπριακή οικονομία αντιμετωπίζει σοβαρά διαρθρωτικά προβλήματα τα οποία αποτυπώνονται ανάγλυφα στα ελλείμματα του δημόσιου τομέα και του ισοζυγίου πληρωμών. Τα προβλήματα αυτά, που μόνο στη βάση μιας ολοκληρωμένης οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής μπορεί να αντιμετωπισθούν, είναι κατά την εκτίμησή μας τα ακόλουθα:

1. Το έλλειμμα ανταγωνιστικότητας και η χαμηλή παραγωγικότητα της οικονομίας.
2. Η κρίση που αντιμετωπίζει το μοντέλο ανάπτυξης και ο κορεσμός στην ανάπτυξη της κατασκευαστικής/οικοδομικής βιομηχανίας σε τουριστικές και παραθεριστικές αναπτύξεις γης.
3. Η συρρίκνωση της παραγωγής και η τεχνολογική υστέρηση στον τομέα της μεταποιητικής βιομηχανίας.
4. Η υποβάθμιση του τομέα της έρευνας και της ανάπτυξης της καινοτομίας και η αδυναμία ενσωμάτωσης των σύγχρονων τεχνολογικών στην παραγωγική διαδικασία.
5. Η γραφειοκρατία στην κρατική μηχανή και η αδυναμία της Δημόσιας Διοίκησης να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της σύγχρονης εποχής.

Είναι ίσως η δυσκολότερη περίοδος για το Κυπριακό τραπεζικό σύστημα. Η απομείωση των Ελληνικών ομολόγων σε συνδυασμό με τη διάβρωση της ποιότητας των δανειακών τους χαρτοφυλακίων, έχουν δημιουργήσει άμεσες ανάγκες για αύξηση των πρωτοβάθμιων κεφαλαίων των τραπεζών, με αποτέλεσμα να γίνεται λόγος για παρέμβαση της Κυβέρνησης.

Η έξοδος από την κρίση πρέπει να αποτελέσει και το σημείο εισόδου σε μια διατηρήσιμη κοινωνική οικονομία της αγοράς, σε μια πιο έξυπνη, πιο πράσινη οικονομία στην οποία η ευημερία μας θα προέρχεται από την καινοτομία και την καλύτερη αξιοποίηση των πόρων που έχουμε στη διάθεσή μας και στην οποία οι γνώσεις θα αποτελούν τη βασική εισροή στην παραγωγική διαδικασία. Η κινητοποίηση των δυνάμεων αυτών θα μας βοηθήσει να βρούμε νέες πηγές ανάπτυξης, να δημιουργήσουμε νέες θέσεις απασχόλησης και να προστατεύσουμε τα εισοδήματα των εργαζομένων.

Είναι ξεκάθαρο ότι η αγορά πάσχει από σημαντική έλλειψη ρευστότητας αφού οι τράπεζες δυσκολεύονται να δανείσουν οποιαδήποτε κεφάλαια και όταν το κάνουν τα επιτόκια είναι πολύ ψηλά. Ως αποτέλεσμα η επενδυτική πρωτοβουλία βρίσκεται στο ναδίρ με αποτέλεσμα ο κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων και το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν να συρρικνώνονται.

Υπό το φως των πιο πάνω, εκτιμούμε ότι η προσπάθεια της για την αντιμετώπιση των οικονομικών προβλημάτων της χώρας πρέπει να στραφούν προς τρεις κατευθύνσεις:

1. Η δημοσιονομική εξυγίανση για τη μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος και του δημόσιου χρέους, με τη προώθηση μέτρων τα οποία στο μέτρο του δυνατού θα προστατεύσουν τους ασθενέστερους και τη μεσαία τάξη και θα πατάσουν τη φοροδιαφυγή.
2. Η δεύτερη κατεύθυνση είναι η ανάπτυξη. Οι συνθήκες επιβάλλουν την εφαρμογή αναπτυξιακών μέτρων και την επιτάχυνση του κυβερνητικού έργου στο μέτωπο της ανάπτυξης, και για το λόγο αυτό βλέπουμε με σκεπτικισμό τη μείωση των αναπτυξιακών δαπανών κατά 19%, στον προϋπολογισμό του 2012.
3. Η τρίτη κατεύθυνση πρέπει να επικεντρωθεί στη ανάληψη πρωτοβουλιών από την κυβέρνηση για μεταρρυθμίσεις στο θεσμικό, κυρίως τομέα. Πρωτοβουλίες οι οποίες δεν έχουν μεγάλο κόστος, μειώνουν τη γραφειοκρατία και οδηγούν σε ανακούφιση του πολίτη, σε καλύτερες υπηρεσίες από το κράτος και στη βελτίωση των συνθηκών ζωής.

Το ΚΣ ΕΔΕΚ θεωρεί ότι η έξοδος από την κρίση και η ανάκαμψη της οικονομίας δεν μπορεί να επιτευχθεί εν μέσω ύφεσης μόνο με φορολογικά μέτρα τα οποία θα τραυματίζουν το επιχειρηματικό

κλίμα θα κλονίσουν την αξιοπιστία της χώρας ως διεθνούς χρηματοοικονομικού κέντρου και διεθνούς κέντρου παροχής υπηρεσιών. Είμαστε μια οικονομία με χαμηλούς φορολογικούς συντελεστές και ευνοϊκό φορολογικό σύστημα στο οποίο στηρίξαμε την ανάπτυξη και τη δημιουργία χιλιάδων θέσεων εργασίας, με την προσέλκυση χιλιάδων διεθνών επιχειρήσεων και ξένων κεφαλαίων.

Το ΚΣ ΕΔΕΚ θεωρεί αναγκαία τη δημοσιονομική εξυγίανση και την αντιμετώπιση των ανισορροπιών της οικονομίας για αποκατάσταση της μακροοικονομικής σταθερότητας. Ωστόσο, θεωρούμε ότι η κυβέρνηση πρέπει να είναι προσεκτική, να στείλει τα σωστά μηνύματα στην αγορά και κυρίως να μην διαταράξει αλλά να ενθαρρύνει το επιχειρηματικό κλίμα για την ανάληψη επενδυτικών πρωτοβουλιών και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

Για το ΚΣ ΕΔΕΚ, κυρίαρχος στόχος παραμένει η προοπτική της βιώσιμης ανάπτυξης και της ευημερίας των εργαζομένων με την προώθηση ενός σύγχρονου μοντέλου ανάπτυξης της κοινωνικής οικονομίας της αγοράς.

Είναι πεποίθησή μας ότι η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας μπορεί να επιτευχθεί μέσα από την ανάπτυξη νέων παραγωγικών κλάδων στον τομέα των υπηρεσιών, όπως είναι η εκπαίδευση, η υγεία, η δημιουργία σύγχρονων ευέλικτων βιομηχανικών μονάδων, η ανάπτυξη της πράσινης οικονομίας και η ανάπτυξη της έρευνας και της καινοτομίας.

Προς την κατεύθυνση αυτή, προτείνουμε τις ακόλουθες πολιτικές και μέτρα:

- A. Ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας από νέους επιχειρηματίες και στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, ειδικότερα με ενισχύσεις για πρόσληψη και κατάρτιση προσωπικού.
 - B. Εφαρμογή σύγχρονης βιομηχανικής πολιτικής με άξονες τις νέες καινοτομίες και τις σύγχρονες τεχνολογίες.
 - Γ. Ανάπτυξη εναλλακτικών πηγών ενέργειας και ενθάρρυνση της πράσινης οικονομίας.
 - Δ. Ενθάρρυνση των επενδύσεων για τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης σε νέους τομείς υπηρεσιών, όπως η εκπαίδευση, οι ιατρικές και θεραπευτικές υπηρεσίες, οι κοινωνικές υπηρεσίες φροντίδας παιδιών και ατόμων τρίτης ηλικίας.
 - E. Εφαρμογή νέας στρατηγικής για την ανάπτυξη του τουρισμού και εμπλουτισμού του τουριστικού προϊόντος με μείωση των τουριστικών κλινών και δημιουργία θεματικού τουριστικού προϊόντος.
- ΣΤ. Μεταρρύθμιση της Δημόσιας Διοίκησης και μείωση των δαπανών της κρατικής μηχανής.

Ειδικότερα σε ό,τι αφορά στη Δημόσια Διοίκηση, θεωρούμε ότι η κυβέρνηση πρέπει να επικεντρωθεί σε μια ευρείας κλίμακας μεταρρύθμιση του ευρύτερου τομέα της δημόσιας διοίκησης για τη μείωση της δημόσιας κατανάλωσης και τον έλεγχο του κρατικού μισθολογίου, έτσι ώστε μεσοπρόθεσμα το μέγεθος του κράτους σε σχέση με τον ιδιωτικό τομέα να μειώνεται αντί να αυξάνεται.

Και βέβαια, πεποίθησή μας είναι ότι το πρόβλημα του διογκούμενου κόστους της κρατικής μηχανής δεν μπορεί να επιλυθεί χωρίς τομές και μέτρα σε ολόκληρο το φάσμα της οργάνωσης και λειτουργίας της Δημόσιας Διοίκησης. Το ζητούμενο, πάντως, πρέπει να είναι η δημιουργία μιας ευέλικτης και αποτελεσματικής κρατικής μηχανής στην υπηρεσία του πολίτη και της οικονομίας.

Τους τελευταίους 18 μήνες, παρακολουθήσαμε ένα σκληρό επαναλαμβανόμενης αδυναμίας και αναποφασιστικότητας της κυβέρνησης να προωθήσει έγκαιρα μέτρα. Όταν τελικά η κυβέρνηση έφτανε σε κάποια μέτρα, αυτά ήταν πολύ λίγα και πολύ καθυστερημένα για να έχουν την επιβαλλόμενη ουσιαστική επίδραση πάνω στην συνεχώς επιδεινούμενη κρίση. Μετά από απaráδεκτη καθυστέρηση πολλών μηνών, στις 22 του Ιούλη η Κυβέρνηση μαζί με τις πολιτικές δυνάμεις του τόπου κατέληξαν σε μια ομόφωνη συμφωνία για ένα πρώτο πακέτο άμεσων μέτρων, το οποίο θα ακολουθούσαν και άλλα αναγκαία συμπληρωματικά μέτρα. Δυστυχώς για τους γνωστούς λόγους, και αυτό το πακέτο μέτρων μέχρι να φτάσει στη Βουλή για έγκριση στις 26 Αυγούστου, είχε εκφυλιστεί σε μεγάλο βαθμό. Έτσι, φτάσαμε στο σημείο η κυπριακή οικονομία να βρίσκεται πλέον πολύ κοντά σε καταστάσεις μη αναστρέψιμες. Αυτό το γεγονός οδήγησε τις πολιτικές δυνάμεις στη συμφωνία της 2^{ας} Δεκεμβρίου για ένα νέο πλαίσιο μέτρων. Τα νέα μέτρα θα μπορούσαν να ήταν ολιγότερο επώδυνα αν λαμβάνονταν ακόμα και μερικούς μήνες ενωρίτερα, οπότεν θα ήταν σίγουρα και πιο αποτελεσματικά.

Το πλαίσιο μέτρων που συμφωνήθηκε κινείται στους άξονες της συγκράτησης των δημόσιων δαπανών αναφορικά με το μισθολόγιο και τις κοινωνικές παροχές, της επέκτασης της έκτακτης εισφοράς και στον ιδιωτικό τομέα της αύξησης των εσόδων με την επιβολή φορολογικών επιβαρύνσεων και την πάταξη της φοροδιαφυγής, και της ενίσχυσης της ανάπτυξης.

Είναι πολύ σημαντικό να επεκταθεί η συναίνεση για τα μέτρα που έχουν ήδη συμφωνηθεί από τις πολιτικές δυνάμεις και μέσα στις ευρύτερες συνδικαλιστικές και κοινωνικές δυνάμεις. Είναι επίσης εξαιρετικά σημαντικά τα επιπρόσθετα μέτρα που συμφωνήθηκε να συζητηθούν άμεσα. Μέτρα τα οποία

θα πρέπει να αγγίξουν τόσο τη περαιτέρω μείωση των κρατικών δαπανών, όσο και την ουσιαστικότερη ενίσχυση της ανάπτυξης. Το κυριότερο ζήτημα παραμένει να μπορέσουμε να δώσουμε λύσεις μόνιμες και θεσμικές, ώστε να αντιμετωπιστούν τα διαχρονικά διαρθρωτικά προβλήματα της κυπριακής οικονομίας. Αυτά τα μέτρα θα έστελλαν και το πιο ισχυρό μήνυμα στις διεθνείς αγορές για μια αξιόπιστη οικονομία, ικανή να συνεχίσει να προσελκύει την εμπιστοσύνη της επιχειρηματικής και αναπτυξιακής δραστηριότητας.

Η ΕΔΕΚ είναι έτοιμη να συμβάλει στο διάλογο με εισηγήσεις και προτάσεις. Ήδη έχομε υποβάλει στον Υπουργό Οικονομικών μια σειρά από επιπρόσθετα μέτρα, μεταξύ των οποίων και τα εξής:

1. Εκσυγχρονισμός του τρόπου λειτουργίας και των συστημάτων του ΤΕΠ ώστε να γίνεται γρήγορη εξέταση των φορολογικών δηλώσεων των φορολογουμένων με ταυτόχρονη επαλήθευση των στοιχείων με άλλες κρατικές υπηρεσίες.
2. Επανασχεδιασμός του φόρου ακίνητης ιδιοκτησίας, δίνοντας έμφαση στη φορολόγηση του αδρανούς πλούτου και τη φορολόγηση του κέρδους από την αλλαγή των πολεοδομικών ζωνών.
3. Εκσυγχρονισμός της φορολογικής νομοθεσίας για να γίνει η Κύπρος ελκυστικότερη σε ξένους επενδυτές. Δημιουργία επιτροπής που να απαρτίζεται από φορολογικούς συμβούλους με σκοπό τον εκσυγχρονισμό του φορολογικού πλαισίου και άμεσης ανταπόκρισης σε αλλαγές που θεσμοθετούν ανταγωνίστριες χώρες. Στα πλαίσια αυτά θα πρέπει να απλοποιηθούν οι διαδικασίες εξασφάλισης βίζας από ξένους υπηκόους με την απόκτηση περιουσίας στην Κύπρο.
4. Ενίσχυση με καταρτισμένο προσωπικό τμημάτων που έχουν άμεση σχέση με την προσέλκυση ξένων επενδύσεων (π.χ. διασυνοριακών Ταμείων Πρόνοιας) όπως η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, ο έφορος Ταμείων Πρόνοιας και ο έφορος εταιρειών.
5. Παραχώρηση φορολογικών κινήτρων για νέες μικρομεσαίες επιχειρήσεις με μετόχους κύπριους, επιτρέποντας τους να μην φορολογούνται τα πρώτα 3 χρόνια και τα κέρδη να μεταφέρονται κατευθείαν στα αποθεματικά. Σε περίπτωση που δοθούν ως μέρισμα να φορολογούνται κανονικά.
6. Άμεση προώθηση της νομοθεσίας που ρυθμίζει τις χρηματοδοτικές μισθώσεις και παραχώρηση φορολογικών κινήτρων όπως μειωμένος φορολογικός συντελεστής.
7. Άμεση προώθηση και τελική ψήφιση των Νομοσχεδίων που εκκρεμούν και αφορούν τους Οργανισμούς Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες και τους Διαχειριστές Οργανισμών Εναλλακτικών Επενδύσεων και δημιουργία ευνοϊκού καθεστώτος για εγγραφή διεθνών αμοιβαίων κεφαλαίων, οργανισμών συλλογικών επενδύσεων και άλλων ταμείων στην Κύπρο.
8. Εκσυγχρονισμός της φορολογίας του στοιχήματος με φορολόγηση του ακαθάριστου κέρδους ώστε να διασφαλίζονται αυξημένα έσοδα για το κράτος και να γίνεται σωστή ρύθμιση και εποπτεία της αγοράς.
9. Φορολογικά κίνητρα για προσέλκυση εταιρειών που δραστηριοποιούνται στον τομέα της πνευματικής περιουσίας.
10. Τροποποίηση του Περί Εταιρειών Νόμου ώστε να επιτρέπονται οι συγχωνεύσεις με Εταιρείες εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
11. Ενίσχυση της ποιότητας του τουριστικού προϊόντος νε την παραχώρηση ειδικών φορολογικών κινήτρων για ανακαίνιση ξενοδοχειακών μονάδων.
12. Κίνητρα για προσέλκυση κεφαλαίων από το εξωτερικό που χρησιμοποιούνται για συγκεκριμένες επενδύσεις στην Κύπρο όπως η αγορά ακίνητης ιδιοκτησίας, η ενίσχυση του κεφαλαίου κίνησης κυπριακών εταιριών, η πρωτογενής αγορά κυπριακών μετοχών κλπ.
13. Προώθηση μεγάλων έργων όπως ιατρικών κέντρων, εκπαιδευτικών κέντρων, κέντρων τεχνολογίας και έρευνας με παράκαμψη της γραφειοκρατίας.
14. Μείωση ή φορολόγηση όλων των επιδομάτων και των απολαβών σε είδος για όλους και σε καμία περίπτωση δε μπορούν να είναι συντάξιμα.
15. Εκμετάλλευση της ακίνητης περιουσίας του δημόσιου τομέα, με τη δημιουργία Ανεξάρτητης Αρχής Διαχείρισης και Εκμετάλλευσης. Στα πλαίσια αυτά εντάσσεται και η πρόταση μας για εγκατάσταση φωτοβολταϊκών από τις κοινότητες σε κρατική (χαλίτικη) περιουσία.
16. Χρηματοδότηση, κατασκευή, διαχείριση και συντήρηση από τον ιδιωτικό τομέα νέων δημόσιων κτιρίων (π.χ. νέα σχολεία) με τη μέθοδο χρηματοδότησης της Εξωτερικής Ανάθεσης Διεργασιών (BPO) και προώθηση του θεσμού της ενοικιαγοράς από το κράτος (PFI). Είναι αδιανόητο το

κράτος να καταβάλλει πέραν των 20 εκ. Ευρώ το χρόνο για ενοίκια στέγασης δημοσίων υπηρεσιών.

17. Σε μια προσπάθεια να δοθούν κίνητρα για ανακαινίσεις, προτείνουμε όπως για όλα τα ήδη των ανακαινίσεων να επιβάλλεται ΦΠΑ 5%. Ο μειωμένος συντελεστής ΦΠΑ (5%) αφορά μόνο για συγκεκριμένες ανακαινίσεις αφού ικανοποιηθούν συγκεκριμένα κριτήρια. Θα πρέπει να τονιστεί ότι το μέτρο θα ισχύει αποκλειστικά για ανακαινίσεις και σε καμία περίπτωση για εργασίες που γίνονται για αλλαγή χρήσης συγκεκριμένου υποστατικού.
18. Προώθηση των συνομιλιών και υπογραφής συμβάσεων αποφυγής διπλής φορολογίας με αναδυόμενες αγορές όπως η Βραζιλία και εκσυγχρονισμός των υπαρχουσών συμβάσεων με Κίνα και Ινδία.
19. Επανεξέταση του θεσμικού πλαισίου λειτουργία και του ιδιοκτησιακού καθεστώτος των ημικρατικών οργανισμών. Η Κυβέρνηση θα πρέπει να προχωρήσει στην πώληση των μετοχών που κατέχει σε διάφορους ζημιόγόνους οργανισμούς, όπως η Εταιρεία Αρτοποιιών και οι Δασικές Βιομηχανίες. Επείγει επίσης η εξεύρεση στρατηγικού επενδυτή για τις Κυπριακές Αερογραμμές.

E. Παρατηρήσεις του Ευρωπαϊκού Κόμματος

Γενικά Σχόλια και Θέσεις

Το ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΜΜΑ εκτιμά ότι η οικονομία δεν αντέχει άλλους πειραματισμούς και αντιπαραθέσεις. Ευθύνες για τη σημερινή τραγική κατάσταση υπάρχουν. Όμως αυτό που επιβάλλεται σήμερα είναι συναίνεση, ενότητα στόχων και θαρραλέες αποφάσεις ώστε να διασωθεί η οικονομία της πατρίδας μας.

Αυτό το οποίο απαιτείται σήμερα είναι ένα στρατηγικό σχέδιο διάσωσης και ανάπτυξης της Κυπριακής Οικονομίας κάτω από συγκεκριμένες στοχοθεσίες και ενιαίο σχεδιασμό που θα περιλαμβάνει περικοπές δαπανών, αλλά και διαρθρωτικά μέτρα εξυγίανσης και αναθέρμανσης της οικονομίας.

Ένα μείγμα συνετής δημοσιονομικής πολιτικής που να προωθεί την ανάπτυξη, αποτελεί την συνταγή εξόδου από την κρίση. Τα χρήματα που θα προκύψουν από τις περικοπές και φορολογίες, πρέπει να διοχετευθούν σε αναπτυξιακές δαπάνες και όχι για την κάλυψη κρατικού μισθολογίου και ελλειμμάτων δημοσίου.

Το Κράτος οφείλει, σε κάθε περίπτωση, να λύσει τα δικά του προβλήματα διαφορετικά θα αδυνατεί να εκπληρώσει το ίδιο τον θεσμικό του ρόλο. Ως Κράτος πρόνοιας να στηρίζει τους πολίτες που έχουν ανάγκη και σε αυτή την συγκυρία υπάρχουν πάρα πολλοί συμπολίτες που χρειάζονται την στήριξη του Κράτους.

Ως Κράτος στυλοβάτης της οικονομίας να δημιουργήσει συνθήκες ανάπτυξης και ανταγωνιστικότητας διαθέτοντας πόρους προς όφελος της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Επιμέρους Σχόλια

1.α) Σύμφωνα με τον προϋπολογισμό του 2012, τα έσοδα προβλέπεται να αυξηθούν κατά €1.372 εκ. ή 21% σε σύγκριση με το 2011. Βασικές πηγές της αύξησης αυτής προβλέπονται να είναι η αυξημένη φορολογία €530 εκ. περίπου (το 38.6% της αύξησης) και ο δανεισμός €750 εκ περίπου (το 54.7% της αύξησης). Η θέση του ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ είναι ότι δεν ενδείκνυται επιβολή πρόσθετης φορολογίας εν μέσω μιας σοβαρής οικονομικής ύφεσης, γιατί θα παρεμποδιστεί η αναθέρμανση της οικονομικής δραστηριότητας. Ως εκ τούτου, διαφωνούμε με την προτεινόμενη αύξηση του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας κατά 2 ποσοστιαίες μονάδες. Τυχόν αύξηση του ΦΠΑ, πέραν της αρνητικής της επίδρασης στην αγορά, είναι και κοινωνικά ανεπιθύμητη, εφόσον πλήττει καίρια τις χαμηλά εισοδηματικές τάξεις. Η απώλεια από τη διατήρηση του ΦΠΑ στο 15%, θα μπορούσε να αναπληρωθεί από την πολιτική απόφαση για είσπραξη των φορολογιών που οφείλονται στο κράτος από προηγούμενα έτη, από την ουσιαστική πάταξη της φοροδιαφυγής και την υιοθέτηση της πρότασης του ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ για μεταφορά αναπτυξιακών δικαιωμάτων, υπό μορφή συντελεστή δόμησης, των περιουσιών των προσφύγων στα κατεχόμενα, μέτρο που θα αναβαθμίσει και τη φερεγγυότητα των προσφύγων.

1.β) Μέσα στο πιο πάνω πλαίσιο πιστεύουμε ότι, ο εταιρικός φόρος απαιτείται να διαμορφωθεί έτσι ώστε, να επιβαρύνει τις εταιρείες μόνο με το 10% που φαινομενικά προωθούμε, ως η εταιρική φορολογία στην Κύπρο. Δηλαδή αγνοώντας τις επιβαρύνσεις σε μερίσματα και έξοδα που δεν εμπίπτουν σε φορολογία στις άλλες χώρες.

1.γ) Ο εσωτερικός δανεισμός, ως μέσο χρηματοδότησης των αναπτυξιακών έργων, δεν συμβάλει στην αναθέρμανση της οικονομίας, εφόσον η άντληση της ρευστότητας από τον εσωτερικό ιδιωτικό τομέα θα εξουδετερώσει το θετικό αποτέλεσμα των έργων. Το ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΜΜΑ εισηγείται όπως η κυβέρνηση αποταθεί σε χώρες που έχουν μεγάλα αποθέματα για επένδυση, όπως η Κίνα, με στόχο την προσέλκυση επενδύσεων ή και τον χαμηλότοκο δανεισμό.

2.α) Οι προϋπολογιζόμενες δαπάνες για το 2012 παρουσιάζουν μια ελαφρά αύξηση της τάξης του 0.7%, σε σχέση με το αναθεωρημένο προϋπολογιζόμενο ποσό του 2011. Αυτό οφείλεται στη σημαντική μείωση των αναπτυξιακών δαπανών (-19.0%), σε σύγκριση με την αύξηση της τάξης του 3.8% των συνολικών δαπανών του τακτικού προϋπολογισμού (-5.8%) και του πάγιου ταμείου (+31.3%) μαζί. Δεδομένου ότι, οι αναπτυξιακές δαπάνες διαχωρίζονται από τις άλλες δαπάνες, θεωρείται ότι οι δαπάνες του πάγιου ταμείου εμπίπτουν στις τακτικές δαπάνες. Ως εκ τούτου, η μείωση της τάξης του 5.8% είναι παραπλανητική.

Με δεδομένα τα πιο πάνω, εκτιμούμε ότι:

Η μείωση των προβλεπόμενων αναπτυξιακών δαπανών, αλλά και το είδος των έργων και σχεδίων που θα χρηματοδοτηθούν, δεν θα μπορέσουν να επιφέρουν επαναδραστηριοποίηση της οικονομίας.

Απαιτείται η επίσπευση αδειοδότησης έργων στον ιδιωτικό τομέα. Για να υπάρξει ζήτηση για τα έργα του ιδιωτικού τομέα, πρέπει να καταρτιστούν σχέδια για στήριξη των επιχειρήσεων του ιδιωτικού τομέα. Απαιτούνται τομές σε θέματα όπως, το κόστος του δανεισμού (επιτόκια και εγγυήσεις) και κίνητρα για δραστηριοποίηση σε νέους τομείς (φορολογικές ελαφρύνσεις, τεχνική βοήθεια).

Απαιτείται επίσης η ουσιαστική επίσπευση της παραχώρησης αδειών έρευνας και εκμετάλλευσης στα υπόλοιπα οικόπεδα της ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας και η λήψη απόφασης για τις εγκαταστάσεις που θα πρέπει να υπάρχουν στην Κύπρο, για την επεξεργασία και διακίνηση του φυσικού αερίου και πετρελαίου.

Ο προϋπολογισμός του 2012 δεν προνοεί τέτοιου είδους διαρθρωτικές τομές. Η γενικόλογη αναφορά για προσέλκυση ξένων επενδυτών, δεν συνιστά προγραμματισμένη μεθοδολογία δράσης που θα στοχεύει στον εντοπισμό και προσέγγιση συγκεκριμένων και επιλεγμένων ξένων επενδυτών.

Το ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΜΜΑ διατηρεί σοβαρές επιφυλάξεις ότι το ποσό των €3.0 δισεκατομμυρίων, που αφορούν αναπτυξιακά έργα του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα, για το 2011 και το 2012, θα δαπανηθεί εντός του συγκεκριμένου χρονικού πλαισίου. Η μείωση των συνολικών προϋπολογιζόμενων αναπτυξιακών δαπανών της Κυβέρνησης για το 2012, ο βαθμός υλοποίησης των αναπτυξιακών έργων των τελευταίων ετών (69%-73%) και η προβλεπόμενη από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο αρνητική ανάπτυξη του ΑΕΠ για το 2012, θα επηρεάσουν τις επενδύσεις του ιδιωτικού τομέα αρνητικά.

Για να επιτευχθεί επίσπευση και χρηματοδότηση των αναπτυξιακών έργων, το ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΜΜΑ, προτείνει την προσέγγιση, με συμφωνίες αυτοχρηματοδότησης του τύπου Public Private Partnership, Build Operate Transfer και Private Financial Initiative.

2.β) Πρέπει να αποτραπεί η παγοποίηση της εφαρμογής του ΓΕΣΥ και να εξευρεθούν τα κονδύλια για την αυτόνομη των κρατικών νοσηλευτηρίων.

Το κόστος της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στον τόπο μας αυξάνεται δραστικά και δυσανάλογα. Οι δημόσιες δαπάνες για την υγεία σημείωσαν μια ετήσια αύξηση πάνω από το 10% τα τελευταία χρόνια.

2.γ) Το ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΜΜΑ έχει αποδεχθεί την περικοπή των κοινωνικών παροχών, υπό τον όρο ότι, θα μπορούν τα κόμματα να έχουν ουσιαστικό ρόλο, στην διανομή των περικοπών μεταξύ των διαφόρων παροχών που θα μειωθούν.

2.δ) Το ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΜΜΑ εκτιμά ότι υπάρχουν και άλλα περιθώρια περικοπών στον τακτικό προϋπολογισμό του κράτους. Απαιτείται περικοπή των επιδομάτων των δημοσίων υπαλλήλων και ειδικά αυτά των Διευθυντών, Γενικών Διευθυντών και Αξιωματούχων που αρχίζουν από τις €4.000 ετησίως (€15 την εργάσιμη μέρα) και φθάνουν τις €18.000 ετησίως (€68 την εργάσιμη ημέρα).

3. Το ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΜΜΑ θεωρεί ότι τα μέτρα που συμφωνήθηκαν στα πλαίσια του δεύτερου κυβερνητικού πακέτου μέτρων, δεν έχουν όλα προωθηθεί για υλοποίηση, πράγμα που θεωρούμε απαράδεκτο.

ΣΤ. Παρατηρήσεις του Κινήματος Οικολόγων Περιβαλλοντιστών

Γενικά Σχόλια

Το Κίνημα Οικολόγων Περιβαλλοντιστών θεωρεί ότι, αν και έγιναν προσπάθειες για οικονομική περισυλλογή μέσω του κατατεθειμένου κρατικού προϋπολογισμού, αυτές είναι κυρίως λογιστικές και δεν έχουν αγγίξει την ουσία των προβλημάτων που ταλανίζουν τον κρατικό μηχανισμό τα οποία που οδηγούν στην σταθερή ετήσια αύξηση των δημοσιονομικών δαπανών. Η διαχείριση του ελλείμματος με μείωση των δαπανών και νοικοκύρεμα των δημοσιοοικονομικών μπορεί να επιφέρει κάποια πρόσκαιρη βελτίωση, αλλά δε δίνει μακροπρόθεσμες λύσεις στα σοβαρά προβλήματα που ταλανίζουν την οικονομία μας. Βέβαια, τα αίτια της κρίσης της Κυπριακής οικονομίας δεν περιορίζονται μόνο στις δημοσιονομικές αστοχίες του κρατικού προϋπολογισμού ή την έλλειψη ανταγωνιστικότητας των κυπριακών επιχειρήσεων. Εκτείνονται σε ένα χρηματοπιστωτικό σύστημα που είναι «εθισμένο» στο

ρίσκο και το εύκολο κέρδος, γεγονός που οδήγησε σε ανεξέλεγκτη πιστωτική επέκταση και μεγάλη συσσώρευση κινδύνου στα χαρτοφυλάκια των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.

Όμως το κράτος οφείλει να ανασκουμπωθεί και να αντιμετωπίσει τις συνέπειες που έχει επιφέρει τόσο το διεθνές παγκοσμιοποιημένο οικονομικό σύστημα όσο και η ανασταλτικότητα και αναβλητικότητα των εκάστοτε κυβερνήσεων. Οι τυφλές περικοπές πρέπει να σταματήσουν και να εφαρμοστεί ένα δικαιότερο σύστημα επιμερισμού των εξοικονομήσεων. Δυστυχώς, με τον τρόπο που εφαρμόζονται τα μέτρα λιτότητας, η οικονομία οδηγείται σε ύφεση και περιπλέκεται το πρόβλημα του χρέους. Εάν δεν προωθηθεί η αναδιάρθρωση της δημόσιας υπηρεσίας, η μείωση των πάγιων δαπανών και καλύτερη αξιολόγηση και επιλογή των αναπτυξιακών έργων που θα προωθηθούν για υλοποίηση, οι όποιες περικοπές θα προσφέρουν μόνο βραχυπρόθεσμες λύσεις.

Είναι με απορία λοιπόν που βλέπουμε αυτή την κυβέρνηση, μέσα από τον κρατικό προϋπολογισμό, να δίνει αυξημένα κονδύλια για μεγάλα και αχρεία κατασκευαστικά έργα, ενώ μηδενίζει κονδύλια για την προώθηση της έρευνας και για προστασία του περιβάλλοντος π.χ. πρόγραμμα απόσυρσης παλιών αυτοκινήτων. Δίνεται έμφαση σε μεγάλα κατασκευαστικά έργα (ο περίφημος κατάλογος των 32 μεγάλων έργων) που δεν προωθούν την αειφορία, ούτε θα δράσουν εποικοδομητικά προς την ανάκαμψη της οικονομίας μας, και επιπλέον δεν αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά, κατά την άποψή μας, την ανεργία στις κοινωνικές ομάδες που δεινοπαθούν περισσότερο από την κρίση, δηλαδή τους νέους επιστήμονες (24-35 ετών) και τους εξειδικευμένους τεχνίτες.

Οφείλουμε να υπερασπιστούμε τους εργαζομένους που απειλούνται με ανεργία και συρρίκνωση της ποιότητας ζωής και των ονείρων τους. Στην προσπάθεια αυτή όσοι ήδη κατέχουν θέση εργασίας -και μάλιστα με πολύ ψηλές απολαβές- οφείλουν να επιδείξουν υψηλό φρόνημα κοινωνικής αλληλεγγύης και να αποδεχτούν μέτρα μείωσης των κερδών ή μισθών τους. Δεν είναι η εποχή των πιο ψηλών μισθών αλλά η εποχή των πιο πολλών μισθών. Είναι γι' αυτό το λόγο που αντιμετωπίζουμε με δυσπιστία την εικόνα ενός προϋπολογισμού όπου οι τακτικές δαπάνες εκτοξεύονται στα ύψη λόγω της αύξησης του μισθολογίου. Θα ήταν καλύτερα να προνοούσε μείωση των αμοιβών των υψηλόμισθων υπαλλήλων του Δημόσιου, ενώ βεβαίως παράλληλα έπρεπε να προνοεί και μέτρα πάταξης της φοροδιαφυγής και περιορισμού της φοροαπαλλαγής.

Με ιδιαίτερη δυσαρέσκεια διαπιστώνουμε ότι ο κρατικός προϋπολογισμός περιλαμβάνει -υπό το κάλυμμα του όρου «στόχευση»- πρόνοιες που οδηγούν σε σαρωτική καρατόμηση του κοινωνικού κράτους, και ειδικότερα των οικογενειακών επιδομάτων. Πρόκειται για ένα προϋπολογισμό που επιτίθεται κατά του θεσμού του επιδόματος τέκνου και στοχεύει στην μείωση των συνολικών παροχών (και όχι απλά στην στόχευση τους) κατά 50%. Την ίδια ώρα καθυστερεί αδικαιολόγητα ο εκσυγχρονισμός της νομοθεσίας για το δημόσιο βοήθημα, ενώ συνεχίζεται η παροχή προκλητικών επιδομάτων σε κρατικούς και κυβερνητικούς αξιωματούχους. Ιδιαίτερη πρόκληση αποτελεί και η διαπίστωση ότι ο δημόσιος εισπρακτικός μηχανισμός πάσχει, με αποτέλεσμα ποσά εκατομμυρίων ευρώ να παραμένουν ανείσπρακτα και να νομιμοποιείται de facto (και τελικά και de jure) η φοροδιαφυγή και η άνομη φοροαπαλλαγή.

Είναι ολοφάνερο ότι με περικοπές στην ανάπτυξη και με φορολογίες δεν αντιμετωπίζεται η ανεργία. Το Κίνημα Οικολόγων Περιβαλλοντιστών τονίζει την ανάγκη λήψης μέτρων αντιμετώπισης της ανεργίας, μέσω της ανάπτυξης. Ιδιαίτερα στον τομέα της ανάπτυξης καλούμε την κυβέρνηση να δώσει επιτέλους σημασία και στις δικές μας προτάσεις για Πράσινη Ανάπτυξη και Πράσινες Θέσεις Εργασίας. Μία σημαντική πρόταση είναι και η δημιουργία Ταμείου ή Τράπεζας Πράσινης Ανάπτυξης, την οποία αναλύσαμε διεξοδικά, καταθέτοντας συγκεκριμένη εισήγηση.

Πράσινη Ανάπτυξη

Σε μία εποχή που η «Πράσινη Ανάπτυξη» γίνεται κεντρικό ζήτημα της οικονομικής πολιτικής όλων των εθνικών κυβερνήσεων αλλά και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προκαλεί αλγινή εντύπωση η απουσία ενός συγκροτημένου, συνεκτικού και φιλόδοξου πλαισίου «πράσινης ανάπτυξης» από την κυβερνητική οικονομική πολιτική όπως αντανακλάται από τους προϋπολογισμούς των τελευταίων χρόνων.

Πράσινη Ανάπτυξη προκύπτει από τις δραστηριότητες στον πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή τομέα που συμβάλλουν στη διατήρηση και αποκατάσταση του περιβάλλοντος. Δημιουργεί θέσεις εργασίας που έχουν μακρόχρονη προοπτική και είναι καλοπληρωμένες. Θα θέλαμε να βλέπαμε στους προϋπολογισμούς τη δημιουργία θέσεων εργασίας με προγράμματα που θα παράγουν κοινωνικό έργο υποδομής, προγράμματα προστασίας του περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής, προγράμματα στα οποία θα έχουν πρόσβαση οι μικρομεσαίοι και οι μη προνομιούχοι.

Η έλλειψη βούλησης της τωρινής κυβέρνησης να προωθηθεί η εγκατάσταση συστημάτων Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας για αντιμετώπιση του οξυτάτου ενεργειακού προβλήματος που περνά η χώρα μας, το οποίο έχει οξυνθεί μετά το τραγικό ατύχημα στο Μαρί, καθώς και να διασφαλίσει ότι θα τηρηθούν οι δεσμεύσεις για μείωση των ρύπων μέχρι και το 2013, γίνεται ακόμη πιο καθαρή με τον προτεινόμενο προϋπολογισμό για το 2012. Τα κονδύλια για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΑΠΕ) συρρικνώνονται,

και παρά τις χιλιάδες αιτήσεις που αναμένουν έγκριση για επιχορήγηση τα τελευταία 3 χρόνια και την ανάγκη να διασφαλιστούν άμεσα επιπλέον 80MW για να αντιμετωπιστεί η αυξημένη ζήτηση σε ηλεκτρικό ρεύμα το επικείμενο καλοκαίρι, το Υπουργικό Συμβούλιο καθυστερεί στην προώθηση των αναγκαίων νομοθετικών ρυθμίσεων για να μπορούν άμεσα να αδειοδοτηθούν προγραμματιζόμενα έργα ΑΠΕ που θα κάλυπταν αυτό το κενό.

Αντίθετα εντοπίσαμε στον προϋπολογισμό την παγοποίηση προγραμμάτων που στόχευαν στην μείωση της σπατάλης ενέργειας: συστήματα για θερμομόνωση υφιστάμενων κατοικιών, εγκατάσταση συστημάτων για επεξεργασία των γκριζών νερών και όμβριων υδάτων, εγκατάσταση ηλιακών θερμοσιφώνων και τόσες άλλες μικρές αλλά πολύ σημαντικές χορηγίες που βοηθούν άμεσα τον κάθε πολίτη αυτή την δύσκολη οικονομικά περίοδο.

Αντίθετα, ο προϋπολογισμός του 2012 προβλέπει αλματώδη αύξηση των κονδυλίων που αφορούν τις δαπάνες για φωτισμό, θέρμανση και καύσιμα στα κρατικά κτίρια.

Μεγάλα Αναπτυξιακά Έργα ή Μικρά Τοπικά Προγράμματα;

Θεωρούμε ότι είναι λανθασμένη η εμμονή της κυβέρνησης να προωθεί μέσω του κρατικού προϋπολογισμού μεγάλα αναπτυξιακά έργα με τεράστιο κόστος και επισφαλή κέρδη. Θεωρούμε ότι αυτή την περίοδο οικονομικής κρίσεως θα πρέπει να προωθούνται έργα που να μπορούν να αναλυθούν σε μικρότερα συμβόλαια και να αναληφθούν από μικρομεσαίες εργοληπτικές εταιρείες (συμπλήρωση δικτύου πεζοδρομίων και ποδηλατόδρομων, αντικατάσταση αμιαντοσωλήνων στο σύστημα υδατοπρομήθειας και σύνδεση αστικών περιοχών με κεντρικό σύστημα αποχετευτικού συστήματος). Τα έργα αυτά πρέπει να γίνουν σε όλες τις πόλεις και χωριά μας και θα δώσουν σανίδα σωτηρίας σε πολλές τοπικές μικρές εταιρείες σε όλη την Κύπρο, καθώς και απασχόληση σε μεγάλο αριθμό ανέργων. Παράλληλα, θα πρέπει να προωθηθεί η πολιτική της κατασκευής έργων με τη μέθοδο της ανάθεσης, εκτέλεσης, διαχείρισης και παράδοσης (BOOT). Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η ανέγερση δημοσίων κτιρίων π.χ. το νέο κρατικό χημείο. Αντί να προχωρήσει η ανέγερση του νέου κτιρίου με τη μέθοδο το BOOT, καταργείται η πρόνοια για την ανέγερση ενός ουσιαστικού κτιρίου της δημόσιας υπηρεσίας. Σημειώνουμε το γεγονός ότι κατά τη διάρκεια της εξέτασης του προϋπολογισμού αναδείχθηκε η άμεση ανάγκη εγκατάλειψης του παλιού κτιρίου του Κρατικού Χημείου, το οποίο είναι πλέον ακατάλληλο και επικίνδυνο (και λειτουργεί μέσα στο κέντρο μιας πολυσύχναστης συνοικίας της πρωτεύουσας).

Το κίνημα προτίθεται να ζητήσει την δέσμευση εκείνων των προνοιών του κρατικού προϋπολογισμού που αφορούν μεγάλα αναπτυξιακά έργα που επηρεάζουν αρνητικά το περιβάλλον και δεν προσφέρουν πραγματικά στην αναζωογόνηση της οικονομίας, σε μια προσπάθεια να διοχετευθούν αυτά τα κονδύλια σε πιο μικρά αλλά πιο πολλά, πραγματικά αναπτυξιακά, προγράμματα.

Αναδιάρθρωση Κρατικού Μηχανισμού

Κακίζουμε την άνευ προγραμματισμού και διερεύνησης διαγραφή θέσεων από το οργανόγραμμα τμημάτων και υπηρεσιών, ως αυθαίρετη λογιστική πράξη που θα έχει σε κάποιες περιπτώσεις πολύ αρνητικές συνέπειες στην ομαλή εκτέλεση σημαντικών εργασιών, όπως π.χ. το Τμήμα Περιβάλλοντος ή το Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών. Δεν αμφισβητούμε ότι υπάρχουν τμήματα που έχουν περισσότερους υπαλλήλους από ότι χρειάζονται, αλλά η απόφαση της κυβέρνησης να σταματήσει τη διαδικασία πλήρωσης θέσεων χωρίς να εξετάσει τις ανάγκες που οδήγησαν στην δημιουργία αυτών των νέων θέσεων ευθύς εξαρχής, δείχνει ερασιτεχνισμό και μη κατανόηση της ανάγκης ολικής αναδιάρθρωσης της δημόσιας υπηρεσίας. Αυτή η έλλειψη προγραμματισμού αντικατοπτρίζεται και στην υπόσκαψη του προωθούμενου προγράμματος Μείωσης του Διοικητικού Φόρτου, αφού ένα από τα κύρια εργαλεία που θα υποβοηθούσε την υλοποίηση αυτού του στόχου είναι η εφαρμογή συστημάτων μηχανογράφησης με οριζόντια και κάθετη εφαρμογή σε όλο το φάσμα του δημόσιου κρατικού μηχανισμού. Από την μελέτη του κρατικού προϋπολογισμού του 2012 προκύπτει ότι η προώθηση του προγράμματος μείωσης της γραφειοκρατίας δεν φαίνεται να είναι κυβερνητική προτεραιότητα.

Πρέπει να ολοκληρωθεί επιτέλους ο διάλογος με τους κοινωνικούς εταίρους και να μπουν σε εφαρμογή μέτρα εκσυγχρονισμού του δημοσίου και ευρύτερου δημοσίου τομέα. Πρέπει να εξασφαλιστεί η αλλαγή του συστήματος αξιολόγησης της απόδοσης των δημοσίων υπαλλήλων και να ανασταλούν οι διαδικασίες προαγωγής βάσει αρχαιότητας. Θα επιφέρει οικονομία, αποτελεσματικότητα και πιο αξιοκρατική λειτουργία της κρατικής μηχανής και θα δημιουργήσει χιλιάδες ευκαιρίες εργοδότησης για τους νέους.

Από την μια λοιπόν η κυβέρνηση με μια μονοκονδυλιά καταργεί θέσεις χωρίς στόχευση και προγραμματισμό, δημιουργώντας σοβαρά οργανικά προβλήματα σε κάποιες υπηρεσίες, και από την άλλη προχωρεί σε δαπάνες που μόνο ως κατασπατάληση δημοσίου χρήματος μπορούν να εκληφθούν όπως π.χ. η αγορά καινούργιων υπηρεσιακών λιμουζίνων, υποτίθεται ενόψει της ανάληψης της προεδρίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης που στη συνέχεια θα αντικαταστήσουν υφιστάμενα υπηρεσιακά αυτοκίνητα. Αυξήσεις σε επιδόματα παραστάσεως και δαπάνες για ηλεκτρικό ρεύμα και κλιματισμό,

μελέτες για προσέλκυση παραγωγών κινηματογραφικών ταινιών, ενοικίαση ιδιωτικού τζετ για τις διακινήσεις του προέδρου και υπουργών κτλ, είναι μόλις λίγα από τα παραδείγματα κατασπατάλησης δημοσίων πόρων.

Κατάληξη

Είναι για μας ολοφάνερο ότι οι Προϋπολογισμοί του 2012, πέραν της προσπάθειας περικοπής των δαπανών στερούνται περιβαλλοντικού οράματος και υλοποίησης πολιτικών «πράσινης ανάπτυξης».

Η κρίση θα πρέπει να αντιμετωπιστεί ως ευκαιρία για μεταρρύθμιση που θα μας οδηγήσει σε μια νέα οικονομία, πράσινη και ψηφιακή, που θα μας καταστήσει περισσότερο αυτόντες, περιορίζοντας την επιβλαβή εξάρτηση μας από τις εισαγωγές. Τα έργα ανάπτυξης πρέπει να συμβάλλουν στην οικονομική και περιβαλλοντική αειφορία και οι κρατικές επιδοτήσεις να είναι στοχευμένες και να δημιουργούν άμεση κινητικότητα στην αγορά.

Ως Οικολόγοι πιστεύουμε ότι η απάντηση στην κρίση δεν είναι τα μεγάλα έργα (οι αυτοκινητόδρομοι-μαμούθ, οι εκτρωματικές μαρίνες, τα δημόσια μέγαρα και τα έργα βιτρίνας), αλλά τα ΣΩΣΤΑ ΕΡΓΑ. Οφείλουμε να δημιουργήσουμε ένα νέο όραμα για την οικονομία που θα δώσει προοπτική στη νεολαία μας και στις επερχόμενες γενιές.

ΜΕΡΟΣ Δ

Παρουσιολόγιο συνεδριών της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για τη συζήτηση του κρατικού προϋπολογισμού του 2012

Ημερομηνία συζήτησης	Υπουργείο/ανεξάρτητη Υπηρεσία	Παρόντες βουλευτές
Δευτέρα 17 Οκτωβρίου 2011	<ul style="list-style-type: none"> • Υπουργός Οικονομικών Ανάλυση κρατικών εσόδων Δημοσιονομικοί δείκτες Οικονομική πολιτική και δημοσιονομική κατάσταση <p><u>Επιμέρους προϋπολογισμοί:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Υπουργείο Οικονομικών • Γενικό Λογιστήριο • Γραφείο Προγραμματισμού <p>Υπουργός Οικονομικών: Κίκης Καζαμίας</p>	<p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Άγγελος Βότσης Αβέρωφ Νεοφύτου Μάριος Μαυρίδης Χάρης Γεωργιάδης Σταύρος Ευαγόρου Γιάννος Λαμάρης Πάμπρος Παπαγεωργίου Νίκος Νικολαΐδης Νίκος Κουτσού Γιώργος Περδίκης</p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: Ιωνάς Νικολάου Γιώργος Λουκαΐδης Δημήτρης Συλλούρης</p>
Τετάρτη 19 Οκτωβρίου 2011	Κεφάλαιο 18 - Υπουργείο Οικονομικών (Κατ' άρθρον συζήτηση)	Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Μάριος Μαυρίδης Χάρης Γεωργιάδης Γιάννος Λαμάρης Πάμπρος Παπαγεωργίου Νίκος Νικολαΐδης Νίκος Κουτσού Γιώργος Περδίκης
	Κεφάλαιο 13 - Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως (Κατ' άρθρον συζήτηση)	Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Μάριος Μαυρίδης Χάρης Γεωργιάδης Γιάννος Λαμάρης Πάμπρος Παπαγεωργίου Νίκος Νικολαΐδης Νίκος Κουτσού Γιώργος Περδίκης

Ημερομηνία συζήτησης	Υπουργείο/ανεξάρτητη Υπηρεσία	Παρόντες βουλευτές
		Μη μέλη της επιτροπής: Άριστος Δαμιανού
Πέμπτη 20 Οκτωβρίου 2011	<p>Κεφάλαιο 22 - Υπουργείο Υγείας (Κατ' άρθρον συζήτηση)</p> <p>Κεφάλαιο 17 - Υπουργείο Εξωτερικών (Κατ' άρθρον συζήτηση)</p> <p>Κεφάλαιο 12 - Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος (Κατ' άρθρον συζήτηση)</p> <p>Κεφάλαιο 14 - Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού (Κατ' άρθρον συζήτηση)</p> <p>Κεφάλαιο 20 - Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (Κατ' άρθρον συζήτηση)</p>	<p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Αβέρωφ Νεοφύτου Μάριος Μαυρίδης Χάρης Γεωργιάδης Γιάννος Λαμάρης Νίκος Νικολαΐδης Νίκος Κουτσού</p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: Αδάμος Αδάμου Στέλλα Μισιαούλη Στέλλα Κυριακίδου Πανίκκος Σταυριανός</p> <p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Μάριος Μαυρίδης Γιάννος Λαμάρης Νίκος Νικολαΐδης Νίκος Κουτσού</p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: Πανίκκος Σταυριανός</p> <p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Μάριος Μαυρίδης Χάρης Γεωργιάδης</p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: Γιαννάκης Γαβριήλ Αντρέας Καυκαλιάς Κυριάκος Χατζηγιάννης Ευθύμιος Δίπλαρος</p> <p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Πάμπκος Παπαγεωργίου Χάρης Γεωργιάδης Νίκος Νικολαΐδης Γιώργος Περδίκης</p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: Γιαννάκης Γαβριήλ Κώστας Κώστα Ανδρέας Μιχαηλίδης</p> <p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Μάριος Μαυρίδης Γιάννος Λαμάρης Νίκος Νικολαΐδης Γιώργος Περδίκης</p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: Νίκος Τορναρίτης Κυριάκος Χατζηγιάννης Γιώργος Λουκαΐδης Ευθύμιος Δίπλαρος Αντρέας Καυκαλιάς</p>

Ημερομηνία συζήτησης	Υπουργείο/ανεξάρτητη Υπηρεσία	Παρόντες βουλευτές
		Γεώργιος Προκοπίου
<p>Παρασκευή 21 Οκτωβρίου 2011</p>	<p>Κεφάλαιο 15 - Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Κατ' άρθρον συζήτηση)</p> <p>Κεφάλαιο 21 - Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων (Κατ' άρθρον συζήτηση)</p> <p>Κεφάλαιο 11 - Υπουργείο Άμυνας (Κατ' άρθρον συζήτηση)</p> <p>Κεφάλαιο 16 - Υπουργείο Εσωτερικών (Κατ' άρθρον συζήτηση)</p>	<p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Μάριος Μαυρίδης Πάμπρος Παπαγεωργίου Νίκος Νικολαΐδης Γεώργιος Πεردίκης</p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: Χρήστος Στυλιανίδης Πανίκκος Σταυριανός</p> <p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Μάριος Μαυρίδης Πάμπρος Παπαγεωργίου Νίκος Νικολαΐδης</p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: Αντρέας Μιχαηλίδης Χριστάκης Τζιοβάνης Αντώνης Αντωνίου Κώστας Κώστα</p> <p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Μάριος Μαυρίδης</p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: Γιώργος Βαρνάβα Ανδρέας Πιτσιλλίδης Ανδρέας Μιχαηλίδης Χρίστος Μέσης Κυριάκος Χατζηγιάννης</p> <p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Μάριος Μαυρίδης Γιάννος Λαμάρης Γιώργος Πεردίκης</p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: Κυριάκος Χατζηγιάννης Χρίστος Μέσης Λευτέρης Χριστοφόρου Ανδρέας Κυπριανού</p>
<p>Τρίτη 25 Οκτωβρίου 2011</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Γραφείο Εφόρου Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων <p>Έφορος Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων: Χρίστος Ανδρέου</p> <ul style="list-style-type: none"> • Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως <p>Επίτροπος Διοικήσεως: Ελίζα Σαββίδου</p>	<p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Άγγελος Βότσης Μάριος Μαυρίδης Σταύρος Ευαγόρου Πάμπρος Παπαγεωργίου</p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: Δημήτρης Συλλούρης</p> <p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Μάριος Μαυρίδης Σταύρος Ευαγόρου Πάμπρος Παπαγεωργίου</p>

Ημερομηνία συζήτησης	Υπουργείο/ανεξάρτητη Υπηρεσία	Παρόντες βουλευτές
		Μη μέλη της επιτροπής: Δημήτρης Συλλούρης Πανίκκος Σταυριανός Ειρήνη Χαραλαμπίδου
	<ul style="list-style-type: none"> Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών <p>Μέλος Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών: Ζαχαρίας Τουλούρας</p>	Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Μάριος Μαυρίδης Σταύρος Ευαγόρου
Πέμπτη 27 Οκτωβρίου 2011	<ul style="list-style-type: none"> Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού <p>Υπουργός Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού: Πραξούλα Αντωνιάδου</p>	Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Αβέρωφ Νεοφύτου Μάριος Μαυρίδης Χάρης Γεωργιάδης Σταύρος Ευαγόρου Γιάννος Λαμάρης Νίκος Νικολαΐδης Γιώργος Περδίκης Μη μέλη της επιτροπής: Λευτέρης Χριστοφόρου Ζαχαρίας Ζαχαρίου Ανδρέας Μιχαηλίδης Κώστας Κώστα Νίκος Κατσουρίδης Γιαννάκης Γαβριήλ Ειρήνη Χαραλαμπίδου Κυριάκος Χατζηγιάννης Ευθύμιος Δίπλαρος
Δευτέρα 31 Οκτωβρίου 2011	<ul style="list-style-type: none"> Υπουργείο Υγείας <p>Υπουργός Υγείας: Σταύρος Μαλάς</p>	Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Άγγελος Βότσης Αβέρωφ Νεοφύτου Μάριος Μαυρίδης Χάρης Γεωργιάδης Σταύρος Ευαγόρου Πάμπρος Παπαγεωργίου Νίκος Νικολαΐδης Νίκος Κουτσού Γιώργος Περδίκης Μη μέλη της επιτροπής: Κώστας Κωνσταντίνου Στέλλα Κυριακίδου Στέλλα Μισιαούλη Δημητρίου Αδάμος Αδάμου Ειρήνη Χαραλαμπίδου Αθηνά Κυριακίδου Ρούλα Μαυρονικόλα
Πέμπτη 3 Νοεμβρίου 2011	<ul style="list-style-type: none"> Υπουργείο Άμυνας <p>Υπουργός Άμυνας: Δημήτρης Ηλιάδης</p>	Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Άγγελος Βότσης Αβέρωφ Νεοφύτου Χάρης Γεωργιάδης Σταύρος Ευαγόρου Νίκος Νικολαΐδης Νίκος Κουτσού

Ημερομηνία συζήτησης	Υπουργείο/ανεξάρτητη Υπηρεσία	Παρόντες βουλευτές
		Γιώργος Πεردίκης Μη μέλη της επιτροπής: Γιώργος Βαρνάβα Νίκος Κατσουρίδης Ανδρέας Πιτσιλλίδης Ανδρέας Μιχαηλίδης Άριστος Δαμιανού Χρίστος Μέσης Πανίκκος Σταυριανός Νεόφυτος Κωνσταντίνου Ζαχαρίας Κουλίας
Δευτέρα 7 Νοεμβρίου 2011	<ul style="list-style-type: none"> Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως <p>Υπουργός Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως: Λουκάς Λουκά</p>	Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Άγγελος Βότσης Αβέρωφ Νεοφύτου Μάριος Μαυρίδης Χάρης Γεωργιάδης Σταύρος Ευαγόρου Πάμπκος Παπαγεωργίου Νίκος Νικολαΐδης Νίκος Κουτσού Γιώργος Πεردίκης Μη μέλη της επιτροπής: Ιωνάς Νικολάου Στέλλα Κυριακίδου Στέλλα Μισιαούλη Δημητρίου Άριστος Δαμιανού Σοφοκλής Φυτπής Ρούλα Μαυρονικόλα
Τρίτη 8 Νοεμβρίου 2011	<ul style="list-style-type: none"> Δικαστική Υπηρεσία <p>Πρόεδρος Ανωτάτου Δικαστηρίου: Πέτρος Αρτέμης</p> <ul style="list-style-type: none"> Νομική Υπηρεσία <p>Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας: Πέτρος Κληρίδης</p>	Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Άγγελος Βότσης Αβέρωφ Νεοφύτου Χάρης Γεωργιάδης Μη μέλη της επιτροπής: Ιωνάς Νικολάου Άριστος Δαμιανού Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Αβέρωφ Νεοφύτου Χάρης Γεωργιάδης Μάριος Μαυρίδης Σταύρος Ευαγόρου Γιώργος Πεردίκης Μη μέλη της επιτροπής: Ιωνάς Νικολάου Άριστος Δαμιανού
Πέμπτη 10 Νοεμβρίου 2011	<ul style="list-style-type: none"> Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού <p>Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού: Γιώργος Δημοσθένους</p>	Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Αβέρωφ Νεοφύτου Μάριος Μαυρίδης Πάμπκος Παπαγεωργίου Νίκος Νικολαΐδης Γιώργος Πεردίκης Μη μέλη της επιτροπής:

Ημερομηνία συζήτησης	Υπουργείο/ανεξάρτητη Υπηρεσία	Παρόντες βουλευτές
		Νίκος Τορναρίτης Ευθύμιος Δίπλαρος Γιώργος Λουκαΐδης Γιώργος Γεωργίου Ανδρέας Καυκαλιάς Αθηνά Κυριακίδου Γιώργος Βαρνάβα
Δευτέρα 14 Νοεμβρίου 2011	<ul style="list-style-type: none"> • Υπουργείο Εσωτερικών <p>Υπουργός Εσωτερικών: Νεοκλής Σουλκιιώτης</p>	<p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Αβέρωφ Νεοφύτου Μάριος Μαυρίδης Χάρης Γεωργιάδης Γιάννος Λαμάρης Νίκος Νικολαΐδης Νίκος Κουτσού Γιώργος Περγίκης</p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: Ιωνάς Νικολάου Κυριάκος Χατζηγιάννης Σκεύη Κούτρα Κουκουμά Στέλλα Μισιαούλη Δημητρίου Χρίστος Μέσης Σοφοκλής Φυττής</p>
Τρίτη 15 Νοεμβρίου 2011	<ul style="list-style-type: none"> • Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου <p>Έφορος Εσωτερικού Ελέγχου: Ανδρέας Λαμπριανού</p> <ul style="list-style-type: none"> • Υπηρεσία Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών <p>Έφορος Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών: Κωνσταντίνος Λύρας</p> <ul style="list-style-type: none"> • Βουλή των Αντιπροσώπων <p>Γενικός Διευθυντής Βουλής των Αντιπροσώπων: Σωκράτης Σωκράτους</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αναθεωρητική Αρχή Προσφύγων <p>Εκπρόσωπος Αναθεωρητικής Αρχής Προσφύγων: Πόπη Νικολάου</p>	<p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Άγγελος Βότσης Αβέρωφ Νεοφύτου Πάμπος Παπαγεωργίου Γιώργος Περγίκης</p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: Πανίκκος Σταυριανός</p> <p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Πάμπος Παπαγεωργίου Γιώργος Περγίκης</p> <p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Πάμπος Παπαγεωργίου Νίκος Νικολαΐδης Γιώργος Περγίκης</p> <p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Χάρης Γεωργιάδης Πάμπος Παπαγεωργίου Νίκος Κουτσού</p>

Ημερομηνία συζήτησης	Υπουργείο/ανεξάρτητη Υπηρεσία	Παρόντες βουλευτές
	<ul style="list-style-type: none"> • Γραφείο Επιτρόπου Νομοθεσίας και Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού <p>Επίτροπος Νομοθεσίας και Επίτροπος Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού: Λήδα Κουρσουμπά</p>	<p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Αβέρωφ Νεοφύτου Χάρης Γεωργιάδης</p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: Πανίκκος Σταυριανός Γεώργιος Προκοπίου</p>
<p>Πέμπτη 17 Νοεμβρίου 2011</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Υπουργείο Εξωτερικών <p>Υπουργός Εξωτερικών: Ερατώ Κοζάκου Μαρκουλή</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κυβερνητικός Εκπρόσωπος (Κονδύλια Διαφώτισης) <p>Κυβερνητικός Εκπρόσωπος: Στέφανος Στεφάνου</p>	<p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Αβέρωφ Νεοφύτου Μάριος Μαυρίδης Χάρης Γεωργιάδης Πάμπος Παπαγεωργίου Νίκος Νικολαΐδης Γιώργος Πεردίκης</p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: Γιώργος Λουκαΐδης Χρίστος Μέσης Αδάμος Αδάμου</p> <p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Αβέρωφ Νεοφύτου Μάριος Μαυρίδης Χάρης Γεωργιάδης Πάμπος Παπαγεωργίου Νίκος Νικολαΐδης Γιώργος Πεردίκης</p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: Γιώργος Λουκαΐδης Αδάμος Αδάμου Χρίστος Μέσης</p>
<p>Τρίτη 22 Νοεμβρίου 2011</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ελεγκτική Υπηρεσία <p>Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας: Χρυστάλλα Γιωρκάτζη</p> <ul style="list-style-type: none"> • Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού <p>Εκτελών χρέη αναπληρωτού προέδρου της Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού: Λουκία Χριστοδούλου</p>	<p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Μάριος Μαυρίδης Χάρης Γεωργιάδης Πάμπος Παπαγεωργίου Νίκος Νικολαΐδης Γιώργος Πεردίκης</p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: Ειρήνη Χαραλαμπίδου Κυριάκος Χατζηγιάννης</p> <p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Μάριος Μαυρίδης Χάρης Γεωργιάδης Πάμπος Παπαγεωργίου</p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: Ειρήνη Χαραλαμπίδου</p>

Ημερομηνία συζήτησης	Υπουργείο/ανεξάρτητη Υπηρεσία	Παρόντες βουλευτές
	<ul style="list-style-type: none"> Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα <p>Επίτροπος Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα: Γιάννης Δανιηλίδης</p>	<p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Μάριος Μαυρίδης Χάρης Γεωργιάδης Πάμπος Παπαγεωργίου</p>
<p>Πέμπτη 24 Νοεμβρίου 2011</p>	<ul style="list-style-type: none"> Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων <p>Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων: Σωτηρούλα Χαραλάμπους</p>	<p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Άγγελος Βότσης Αβέρωφ Νεοφύτου Μάριος Μαυρίδης Χάρης Γεωργιάδης Σταύρος Ευαγόρου Νίκος Νικολαΐδης Γιώργος Πεردίκης</p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: Ανδρέας Φακοντής Σκεύη Κούτρα Κουκουμά Πανίκκος Σταυριανός</p>
<p>Δευτέρα 28 Νοεμβρίου 2011</p>	<ul style="list-style-type: none"> Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων <p>Υπουργός Συγκοινωνιών και Έργων: Ευθύμιος Φλουρέντζος</p>	<p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Μάριος Μαυρίδης Χάρης Γεωργιάδης Σταύρος Ευαγόρου Γιάννος Λαμάρης Νίκος Νικολαΐδης Γιώργος Πεردίκης</p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: Αντώνης Αντωνίου Γιώργος Προκοπίου Αντρέας Φακοντής Κώστας Κώστα Χρίστος Τζιοβάνης Ζαχαρίας Ζαχαρίου</p>
<p>Πέμπτη 1 Δεκεμβρίου 2011</p>	<ul style="list-style-type: none"> Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος <p>Υπουργός Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος: Σοφοκλής Αλετράρης</p>	<p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Μάριος Μαυρίδης Νίκος Νικολαΐδης Γιώργος Πεردίκης</p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: Γιαννάκης Γαβριήλ Αντρέας Καυκαλιάς Γιώργος Γεωργίου Αδάμος Αδάμου Αντρέας Φακοντής Κυριάκος Χατζηγιάννη Ευθύμιος Δίπλαρος</p>
<p>Δευτέρα 5 Δεκεμβρίου 2011</p>	<ul style="list-style-type: none"> Διοικητής Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου <p>Διοικητής Κεντρικής Τράπεζας της</p>	<p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Άγγελος Βότσης Αβέρωφ Νεοφύτου Χάρης Γεωργιάδης Μάριος Μαυρίδης</p>

Ημερομηνία συζήτησης	Υπουργείο/ανεξάρτητη Υπηρεσία	Παρόντες βουλευτές
	Κύπρου: Αθανάσιος Ορφανίδης	Γιάννος Λαμάρης Πάμπος Παπαγεωργίου Νίκος Νικολαΐδης Νίκος Κουτσού Γιώργος Πεردίκης Μη μέλη της επιτροπής: Γιώργος Λουκαΐδης
Δευτέρα 12 Δεκεμβρίου 2011	<ul style="list-style-type: none"> Έγκριση προσχεδίου έκθεσης της επιτροπής Έγκριση τροποποιήσεων του προϋπολογισμού του 2012 που κατατέθηκαν από το Υπουργείο Οικονομικών 	Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Άγγελος Βότσης Αβέρωφ Νεοφύτου Μάριος Μαυρίδης Χάρης Γεωργιάδης Σταύρος Ευαγόρου Πάμπος Παπαγεωργίου Νίκος Νικολαΐδης Νίκος Κουτσού Γιώργος Πεردίκης

ΜΕΡΟΣ Ε

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΖΗΤΗΘΕΝΤΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟΝ ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ 2012

(ΣΥΝΕΔΡΙΕΣ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑΣ 17, 19, 20 ΚΑΙ 21 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2011)

Υπουργείο Οικονομικών

- Εκτιμήσεις για το ρυθμό ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας για τα έτη 2011 και 2012.
- Κατάλογος, στον οποίο να εμφανίζονται τα κονδύλια του κρατικού προϋπολογισμού για το έτος 2012 για κάθε υπουργείο ξεχωριστά, σε σχέση με την ανάληψη της ευρωπαϊκής προεδρίας από την κυπριακή Δημοκρατία, τις αυξήσεις που παρουσιάζουν σε σχέση με το προηγούμενο οικονομικό έτος και τους λόγους της σχετικής αύξησης.
- Κατάλογος αναπτυξιακών έργων και δράσεων που δεν προγραμματίζεται να προωθηθούν κατά το έτος 2012 (για όλα τα υπουργεία).
- Κατάλογος χορηγιών προς ιδρύματα και άλλους οργανισμούς.
- Κατάλογος κονδυλίων που περιλαμβάνονται στον κρατικό προϋπολογισμό για το έτος 2012 και προορίζονται για τους εγκλωβισμένους.
- Κατάλογος δαπανών ενοικίασης κτιρίων από το κράτος και επικαιροποιημένος κατάλογος ενοικιαζόμενων κτιρίων από το κράτος, (όπως κατατέθηκε από το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων κατά τη συζήτηση του κρατικού προϋπολογισμού για το έτος 2011 για όλα τα υπουργεία).
- Στοιχεία για περιπτώσεις ενοικίασης κτιρίων από το κράτος με διάρκεια συμβολαίων είκοσι χρόνων και άνω.
- Κατάλογος επιδομάτων που παραχωρούνται στους δημόσιους υπαλλήλους από το κράτος, περιλαμβανομένου και του ύψους της δαπάνης για κάθε επίδομα (για όλα τα υπουργεία).
- Λόγοι για τους οποίους τα προϋπολογιζόμενα κονδύλια για φωτισμό, θέρμανση και καύσιμα για το έτος 2012 δεν παρουσιάζουν ομοιομορφία στον τρόπο μεταβολής τους μεταξύ των ετών 2011 και 2012 στα διάφορα υπουργεία, τμήματα και υπηρεσίες.
- Αναλυτικός κατάλογος συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων για τα οποία το κράτος προβλέπει να απαιτήσει ή/και να ανακτήσει μέρος της δαπάνης από την Ευρωπαϊκή Ένωση κατά το 2012.

Υπουργείο Υγείας

- Κατάλογος αριθμού έκτακτων υπαλλήλων που εργοδοτούνται έναντι κενών θέσεων και εκτάκτων υπαλλήλων που εργοδοτούνται για έκτακτες ανάγκες.

- Κατάλογος βασικών νοσηλευτηρίων ανά επαρχία, ιατρών ανά ειδικότητα ανά νοσηλευτήριο και αριθμός ασθενών που εξυπηρετούνται ανά νοσηλευτήριο και ανά κλινική.
- Κατάλογος χορηγιών που καταβλήθηκαν από το υπουργείο κατά το έτος 2011 και που προϋπολογίζεται ότι θα παραχωρηθούν κατά το έτος 2012 σε εθελοντικές οργανώσεις.
- Κατάλογος περιπτώσεων ασθενών που μεταβαίνουν στο εξωτερικό για περίθαλψη.
- Αλληλογραφία και διαδικασίες που ακολουθήθηκαν εκ μέρους του Υπουργείου Υγείας και του Τμήματος Δημοσίων Έργων αναφορικά με το κτίριο του Γενικού Χημείου του Κράτους.
- Κατάλογος υπερωριών αναφορικά με τα έτη 2010 και 2011.

Υπουργείο Εξωτερικών

- Κατάλογος αναλυτικής κατανομής προσωπικού του υπουργείου ανά πρεσβεία.
- Ανάλυση του τρόπου κατανομής των κονδυλίων του υπουργείου που αφορούν την ευρωπαϊκή προεδρία.
- Τελικό κόστος της πρεσβευτικής κατοικίας στην Αθήνα.

Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος

- Κατάλογος δανείων του Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων.
- Αναλυτικός κατάλογος αριθμού υπαλλήλων (μόνιμο, έκτακτο, ωρομίσθιο προσωπικό) που υπηρετούν στο υπουργείο σήμερα και αριθμός αντίστοιχου προσωπικού που προβλέπεται στον κρατικό προϋπολογισμό για το έτος 2012.
- Αναλυτικός κατάλογος επιδομάτων που παρέχονται από το υπουργείο προς το προσωπικό, κατάλογος ειδικοτήτων που είναι δικαιούχοι επιδομάτων καθώς και προϋποθέσεων ώστε να θεωρείται κάποιος δικαιούχος.

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού

- Ποσοστό των κονδυλίων του υπουργείου που αφορούν συγχρηματοδοτούμενα έργα εκτεφρασμένα επί του συνολικού προϋπολογιζόμενου κονδυλίου συγχρηματοδοτούμενων έργων του κράτους.
- Αναλυτικός κατάλογος κατανομής του κονδυλίου «Πρόγραμμα εκμάθησης Ελληνικής Γλώσσας σε Ξενόγλωσσους κατοίκους της Κύπρου», Κεφάλαιο 20.01, Άρθρο 05167 κατά το 2011.
- Κατάλογος επιτυχόντων που ανέλαβαν το πιο πάνω πρόγραμμα κατά το 2011.
- Αναλυτικός κατάλογος προϋπολογισμών δημοσίων σχολείων (περιλαμβανομένου του Γυμνασίου Ριζοκαρπάσου).
- Αναλυτικός κατάλογος κατανομής του κονδυλίου «Άλλα Φιλοδωρήματα και Πληρωμές κατά Χάρη», Κεφάλαιο 20.08, Άρθρο 04530 κατά το 2011.
- Αναλυτικός κατάλογος κονδυλίων που περιλαμβάνονται στον κρατικό προϋπολογισμό για το έτος 2012, τα οποία προορίζονται για τις πολιτιστικές παροχές/υπηρεσίες.

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

- Αναλυτικός κατάλογος αριθμού υπαλλήλων (μόνιμο, έκτακτο, ωρομίσθιο προσωπικό) που υπηρετούν στο υπουργείο σήμερα και αριθμός αντίστοιχου προσωπικού που προβλέπεται στον κρατικό προϋπολογισμό για το έτος 2012.
- Αριθμός δικαιούχων και κατάλογος κατανομής του κονδυλίου «Συμπλήρωμα Κατώτατης Σύνταξης Κοινωνικών Ασφαλίσεων», Κεφάλαιο 15.03, Άρθρο 04465.
- Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας στη Λάρνακα. Στοιχεία για τα έργα που γίνονται στο κτίριο.

Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων

- Αναλυτικός κατάλογος αριθμού υπαλλήλων (μόνιμο, έκτακτο, ωρομίσθιο προσωπικό) που υπηρετούν στο υπουργείο σήμερα και αριθμός αντίστοιχου προσωπικού που προβλέπεται στον κρατικό προϋπολογισμό για το έτος 2012.
- **Κατάλογος συμβουλευτικών υπηρεσιών ανά τμήμα.**
- Κατάλογος κατανομής του κονδυλίου «Άλλα Αναπτυξιακά Έργα και Προγράμματα», Κεφάλαιο 21.01, Άρθρο 08957 για το έτος 2011.

- Αναλυτικός κατάλογος επιδομάτων που παρέχονται από το υπουργείο προς το προσωπικό, κατάλογος ειδικοτήτων που είναι δικαιούχοι επιδομάτων καθώς και προϋποθέσεων ώστε να θεωρείται κάποιος δικαιούχος.
- Κατάλογος κατανομής του κονδυλίου «Δημόσιες Επιβατικές Μεταφορές», Κεφάλαιο 21.12, Άρθρο 04291 για το έτος 2011.
- Ποσοστό υλοποίησης και ποσού που αναμένεται να δαπανηθεί μέχρι το τέλος του έτους 2011 για τις δημόσιες μεταφορές.
- Στοιχεία αναφορικά με τον αρχικό προϋπολογισμό που υπέβαλε το υπουργείο για το έτος 2012 προς το Υπουργείο Οικονομικών.

Υπουργείο Εσωτερικών

- Αναλυτικός κατάλογος αριθμού υπαλλήλων (μόνιμο, έκτακτο, ωρομίσθιο προσωπικό) που υπηρετούν στο υπουργείο σήμερα και αριθμός αντίστοιχου προσωπικού που προβλέπεται στον κρατικό προϋπολογισμό για το 2012.

ΜΕΡΟΣ ΣΤ**Πίνακες που αντικατοπτρίζουν τη δημοσιονομική κατάσταση**

ΠΙΝΑΚΑΣ 1. ΚΥΡΙΟΤΕΡΟΙ ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ							
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	€ εκ.	€ εκ.	€ εκ.	€ εκ.	€ εκ.	€ εκ.	€ εκ.
Ακαθάριστο Εγχώριον Προϊόν (τρέχουσες τιμές)	17.247,8	16.946,5	17.465,1	18.166,8	18.749,2	19.506,7	20.394,0
Ρυθμός Ανάπτυξης (%)	3,6	(1,7)	1,0	0,5	0,2	2,0	2,7
Ανεργία ΕΕΔ (%)	3,7	5,3	6,2	7,3	7,5	7,0	6,5
Πληθωρισμός (Εναρμονισμένος Δείκτης) (%)	4,4	0,2	2,6	3,5	3,0	2,0	1,9
Δημοσιονομικό Έλλειμμα	96,0	-1.017,2	-850,3	-1.090,0	-528,1	-415,1	-413,9
% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος	0,6	-6,0	-4,9	-6,0	-2,8	-2,1	-2,0
Πρωτογενές Έλλειμμα/Πλεόνασμα	-640,2	-510,6	-396,3	-649,7	62,2	204,4	232,1
% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος	-3,7	-3,0	-2,3	-3,6	0,3	1,0	1,1
Δημόσιες Αποταμιεύσεις	519,0	-405,2	-280,3	-383,3	-27,9	66,8	199,5
% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος	3,0	-2,4	-1,6	-2,1	-0,1	0,3	1,0
Κεφαλαιουχικές Δαπάνες	423,0	612,1	570,0	636,9	585,9	609,4	633,8
% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος	2,5	3,6	3,3	3,5	3,1	3,1	3,1
Ακαθάριστες Χρηματοδοτικές Ανάγκες	-1.322,8	-119,9	-3.464,6	-3.113,7	-2.750,0	-2.500,0	-2.400,0
% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος	-7,7	-0,7	-19,8	-17,1	-14,7	-12,8	-11,8
Δημόσιο Χρέος	8.346,0	9.826,3	10.618,5	11.898,2	12.484,9	12.978,7	13.408,6
% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος	48,4	58,0	60,8	65,5	66,6	66,5	65,7
Δημόσιο Εξωτερικό Χρέος	2.354,2	3.984,5	5.615,1	6.461,9	6.968,1	6.672,2	7.115,4
% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος	13,6	23,5	32,2	35,6	37,2	34,2	34,9
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών	-3.047,0	-1.318,8	-1.354,8	-1.200,2	-1.034,7	-755,3	-605,1
% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος	-17,7	-7,8	-7,8	-7,0	-6,0	-5,0	-4,5

ΠΙΝΑΚΑΣ 2. ΜΕΓΕΘΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ ΟΠΩΣ ΕΧΟΥΝ ΚΑΤΑΤΕΘΕΙ								
ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ ΓΙΑ ΤΑ ΕΤΗ 2005-2011 (σε εκατομμύρια ευρώ)								
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ΕΣΟΔΑ	4.644,7	5.457,5	5.664,5	7.061,7	6.755,9	6.331,2	6.368,5	7.740,3
ΔΑΠΑΝΕΣ	6.074,1	6.627,3	6.954,0	7.509,6	8.131,6	8.626,8	8.860,7	8.924,8
ΕΛΛΕΙΜΜΑ	-1.429,5	-1.169,8	-1.289,5	-447,9	-1.375,7	-2.295,6	-2.492,2	-1.184,5

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΠΕΡΙΛΗΨΗ-ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΣΟΔΩΝ (διαφορά) 2006-2012 (σε χιλιάδες ευρώ)																	
	Πραγματικά Έσοδα 2006	Πραγματικά Έσοδα 2007	Λιαφορά	Πραγματικά Έσοδα 2008	Λιαφορά	Πραγματικά Έσοδα 2009	Λιαφορά	Πραγματικά Έσοδα 2010	Λιαφορά	Ανοθεωρ. Έσοδα 2011	Λιαφορά	Προβπολ. Έσοδα 2012	Λιαφορά	Προβπολ. Έσοδα 2013	Λιαφορά	Προβπολ. Έσοδα 2014	Λιαφορά
ΑΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	1.570.128	2.311.074	740.946	2.232.394	-78.680	1.892.917	-339.477	1.902.583	9.666	1.920.000	17.417	2.219.710	299.710	2.297.118	77.408	2.375.498	78.380
ΕΜΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	2.458.818	2.936.626	477.808	3.072.093	135.467	2.709.479	-362.614	2.749.993	40.514	2.900.000	150.007	3.126.164	226.164	3.268.726	142.562	3.434.378	165.652
ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	213.170	291.073	77.903	277.776	-13.297	214.669	-63.107	237.178	22.509	230.000	-7.178	255.546	25.546	263.493	7.947	272.064	8.571
ΕΝΟΙΚΙΑ, ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΆΛΛΟΙ ΠΡΟΣΟΔΟΙ	68.636	98.214	29.578	119.659	21.445	72.317	-47.342	178.180	105.863	80.000	-98.180	107.757	27.757	111.878	4.121	116.131	4.253
ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ	135.533	131.116	-4.417	130.736	-380	134.618	3.882	226.662	92.044	220.000	-6.662	259.669	39.669	268.694	9.025	278.831	10.137
ΆΛΛΑ ΕΣΟΔΑ	247.995	108.279	-139.716	211.912	103.633	229.064	17.152	219.478	-9.586	128.500	-90.978	117.378	-11.122	154.408	37.030	155.070	662
Έσοδα μη άλλως Κατατάξιμα	183.540	49.494	-134.046	98.855	49.361	117.191	18.336	117.927	736	59.800	-58.127	31.112	-28.688	48.743	17.631	48.049	-694
Έσοδα Αμυντικής Θεωράκισης	302	287	-15	991	704	479	-512	396	-83	200	-196	200	0	200	0	200	0
Άλλα Λειτουργικά Έσοδα	47.796	42.643	-5.154	52.313	9.670	57.339	5.026	53.682	-3.657	57.000	3.318	63.457	6.457	81.074	17.617	82.846	1.772
Πρόσοδοι από Τόκους	12.478	6.914	-5.564	17.329	10.415	49.857	32.528	43.659	-6.198	8.000	-35.659	19.089	11.089	20.871	1.782	20.455	-416
Πολύσεις Παγίων/Μετοχών	3.879	8.941	5.063	42.424	33.483	4.198	-38.226	3.814	-384	3.500	-314	3.520	20	3.520	0	3.520	0
ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ Α	4.694.280	5.876.382	1.182.102	6.044.570	168.188	5.253.064	-791.506	5.514.074	261.010	5.478.500	-35.574	6.086.224	607.724	6.364.317	278.093	6.631.972	267.655
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	1.560.838	1.082.992	-477.846	190.484	-892.508	456.465	265.981	292.659	-163.806	890.000	597.341	1.654.090	764.090	2.458.874	804.784	1.712.395	-746.479
Σ Υ Ν Ο Λ Ο ΕΣΟΔΩΝ	6.255.118	6.959.374	704.256	6.235.054	-724.320	5.709.529	-525.525	5.806.733	97.204	6.368.500	561.767	7.740.314	1.371.814	8.823.191	1.082.877	8.344.367	-478.824

ΠΙΝΑΚΑΣ 3Α: ΠΕΡΙΛΗΨΗ-ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΣΟΔΩΝ (ποσοστιαία αναλογία) 2006-2012 (σε χιλιάδες ευρώ)																		
	Πραγματικά	%	Πραγματικά	%	Πραγματικά	%	Πραγματικά	%	Πραγματικά	%	Αναθεωρ.	%	Προϋπολ.	%	Προϋπολ.	%	Προϋπολ.	%
	Έσοδα	αναλογία	Έσοδα	αναλογία	Έσοδα	αναλογία	Έσοδα	αναλογία	Έσοδα	αναλογία	Έσοδα	αναλογία	Έσοδα	αναλογία	Έσοδα	αναλογία	Έσοδα	αναλογία
	2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014	
ΑΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	1.570.128	33,4	2.311.074	39,3	2.232.394	36,9	1.892.917	36,0	1.902.583	34,5	1.920.000	35,0	2.219.710	36,5	2.297.118	36,1	2.375.498	35,8
ΕΜΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	2.458.818	52,4	2.936.626	50,0	3.072.093	50,8	2.709.479	51,6	2.749.993	49,9	2.900.000	52,9	3.126.164	51,4	3.268.726	51,4	3.434.378	51,8
ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	213.170	4,5	291.073	5,0	277.776	4,6	214.669	4,1	237.178	4,3	230.000	4,2	255.546	4,2	263.493	4,1	272.064	4,1
ΕΝΟΙΚΙΑ, ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΆΛΛΟΙ ΠΡΟΣΟΔΟΙ	68.636	1,5	98.214	1,7	119.659	2,0	72.317	1,4	178.180	3,2	80.000	1,5	107.757	1,8	111.878	1,8	116.131	1,8
ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ	135.533	2,9	131.116	2,2	130.736	2,2	134.618	2,6	226.662	4,1	220.000	4,0	259.669	4,3	268.694	4,2	278.831	4,2
ΆΛΛΑ ΕΣΟΔΑ	247.995	5,3	108.279	1,8	211.912	3,5	229.064	4,4	219.478	4,0	128.500	2,3	117.378	1,9	154.408	2,4	155.070	2,3
Έσοδα μη άλλως Κατατάξιμα	183.540	3,9	49.494	0,8	98.855	1,6	117.191	2,2	117.927	2,1	59.800	1,1	31.112	0,5	48.743	0,8	48.049	0,7
Έσοδα Αμυντικής Θωράκισης	302	0,0	287	0,0	991	0,0	479	0,0	396	0,0	200	0,0	200	0,0	200	0,0	200	0,0
Άλλα Λειτουργικά Έσοδα	47.796	1,0	42.643	0,7	52.313	0,9	57.339	1,1	53.682	1,0	57.000	1,0	63.457	1,0	81.074	1,3	82.846	1,2
Πρόσοδοι από Τόκους	12.478	0,3	6.914	0,1	17.329	0,3	49.857	0,9	43.659	0,8	8.000	0,1	19.089	0,3	20.871	0,3	20.455	0,3
Πωλήσεις Παγίων/Μετοχών	3.879	0,1	8.941	0,2	42.424	0,7	4.198	0,1	3.814	0,1	3.500	0,1	3.520	0,1	3.520	0,1	3.520	0,1
ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ Α	4.694.280	100,0	5.876.382	100,0	6.044.570	100,0	5.253.064	100,0	5.514.074	100,0	5.478.500	100,0	6.086.224	100,0	6.364.317	100,0	6.631.972	100,0
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	1.560.838		1.082.992		190.484		456.465		292.659		890.000		1.654.090		2.458.874		1.712.395	
Σ Υ Ν Ο Λ Ο ΕΣΟΔΩΝ	6.255.118		6.959.374		6.235.054		5.709.529		5.806.733		6.368.500		7.740.314		8.823.191		8.344.367	

ΠΙΝΑΚΑΣ 3Β: ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΣΟΔΩΝ 2006-2012 (σε χιλιάδες ευρώ)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9								
	Πραγματικά Έσοδα 2006	Πραγματικά Έσοδα 2007	Μεταβολή 2:1 %	Πραγματικά Έσοδα 2008	Μεταβολή 3:2 %	Πραγματικά Έσοδα 2009	Μεταβολή 4:3 %	Πραγματικά Έσοδα 2010	Μεταβολή 5:4 %	Αναθεωρ. Έσοδα 2011	Μεταβολή 6:5 %	Προϋπολ. Έσοδα 2012	Μεταβολή 7:6 %	Προϋπολ. Έσοδα 2013	Μεταβολή 8:7 %	Προϋπολ. Έσοδα 2014	Μεταβολή 9:8 %
A. ΑΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	1.570.128	2.311.074	47,2	2.232.394	-3,4	1.892.917	-15,2	1.902.583	0,5	1.920.000	0,9	2.219.710	15,6	2.297.118	3,5	2.375.498	3,4
1. Φόρος Εισοδήματος- Φυσικά Πρόσωπα	429.776	477.108	11,0	525.701	10,2	571.346	8,7	593.030	3,8	636.308	7,3	675.130	6,1	697.258	3,3	720.258	3,3
Υπάλληλοι	357.005	386.697	8,3	431.167	11,5	476.703	10,6	499.447	4,8	536.906	7,5	576.558	7,4	598.686	3,8	621.686	3,8
Υπάλληλοι - Υπεράκτιον Εταιρειών	24.470	29.384	20,1	31.272	6,4	32.926	5,3	34.328	4,3	36.000	4,9	38.572	7,1	38.572	0,0	38.572	0,0
Αυτοεργοδοτούμενοι	48.302	61.027	26,3	63.262	3,7	61.717	-2,4	59.255	-4,0	63.403	7,0	60.000	-5,4	60.000	0,0	60.000	0,0
2. Φόρος Εισοδήματος -Νομικά Πρόσωπα	548.030	760.481	38,8	823.006	8,2	739.527	-10,1	678.207	-8,3	676.941	-0,2	730.000	7,8	780.000	6,8	830.000	6,4
Εταιρικός Φόρος	280.250	460.153	64,2	482.786	4,9	404.993	-16,1	366.681	-9,5	359.347	-2,0	421.000	17,2	449.600	6,8	477.200	6,1
Εταιρικός Φόρος-Υπεράκτιες Εταιρείες	266.456	297.275	11,6	339.642	14,3	334.185	-1,6	311.366	-6,8	317.593	2,0	309.000	-2,7	330.400	6,9	352.800	6,8
Άλλα	1.324	3.053	130,6	578	-81,1	349	-39,6	160	-54,2	0	-100,0	0	#DIV/0!	0	#DIV/0!	0	#DIV/0!
3. Φόροι Περιουσίας	266.564	587.063	120,2	389.821	-33,6	121.721	-68,8	143.850	18,2	107.552	-25,2	154.500	43,7	154.500	0,0	154.500	0,0
Φόρος Κεφαλαιουχικών Κερδών	200.557	469.592	134,1	305.134	-35,0	75.305	-75,3	87.699	16,5	61.389	-30,0	88.000	43,3	88.000	0,0	88.000	0,0
Φόρος επί Μερισμάτων	1.170	271	-76,8	50	-81,6	29	-42,0	12	-58,6	0	-100,0	0	#DIV/0!	0	#DIV/0!	0	#DIV/0!
Δικαιώματα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας	53.081	101.248	90,7	71.740	-29,1	34.076	-52,5	41.453	21,6	33.162	-20,0	40.000	20,6	40.000	0,0	40.000	0,0
Άλλοι Φόροι Περιουσίας	11.755	15.952	35,7	12.897	-19,2	12.311	-4,5	14.686	19,3	13.000	-11,5	26.500	103,8	26.500	0,0	26.500	0,0
4. Φόροι Μηχανοκίνητων Οχημάτων	68.812	82.158	19,4	89.602	9,1	83.334	-7,0	78.054	-6,3	74.000	-5,2	76.000	2,7	76.000	0,0	76.000	0,0
5. Άλλοι	256.945	404.264	57,3	404.264	0,0	376.989	-6,7	409.442	8,6	425.199	3,8	584.080	37,4	589.360	0,9	594.740	0,9
B. ΕΜΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	2.458.818	2.936.626	19,4	3.072.093	4,6	2.709.479	-11,8	2.749.993	1,5	2.900.000	5,5	3.126.164	7,8	3.268.726	4,6	3.434.378	5,1
Εισαγωγικοί Δασμοί	44.916	52.721	17,4	56.744	7,6	39.831	-29,8	36.464	-8,5	40.110	10,0	35.126	-12,4	36.970	5,2	39.040	5,6
Φόροι Κατανάλωσης	571.953	619.438	8,3	624.334	0,8	575.259	-7,9	600.266	4,3	690.306	15,0	728.635	5,6	762.765	4,7	801.418	5,1
Φόρος Προστιθεμένης Αξίας	1.465.344	1.744.773	19,1	1.943.689	11,4	1.747.038	-10,1	1.733.742	-0,8	1.716.405	-1,0	1.901.000	10,8	1.997.000	5,0	2.106.000	5,5
Δικαιώματα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας	105.038	201.867	92,2	141.703	-29,8	67.646	-52,3	82.274	21,6	65.819	-20,0	80.000	21,5	82.000	2,5	84.000	2,4
Φόροι Μηχανοκίνητων Οχημάτων	32.458	34.191	5,3	35.841	4,8	34.860	-2,7	33.210	-4,7	32.500	-2,1	31.300	-3,7	31.300	0,0	31.300	0,0
Εισφορές στο Ταμείο Κοινωνικής Συνοχής	108.694	120.866	11,2	136.675	13,1	145.148	6,2	149.925	3,3	165.000	10,1	170.000	3,0	175.000	2,9	185.000	5,7
Τέλη Χαρτοσήμων	51.373	73.290	42,7	68.141	-7,0	45.727	-32,9	53.058	16,0	47.000	-11,4	50.008	6,4	52.008	4,0	54.008	3,8
Άλλοι	79.042	89.481	13,2	64.966	-27,4	53.970	-16,9	61.054	13,1	142.860	134,0	130.095	-8,9	131.683	1,2	133.612	1,5

Γ. ΠΩΛΗΣΗ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	213.170	291.073	36,5	277.776	-4,6	214.669	-22,7	237.178	10,5	230.000	-3,0	255.546	11,1	263.493	3,1	272.064	3,3
Α. ΕΝΟΙΚΙΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ ΠΡΟΣΘΑ	68.636	98.214	43,1	119.659	21,8	72.317	-39,6	178.180	146,4	80.000	-55,1	107.757	34,7	111.878	3,8	116.131	3,8
Ενοίκια και Δικαιώματα	32.257	44.802	38,9	73.200	63,4	27.469	-62,5	50.883	85,2	32.000	-37,1	61.557	92,4	65.678	6,7	69.931	6,5
Άλλοι Πρόσοδοι	36.380	53.411	46,8	46.459	-13,0	44.848	-3,5	127.297	183,8	48.000	-62,3	46.200	-3,8	46.200	0,0	46.200	0,0
<i>Κέρδη Κεντρικής Τράπεζας</i>	<i>4.424</i>	<i>17.104</i>	<i>286,7</i>	<i>8.631</i>	<i>-49,5</i>	<i>7.265</i>	<i>-15,8</i>	<i>92.357</i>	<i>1171,3</i>	<i>12.321</i>	<i>-86,7</i>	<i>10.000</i>	<i>-18,8</i>	<i>10.000</i>	<i>0,0</i>	<i>10.000</i>	<i>0,0</i>
<i>Άλλα Ωφελήματα από Επενδύσεις</i>	<i>15</i>	<i>4</i>	<i>-74,0</i>	<i>0</i>	<i>-100,0</i>	<i>0</i>	<i>#DIV/0!</i>	<i>0</i>	<i>#DIV/0!</i>	<i>0</i>	<i>#DIV/0!</i>	<i>0</i>	<i>#DIV/0!</i>	<i>0</i>	<i>#DIV/0!</i>	<i>0</i>	<i>#DIV/0!</i>
<i>Κρατικό Λογείο</i>	<i>31.561</i>	<i>35.611</i>	<i>12,8</i>	<i>37.454</i>	<i>5,2</i>	<i>37.209</i>	<i>-0,7</i>	<i>33.682</i>	<i>-9,5</i>	<i>31.375</i>	<i>-6,8</i>	<i>35.000</i>	<i>11,6</i>	<i>35.000</i>	<i>0,0</i>	<i>35.000</i>	<i>0,0</i>
Ε. ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ	135.533	131.116	-3,3	130.736	-0,3	134.618	3,0	226.662	68,4	220.000	-2,9	259.669	18,0	268.694	3,5	278.831	3,8
Επιβαρύνσεις Φόρων και Τελών	46.631	50.817	9,0	51.088	0,5	50.537	-1,1	56.899	12,6	54.652	-3,9	56.702	3,8	56.733	0,1	56.756	0,0
Πρόστιμα και Χρηματικές Ποινές	18.984	19.005	0,1	19.005	0,0	16.426	-13,6	21.419	30,4	18.816	-12,2	26.562	41,2	27.141	2,2	27.194	0,2
Τέλη Αεροπορικών Ταξιδιών	16.831	128	-99,2	0	-100,0	2	#DIV/0!	0	-100,0	0	#DIV/0!	0	#DIV/0!	0	#DIV/0!	0	#DIV/0!
Εισφορές από τα Ταμεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων	32.634	35.310	8,2	37.224	5,4	38.725	4,0	41.159	6,3	41.525	0,9	42.420	2,2	42.430	0,0	42.440	0,0
Εισφορές Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης	4.039	6.078	50,5	6.184	1,7	11.106	79,6	12.505	12,6	12.671	1,3	15.068	18,9	13.324	-11,6	13.324	0,0
Άλλες	16.413	19.779	20,5	17.235	-12,9	17.822	3,4	94.680	431,3	92.336	-2,5	118.917	28,8	129.066	8,5	139.117	7,8
ΣΤ. ΛΑΛΑ ΕΣΟΔΑ	247.995	108.279	-56,3	211.912	95,7	229.064	8,1	219.478	-4,2	128.500	-41,5	117.378	-8,7	154.408	31,5	155.070	0,4
Έσοδα μη άλλως Κατατάξιμα	183.540	49.494	-73,0	98.855	99,7	117.191	18,5	117.927	0,6	59.800	-49,3	31.112	-48,0	48.743	56,7	48.049	-1,4
Έσοδα Αμυντικής Θωράκισης	302	287	-5,1	991	245,2	479	-51,7	396	-17,3	200	-49,5	200	0,0	200	0,0	200	0,0
Άλλα Λειτουργικά Έσοδα	47.796	42.643	-10,8	52.313	22,7	57.339	9,6	53.682	-6,4	57.000	6,2	63.457	11,3	81.074	27,8	82.846	2,2
Πρόσοδοι από Τόκους	12.478	6.914	-44,6	17.329	150,6	49.857	187,7	43.659	-12,4	8.000	-81,7	19.089	138,6	20.871	9,3	20.455	-2,0
Πωλήσεις Παγίων/Μετοχών	3.879	8.941	130,5	42.424	374,5	4.198	-90,1	3.814	-9,1	3.500	-8,2	3.520	0,6	3.520	0,0	3.520	0,0
ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ Α	4.694.280	5.876.382	25,2	6.044.570	2,9	5.253.064	-13,1	5.514.074	5,0	5.478.500	-0,6	6.086.224	11,1	6.364.317	4,6	6.631.972	4,2
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	1.560.838	1.082.992	-30,6	190.484	-82,4	456.465	139,6	292.659	-35,9	890.000	204,1	1.654.090	85,9	2.458.874	48,7	1.712.395	-30,4
Χορηγίες	158.681	36.353	-77,1	36.127	-0,6	85.834	137,6	92.013	7,2	170.000	84,8	135.109	-20,5	104.123	-22,9	74.860	-28,1
Λάνεια	1.402.157	1.046.639	-25,4	154.357	-85,3	370.631	140,1	200.646	-45,9	720.000	258,8	1.518.981	111,0	2.354.751	55,0	1.637.535	-30,5
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	6.255.118	6.959.374	11,3	6.235.054	-10,4	5.709.529	-8,4	5.806.733	1,7	6.368.500	9,7	7.740.314	21,5	8.823.191	14,0	8.344.367	-5,4

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΔΑΠΑΝΩΝ (ποσοστιαία ανολογία) 2006-2012(σε χιλιάδες ευρώ)

	Πραγματικές Δαπάνες 2006	% αναλογία	Πραγματικές Δαπάνες 2007	% αναλογία	Πραγματικές Δαπάνες 2008	% αναλογία	Πραγματικές Δαπάνες 2009	% αναλογία	Πραγματικές Δαπάνες 2010	% αναλογία	Προϋπολ. Δαπάνες 2011	% αναλογία	Προϋπολ. Δαπάνες 2012	% αναλογία	Προϋπολ. Δαπάνες 2013	% αναλογία	Προϋπολ. Δαπάνες 2014	% αναλογία	
1.ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	1.995.424	30,9	2.039.240	30,7	2.193.471	29,7	2.395.260	30,9	2.500.430	32,4	2.744.609	31,0	2.828.616	31,9	2.959.216	30,5	3.077.669	34,5	
α.Σύνολο αποδογών	1.677.495	25,9	1.676.449	25,3	1.839.064	24,9	1.967.474	25,4	2.007.069	26,0	2.225.636	25,1	2.245.000	25,3	2.350.120	24,2	2.444.313	27,4	
β.Συντάξεις και Φυλοδορήματα	317.930	4,9	362.790	5,5	354.407	4,8	427.786	5,5	493.361	6,4	518.973	5,9	583.616	6,6	609.096	6,3	633.356	7,1	
2.ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	682.788	10,6	842.328	12,7	948.027	12,9	1.059.450	13,7	1.033.592	13,4	1.271.107	14,3	1.132.270	12,8	1.102.972	11,4	1.095.232	12,3	
Λειτουργικές Δαπάνες	313.409	4,8	281.720	4,2	353.100	4,8	369.478	4,8	376.503	4,9	425.686	4,8	413.790	4,7	412.814	4,3	409.814	4,6	
Συντηρήσεις και Επιδιορθώσεις	78.167	1,2	64.168	1,0	76.604	1,0	96.959	1,3	86.649	1,1	100.947	1,1	95.644	1,1	92.740	1,0	89.645	1,0	
Εκπαίδευση Προσωπικού/Συνέδρια/Σεμινάρια και Άλλα Γεγονότα	22.671	0,4	20.113	0,3	23.317	0,3	21.654	0,3	20.294	0,3	36.296	0,4	26.939	0,3	21.575	0,2	20.805	0,2	
Συμβουλευτικές Υπηρεσίες	63.126	1,0	57.386	0,9	58.191	0,8	62.729	0,8	58.821	0,8	76.282	0,9	68.261	0,8	63.079	0,7	61.837	0,7	
Εκδόσεις και Δημοσιότητα	15.507	0,2	17.859	0,3	19.231	0,3	20.847	0,3	20.847	0,3	22.504	0,3	20.162	0,2	20.234	0,2	19.186	0,2	
Δαπάνες Άμυνας και Αστυνόμευσης	14.099	0,2	184.067	2,8	185.838	2,5	202.227	2,6	213.028	2,8	219.880	2,5	205.882	2,3	206.282	2,1	208.282	2,3	
Μη Προβλεπόμενες Δαπάνες και Αποθεματικό	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0,0	80.700	0,9	80.700	0,8	80.300	0,9
Δαπάνες σε Σχέση με τα Έσοδα	175.808	2,7	217.015	3,3	231.746	3,1	285.556	3,7	258.647	3,4	263.794	3,0	220.892	2,5	205.548	2,1	205.363	2,3	
3. ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ	1.581.413	24,5	1.901.915	28,7	2.126.889	28,8	2.219.127	28,6	2.314.242	30,0	2.528.716	28,5	2.259.530	25,5	2.285.296	23,6	2.325.074	26,0	
Μεταβιβάσεις Εσωτερικού	555.827	8,6	647.588	9,8	734.776	10,0	776.068	10,0	822.776	10,7	848.660	9,6	801.755	9,0	809.657	8,3	847.786	9,5	
Μεταβιβάσεις Εξωτερικού	167.443	2,6	192.415	2,9	211.780	2,9	228.211	2,9	217.429	2,8	246.937	2,8	247.059	2,8	247.963	2,6	248.160	2,8	
Επιχορηγήσεις	97.148	1,5	152.967	2,3	158.792	2,2	158.792	2,2	158.792	2,2	158.792	2,2	158.792	2,2	158.792	2,2	158.792	2,2	
Κοινωνικές Παροχές	734.846	11,4	875.335	13,2	1.003.243	13,6	1.115.595	14,4	1.191.974	15,4	1.302.532	14,7	1.111.055	12,5	1.128.125	11,6	1.146.062	12,8	
Αποζημιώσεις και Έξοδα Αγογών	26.150	0,4	33.609	0,5	18.298	0,2	25.503	0,3	13.928	0,2	17.113	0,2	13.854	0,2	14.858	0,2	13.712	0,2	
4. ΣΥΧΡΗΜΑΤΟΛΟΤΟΥΜΕΝΑ ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑ	33.439	0,5	56.193	0,8	45.409	0,6	50.419	0,7	49.546	0,6	121.722	1,4	125.222	1,4	128.829	1,3	98.335	1,1	
5. ΞΕΥΠΗΡΕΤΗΤΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΡΕΟΥΣ	641.182	9,9	656.972	9,9	739.033	10,0	511.927	6,6	459.001	5,9	632.075	7,1	611.226	6,9	668.395	6,9	735.332	8,2	
Εξυπηρέτηση Δημοσίου Χρέους	641.182	9,9	656.972	9,9	739.033	10,0	511.927	6,6	459.001	5,9	632.075	7,1	611.226	6,9	668.395	6,9	735.332	8,2	
6. ΠΑΓΙΑ/ΕΙΠΕΝΑΥΣΕΙΣ	168.967	2,6	157.514	2,4	133.753	1,8	172.221	2,2	198.319	2,6	207.185	2,3	164.177	1,9	151.661	1,6	154.198	1,7	
7. ΕΡΓΑ ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ	257.647	4,0	221.554	3,3	296.202	4,0	441.214	5,7	404.235	5,2	511.027	5,8	415.831	4,7	329.810	3,4	297.521	3,3	
8. ΔΑΝΕΙΑ	1.107.025	17,1	761.179	11,5	893.042	12,1	897.343	11,6	758.875	9,8	844.224	9,5	1.387.947	15,7	2.073.721	21,4	1.150.110	12,9	
Έκδοση Δανείων	36.880	0,6	45.589	0,7	69.614	0,9	115.355	1,5	154.428	2,0	186.501	2,1	153.000	1,7	108.000	1,1	108.000	1,2	
Αποπληρωμές Δανείων Εξωτερικού	65.605	1,0	62.956	0,9	55.792	0,8	66.490	0,9	64.088	0,8	56.657	0,6	609.013	6,9	1.561.006	16,1	561.796	6,3	
Αποπληρωμές Δανείων Εσωτερικού	692.482	10,7	405.423	6,1	579.660	7,9	679.981	8,8	520.410	6,7	586.966	6,6	622.512	7,0	401.792	4,1	478.273	5,4	
Συνεισφορά στα Εξοφλητικά Αποθέματα	312.057	4,8	247.211	3,7	187.976	2,5	35.517	0,5	19.949	0,3	14.100	0,2	3.422	0,0	2.923	0,0	2.041	0,0	
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	6.467.885	100,0	6.636.894	100,0	7.375.826	100,0	7.746.961	100,0	7.718.240	100,0	8.860.665	100,0	8.924.819	100,7	9.699.900	100,0	8.933.471	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ 4Α: ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΛΑΙΑΝΩΝ (ποσοστιαία μεταβολή) 2006-2012 (σε χιλιάδες ευρώ)

	1		2		3		4		5		6		7		8		9								
	Προγραμματικές Δαπάνες 2006	Προγραμματικές Δαπάνες 2007	Λισορροφία 2-1	Μεταβολή 2:1	Προγραμματικές Δαπάνες 2008	Λισορροφία 3-2	Μεταβολή 3:2	Προγραμματικές Δαπάνες 2009	Λισορροφία 4-3	Μεταβολή 4:3	Προβλ. Δαπάνες 2010	Λισορροφία 5-4	Μεταβολή 5:4	Προβλ. Δαπάνες 2011	Λισορροφία 6-5	Μεταβολή 6:5	Προβλ. Δαπάνες 2012	Λισορροφία 7-6	Μεταβολή 7:6	Προβλ. Δαπάνες 2013	Λισορροφία 8-7	Μεταβολή 8:7	Προβλ. Δαπάνες 2014	Λισορροφία 9-8	Μεταβολή 9:8
1. ΛΑΙΑΝΩΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	1.995.424	2.039.240	43.815	2,2	2.193.471	154.231	7,6	2.395.260	201.789	9,2	2.500.430	105.170	4,4	2.744.609	244.179	9,8	2.828.616	84.007	3,1	2.959.216	130.600	4,6	3.077.669	118.453	4,0
α.Σύνολο αποδοχών	1.677.495	1.676.449	-1.045	-0,1	1.839.064	162.615	9,7	1.967.474	128.410	7,0	2.007.069	39.595	2,0	2.225.636	218.567	10,9	2.245.000	19.364	0,9	2.350.120	105.120	4,7	2.444.313	94.193	4,0
β.Συντάξεις και Φυλοδομήματα	317.930	362.790	44.860	14,1	354.407	-8.383	-2,3	427.786	73.379	20,7	493.361	65.575	15,3	518.973	25.612	5,2	583.616	64.643	12,5	609.096	25.480	4,4	633.356	24.260	4,0
2. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΛΑΙΑΝΩΣ	682.788	842.328	159.540	23,4	948.027	105.699	12,5	1.059.450	111.423	11,8	1.033.592	-25.858	-2,4	1.271.107	237.515	23,0	1.132.270	-138.837	-10,9	1.102.972	-29.298	-2,6	1.095.232	-7.740	-0,7
Λειτουργικές Δαπάνες	313.409	281.720	-31.689	-10,1	353.100	71.380	25,3	369.478	16.378	4,6	376.503	7.025	1,9	425.686	49.183	13,1	413.790	-11.896	-2,8	412.814	-976	-0,2	409.814	-3.000	-0,7
Συντηρήσεις και Επιδιορθώσεις	78.167	64.168	-13.999	-17,9	76.604	12.436	19,4	96.959	20.355	26,6	86.649	-10.310	-10,6	100.947	14.298	16,5	95.644	-5.303	-5,3	92.740	-2.904	-3,0	89.645	-3.095	-3,3
Εκπαίδευση Προσωπικού/Συνεδρία/Σεμινάρια και Άλλα Εργονότα	22.671	20.113	-2.559	-11,3	23.317	3.204	15,9	21.654	-1.663	-7,1	20.294	-1.360	-6,3	36.296	16.002	78,9	26.939	-9.357	-25,8	21.575	-5.364	-19,9	20.805	-770	-3,6
Συμβουλευτικές Υπηρεσίες	63.126	57.386	-5.740	-9,1	58.191	805	1,4	62.729	4.538	7,8	58.821	-3.908	-6,2	76.282	17.461	29,7	68.261	-8.021	-10,5	63.079	-5.182	-7,6	61.837	-1.242	-2,0
Εκδόσεις και Δημοσιότητα	15.507	17.859	2.352	15,2	19.231	1.372	7,7	20.847	1.616	8,4	19.650	-1.197	-5,7	22.504	2.854	14,5	20.162	-2.342	-10,4	20.234	72	0,4	19.186	-1.048	-5,2
Δαπάνες Άμυνας και Αστυνόμευσης	14.099	184.067	169.967	1205,5	185.838	1.771	1,0	202.227	16.389	8,8	213.028	10.801	5,3	219.880	6.852	3,2	205.882	-13.998	-6,4	206.282	400	0,2	208.282	2.000	1,0
Δαπάνες Αξιοποίησης Φοροδότησης	12.044	181.915	169.871	1410,4	184.000	2.085	1,1	200.376	16.376	8,9	211.562	11.186	5,6	218.127	6.565	3,1	204.000	-14.127	-6,5	204.000	0	0,0	206.000	2.000	1,0
Μη Προβλεπόμενες Δαπάνες και Ακαταβλητά Δαπάνες σε Σχέση με τα Έσοδα	0	0	0	#DIV/0!	0	0	0	#DIV/0!	0	0	#DIV/0!	0	0	#DIV/0!	125.718	125.718	80.700	-45.018	-35,8	80.700	0	0,0	80.300	-400	-0,5
Άλλες Λειτουργικές Δαπάνες	175.808	217.015	41.206	23,4	231.746	14.731	6,8	285.556	53.810	23,2	258.647	-26.909	-9,4	263.794	5.147	2,0	220.892	-42.902	-16,3	205.548	-15.344	-6,9	205.363	-185	-0,1
3. ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ	1.581.413	1.901.915	320.502	20,3	2.126.889	224.974	11,8	2.219.127	92.238	4,3	2.314.242	95.115	4,3	2.528.716	214.474	9,3	2.259.530	-269.186	-10,6	2.285.296	25.766	1,1	2.325.074	39.778	1,7
Μεταβιβάσεις Εποτακτικού	555.827	647.588	91.762	16,5	734.776	87.188	13,5	776.068	41.292	5,6	822.776	46.708	6,0	848.660	25.884	3,1	801.755	-46.905	-5,5	809.657	7.902	1,0	847.786	38.129	4,7
Μεταβιβάσεις Εξωτερικού	167.443	192.415	24.972	14,9	211.780	19.365	10,1	228.211	16.431	7,8	217.429	-10.782	-4,7	246.937	29.508	13,6	247.059	122	0,0	247.963	904	0,4	248.160	197	0,1
Επιχορηγήσεις	97.148	152.967	55.820	57,5	158.792	5.825	3,8	73.750	-85.042	-53,6	68.135	-5.615	-7,6	113.474	45.339	66,5	85.807	-27.667	-24,4	84.693	-1.114	-1,3	69.354	-15.339	-18,1
Κοινωνικές Παροχές	734.846	875.335	140.489	19,1	1.003.243	127.908	14,6	1.115.595	112.352	11,2	1.191.974	76.379	6,8	1.302.532	110.558	9,3	1.111.055	-191.477	-14,7	1.128.125	17.070	1,5	1.146.062	17.937	1,6
Αποζημιώσεις και Έσοδα Αγορών	26.150	33.609	7.459	28,5	18.298	-15.311	-45,6	25.503	7.205	39,4	13.928	-11.575	-45,4	17.113	3.185	22,9	13.854	-3.259	-19,0	14.858	1.004	7,2	13.712	-1.146	-7,7
4. ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΑ ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΕΣΟΔΑ	33.439	56.193	22.754	68,0	45.409	-10.784	-19,2	50.419	5.010	11,0	49.546	-873	-1,7	121.722	72.176	145,7	125.222	3.500	2,9	128.829	3.607	2,9	98.335	-30.494	-23,7
5. ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΡΕΩΣ	641.182	656.972	15.791	2,5	739.033	82.061	12,5	511.927	-227.106	-30,7	459.001	-52.926	-10,3	632.075	173.074	37,7	611.226	-20.849	-3,3	668.395	57.169	9,4	735.332	66.937	10,0
Εξυπηρέτηση Δημοσίου Χρέους	641.182	656.972	15.791	2,5	739.033	82.061	12,5	511.927	-227.106	-30,7	459.001	-52.926	-10,3	632.075	173.074	37,7	611.226	-20.849	-3,3	668.395	57.169	9,4	735.332	66.937	10,0
6. ΠΑΓΙΑ/ΕΒΕΝΑΣΤΕΣ	168.967	157.514	-11.453	-6,8	133.753	-23.761	-15,1	172.221	38.468	28,8	198.319	26.098	15,2	207.185	8.866	4,5	164.177	-43.008	-20,8	151.661	-12.516	-7,6	154.198	2.537	1,7
7. ΕΡΓΑ ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ	257.647	221.554	-36.092	-14,0	296.202	74.648	33,7	441.214	145.012	49,0	404.235	-36.979	-8,4	511.027	106.792	26,4	415.831	-95.196	-18,6	329.810	-86.021	-20,7	297.521	-32.289	-9,8
8. ΔΑΝΕΙΑ	1.107.025	761.179	-345.846	-31,2	893.042	131.863	17,3	897.343	4.301	0,5	758.875	-138.468	-15,4	844.224	85.349	11,2	1.387.947	543.723	64,4	2.073.721	685.774	49,4	1.150.110	-923.611	-44,5
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	6.467.885	6.636.894	169.009	2,6	7.375.826	738.932	11,1	7.746.961	371.135	5,0	7.718.240	-28.721	-0,4	8.860.665	1.142.425	14,8	8.924.819	64.154	0,7	9.699.900	775.081	8,7	8.933.471	-766.429	-7,9

	1		2		3		4		5		6		7		8		9								
	Πραγματικές Λαπάνες 2006	Πραγματικές Λαπάνες 2007	Αιφωρά 2-1	Μεταβολή 2:1	Πραγματικές Λαπάνες 2008	Αιφωρά 3-2	Μεταβολή 3:2	Πραγματικές Λαπάνες 2009	Αιφωρά 4-3	Μεταβολή 4:3	Πραγματικές Λαπάνες 2010	Αιφωρά 5-4	Μεταβολή 5:4	Προβ. Λαπάνες 2011	Αιφωρά 6-5	Μεταβολή 6:5	Προβ. Λαπάνες 2012	Αιφωρά 7-6	Μεταβολή 7:6	Προβ. Λαπάνες 2013	Αιφωρά 8-7	Μεταβολή 8:7	Προβ. Λαπάνες 2014	Αιφωρά 9-8	Μεταβολή 9:8
ΛΑΙΑΝΩΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	1.995.424	2.039.240	43.815	2,2	2.193.471	154.231	7,6	2.395.260	201.789	9,2	2.500.430	105.170	4,4	2.744.609	244.179	9,8	2.828.616	84.007	3,1	2.959.216	130.600	4,6	3.077.669	118.453	4,0
α.Συνολα αποδοτών	1.677.495	1.676.449	-1.045	-0,1	1.839.064	162.615	9,7	1.967.474	128.410	7,0	2.007.069	39.595	2,0	2.225.636	218.567	10,9	2.245.000	19.364	0,9	2.350.120	105.120	4,7	2.444.313	94.193	4,0
Απολαβές προσωπικού	1.494.339	1.492.250	-2.090	-0,1	1.621.865	143.547	8,7	1.741.845	106.048	7,4	1.773.851	32.006	1,8	1.964.099	190.245	10,7	1.982.579	18.480	0,9	2.068.851	86.272	4,4	2.152.493	83.642	4,0
Κρατικά υπαλλήλοι	7.222	7.893	671	9,3	8.204	311	3,9	9.058	854	10,4	9.080	22	0,2	10.075	995	11,0	10.279	204	2,0	10.539	260	2,5	10.846	307	2,9
Λειτουργοί της Δημοκρατίας	1.304.941	1.317.298	12.357	0,9	1.439.869	122.571	9,3	1.535.217	95.348	6,6	1.569.851	34.634	2,3	1.728.182	158.331	10,1	1.747.046	18.864	1,1	1.822.441	75.395	4,3	1.898.085	75.644	4,2
Οργανισμο Κυβερνητικό Προσωπικό	182.176	167.058	-15.118	-8,3	187.724	20.666	12,4	197.570	9.846	5,2	194.920	-2.650	-1,3	225.842	30.922	15,9	225.254	-588	-0,3	235.871	10.617	4,7	243.562	7.691	3,3
Προσωπικό Εξωτερικών Υπηρεσιών	9.261	10.318	1.057	11,4	10.816	498	4,8	11.812	996	9,2	12.595	783	6,6	15.506	2.911	23,1	16.108	602	3,9	16.148	40	0,2	16.198	50	0,3
Συναφορές της Κυβέρνησης στο Τ.Κ.Α.	136.280	136.757	478	0,4	151.492	14.735	10,8	170.554	19.062	12,6	176.681	6.127	3,6	198.040	21.359	12,1	198.223	183	0,1	213.818	15.595	7,9	222.288	8.470	4,0
Συναφορές της Κυβέρνησης σε άλλα Ταμεία	7.907	7.263	-645	-8,2	8.132	869	12,0	8.365	233	2,9	8.464	99	1,2	9.777	1.313	15,5	10.045	268	2,7	10.404	359	3,6	10.778	374	3,6
Συναφορά της Κυβέρνησης στο Τ.Α.Θ.	46	39	-8	-17,4	37	-2	7	-30	-37	-45,7	2	-5	-2,5	40	38	95,0	20	-20	-100,0	20	0	20	0	0	
Συναφορά της Κυβέρνησης στο Τ.Κ.Σ.	29.661	29.824	162	0,5	32.790	2.966	9,9	34.891	2.101	6,4	35.476	585	1,7	38.174	2.698	7,6	38.025	-149	-0,4	40.879	2.854	7,5	42.536	1.657	4,1
β.Συντάξεις και Φυλοδορήματα	317.930	362.790	44.860	14,1	354.407	-8.383	-2,3	427.786	73.379	20,7	493.361	65.575	15,3	518.973	25.612	5,2	583.616	64.643	12,5	609.096	25.480	4,4	633.356	24.260	4,0
2.ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΛΑΙΑΝΩΣ	682.788	842.328	159.569	23,4	948.027	105.699	12,5	1.059.450	111.423	11,8	1.033.592	-25.858	-2,4	1.271.107	237.515	23,0	1.132.270	-138.837	-12,2	1.102.972	-29.298	-2,6	1.095.232	-7.740	-0,7
Λειτουργικές Λαπάνες	313.409	281.720	-31.689	-10,1	353.100	71.380	25,3	369.478	16.378	4,6	376.503	7.025	1,9	425.686	49.183	13,1	413.790	-11.896	-2,8	412.814	-976	-0,2	409.814	-3.000	-0,7
α. Οδοιπορικά	6.300	6.153	-146	-2,3	6.496	343	5,6	6.424	-72	-1,1	6.283	-141	-2,2	7.484	1.201	19,1	7.170	-314	-4,2	7.110	-60	-0,8	7.059	-51	-0,7
β. Λειτουργικά Έξοδα Γραφείου	32.873	36.211	3.337	10,2	40.124	3.913	10,8	41.686	1.562	3,9	46.701	5.015	12,0	51.126	4.425	9,5	54.805	3.679	7,2	55.188	383	0,7	55.645	457	0,8
γ. Λειτουργικά Έξοδα Μη Γραφειακών Χώρων	55.477	35.760	-19.717	-35,5	49.863	14.103	39,4	46.401	-3.462	-6,9	47.503	1.102	2,4	57.398	9.895	20,8	57.772	374	0,7	60.155	2.383	4,1	56.558	-3.597	-6,0
δ. Άλλα Λειτουργικά Έξοδα	22.444	21.688	-756	-3,4	27.095	5.407	24,9	28.040	945	3,5	29.710	1.670	6,0	30.871	1.161	3,9	37.408	6.537	21,2	39.100	-8.308	-22,2	29.647	547	1,9
ε. Αγορά Αναλώσιμων Γραφείου	8.333	9.203	870	10,4	11.095	1.892	20,6	10.376	-719	-6,5	10.445	69	0,7	12.659	2.214	21,2	11.625	-1.034	-8,2	10.903	-722	-6,2	10.852	-51	-0,5
στ. Αγορά Αναλώσιμων Μη Γραφειακών Χώρων	187.982	172.705	-15.277	-8,1	218.427	45.722	26,5	226.551	18.124	8,3	235.861	4.900	2,1	266.148	30.287	12,8	245.010	-21.138	-7,9	250.358	5.348	2,2	250.053	-305	-0,1
Αγορά Υδάτων	33.277	26.951	-6.325	-19,0	65.281	38.330	142,2	63.562	-1.719	-2,6	62.355	-1.207	-1,9	75.000	12.645	20,3	60.000	-15.000	-20,0	65.000	5.000	8,3	65.000	0	0,0
Αγορά Φωτισμού	75.305	84.730	9.425	12,5	98.485	13.755	16,2	99.913	1.428	1,4	103.172	3.259	3,3	109.973	6.801	6,6	110.095	122	0,1	110.093	-2	0,0	110.093	0	0,0
Άλλες Ιατρικές Προμήθειες	29.690	26.381	-3.309	-11,1	17.645	-8.736	-33,1	30.526	12.881	73,0	28.526	-2.000	-6,6	33.010	4.484	15,7	31.517	-1.493	-4,5	31.517	0	0,0	31.517	0	0,0
Συντήρησης και Επιδιορθώσεις	78.167	64.168	-13.999	-17,9	76.604	12.436	19,4	96.959	20.355	26,6	86.649	-10.310	-10,6	100.947	14.298	16,5	95.644	-5.303	-5,3	92.740	-2.904	-3,0	89.645	-3.095	-3,3
α. Συντήρησης Κτιρίων και Γραφείων	16.127	15.500	-627	-3,9	18.326	2.826	18,2	26.720	8.394	45,8	21.709	-5.011	-18,8	26.927	5.218	24,0	20.816	-6.111	-22,7	18.066	-2.750	-13,2	15.018	-3.048	-16,9
β. Συντήρησης Έργων Υαδομής	25.217	26.108	891	61,9	30.053	3.945	15,1	39.937	9.884	32,9	33.647	-6.290	-15,7	35.092	1.445	4,3	35.658	566	1,6	35.306	-352	-1,0	34.927	-379	-1,1
γ. Συντήρησης Άλλων Χώρων	993	1.151	158	95,4	1.270	119	10,4	1.167	-103	-8,1	1.204	37	3,2	1.323	119	9,9	1.204	-119	-9,0	1.188	-16	-1,3	1.187	-1	-0,1
δ. Μηχανήματα, Μηχανολογικός και Άλλος Εξοπλισμός	28.672	14.384	-14.288	-134,9	18.696	4.312	30,0	19.854	1.158	6,2	19.589	-265	-1,3	24.002	4.413	22,5	22.995	-1.007	-4,2	23.091	96	0,4	23.223	132	0,6
ε. Τηλεπικοινωνιακός και Μηχανολογικός Εξοπλισμός	6.846	6.819	-27	-0,4	8.046	1.227	18,0	9.053	1.007	12,5	10.299	1.246	13,8	13.245	2.946	28,6	14.653	1.408	10,6	14.772	119	0,8	14.971	199	1,3
στ. Άλλες Συντήρησης και Επιδιορθώσεις	311	206	-105	-33,8	213	7	3,2	228	15	7,0	201	-27	-11,8	358	157	78,1	318	-40	-11,2	317	-1	-0,3	319	2	0,6

Εκπαίδευση Προσοπικού/Συνέδρια/Σεμινάρια και Άλλα Γεγονότα	22.671	20.113	-2.559	-11,3	23.317	3.204	15,9	21.654	-1.663	-7,1	20.294	-1.360	-6,3	36.296	16.002	78,9	26.939	-9.357	-25,8	21.575	-5.364	-19,9	20.805	-770	-3,6
Συμβουλευτικές Υπηρεσίες	63.126	57.386	-5.740	-9,1	58.191	805	1,4	62.729	4.538	7,8	58.821	-3.908	-6,2	76.282	17.461	29,7	68.261	-8.021	-10,5	63.079	-5.182	-7,6	61.837	-1.242	-2,0
Εκδόσεις και Δημοσιότητα	15.507	17.859	2.352	15,2	19.231	1.372	7,7	20.847	1.616	8,4	19.650	-1.197	-5,7	22.504	2.854	14,5	20.162	-2.342	-10,4	20.234	72	0,4	19.186	-1.048	-5,2
Λαϊκές Άμυνες και Αντινομίαση	14.099	184.067	169.967	1205,5	185.838	1.771	1,0	202.227	16.389	8,8	213.028	10.801	5,3	219.880	6.852	3,2	205.882	-13.998	-6,4	206.282	400	0,2	208.282	2.000	1,0
Λαϊκές Αμυντικές Θεωρήσεις	12.044	181.915	169.871	1410,4	184.000	2.085	1,1	200.376	16.376	8,9	211.562	11.186	5,6	218.127	6.565	3,1	204.000	-14.127	-6,5	204.000	0	0,0	206.000	2.000	1,0
Μη Προβλεπόμενες Λαϊκές και Αποθεματικό	0	0	0	#DIV/0!	0	0	#DIV/0!	0	0	#DIV/0!	0	0	#DIV/0!	125.718	125.718	#DIV/0!	80.700	-45.018	-35,8	80.700	0	0,0	80.300	-400	-0,5
Λαϊκές σε Σχέση με τα Έξοδα	175.808	217.015	41.236	23,4	231.746	14.731	6,8	285.556	53.810	23,2	258.647	-26.909	-9,4	263.794	5.147	2,0	220.899	-42.902	-16,3	205.548	-15.344	-6,9	205.363	-185	-0,1
Επιτροπές Άμυνας Φόρων	27.134	28.603	1.469	5,4	25.054	-3.539	-12,4	41.916	16.852	67,2	27.507	-14.409	-34,4	28.275	768	2,8	28.775	500	1,8	28.775	0	0,0	28.775	0	0,0
Επιτροπές Έμμεσων Φόρων	113.726	187.367	73.640	64,8	204.866	17.499	9,3	242.318	37.452	18,3	229.415	-12.903	-5,3	233.313	3.898	1,7	190.250	-43.063	-18,5	175.111	-15.139	-8,0	175.029	-82	0,0
Επιτροπές Τόκων και Άλλων Προσόδων	34.919	1.045	-33.874	-97,0	1.816	771	73,8	1.322	-494	-27,2	1.725	403	30,5	2.206	481	27,9	1.867	-339	-15,4	1.662	-205	-11,0	1.559	-103	-6,2
Επιβαρύνσεις/Τόκοι σε επιτροπές	29	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	
3. ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ	1.581.413	1.901.915	320.502	20,3	2.126.889	224.974	11,8	2.219.127	92.238	4,3	2.314.242	95.115	4,3	2.528.716	214.474	9,3	2.259.530	-265.927	-10,6	2.285.296	401.323	1,1	2.325.074	39.778	1,7
Μεταβιβάσεις Εσωτερικού	555.827	647.588	91.762	16,5	734.776	87.188	13,5	776.068	41.292	5,6	822.776	46.708	6,0	848.660	25.884	3,1	801.755	-46.905	-5,5	809.657	383.459	1,0	847.786	38.129	4,7
Ημερησιαί Οργανισμοί	191.650	201.059	9.409	4,9	288.940	87.881	43,7	272.944	-15.996	-5,5	297.556	24.612	9,0	313.471	15.915	5,3	280.771	-32.700	-10,4	281.025	254	0,1	283.127	2.102	0,7
Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης	109.626	114.658	5.033	4,6	127.159	12.501	10,9	151.607	24.448	19,2	152.302	695	0,5	143.795	-8.507	-5,6	128.428	-15.367	-10,7	127.292	-1.136	-0,9	127.219	-73	-0,1
Συμβούλιο / Επιτροπές / Οργανώσεις	10.889	16.428	5.539	50,9	15.680	-748	-4,6	15.537	-143	-0,9	15.205	-332	-2,1	19.947	4.742	31,2	16.999	-2.948	-14,8	16.837	-162	-1,0	16.840	3	0,0
Άλλες Μεταβιβάσεις Εσωτερικού (Γενική Κυβερνητική Εισφορά στο Τ.Κ.Α.)	243.662	315.443	71.781	29,5	302.997	-12.446	-3,9	335.980	32.983	10,9	357.713	21.733	6,5	371.447	13.734	3,8	375.557	4.110	1,1	384.503	384.503	2,4	420.600	36.097	9,4
Μεταβιβάσεις Εξωτερικού	167.443	192.415	24.972	14,9	211.780	19.365	10,1	228.211	16.431	7,8	217.429	-10.782	-4,7	246.937	29.508	13,6	247.059	122	0,0	247.963	904	0,4	248.160	197	0,1
Επιχορηγήσεις	97.148	152.967	55.820	57,5	158.792	5.825	3,8	73.750	-85.042	-53,6	68.135	-5.615	-7,6	113.474	45.339	66,5	85.807	-27.667	-24,4	84.693	-1.114	-1,3	69.354	-15.339	-18,1
Κοινωνικές Παροχές	734.846	875.335	140.489	19,1	1.003.243	127.908	14,6	1.115.595	112.352	11,2	1.191.974	76.379	6,8	1.302.532	110.558	9,3	1.111.055	-191.477	-14,7	1.128.125	17.070	1,5	1.146.062	17.937	1,6
Παροχές Παιδείας	141.373	224.749	83.376	59,0	233.775	9.026	4,0	243.259	9.484	4,1	232.909	-10.350	-4,3	258.920	26.011	11,2	198.611	-60.309	-23,3	196.087	-2.524	-1,3	196.054	-33	0,0
Πολιτιστικές Παροχές	5.502	5.976	474	8,6	8.363	2.387	39,9	8.942	579	6,9	14.716	5.774	64,6	15.642	926	6,3	14.787	-855	-5,5	14.787	0	0,0	14.797	10	0,1
Παροχές Υγείας	46.079	59.447	13.368	29,0	61.876	2.429	4,1	64.917	3.041	4,9	69.354	4.437	6,8	69.378	24	0,0	59.132	-10.246	-14,8	60.241	1.109	1,9	61.156	915	1,5
Παροχές Στέγασης	45.350	44.504	-846	-1,9	63.386	18.882	42,4	95.037	31.651	49,9	95.356	319	0,3	97.379	2.023	2,1	82.813	-14.566	-15,0	82.763	-50	-0,1	82.763	0	0,0
Παροχές Κοινωνικής Πρόνοιας	423.048	464.964	41.916	9,9	553.379	88.415	19,0	617.006	63.627	11,5	686.429	69.423	11,3	757.399	70.970	10,3	654.273	-103.126	-13,6	669.970	15.697	2,4	686.300	16.330	2,4
Άλλες Κοινωνικές Παροχές	21.920	22.587	667	3,0	26.222	3.635	16,1	23.628	-2.594	-9,9	23.082	-546	-2,3	25.330	2.248	9,7	24.076	-2.254	-5,0	23.753	-323	-1,3	23.920	167	0,7
Εθνικά Ταμεία	51.574	53.108	1.534	3,0	56.242	3.134	5,9	62.806	6.564	11,7	70.128	7.322	11,7	78.484	8.356	11,9	77.363	-1.121	-1,4	80.524	3.161	4,1	81.072	548	0,7
Αποζημιώσεις και Έξοδα Αγορών	26.150	33.609	7.459	28,5	18.298	-15.311	-45,6	25.503	7.205	39,4	13.928	-11.575	-45,4	17.113	3.185	22,9	13.854	0	-19,0	14.858	1.004	7,2	13.712	-1.146	-7,7

4. ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΑ ΈΡΓΑ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑ	33.439	56.193	22.754	68,0	45.409	-10.784	-19,2	50.419	5.010	11,0	49.546	-873	-1,7	121.722	72.176	145,7	125.222	3.500	2,9	128.829	3.607	2,9	98.335	-30.494	-23,7
5. ΆΛΛΑ ΕΞΟΔΑ	641.182	656.972	15.791	2,5	739.033	82.061	12,5	511.927	-227.106	-30,7	459.001	-52.926	-10,3	632.075	173.074	37,7	611.226	-20.849	-3,3	668.395	57.169	9,4	735.332	66.937	10,0
Εξυπηρέτηση Δημοσίου Χρέους	641.182	656.972	15.791	2,5	739.033	82.061	12,5	511.927	-227.106	-30,7	459.001	-52.926	-10,3	632.075	173.074	37,7	611.226	-20.849	-3,3	668.395	57.169	9,4	735.332	66.937	10,0
Τόκοι Εποτρισμού	495.310	515.846	20.536	4,1	489.964	-25.882	-5,0	342.525	-147.439	-30,1	214.484	-128.041	-37,4	262.222	47.738	22,3	356.925	94.703	36,1	396.745	39.820	11,2	420.365	23.620	6,0
Τόκοι Εξωτερικού	106.087	99.447	-6.640	-6,3	115.497	16.050	16,1	80.425	-35.072	-30,4	129.042	48.617	60,5	236.975	107.933	83,6	240.610	3.635	1,5	257.965	17.355	7,2	301.255	43.290	16,8
Άλλοι Τόκοι Πληρωτέοι	34.811	39.094	4.283	12,3	130.756	91.662	23,4	83.733	-47.023	-36,0	110.424	26.691	31,9	126.171	15.747	14,3	7.667	-118.504	-93,9	7.657	-10	-0,1	7.667	10	0,1
Τραπεζικές Επιβαρύνσεις	4.974	2.586	-2.388	-48,0	2.816	230	8,9	5.244	2.428	86,2	5.051	-193	-3,7	6.707	1.656	32,8	6.024	-683	-10,2	6.028	4	0,1	6.045	17	0,3
6. ΠΑΓΙΑ/ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	168.967	157.514	-11.453	-6,8	133.753	-23.761	-15,1	172.221	38.468	28,8	198.319	26.098	15,2	207.185	8.866	4,5	164.177	-43.008	-20,8	151.661	-12.516	-7,6	154.198	2.537	1,7
Αγορά Γης και Κτιρίων	34.288	79.910	45.622	133,1	71.289	-8.621	-10,8	113.089	41.800	58,6	79.629	-33.460	-29,6	81.590	1.961	2,5	80.110	-1.480	-1,8	80.260	150	0,2	80.260	0	0,0
Αγορά Σταθμών και Κινητών Μηχανημάτων	49.804	23.679	-26.125	-52,5	25.753	2.074	8,8	31.213	5.460	21,2	50.581	19.368	62,1	43.231	-7.350	-14,5	43.410	179	0,4	38.390	-5.020	-11,6	37.333	-1.057	-2,8
Αγορά Εξοπλισμού	57.624	28.000	-29.624	-51,4	27.088	-912	-3,3	22.567	-4.521	-16,7	31.315	8.748	38,8	55.583	24.268	77,5	39.136	-16.447	-29,6	31.597	-7.539	-19,3	35.194	3.597	11,4
Κινητά Μηχανήματα	342	1.226	884	258,8	1.538	312	25,4	1.009	-529	-34,4	1.757	748	74,1	1.781	24	1,4	1.521	-260	-14,6	1.414	-107	-7,0	1.411	-3	-0,2
Επενδύσεις	26.909	24.698	-2.211	-8,2	8.085	-16.613	-67,3	4.343	-3.742	-46,3	35.037	30.694	706,7	25.000	-10.037	-28,6	0	-25.000	-100,0	0	0	#DIV/0!	0	0	#DIV/0!
7. ΈΡΓΑ ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ	257.647	221.554	-36.092	-14,0	296.202	74.648	33,7	441.214	145.012	49,0	404.235	-36.979	-8,4	511.027	106.792	26,4	415.831	-95.196	-18,6	329.810	-86.021	-20,7	297.521	-32.289	-9,8
Ανύψωση, Επισκευές και Βελτιώσεις Κτιρίων	75.013	57.458	-17.555	-23,4	113.202	55.744	97,0	144.117	30.915	27,3	147.269	3.152	2,2	169.085	21.816	14,8	118.638	-50.447	-29,8	104.028	-14.610	-12,3	97.965	-6.063	-5,8
Δρόμοι	99.502	78.493	-21.009	-21,1	81.581	3.088	3,9	96.173	14.592	17,9	118.533	22.360	23,2	144.171	25.638	21,6	111.854	-32.317	-22,4	104.814	-7.040	-6,3	89.725	-15.089	-14,4
Έργα Υποδομής	34.989	32.425	-2.564	-7,3	39.721	7.296	22,5	117.903	78.182	196,8	69.319	-48.584	-41,2	94.429	25.110	36,2	92.501	-1.928	-2,0	32.755	-60.126	-65,0	26.443	-5.932	-18,3
Κατασκευαστικά Έργα	38.044	39.575	1.531	4,0	47.428	7.853	19,8	68.568	21.140	44,6	58.522	-10.046	-14,7	91.156	32.634	55,8	82.586	-8.570	-9,4	78.752	-3.834	-4,6	73.693	-5.059	-6,4
Άλλα Έργα	10.100	13.604	3.504	34,7	14.270	666	4,9	14.453	183	1,3	10.592	-3.861	-26,7	12.186	1.594	15,0	10.252	-1.934	-15,9	9.841	-411	-4,0	9.695	-146	-1,5
8. ΔΑΝΕΙΑ	1.107.025	761.179	-345.846	-31,2	893.042	131.863	17,3	897.343	4.301	0,5	758.875	-138.468	-15,4	844.224	85.349	11,2	1.387.947	543.723	64,4	2.073.721	685.774	49,4	1.150.110	-923.611	-44,5
Έκδοση Δανείων	36.880	45.589	8.709	23,6	69.614	24.025	52,7	115.355	45.741	65,7	154.428	39.073	33,9	186.501	32.073	20,8	153.000	-33.501	-18,0	108.000	-45.000	-29,4	108.000	0	0,0
Αποπληρωμές Δανείων Εξωτερικού	65.605	62.956	-2.649	-4,0	55.792	-7.164	-11,4	66.490	10.698	19,2	64.088	-2.402	-3,6	56.657	-7.431	-11,6	609.013	552.356	974,9	1.561.006	951.993	156,3	561.796	-999.210	-64,0
Αποπληρωμές Δανείων Εποτρισμού	692.482	405.423	-287.059	-41,5	579.660	174.237	43,0	679.981	100.321	17,3	520.410	-159.571	-23,5	586.966	66.556	12,8	622.512	35.546	6,1	401.792	-220.720	-35,5	478.273	76.481	19,0
Συνεπιστροφή στα Εξοφλητικά Αποθέματα	312.057	247.211	-64.847	-20,8	187.976	-59.235	-24,0	35.517	-152.459	-81,1	19.949	-15.568	-43,8	14.100	-5.849	-29,3	3.422	-10.678	-75,7	2.923	-499	-14,6	2.041	-882	-30,2
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	6.467.885	6.636.894	169.038	2,6	7.375.826	738.932	11,1	7.746.961	371.135	5,0	7.718.240	-28.721	-0,4	8.860.665	1.142.425	14,8	8.924.819	67.413	0,7	9.699.900	1.150.638	8,7	8.933.471	-766.429	-7,9

ΠΙΝΑΚΑΣ 5: ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ 2006 - 2012 (σε χιλιάδες Ευρώ)									
Δαπάνη κατά Κεφάλαιο	Πραγματικές	Πραγματικές	Πραγματικές	Πραγματικές	Πραγματικές	Προϋπολ.	Προϋπολ.	Προϋπολ.	Προϋπολ.
	Δαπάνες	Δαπάνες	Δαπάνες	Δαπάνες	Δαπάνες	Δαπάνες	Δαπάνες	Δαπάνες	Δαπάνες
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	€	€	€	€	€	€	€	€	€
ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΕΞΟΥΣΙΕΣ	1.548,3	2.166,6	1.737,3	2.872,4	399,6	2.177,4	4.342,3	2.672,4	342,4
Προεδρία και Προεδρικό Μέγαρο	0,0	23,8	0,0	0,0	16,4	628,5	0,0	0,0	0,0
Υπουργικό Συμβούλιο	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5,6	0,0	0,0	0,0
Βουλή των Αντιπροσώπων	341,7	341,7	341,7	1.637,3	342,0	498,1	1.342,1	842,1	342,1
Δικαστική Υπηρεσία	1.206,6	1.801,0	1.395,6	1.235,1	41,1	1.045,2	3.000,2	1.830,2	0,2
ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	57,1	86,3	24,8	50,7	61,8	123,1	45,5	38,2	28,1
Νομική Υπηρεσία	32,7	17,9	11,7	21,7	34,5	59,8	17,5	10,1	0,0
Ελεγκτική Υπηρεσία	24,4	68,4	13,2	28,9	21,6	62,6	28,0	28,0	28,0
Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας	0,0	0,0	0,0	0,0	5,8	0,7	0,0	0,0	0,0
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	49,0	92,5	68,3	29,1	93,5	163,1	88,0	43,9	41,9
Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας	0,0	0,0	1,3	0,0	1,8	11,0	0,0	0,0	0,0
Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως	0,0	0,0	9,4	5,6	21,9	16,5	0,0	0,0	0,0
Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού	28,9	43,1	3,2	0,0	10,6	6,9	0,1	0,1	0,1
Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα	9,3	11,4	6,7	3,6	4,8	13,1	1,1	1,0	0,9
Γραφείο Εφόρου Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων	2,4	11,7	0,0	0,0	0,0	12,4	5,1	5,1	5,1
Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου	1,2	10,0	43,4	17,8	50,7	77,6	81,6	37,6	35,7
Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,7	0,0	0,0	0,0
Υπηρεσία Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών	7,1	16,3	4,3	2,0	3,6	23,9	0,1	0,1	0,1
Αναθεωρητική Αρχή Προσφύγων	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΜΥΝΑΣ	26,6	26,1	18,3	2,5	14,4	16,3	0,1	0,1	0,1
Υπουργείο Άμυνας - Διοίκηση	26,6	26,1	18,3	2,5	14,4	16,3	0,1	0,1	0,1
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	63.846,6	77.598,0	59.317,7	123.868,6	84.823,7	125.476,4	107.782,3	52.709,0	42.455,9
Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος - Διοίκηση	1.677,9	3.537,8	3.475,3	1.776,1	465,6	408,4	350,1	350,1	350,1
Τμήμα Γεωργίας	11.051,6	28.070,9	5.991,1	5.615,0	7.334,6	9.989,7	5.927,3	7.300,1	6.190,3
Κτηνιατρικές Υπηρεσίες	5.467,2	6.674,5	7.521,1	8.704,9	9.234,1	11.970,0	8.677,1	9.617,1	9.237,1
Τμήμα Δασών	13.392,6	7.270,7	7.415,6	7.314,3	6.652,5	7.676,5	6.630,7	6.711,1	6.385,7
Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων	21.255,2	19.917,0	22.299,8	89.876,6	44.958,5	71.017,0	71.710,4	13.910,7	9.046,1
Τμήμα Γεωλογικής Επισκοπήσεως	1.099,0	1.287,0	1.418,0	1.999,1	1.149,4	3.010,7	1.882,7	1.248,1	543,1
Μετεωρολογική Υπηρεσία	234,4	720,5	212,8	310,8	132,9	755,0	182,6	71,0	65,1
Τμήμα Αναδασμού	2.800,2	3.027,5	3.455,4	1.376,3	3.178,6	3.102,7	2.020,1	2.060,1	2.110,1
Μεταλλεία	309,2	290,5	312,1	298,2	261,4	324,4	261,1	340,6	327,1
Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών	2.631,7	2.228,5	2.112,6	2.381,1	2.591,6	3.057,2	2.513,9	2.808,4	2.776,4
Τμήμα Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών	3.927,5	4.573,1	5.103,9	4.216,2	7.161,3	10.961,8	5.824,6	6.539,6	3.859,7
Τμήμα Περιβάλλοντος			0,0	0,0	1.703,1	3.203,0	1.801,7	1.752,1	1.565,1

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΕΩΣ	5.093,8	7.691,5	17.364,9	21.798,5	42.742,6	30.888,6	15.599,3	9.900,1	7.424,8
Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξεως - Διοίκηση	269,8	402,1	342,5	335,4	309,6	923,3	386,1	386,1	386,1
Φυλακές	240,0	1.786,9	2.154,9	1.590,6	3.884,0	7.906,9	5.727,0	2.300,0	1.614,0
Αστυνομία	3.084,4	3.889,0	13.542,0	19.028,9	37.656,2	18.503,5	7.496,8	6.468,6	4.698,6
Πυροσβεστική Υπηρεσία	1.499,5	1.613,5	1.325,5	843,7	892,8	3.554,9	1.989,4	745,4	726,1
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΜΠΟΡΙΟΥ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	32.449,4	31.479,8	22.116,7	19.284,7	23.437,7	26.022,4	22.106,4	18.405,2	17.282,6
Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού - Διοίκηση	7.847,5	9.622,1	4.832,2	3.557,9	828,6	1.446,2	2.167,1	2.072,6	2.077,6
Υπηρεσίες Εμπορίου και Βιομηχανίας	24.601,7	21.816,0	17.270,5	15.726,8	22.609,1	24.572,1	19.903,3	16.292,6	15.164,9
Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη	0,2	41,7	14,1	0,0	0,0	4,1	36,1	40,1	40,1
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ	17.833,0	20.531,2	25.804,7	17.123,1	18.506,3	28.173,9	25.889,4	33.602,2	26.317,7
Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων - Διοίκηση	1.008,9	2.058,7	2.692,4	2.476,3	2.070,5	3.345,6	4.244,9	4.053,4	2.456,9
Τμήμα Εργασίας	2.157,4	3.794,3	4.986,2	558,3	2.161,0	5.127,1	4.620,1	4.580,2	2.897,8
Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων	0,5	0,4	3,5	1,1	7,1	11,6	13,1	7,1	7,1
Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας	9.936,1	10.378,8	13.160,7	11.363,8	10.249,3	11.044,4	10.498,9	11.284,2	11.284,2
Κέντρο Παραγωγικότητας	3.146,8	2.889,9	2.487,7	1.424,4	2.241,2	6.889,1	4.778,1	11.511,2	8.085,8
Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες	0,0	0,0	0,0	282,3	623,6	805,1	700,1	775,1	775,1
Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου	245,3	150,2	138,1	290,8	554,4	390,1	290,1	330,1	310,1
Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο	172,0	164,4	53,6	39,8	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Υπηρεσία Βιομηχανικών Σχέσεων	4,8	7,3	7,3	8,6	0,0	87,1	500,1	816,8	445,7
Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας	1.161,1	1.087,1	2.275,2	677,7	597,8	473,9	244,1	244,1	55,1
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	140.506,2	194.841,0	211.732,2	292.799,4	256.837,4	322.831,1	296.605,9	289.956,2	273.159,3
Υπουργείο Εσωτερικών - Διοίκηση	18.542,0	18.313,4	34.493,3	48.496,9	35.436,4	53.468,2	66.987,5	52.792,0	43.376,4
Επαρχιακή Διοίκηση Λευκωσίας	10.936,8	12.949,4	14.387,7	16.565,5	14.744,3	19.091,7	13.543,1	13.403,1	13.353,1
Επαρχιακή Διοίκηση Αμμοχώστου	2.583,9	3.229,1	3.128,3	4.662,0	4.683,1	4.966,9	3.635,1	3.735,1	3.735,1
Επαρχιακή Διοίκηση Λάρνακας	8.826,9	10.572,5	11.699,9	13.169,8	14.937,1	16.221,5	13.032,4	11.023,1	10.203,1
Επαρχιακή Διοίκηση Λεμεσού	12.840,4	14.112,2	16.294,0	19.793,7	18.608,4	20.295,8	20.229,9	16.754,6	16.460,1
Επαρχιακή Διοίκηση Πάφου	10.061,7	10.775,7	11.260,8	16.257,8	13.611,6	18.394,1	14.240,1	13.294,9	12.767,2
Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως	41.963,2	46.929,4	46.903,1	58.983,0	72.124,9	103.518,1	83.484,9	97.322,5	91.642,6
Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μεταναστεύσεως	0,0	0,0	0,0	84,0	1.119,4	2.600,3	0,0	0,0	0,0
Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας	33.967,9	76.715,9	71.563,6	113.616,3	79.603,0	80.932,4	80.800,1	80.800,1	80.800,1
Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών	362,8	402,6	548,2	518,0	475,8	742,9	423,7	601,7	592,6
Υπηρεσία Μέριμνας και Αποκαταστάσεως Έκτοπισθέντων	0,0	0,0	0,0	135,5	119,4	150,0	140,0	140,0	140,0
Πολιτική Άμυνα	198,3	355,1	823,6	190,6	648,9	153,1	89,0	89,0	89,0
Υπηρεσία Ασύλου	222,4	485,8	629,8	326,4	725,3	2.296,2	0,1	0,1	0,1

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ	6.339,3	5.504,1	2.431,4	1.575,8	2.513,3	4.704,8	3.848,4	4.354,7	3.860,1
Υπουργείο Εξωτερικών - Διοίκηση	418,3	231,3	328,3	288,6	270,0	1.884,8	948,4	1.454,7	960,1
Εξωτερικές Υπηρεσίες	5.921,0	5.272,8	2.103,0	1.287,2	2.243,3	2.820,0	2.900,0	2.900,0	2.900,0
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	44.497,4	52.919,6	33.956,5	24.217,0	58.775,7	153.349,3	59.696,9	57.442,5	59.027,5
Υπουργείο Οικονομικών - Διοίκηση	28.099,1	26.741,1	9.674,1	4.472,9	35.675,8	25.420,4	2.049,1	1.399,1	1.399,1
Τελωνεία	284,8	348,0	408,0	354,6	1.635,3	556,7	343,7	482,4	481,0
Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων	34,4	35,8	27,4	18,9	14,1	89,2	76,4	54,1	54,1
Στατιστική Υπηρεσία	2.687,7	2.798,4	3.106,6	3.368,5	3.471,1	6.474,4	4.072,2	4.097,2	4.097,2
Τμήμα Κρατικών Αγορών και Προμηθειών	5,4	0,0	5,4	1,0	6,2	11,9	0,1	0,1	0,1
Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού	165,5	818,2	736,2	112,7	553,4	2.112,3	2.236,0	1.921,2	895,7
Τυπογραφείο	183,5	78,1	231,1	120,7	145,9	3.247,7	3.832,4	832,6	332,7
Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής	13.037,0	22.100,0	19.767,6	15.767,8	17.274,0	21.091,6	12.741,5	10.655,8	13.767,7
Μη Προβλεπόμενες Δαπάνες και Αποθεματικό - Αναπτυξιακές Δαπάνες	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	94.345,2	34.345,6	38.000,0	38.000,0
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ	17.899,9	28.611,5	20.121,9	45.317,1	32.586,7	74.378,7	80.154,8	81.106,9	80.348,6
Γραφείο Προγραμματισμού	17.460,4	27.700,4	19.732,8	43.538,0	32.014,9	74.079,2	80.105,5	81.058,9	80.310,5
Γενικό Λογιστήριο	439,5	911,1	389,1	1.779,1	571,7	299,5	49,3	48,0	38,0
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	88.285,6	78.067,4	226.004,1	235.890,3	246.944,1	260.690,3	226.716,1	225.776,4	226.689,8
Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού - Διοίκηση	8.208,3	10.008,0	21.837,4	12.909,6	10.186,9	89.925,8	63.461,1	60.281,6	60.281,6
Ανώτερη και Ανώτατη Εκπαίδευση	64.356,7	47.894,3	122.070,3	118.004,8	135.104,9	145.096,3	128.910,3	131.110,3	132.110,3
Μέση Εκπαίδευση	544,1	731,9	30.391,6	32.539,7	29.595,2	1.601,7	1.188,1	1.213,1	1.213,1
Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση	6,8	5,9	3.127,2	2.358,6	3.695,3	738,0	716,0	716,0	716,0
Δημοτική Εκπαίδευση	1.229,4	1.192,6	27.891,3	39.062,0	43.102,5	1.255,7	1.149,8	1.149,8	1.149,8
Παιδαγωγικό Ινστιτούτο	1.504,9	2.523,4	3.658,0	4.127,0	5.189,9	5.227,8	3.119,1	3.118,9	3.118,9
Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών	302,0	188,3	279,2	259,5	155,0	430,9	300,1	300,1	300,1
Πολιτιστικές Υπηρεσίες	12.133,4	15.522,8	16.749,1	26.629,2	19.914,4	16.414,1	27.871,7	27.886,7	27.800,1

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ	94.619,1	68.192,4	69.663,2	90.899,0	118.541,6	136.564,6	97.640,9	71.972,7	48.591,8
Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων - Διοίκηση	4.451,0	4.781,3	4.582,1	7.444,1	4.145,6	4.410,9	4.292,1	4.162,2	3.962,2
Τμήμα Δημοσίων Έργων	79.268,8	50.964,6	51.245,0	69.491,0	90.854,5	107.276,3	66.108,4	44.059,4	29.450,4
Τμήμα Ελέγχου	0,0	0,0	0,0	0,0	10.088,7	5.694,0	10.094,0	8.509,4	629,7
Τμήμα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών	595,8	528,7	92,9	2.833,6	421,0	867,0	650,0	415,0	415,0
Τμήμα Αρχαιοτήτων	2.168,0	2.284,7	1.957,2	1.584,9	1.443,9	3.998,4	2.608,4	2.353,9	2.360,2
Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας	2.249,2	2.705,0	4.793,2	1.618,2	4.521,2	4.961,4	6.587,8	6.446,2	5.897,7
Τμήμα Εμπορικής Ναυτιλίας	465,2	689,3	3.460,6	1.215,8	472,6	758,0	1.225,5	553,5	403,5
Τμήμα Ταχυδρομικών Υπηρεσιών	2.596,6	2.020,0	2.033,1	1.756,3	1.768,7	2.380,0	2.459,6	1.928,1	1.928,1
Τμήμα Οδικών Μεταφορών	2.353,7	1.701,3	914,7	2.764,7	2.988,3	3.543,3	3.537,0	3.537,0	3.537,0
Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών	470,8	2.517,6	584,4	2.190,4	1.837,0	2.675,2	78,1	8,1	8,1
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ	46.961,4	19.680,7	15.556,5	18.128,9	15.736,3	34.748,1	31.934,9	29.498,1	28.553,6
Υπουργείο Υγείας - Διοίκηση	2.881,1	3.150,8	6.283,9	7.177,3	4.064,5	9.892,0	7.145,9	4.962,2	4.918,3
Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας	42.316,8	13.633,6	7.233,4	9.027,5	9.114,0	20.640,8	22.360,3	22.957,6	22.077,6
Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας	215,5	259,7	269,6	230,7	372,3	554,0	400,1	395,1	395,1
Οδοντιατρικές Υπηρεσίες	59,8	141,1	163,7	169,2	142,2	183,0	139,7	139,0	138,4
Φαρμακευτικές Υπηρεσίες	67,9	850,2	347,9	416,8	856,0	2.335,0	559,1	92,6	92,6
Γενικό Χρημείο του Κράτους	1.420,3	1.645,4	1.258,0	1.107,2	1.187,2	1.143,2	1.329,9	951,6	931,7
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	560.012,7	587.488,7	705.918,5	893.857,0	902.014,8	1.200.308,3	972.451,3	877.478,6	814.124,2

ΠΙΝΑΚΑΣ 6		
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΘΕΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΚΡΑΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΟΠΩΣ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΟΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΟΥ 2011		
ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	2010	2011
1. ΑΞΙΩΜΑΤΟΥΧΟΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ	128	137
2. ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	17.177	16.770
3. ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	302	302
4. ΑΜΥΝΑ	4.456	4.456
5. ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ	5.744	5.744
6. ΠΑΙΔΕΙΑ	11.626	11.623
	39.433	39.032
ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ		
ΣΥΝΟΛΟ ΘΕΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΚΡΑΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ (I+II)	39.433	39.032
I. ΑΞΙΩΜΑΤΟΥΧΟΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ	128	137
Κεφάλαιο 01.01 - Προεδρία και Προεδρικό Μέγαρο	9	9
Κεφάλαιο 01.04 - Βουλή των Αντιπροσώπων	83	83
Κεφάλαιο 02.01.11 - Επίτροπος Νομοθεσίας και Επίτροπος Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού	0	1
Κεφάλαιο 02.03 - Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας	5	5
Κεφάλαιο 03.01 - Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας	5	5
Κεφάλαιο 03.03 - Επιτροπή Προστασία Ανταγωνισμού	5	5
Κεφάλαιο 03.04 - Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα	1	1
Κεφάλαιο 03.05 - Γραφείο Εφόρου Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων	1	1
Κεφάλαιο 03.06 - Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου	1	1
Κεφάλαιο 03.07 - Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών	0	5
Κεφάλαιο 03.08 - Υπηρεσία Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών	1	1
Κεφάλαιο 03.09 - Αναθεωρητική Αρχή Προσφύγων	0	3
Κεφάλαιο 11.01 - Υπουργείο Άμυνας, Διοίκηση	1	1
Κεφάλαιο 12.01 - Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, Διοίκηση	1	1
Κεφάλαιο 13.01 - Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξεως, Διοίκηση	1	1
Κεφάλαιο 14.01 - Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, Διοίκηση	1	1
Κεφάλαιο 15.01 - Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Διοίκηση	1	1
Κεφάλαιο 16.01 - Υπουργείο Εσωτερικών, Διοίκηση	1	1
Κεφάλαιο 17.01 - Υπουργείο Εξωτερικών, Διοίκηση	1	1
Κεφάλαιο 18.01 - Υπουργείο Οικονομικών, Διοίκηση	1	1
Υποδιαίρεση 14 - Εφοριακό Συμβούλιο	6	6
Κεφάλαιο 20.01 - Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, Διοίκηση	1	1
Κεφάλαιο 21.01 - Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων, Διοίκηση	1	1
Κεφάλαιο 22.01 - Υπουργείο Υγείας, Διοίκηση	1	1

II ΚΡΑΤΙΚΟΙ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ (Α+Β+Γ+Δ+Ε)	39.305	38.895			
Α. ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	17.177	16.770			
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	862	839			
Κεφάλαιο 01.01 - Προεδρία και Προεδρικό Μέγαρο	3	3			
Κεφάλαιο 01.03 - Υπουργικό Συμβούλιο	12	12			
Κεφάλαιο 01.04 - Βουλή των Αντιπροσώπων	116	116			
Κεφάλαιο 02.01 - Νομική Υπηρεσία	136	129			
Κεφάλαιο 02.02 - Ελεγκτική Υπηρεσία	109	109			
Κεφάλαιο 02.03 - Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας	1	1			
Κεφάλαιο 03.02 - Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως	24	24			
Κεφάλαιο 03.03 - Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού	25	21			
Κεφάλαιο 03.06 - Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου	34	34			
Κεφάλαιο 03.08 - Υπηρεσία Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών	57	56			
Κεφάλαιο 19.01 - Γραφείο Προγραμματισμού	70	70			
Κεφάλαιο 19.02 - Γενικό Λογιστήριο	275	264			
12 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	1.839	1.797			
Κεφάλαιο 12.01 - Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, Διοίκηση	9	9			
Κεφάλαιο 12.02 - Τμήμα Γεωργίας	449	443			
Κεφάλαιο 12.04 - Κτηνιατρικές Υπηρεσίες	232	225			
Κεφάλαιο 12.05 - Τμήμα Δασών	334	334			
Κεφάλαιο 12.06 - Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων	358	335			
Κεφάλαιο 12.07 - Τμήμα Γεωλογικής Επισκοπήσεως	64	62			
Κεφάλαιο 12.08 - Μετεωρολογική Υπηρεσία	74	73			
Κεφάλαιο 12.09 - Τμήμα Αναδασμού	83	83			
Κεφάλαιο 12.10 - Μεταλλεία	12	12			
Κεφάλαιο 12.11 - Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών	104	102			
Κεφάλαιο 12.12 - Τμήμα Αλιείας και Θαλασσιών Ερευνών	72	71			
Κεφάλαιο 12.13 - Τμήμα Περιβάλλοντος	48	48			
13 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΕΩΣ	19	19			
Κεφάλαιο 13.01 - Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξεως, Διοίκηση	19	19			
14 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟ	310	289			
Κεφάλαιο 14.01 - Υπουργείο Εμπορίου Βιομηχανίας και και Τουρισμού, Διοίκηση	5	5			
Κεφάλαιο 14.02 - Υπηρεσίες Εμπορίου και Βιομηχανίας	216	195			
Κεφάλαιο 14.04 - Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παράληπτη	89	89			

15 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ	1.199	1.183			
Κεφάλαιο 15.01 - Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Διοίκηση	2	2			
Κεφάλαιο 15.02 - Τμήμα Εργασίας	107	105			
Κεφάλαιο 15.03 - Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων	342	339			
Κεφάλαιο 15.04 - Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας	494	494			
Κεφάλαιο 15.05 - Κέντρο Παραγωγικότητας	45	44			
Κεφάλαιο 15.06 - Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες	26	26			
Κεφάλαιο 15.07 - Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου	25	22			
Κεφάλαιο 15.08 - Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο	31	25			
Κεφάλαιο 15.09 - Τμήμα Εργασιακών Σχέσεων	41	41			
Κεφάλαιο 15.10 - Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας	86	85			
16 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	1.434	1.406			
Κεφάλαιο 16.01 - Υπουργείο Εσωτερικών, Διοίκηση	152	149			
Κεφάλαιο 16.08 - Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως	289	288			
Κεφάλαιο 16.09 - Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης	1	1			
Κεφάλαιο 16.10 - Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας	848	828			
Κεφάλαιο 16.11 - Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών	105	101			
Κεφάλαιο 16.13 - Πολιτική Άμυνα	39	39			
17 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ	255	255			
Κεφάλαιο 17.01 - Υπουργείο Εξωτερικών, Διοίκηση	41	41			
Κεφάλαιο 17.02 - Εξωτερικές Υπηρεσίες	214	214			
18 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	4.983	4.744			
Κεφάλαιο 18.01 - Υπουργείο Οικονομικών, Διοίκηση	68	68			
Κεφάλαιο 18.03 - Τελωνεία	445	445			
Υποδιαίρεση 11 - Υπηρεσία Φόρου Προστιθέμενης Αξίας	274	274			
Κεφάλαιο 18.04 - Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων	355	355			
Κεφάλαιο 18.05 - Στατιστική Υπηρεσία	121	121			
Κεφάλαιο 18.06 - Τμήμα Κρατικών Αγορών και Προμηθειών	105	105			
Κεφάλαιο 18.07 - Τμήμα Δημόσιας Διοικήσεως και Προσωπικού	49	49			
Υποδιαίρεση 11 - Γενικό Διοικητικό Προσωπικό	385	377			
Υποδιαίρεση 12 - Γενικό Γραμματειακό Προσωπικό	2.648	2.448			
Υποδιαίρεση 13 - Γενικό Βοηθητικό Προσωπικό	220	194			
Υποδιαίρεση 16 - Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοικήσεως	13	13			
Κεφάλαιο 18.08 - Τυπογραφείο	91	91			
Κεφάλαιο 18.09 - Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής	209	204			
21 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ	1.588	1.557			
Κεφάλαιο 21.01 - Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων, Διοίκηση	4	4			
Κεφάλαιο 21.02 - Τμήμα Δημοσίων Έργων	428	412			
Κεφάλαιο 21.03 - Τμήμα Ελέγχου	8	8			
Κεφάλαιο 21.05 - Τμήμα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών	21	21			
Κεφάλαιο 21.08 - Τμήμα Αρχαιοτήτων	86	85			
Κεφάλαιο 21.09 - Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας	308	308			
Κεφάλαιο 21.10 - Τμήμα Εμπορικής Ναυτιλίας	84	82			
Κεφάλαιο 21.11 - Τμήμα Ταχυδρομικών Υπηρεσιών	405	395			
Κεφάλαιο 21.12 - Τμήμα Οδικών Μεταφορών	137	135			
Κεφάλαιο 21.13 - Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών	107	107			

22 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ	4.688	4.681		
Κεφάλαιο 22.01 - Υπουργείο Υγείας, Διοίκηση	3.159	3.159		
Κεφάλαιο 22.02 - Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας	1.113	1.106		
Κεφάλαιο 22.03 - Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας	91	91		
Κεφάλαιο 22.04 - Οδοντιατρικές Υπηρεσίες	83	83		
Κεφάλαιο 22.05 - Φαρμακευτικές Υπηρεσίες	151	151		
Κεφάλαιο 22.06 - Γενικό Χημείο του Κράτους	91	91		
Β. ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	302	302		
Κεφάλαιο 01.05 - Δικαστική Υπηρεσία	302	302		
Γ. ΑΜΥΝΑ	4.456	4.456		
Κεφάλαιο 11.01 - Υπουργείο Άμυνας, Διοίκηση	113	113		
Κεφάλαιο 11.02 - Κυπριακός Στρατός	4.343	4.343		
Δ. ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ	5.744	5.744		
Κεφάλαιο 13.02 - Φυλακές	404	404		
Κεφάλαιο 13.03 - Αστυνομία	4.597	4.597		
Κεφάλαιο 13.04 - Πυροσβεστική Υπηρεσία	743	743		
Ε. ΠΑΙΔΕΙΑ	11.626	11.623		
Κεφάλαιο 20.01 - Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, Διοίκηση	351	351		
Υποδιαίρεση 11 - Τεχνικές Υπηρεσίες	46	46		
Υποδιαίρεση 12 - Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας	37	37		
Κεφάλαιο 20.02 - Ανώτερη και Ανώτατη Εκπαίδευση	8	8		
Κεφάλαιο 20.03 - Μέση Εκπαίδευση	5.541	5.541		
Κεφάλαιο 20.04 - Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση	498	498		
Κεφάλαιο 20.05 - Δημοτική Εκπαίδευση	5.059	5.058		
Υποδιαίρεση 13 - Σχολή Τυφλών	11	11		
Υποδιαίρεση 14 - Σχολή Κωφών	8	8		
Κεφάλαιο 20.06 - Παιδαγωγικό Ινστιτούτο	11	11		
Κεφάλαιο 20.07 - Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών	13	13		
Κεφάλαιο 20.08 - Πολιτιστικές Υπηρεσίες	15	14		
Υποδιαίρεση 14 - Κυπριακή Βιβλιοθήκη	28	27		
ΣΥΝΟΛΟ ΘΕΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΚΡΑΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΟΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΓΙΑ ΤΟ 2011				
	2010	2011	Διαφορά	
Αξιωματούχοι της Δημοκρατίας	128	137 *	+9	
Κρατικοί Υπάλληλοι	39.305	38.895	-410 **	
	39.433	39.032	401	
* 9 Θέσεις Αξιωματούχων για το 2010 περιλαμβάνονταν στα Άρθρα Δαπανών (5 Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών 3 Αναθεωρητική Αρχή Προσφύγων 1 Επίτροπος Νομοθεσίας και Επίτροπος Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού)				
Κατάργηση Θέσεων:				
**Σύμφωνα με τον Περί Προϋπολογισμού του 2010 (Τροποποιητικό) Νόμο του 2010 που εκκρεμεί στη Βουλή των Αντιπροσώπων		-405		
**Σύμφωνα με το Δεύτερο Πίνακα (Δεύτερο Μέρος) του Προϋπολογισμού		-5		
		-410		

ΠΙΝΑΚΑΣ 7 - ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΕΚΤΑΚΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Υπουργείο/ Τμήμα/ Υπηρεσία	Αρ. κενών θέσ.	2009 - 2010							2011 - 2012				
		Εγκρίσεις			Υπηρετούντες 21/07/2010				Έναντι κενών	Υπηρετ. έναντι κενών	Πλεονάζοντες	πρόσθ. Ανάγκες	Συν.
		έναντι κενών	πρόσθ. Ανάγκες	Σύν.	Αορίστου	Ορισμένου	15μεροι	Συν.					
Προεδρία και Προεδρικό Μέγαρο	0	0	22	22	0	0	1	1	0	0	0	31	31
Δικαστική Υπηρεσία	14	10	8	18	4	12	0	16	0	8	0	8	16
Νομική Υπηρεσία	16	4	11	15	0	15	0	15	0	4	0	11	15
Ελεγκτική Υπηρεσία	13	5	6	11	4	7	0	11	0	5	0	6	11
Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως	3	3	9	12	9	0	2	11	0	2	0	9	11
Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού	6	6	0	6	1	0	2	3	0	2	1	0	3
Υπηρεσία Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών	4	2	0	2	2	0	0	2	0	0	2	0	2
Υπουργείο Άμυνας	3	3	0	3	3	0	0	3	0	0	3	0	3

Υπουργείο/ Τμήμα/ Υπηρεσία	Αρ. κενών θέσ.	2009 - 2010						2011 - 2012					
		Εγκρίσεις			Υπηρετούντες 21/07/2010			Έναντι κενών	Υπηρετ. έναντι κενών	Πλεονάζοντες	πρόσθ. Ανάγκες	Συν.	
		έναντι κενών	πρόσθ. Ανάγκες	Σύν.	Αορίστου	Ορισμένου	15μεροι						Συν.
Υπουργείο Γεωργίας Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος	254	147	68	215	73	121	0	194	0	93	37	49	179
Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξεως	71	62	64	126	56	62	0	118	71	0	0	58	129
Υπουργείο Εμπορίου Βιομηχανίας και Τουρισμού	77	52	124	176	68	85	0	153	0	0	52	104	156
Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων	207	190	142	332	182	63	12	257	103	38	10	120	271
Υπουργείο Εσωτερικών	236	168	209	377	147	144	3	294	0	58	36	200	294
Υπουργείο Οικονομικών	533	93	49	1326	1118	178	108	1404	719	434	36	217	1406

Υπουργείο/ Τμήμα/ Υπηρεσία	Αρ. κενών θέσ.	2009 - 2010						2011 - 2012					
		Εγκρίσεις			Υπηρετούντες 21/07/2010								
		έναντι κενών	πρόσθ. Ανάγκες	Σύν.	Αορίστου	Ορισμένου	15μεροι	Συν.	Έναντι κενών	Υπηρετ. έναντι κενών	Πλεονάζοντες	πρόσθ. Ανάγκες	Συν.
Γραφείο Προγραμματισμού	1	2	0	2	1	0	0	1	0	0	1	0	1
Γενικό Λογιστήριο	62	38	76	114	56	56	0	112	0	9	27	82	118
Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού	48	53	269	322	138	56	14	208	20	14	2	208	244
Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων	275	102	326	428	207	124	0	331	46	77	27	198	348
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ*	1823	940	1383	3507	2069	923	142	3134	959	744	234	1301	3238

* Δεν περιλαμβάνεται το έκτατο προσωπικό του Υπουργείου Υγείας καθότι πέραν των εγκρίσεων για απασχόληση έκτακτου προσωπικού έναντι πρόσθετων αναγκών υπάρχει συμφωνημένη διευθέτηση από το 2001, ώστε να υπηρετεί τέτοιος αριθμός προσωπικού (μόνιμου και έκτακτου) όσες είναι και οι εγκεκριμένες θέσεις. Ως εκ τούτου ο αριθμός Έκτακτου Προσωπικού που υπηρετεί στο Υπουργείο Υγείας ανά πάσα στιγμή μεταβάλλεται σύμφωνα με το ρυθμό πλήρωσης των μόνιμων οργανικών θέσεων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8. ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΔΑΠΑΝΩΝ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

	2009 Πραγματική Δαπάνη € εκατομ.	2010 Εγκριμένος Προϋπολογισμός € εκατομ.	2010/09 %	2011 Εγκριμένος Προϋπολογισμός € εκατομ.	2011/10 %
Πάγιες Δαπάνες	1.865	1.912	2,5	1.967	2,9
Τακτικές Δαπάνες	1.075	1.366	27,1	1.392	1,9
Αναπτυξιακές Δαπάνες	24	131	441,9	100	-24,0
ΣΥΝΟΛΟ	2.964	3.409	15,0	3.459	1,4

ΠΙΝΑΚΑΣ 9. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑ ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΤΡΙΑ ΕΤΗ

	2009 Πραγματική € εκατομ.	2010 Προϋπολ. € εκατομ.	2010/2009 Αύξηση + Μείωση - %	2011 Προϋπολ. € εκατομ.	2011/2010 Αύξηση + Μείωση - %
Δαπάνες	620	719	16,1	751	4,4
Απασχόλησης					
Μισθοί	200	218	9	234	7,3
Υπερωρίες	6,1	5,9	-3,6	6,2	+5,9
Συντάξεις	414	495	19,6	511	+3,2
Λειτουργικές Δαπάνες	302	361	19,6	360	-0,4
Επιστροφές Φόρων	283	282	-0,15	263	-6,7
Αποθεματικό		53,4	-	70	30,9
	2009 Πραγματική € εκατομ.	2010 Προϋπολ. € εκατομ.	2010/2009 Αύξηση + Μείωση - %	2011 Προϋπολ. € εκατομ.	2011/2010 Αύξηση + Μείωση - %
Μεταβιβάσεις	685	807	17,7	837	3,6
Χορηγίες σε Ημικρατικούς	76	92	19,8	89	-3,3
Χορηγίες Εξωτερικού	195	199	1,7	210	5,5
Επιδότησεις Γεωργοκτην. Προϊόντων	54	80	48	70	-12,5
Κοινωνικές Παροχές	346	422	22	454	7,6
Δαπάνες Τόκων	508	651	28	626	-3,75
Κεφαλαιουχικές Δαπάνες	16	44	173	35	-25
Μηχανογράφηση	15	35	233	26	-2,5
Έκδοση Δανείων	50	160	320	160	0
Αποπληρωμές Δανείων	776	604	-22,2	657	8,8
Αγορά Μετοχών	4	60	1.282	25	-58,3

ΠΙΝΑΚΑΣ 10. ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΠΑΡΟΧΩΝ

Κοινωνικό Σχέδιο	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	Πραγματ. € εκ.	Πραγματ. € εκ.	Πραγματ. € εκ.	Πραγματ. € εκ.	Πραγματ. € εκ.	Πραγματ. € εκ.	Προϋπολ. € εκ.
Υπουργείο Οικονομικών							
Ειδική χορηγία για αγορά/ανέγερση κατοικίας		7,3	37,6	58,9	64,9	75,0	78,2
Εκπαιδευτικές Χορηγίες	75,7	60,5	69,8	91,9	88,2	91,5	93,0
Εκτακτες Χορηγίες	26,8	17,2	72,3	35,1	39,5	29,0	62,4
Παροχή Επιδόματος Τέκνου	146,6	147,4	150,9	158,9	166,7	164,7	173,0
Επίδομα Μάνας	6,4	9,1	10,3	16,1	18,0	18,2	20,0
Χορηγία σε Συνταξιούχους	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	89,2	105,0
Κεντρικός Φορέας Ισότιμης Κανατομής Βαρών	4,9	6,6	7,9	10,3	13,0	17,0	23,0
Δάνεια στο Φορέα Ισότιμης Κατανομής Βαρών	25,5	26,0	32,4	49,5	50,5	55,0	58,0
Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος							
Άλλες Γεωργοκτηνοτροφικές Επιχορηγήσεις	80,8	74,1	126,7	73,4	20,1	32,2	55,2
Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων							
Δημόσιες Επιβατικές Μεταφορές	0,0	0,0	0,0	0,0	1,5	24,7	46,4
Επίδομα Δημόσιων Οδικών Μεταφορών	1,5	1,8	1,6	0,4	0,7	2,2	3,0
Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού							
Χορηγία στο Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών Κύπρου	12,0	13,7	12,4	17,1	17,5	21,1	11,7
Φοιτητική Μέριμνα	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7,6	6,8
Υπουργείο Υγείας							
Σχέδιο Θεραπείας Κυπρίων στο εξωτερικό	22,1	25,5	35,6	34,8	35,6	42,9	35,0
Ιατρική Περίθαλψη στην Κύπρο	8,7	10,0	12,8	14,1	14,3	9,3	13,7
Υπουργείο Εσωτερικών							
Επιχορήγηση Αυτοστέγασης σε Κυβερνητικά Οικόπεδα	2,2	1,9	2,2	2,7	3,7	4,1	4,5
Επιχορήγηση Αυτοστέγασης σε Ιδιόκτητα Οικόπεδα	11,0	12,2	10,6	14,2	27,1	24,1	26,4
Επιχορήγηση Αγοράς Διαμερισμάτων και Οικιών	17,8	21,7	21,2	36,7	50,9	52,6	49,5
Επιδότηση Ενοικίου	4,1	4,4	4,8	5,1	5,6	5,7	5,7
Επιχορήγηση Στεγαστικών Δανείων	2,0	4,4	4,8	2,7	5,8	7,3	10,1
Στεγαστικά Δάνεια	13,1	10,9	13,2	20,1	64,9	56,6	68,5
Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων							
Χρηματικά Επιδόματα σε Δυσπραγούντες και Εκτοπιθέντες	70,0	79,6	98,1	174,7	219,7	245,4	287,5
Ειδικές Χορηγίες σε συνταξιούχους	78,4	79,0	87,8	108,6	110,0	58,5	48,0
Τυφλοί	5,9	6,9	8,1	9,4	10,4	10,7	11,8
Κοινωνική Σύνταξη	50,0	51,0	52,3	54,2	56,1	59,8	66,4
ΣΥΝΟΛΟ	665,4	671,1	873,4	989,0	1.084,7	1.204,5	1.362,8

ΜΕΡΟΣ Ζ

Τροποποιήσεις στον κρατικό προϋπολογισμό του 2012, οι οποίες κατατέθηκαν από το Υπουργείο Οικονομικών μετά τη λήξη της κυρίως συζήτησης από την επιτροπή

Τροποποίηση Αρ. 1

Κεφάλαιο: 12.02.00.2 «Τμήμα Γεωργίας-Κεντρικά Γραφεία-Τακτικές Δαπάνες»

Άρθρο: 02.208 «Επίδομα Φιλοξενίας»: €6.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2012 Νόμου, εκ παραδρομής κάτω από το Άρθρο 02.208 «Επίδομα Φιλοξενίας» που αφορά το σχετικό επίδομα που καταβάλλεται στη Διευθύντρια του Τμήματος περιλήφθηκε μηδενική πρόνοια.

Με βάση τα πιο πάνω παρίσταται ανάγκη περιλήψης πρόνοιας ύψους €6.000 κάτω από το πιο πάνω άρθρο.

Τροποποίηση Αρ. 2

Κεφάλαιο: 14.01.00.2 «Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, Διοίκηση-Κεντρικά Γραφεία-Τακτικές Δαπάνες»

Νέο Άρθρο: 04.012 «Έκτακτη Χορηγία στην Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου» : €24.465.359

Το Υπουργικό Συμβούλιο κατά τη συνεδρία του στις 31 Αυγούστου, 2011, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι, η έκρηξη που σημειώθηκε στις 11 Ιουλίου 2011 στη Ναυτική Βάση στο Μαρί Προκάλεσε εκτεταμένες ζημιές στις εγκαταστάσεις του Ηλεκτροπαραγωγικού Σταθμού Βασιλικού, ο οποίος κάλυπτε το 60% της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας της Κυπριακής Δημοκρατίας, αποφάσισε:

- (α) Να εξουσιοδοτήσει τον Υπουργό Οικονομικών να διαθέσει το απαραίτητο ποσό προς κάλυψη του κόστους των προσωρινών μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας που εξασφάλισε η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου, ύψους €24.465.359 για την περίοδο από την 1.9.2011 έως τις 29.2.2012 και επιπρόσθετου ποσού ύψους €24.465.359 για την περίοδο από την 1.3.2012 έως τις 31.8.2012, αν χρειαστεί, ώστε να μην μετακυλίσει η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου όλο το αυξημένο κόστος στους καταναλωτές μέσω του λογαριασμού ηλεκτρικού ρεύματος.
- (β) Να εξουσιοδοτήσει το Γενικό Διευθυντή του Γραφείου Προγραμματισμού να περιλάβει τα πιο πάνω ποσά στην αίτησή του προς την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ταμείο Αλληλεγγύης ή άλλα διαθέσιμα Ταμεία) για εξασφάλιση σχετικής βοήθειας.
- (γ) Να εξουσιοδοτήσει την Υπουργό Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού όπως, σε περίπτωση κατά την οποία η ζητούμενη χορηγία ερμηνευθεί ως κρατική ενίσχυση, να ζητήσει από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης να θεωρήσει αυτή την κρατική χορηγία ως συμβατή με τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, λόγω της εκτάκτου ανάγκης.

Στη συνέχεια κατατέθηκε στη Βουλή των Αντιπροσώπων συμπληρωματικός προϋπολογισμός για το ποσό των €24.465.359 ώστε να καταβληθούν οι υποχρεώσεις για την περίοδο 1.9.2011 μέχρι 29.2.2012.

Στο νομοσχέδιο του Προϋπολογισμού του 2012 Νόμου δεν περιλήφθηκε η δημιουργία του άρθρου 04.012 «Έκτακτη Χορηγία στην Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου» και περίληψη των απαιτούμενων πιστώσεων για το 2012 που αφορά το ποσό των €24.465.359 για την περίοδο 1.3.2012 μέχρι 31.8.2012.

Με βάση τα πιο πάνω, παρίσταται ανάγκη να περιληφθεί πρόνοια ύψους €24.465.359 κάτω από το πιο πάνω άρθρο.

Τροποποίηση Αρ. 3

Κεφάλαιο: 15.01.00.2 «Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Διοίκηση-Κεντρικά Γραφεία-Τακτικές Δαπάνες»

Άρθρο: 02.102 «Βασικοί Μισθοί»

Εδάφιο (30) «++ Λέκτορες (Κλίμακες Α8 (4η βαθμίδα), Α10 και Α12)»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2012 Νόμου στη στήλη των Επεξηγήσεων έναντι του εδαφίου 30 «++Λέκτορες (Κλίμακες Α8 (4η βαθμίδα), Α10 και Α12)» εκ παραδρομής γίνεται

αναφορά για τη μισθολογική ανέλιξη δύο εκ των τριών υπαλλήλων ενώ θα έπρεπε η αναφορά να καλύπτει και τους τρεις υπαλλήλους.

Ως εκ τούτου η εν λόγω επεξήγηση θα πρέπει να διαφοροποιηθεί ώστε η αναφορά για τη μισθολογική ανέλιξη να καλύπτει και τους τρεις υπαλλήλους ως ακολούθως:

«30. Τρεις θέσεις μεταφέρθηκαν με τους κατόχους τους από το εδάφιο 30 του Κεφαλαίου 15.08 «Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο». Άρθρο 12 του Παρόντος Νόμου. Τρεις υπάλληλοι που υπηρετούσαν στις 26.7.2002, οι οποίοι δικαιούνταν να ανελιχθούν στην Κλίμακα Α12 μέχρι του ποσού €46.201, δικαιούνται στην παραχώρηση μιας πρόσθετης προσαύξησης της Κλίμακας Α12 μέχρι του ποσού €47.741, νοουμένου ότι συμπλήρωσαν ένα έτος υπηρεσίας με μισθό ύψους €46.201, πάνω σε προσωπική βάση.»

Τροποποίηση Αρ. 4

Κεφάλαιο: 15.03.00.2 «Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων-Κεντρικά Γραφεία-Τακτικές Δαπάνες»

Νέο Άρθρο: 06.229 «Μεταφορά Εισπράξεων Μεγάλων Εισπρακτικών Τμημάτων με Οχήματα Ασφαλείας»: €22.000

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας κατάρτισης του νομοσχεδίου του περί Προϋπολογισμού του 2012 Νόμου, αποφασίστηκε η δημιουργία του νέου Άρθρου 06.229 «Μεταφορά Εισπράξεων Μεγάλων Εισπρακτικών Τμημάτων με Οχήματα Ασφαλείας» κάτω από το Κεφάλαιο 15.03.00.2 «Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων-Κεντρικά Γραφεία-Τακτικές Δαπάνες» και η περίληψη πιστώσεων ύψους €22.000, για κάλυψη του κόστους μεταφοράς των χρηματικών ποσών που εισπράττονται από τα Επαρχιακά Γραφεία Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων στο Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας ή/και στο αρμόδιο τραπεζικό ίδρυμα.

Τροποποίηση Αρ. 5

Κεφάλαιο: 15.04.01.2 «Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας-Επαρχιακό Γραφείο Ευημερίας Λευκωσίας-Τακτικές Δαπάνες»

Άρθρο: 04.453 «Χρηματικά Επιδόματα σε Δυσπραγούντες και Εκτοπισθέντες»: €61.253.920

Κεφάλαιο: 15.04.03.2 «Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας-Επαρχιακό Γραφείο Ευημερίας Αμμοχώστου-Τακτικές Δαπάνες»

Άρθρο: 04.453 «Χρηματικά Επιδόματα σε Δυσπραγούντες και Εκτοπισθέντες»: €9.156.470

Κεφάλαιο: 15.04.04.2 «Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας-Επαρχιακό Γραφείο Ευημερίας Λάρνακας-Τακτικές Δαπάνες»

Άρθρο: 04.453 «Χρηματικά Επιδόματα σε Δυσπραγούντες και Εκτοπισθέντες»: €40.853.983

Κεφάλαιο: 15.04.05.2 «Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας-Επαρχιακό Γραφείο Ευημερίας Λεμεσού-Τακτικές Δαπάνες»

Άρθρο: 04.453 «Χρηματικά Επιδόματα σε Δυσπραγούντες και Εκτοπισθέντες»: €84.006.741

Κεφάλαιο: 15.04.06.2 «Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας-Επαρχιακό Γραφείο Ευημερίας Πάφου-Τακτικές Δαπάνες»

Άρθρο: 04.453 «Χρηματικά Επιδόματα σε Δυσπραγούντες και Εκτοπισθέντες»: €14.448.885

Κεφάλαιο: 18.01.13.2 «Υπουργείο Οικονομικών-Υπηρεσία Ειδικών Χορηγιών-Τακτικές Δαπάνες»

Άρθρο: 04.466 «Παροχή Επιδόματος Τέκνου»: €139.090.000

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας κατάρτισης του νομοσχεδίου του περί Προϋπολογισμού του 2012 Νόμου, στα πλαίσια της στόχευσης των κοινωνικών σχεδίων και ειδικά του επιδόματος τέκνου αποφασίστηκε η μεταφορά των πιστώσεων που αφορούν την καταβολή του επιδόματος σε μονογονεϊκές οικογένειες στο Κεφάλαιο 18.01.13 «Υπουργείο Οικονομικών, Διοίκηση-Υπηρεσία Ειδικών Χορηγιών». Ως εκ τούτου συνολικό ποσό ύψους €43.990.000 μεταφέρεται από τα Άρθρα 04.453 «Χρηματικά Επιδόματα σε Δυσπραγούντες και Εκτοπισθέντες» των Υποδιαίρέσεων 01 «Επαρχιακό Γραφείο Ευημερίας Λευκωσίας», 03 «Επαρχιακό Γραφείο Ευημερίας Αμμοχώστου», 04 «Επαρχιακό Γραφείο Ευημερίας Λάρνακας», 05 «Επαρχιακό Γραφείο Ευημερίας Λεμεσού» και 06 «Επαρχιακό Γραφείο Ευημερίας Πάφου», του Κεφαλαίου 15.04 «Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας» στο Άρθρο 04.466 «Παροχή Επιδόματος Τέκνου» του Κεφαλαίου 18.01.13 «Υπουργείο Οικονομικών, Διοίκηση-Υπηρεσία Ειδικών Χορηγιών». Συνεπώς με την τροποποίηση του περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών Νόμου (Αρ. Ν. 95(Ι)/2006), μέρος των μονογονεϊκών οικογενειών οι οποίες λαμβάνουν δημόσιο βοήθημα από

τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, θα λαμβάνουν επίδομα τέκνου από την Υπηρεσία Ειδικών Χορηγιών του Υπουργείου Οικονομικών.

Ως εκ τούτου προτείνεται η διόρθωση των πιο κάτω άρθρων ως ακολούθως:

Κεφάλαιο: 15.04.01.2 «Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας-Επαρχιακό Γραφείο Ευημερίας Λευκωσίας-Τακτικές Δαπάνες»

Άρθρο: 04.453 «Χρηματικά Επίδομα σε Δυσπραγούντες και Εκτοπισθέντες»: €61.253.920 αντί €75.103.920

Κεφάλαιο: 15.04.03.2 «Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας-Επαρχιακό Γραφείο Ευημερίας Αμμοχώστου-Τακτικές Δαπάνες»

Άρθρο: 04.453 «Χρηματικά Επίδομα σε Δυσπραγούντες και Εκτοπισθέντες»: €9.156.470 αντί €10.856.470

Κεφάλαιο: 15.04.04.2 «Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας-Επαρχιακό Γραφείο Ευημερίας Λάρνακας-Τακτικές Δαπάνες»

Άρθρο: 04.453 «Χρηματικά Επίδομα σε Δυσπραγούντες και Εκτοπισθέντες»: €40.853.983 αντί €51.013.983

Κεφάλαιο: 15.04.05.2 «Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας-Επαρχιακό Γραφείο Ευημερίας Λεμεσού-Τακτικές Δαπάνες»

Άρθρο: 04.453 «Χρηματικά Επίδομα σε Δυσπραγούντες και Εκτοπισθέντες»: €84.006.741 αντί €98.736.741

Κεφάλαιο: 15.04.06.2 «Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας-Επαρχιακό Γραφείο Ευημερίας Πάφου-Τακτικές Δαπάνες»

Άρθρο: 04.453 «Χρηματικά Επίδομα σε Δυσπραγούντες και Εκτοπισθέντες»: €14.448.885 αντί €17.998.885

Κεφάλαιο: 18.01.13.2 «Υπουργείο Οικονομικών-Υπηρεσία Ειδικών Χορηγιών-Τακτικές Δαπάνες»

Άρθρο: 04.466 «Παροχή Επίδοματος Τέκνου»: €139.090.000 αντί €95.100.000

Τροποποίηση Αρ. 6

Κεφάλαιο: 16.08.06.3 «Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως-Επαρχιακό Γραφείο Πολεοδομίας Πάφου-Αναπτυξιακές Δαπάνες»

Άρθρο: 08.556 «Κατασκευή Παραλιακού Πεζόδρομου στην Πόλη Χρυσοχούς (από την Πλαζ Κ.Ο.Τ. μέχρι τον Κατασκηνωτικό Χώρο)»: €10

Άρθρο: 08.557 +«Κατασκευή Πεζόδρομων/Ποδηλατόδρομων»: €40.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2012 Νόμου, εκ παραδρομής περιλήφθηκαν κάτω από το Άρθρο 08.556 «Κατασκευή Παραλιακού Πεζόδρομου στην Πόλη Χρυσοχούς (από την πλαζ Κ.Ο.Τ. μέχρι τον Κατασκηνωτικό Χώρο)» του Κεφαλαίου 16.08.06 «Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως-Επαρχιακό Γραφείο Πολεοδομίας Πάφου» πιστώσεις ύψους €40,000 που αφορούν έργα που εμπίπτουν κάτω από το Άρθρο 08.557 «Κατασκευή Πεζόδρομων/Ποδηλατοδρόμων» του ιδίου Κεφαλαίου.

Με βάση τα πιο πάνω, προτείνεται η μεταφορά της πρόνοιας στο Άρθρο 08557 «Κατασκευή Πεζόδρομων/Ποδηλατοδρόμων» το οποίο θα καλύψει τις ακόλουθες δαπάνες:

- 1. Παραλιακός Πεζόδρομος στην Πόλη Χρυσοχούς €10.000**
- 2. Παραλιακός Πεζόδρομος Πέγειας €10.000**
- 3. Παραλιακός Πεζόδρομος Κισσόνεργας €20.000**

Τροποποίηση Αρ. 7

Κεφάλαιο: 17.02.00.2 «Εξωτερικές Υπηρεσίες-Κεντρικά Γραφεία-Τακτικές Δαπάνες»

Νέο Άρθρο: 02.705 «Εκτακτες Συμβάσεις για Προεδρία Ε.Ε.»: €10

Κεφάλαιο: 17.02.13.2 «Εξωτερικές Υπηρεσίες-Μόνιμη Αντιπροσωπεία στον ΟΗΕ και Γενικό Προξενείο Νέας Υόρκης-Τακτικές Δαπάνες»

Νέο Άρθρο: 02.705 «Εκτακτες Συμβάσεις για Προεδρία Ε.Ε.»: €10

Κεφάλαιο: 17.02.20.2 «Εξωτερικές Υπηρεσίες-Μόνιμη Αντιπροσωπεία Ευρωπαϊκής Ένωσης-Τακτικές Δαπάνες»

Νέο Άρθρο: 02.705 «Έκτακτες Συμβάσεις για Προεδρία Ε.Ε.»: €10

Κεφάλαιο: 17.02.21.2 «Εξωτερικές Υπηρεσίες- Αντιπροσωπεία Γενεύης-Τακτικές Δαπάνες»

Νέο Άρθρο: 02.705 «Έκτακτες Συμβάσεις για Προεδρία Ε.Ε.»: €10

Κεφάλαιο: 17.02.32.2 «Εξωτερικές Υπηρεσίες- Πρεσβεία Βιέννης-Τακτικές Δαπάνες»

Νέο Άρθρο: 02.705 «Έκτακτες Συμβάσεις για Προεδρία Ε.Ε.»: €10

Κεφάλαιο: 17.02.42.2 «Εξωτερικές Υπηρεσίες- Πρεσβεία Χάγης-Τακτικές Δαπάνες»

Νέο Άρθρο: 02.705 «Έκτακτες Συμβάσεις για Προεδρία Ε.Ε.»: €10

Κεφάλαιο: 17.02.49.2 «Εξωτερικές Υπηρεσίες- Πρεσβεία Βαρσοβίας-Τακτικές Δαπάνες»

Νέο Άρθρο: 02.705 «Έκτακτες Συμβάσεις για Προεδρία Ε.Ε.»: €10

Κεφάλαιο: 17.02.66.2 «Εξωτερικές Υπηρεσίες- Πρεσβεία Αγίας Έδρας-Τακτικές Δαπάνες»

Νέο Άρθρο: 02.705 «Έκτακτες Συμβάσεις για Προεδρία Ε.Ε.»: €10

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2012 Νόμου, εκ παραδρομής δεν περιλήφθηκε η δημιουργία του Άρθρου 02.705 «Έκτακτες Συμβάσεις για Προεδρία Ε.Ε.» και ως εκ τούτου παρίσταται η ανάγκη δημιουργίας του άρθρου τούτου και η περίληψη συμβολικής πρόνοιας. Οι αναγκαίες πιστώσεις για κάλυψη δαπανών που αφορούν την αγορά υπηρεσιών εμπειρογνομόνων και προσλήψεις με όρους επιτόπιου προσωπικού που θα απασχοληθεί για καθορισμένη διάρκεια για σκοπούς Κυπριακής Προεδρίας του Συμβουλίου της Ε.Ε. στις Πρεσβείες/Μόνιμες Αντιπροσωπείες της Δημοκρατίας στο εξωτερικό, σύμφωνα με την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερομηνίας 20.5.2011 θα διατεθούν από το Άρθρο 03.852 «Μη Προβλεπόμενες Δαπάνες και Αποθεματικό Τακτικών Δαπανών» του Κεφαλαίου 18.30.00.2 «Μη Προβλεπόμενες Δαπάνες και Αποθεματικό - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες».

Τροποποίηση Αρ. 8

Κεφάλαιο: 18.01.00.2 «Υπουργείο Οικονομικών, Διοίκηση-Κεντρικά Γραφεία-Τακτικές Δαπάνες»

Άρθρο: 02.006 «Δέκατος Τρίτος Μισθός»: €6.444

Άρθρο: 02.041 «Τιμαριθμικά Επιδόματα»: €12.244

Άρθρο: 02.081 «Συνεισφορά στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων»: €5.500

Άρθρο: 02.082 «Εισφορά στο Ταμείο Κοινωνικής Συνοχής»: €2.158

Άρθρο: 02.083 «Συνεισφορά στο Σχέδιο Τερματισμού Απασχόλησης»: €650

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2012 Νόμου, εκ παραδρομής περιλήφθησαν αυξημένες πρόνοιες στα πιο πάνω άρθρα αποζημίωσης του Υπουργού Οικονομικών. Ως εκ τούτου προτείνεται η διόρθωση του ύψους των πιστώσεων κάτω από τα Άρθρα αυτά ως ακολούθως:

Άρθρο: 02.006 «Δέκατος Τρίτος Μισθός»: €6.444 αντί €6.785

Άρθρο: 02.041 «Τιμαριθμικά Επιδόματα»: €12.244 αντί €16.134

Άρθρο: 02.081 «Συνεισφορά στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων»: €5.500 αντί €5.950

Άρθρο: 02.082 «Εισφορά στο Ταμείο Κοινωνικής Συνοχής»: €2.158 αντί €1.755

Άρθρο: 02.083 «Συνεισφορά στο Σχέδιο Τερματισμού Απασχόλησης»: €650 αντί €625

Τροποποίηση Αρ. 9

Κεφάλαιο: 19.02.00.2 «Γενικό Λογιστήριο-Κεντρικά Γραφεία-Τακτικές Δαπάνες»

Άρθρο: 06.230 «Τέλη Εισπράξεων με Πιστωτικές Κάρτες»: €2.900.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2012 Νόμου, περιλήφθηκε κάτω από το Άρθρο 06.230 «Τέλη Εισπράξεων με Πιστωτικές Κάρτες» του Κεφαλαίου 19.02 «Γενικό Λογιστήριο» πρόνοια ύψους €2.500.000. Λόγω εφαρμογής του νέου συστήματος αποδοχής πιστωτικών καρτών ως μέσον είσπραξης και ιδιαίτερα με την ολοκλήρωση της νέας εφαρμογής από το Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων και κατ' επέκταση αύξησης της χρέωσης, παρίσταται η ανάγκη αύξησης της πρόνοιας του πιο πάνω άρθρου κατά €400.000.

Τροποποίηση Αρ.10

Κεφάλαιο: 12.02.00.2 «Τμήμα Γεωργίας - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες»

Άρθρο: 02.102 «Βασικοί Μισθοί»

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας κατάρτισης του νομοσχεδίου του περί Προϋπολογισμού του 2012 Νόμου, αποφασίσθηκε η μετονομασία έξι θέσεων Ανωτέρων Γεωργικών Λειτουργιών (Κλίμακα Α13(ii)) σε Ανώτερους Λειτουργούς Γεωργίας (Κλίμακα Α13(ii)) και η μεταφορά τους από το εδάφιο 20 στο νέο εδάφιο 30 αντίστοιχα του υπό αναφορά Κεφαλαίου.

Παράλληλα αποφασίστηκε η μετονομασία μιας θέσης Πρώτου Γεωργικού Επιθεωρητή (Κλίμακα Α11(ii)) σε Πρώτο Κτηνοτροφικό Επιθεωρητή (Κλίμακα Α11(ii)) και η μεταφορά από το εδάφιο 60 στο εδάφιο 190 αντίστοιχα του υπό αναφορά Κεφαλαίου.

Με βάση τα πιο πάνω, παρίσταται η ανάγκη ενσωμάτωσης των πιο πάνω ρυθμίσεων στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2012 Νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ τον πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για τη συνοπτική παρουσίαση της έκθεσης της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για τον προϋπολογισμό του 2012.

Τώρα καλώ στο βήμα τον κ. Γιώργο Πεردίκη, εκ μέρους του Κινήματος Οικολόγων Περιβαλλοντιστών, για την ομιλία του.

Γ. ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρία και κύριοι υπουργοί,

Κυρίες και κύριοι,

Το Κίνημα Οικολόγων Περιβαλλοντιστών από την ίδρυσή του το 1996 άρθρωσε κριτικό λόγο για το ακολουθούμενο μοντέλο ανάπτυξης. Προτείναμε μια άλλη μορφή βιώσιμης οικονομίας, μακριά από τις αναπτυξιακές μονοκαλλιέργειες, τους ξέφρενους ρυθμούς ανάπτυξης και τους ριψοκίνδυνους σχεδιασμούς.

Ο μεγαλοϊδεατισμός που χαρακτήριζε τους αναπτυξιακούς σχεδιασμούς των τελευταίων τριάντα χρόνων δε συνεπήρε ποτέ τους Οικολόγους. Για τις θέσεις μας αυτές θεωρηθήκαμε από το κυβερνών οικονομικό και πολιτικό σύστημα ως ακραίοι, "εχθροί της ανάπτυξης" και περιθωριακοί. Μας είπαν οπισθοδρομικούς, μας είπαν φανατικούς, υπερασπιστές του περιβάλλοντος και εμπόδιο της ανάπτυξης. Η υπερθέρμανση τομέων του τριτογενούς τομέα της οικονομίας, το φούσκωμα του τραπεζικού τομέα, η υπερβολική και υπερτροφική ανάπτυξη των χρηματοπιστωτικών και άλλων υπηρεσιών, το ευνοϊκό καθεστώς για οικονομικές δραστηριότητες που άφησαν πλούτο σε ορισμένους, αλλά δε δημιούργησαν πραγματικές υποδομές βιώσιμης ανάπτυξης, ήταν τα κύρια στοιχεία των πολιτικών που ακολούθησαν όλες οι εκάστοτε κυβερνήσεις.

Από την άλλη, η επίπλαστη αίσθηση ευημερίας οδήγησε σε πληθώρα λανθασμένων αποφάσεων και πολιτικών. Μια απ' αυτές ήταν και ο υπερτροφισμός της δημόσιας υπηρεσίας, η δημιουργία ενός σπάταλου και αντιπαραγωγικού κράτους και η ανεξέλεγκτη διασπάθιση των δημοσίων πόρων. Ευθύνη γι' αυτό βέβαια έχουν κυρίως τα κόμματα που κατά καιρούς συμμετείχαν στη διακυβέρνηση της χώρας, το ΑΚΕΛ, ο Δημοκρατικός Συναγερμός, το Δημοκρατικό Κόμμα και η ΕΔΕΚ.

Ως Οικολόγοι, συνεπείς στην πολιτική μας θέση και φιλοσοφία και ενάντια σε ένα παγκόσμιο σύστημα των κερδών, που λειτουργεί σε βάρος των ανθρώπων και της φύσης, συμμετείχαμε στο διεθνές κίνημα κατά της παγκοσμιοποίησης, σμίξαμε τις λιγοστές μας δυνάμεις με το ρεύμα των διαμαρτυρόμενων απλών πολιτών στη Γένοβα, την Κοπεγχάγη, τη Θεσσαλονίκη, ενάντια στις πολιτικές που ακολουθούν το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και η "διεθνής τράπεζα".

Όσοι κυβερνούσαν και κυβέρνησαν αυτό τον τόπο ουδέποτε έδωσαν βάση σε ό,τι έλεγαν οι Οικολόγοι. Δε μας άκουσαν, όταν διαπραγματεύονταν την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση ή στην Ευρωζώνη, όταν προειδοποιούσαμε για τα προβλήματα που θα προέκυπταν από τη σπουδή, τη βιασύνη και τον ενθουσιασμό που είχε συνεπάρει όλους. Δε μας άκουσαν, όταν αποφάσιζαν τα μεγάλα έργα που καταστρέφουν το περιβάλλον με πρόσχημα την ανάπτυξη. Δε μας άκουσαν, όταν αποφάσιζαν να διευκολύνουν σκανδαλωδώς με δάνεια και χρέη και επιδοτήσεις την οικιστική ανάπτυξη και το real estate. Δε μας άκουσαν, όταν έστησαν μια οικονομία σε πηλίνα πόδια, στηριγμένη πάνω στον εσωτερικό και εξωτερικό δανεισμό.

Τώρα μας καλούν να συμμετέχουμε στην ανάληψη συνευθύνης για τα επαχθή, αντιλαϊκά, αμφίβολης αποτελεσματικότητας και άδικα οικονομικά μέτρα που θα πλήξουν τις μικρές επιχειρήσεις, τους εργαζομένους,

τη νεολαία, την οικογένεια. Γεννιέται λοιπόν το ερώτημα: Αφού δεν είμαστε, ως οικολόγοι, υπεύθυνοι για το πρόβλημα, γιατί να είμαστε μέρος της λύσης;

Κεφάλαιο 1: Θέλουμε να είμαστε μέρος της λύσης, όχι της παράλυσης

Ως Οικολόγοι, μετά από σοβαρό και βαθύ προβληματισμό, καταλήξαμε στην υπεύθυνη πολιτική απόφαση να συμμετέχουμε στην ανάληψη της ευθύνης των αναγκών, πλην επώδυνων, αποφάσεων, νοουμένου ότι θα οδηγήσουν σε λύση των προβλημάτων και όχι σε παράλυση της οικονομίας και της κοινωνικής συνοχής.

Βασική μας αρχή είναι «για κάθε τρία ευρώ που θα εισρέουν στα κυβερνητικά ταμεία δύο ευρώ να επιστρέφουν πίσω στους πολίτες και στην αγορά μέσω της ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας, της καταναλωτικής δυνατότητας των εργαζομένων, της στήριξης της κοινωνικής συνοχής και της προστασίας του περιβάλλοντος και της ποιότητας της ζωής των πολιτών».

Σε πρακτικό επίπεδο αυτή η φιλοσοφία εκφράζεται μέσω συγκεκριμένων μέτρων ανάπτυξης. Ως Οικολόγοι είχαμε καταθέσει επανειλημμένα τα τελευταία τρία χρόνια σωρεία εισηγήσεων που να οδηγούν στην πράσινη και σύγχρονη ανάπτυξη. Οι προτάσεις μας ελάχιστα ως καθόλου έγιναν δεκτές από την κυβέρνηση, αλλά δυστυχώς -και πρέπει να το πω αυτό- και από την αντιπολίτευση. Νιώσαμε ότι είχαμε υποχρέωση σε αυτό το κρίσιμο χρονικό σημείο για τη χώρα μας να επανακαταθέσουμε όλες τις προτάσεις μας για μια πράσινη και εναλλακτική ανάπτυξη.

Αυτές τις μέρες με την αδιάλειπτη συμμετοχή μας σε αλληπάλληλες συνεδριάσεις και συσκέψεις προσπαθήσαμε να πείσουμε τους αρμοδίους του Υπουργείου Οικονομικών για την αξία των προτάσεών μας για την πράσινη ανάπτυξη. Καταθέσαμε ολοκληρωμένα νομοσχέδια και μελετημένες εισηγήσεις με την ελπίδα ότι θα προσελκύσουμε το ενδιαφέρον της πολιτικής ηγεσίας και των τεχνοκρατών του Υπουργείου Οικονομικών.

Απογοητευτήκαμε. Στην καλή μας διάθεση να προσφέρουμε στο διάλογο και να εμπλουτίσουμε την οικονομική πολιτική με την ιδεολογία της πράσινης ανάπτυξης και με τις προτάσεις μας για βιώσιμη οικονομία, η κυβέρνηση απάντησε με τη γνωστή αδιαφορία της, την απ' υψηλού αντιμετώπιση και τον αυταρχισμό. Υπήρχαν στιγμές που νιώθαμε ότι μιλούσαμε σε έναν τοίχο, σε ώτα μη ακουόντων, σε βαθμό προσβολής. Τελικά, όπως λέει και το λαϊκό άσμα, «όλα τριγύρω αλλάζουν και όλα τα ίδια μένουν» ή, όπως λένε και οι παροιμίες οι πλούσιες του λαού μας, «τον αράπη κι αν τον πλένεις, το σαπούνι σου χαλάς», ακόμα και άμα είναι οικολογικό, ή «στου κωφού την πόρτα όσο θέλεις βρόντα».

Κεφάλαιο 2: Η αποδόμηση της κοινωνικής συνοχής

Κατά την άποψή μας, δεν μπορεί να επιτύχει οποιαδήποτε δέσμη οικονομικών μέτρων, όταν αυτή χαρακτηρίζεται...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Κουρτελλάρης θα χαίρεται, διότι συνεχίζεται η παράδοση.

Γ. ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Ναι, αλλά πικιάννετέ μου λλία λεπτά.

Κατά την άποψή μας, δεν μπορεί να επιτύχει οποιαδήποτε δέσμη οικονομικών μέτρων, όταν αυτή χαρακτηρίζεται από την αδικία και την ανισότητα. Ο περιορισμός των κοινωνικών παροχών σε μια χώρα όπου οι δαπάνες για την κοινωνική συνοχή είναι από τις πιο χαμηλές στην Ευρωπαϊκή Ένωση, μόνο 3,2% του ΑΕΠ, θα οδηγήσει σε κοινωνική κατακραυγή και απaréσκεια. Απαιτείται λοιπόν η δέσμη των οικονομικών μέτρων να περιλαμβάνει και μέτρα κοινωνικής δικαιοσύνης και ίσης κατανομής των βαρών. Είναι απαραίτητο αυτά τα μέτρα να εμπεδώνουν ένα κλίμα δικαιοσύνης, διότι, κατά την άποψή μας, δεν πρέπει να υποτιμάται το αίσθημα δικαιοσύνης μέσα στην κοινωνία και στις μάζες των εργαζομένων. Η ψυχολογία του αδικημένου θα οδηγήσει σε πάγωμα της παραγωγικής και καταναλωτικής διάθεσης, κατάσταση που περικλείει τον κίνδυνο της δημιουργίας κύκλου υπανάπτυξης και παράλυσης της οικονομίας.

Ήδη η έλλειψη ενός συγκροτημένου προγράμματος μέτρων, συμφωνημένου από όλες τις πολιτικές δυνάμεις και τους κοινωνικούς φορείς -κάτι που έπρεπε να γίνει έγκαιρα, πριν τουλάχιστον τρία χρόνια- δημιούργησε επιπλέον κρίση στην αγορά. Η αναποφασιστικότητα, οι αντιπαραθέσεις, οι παλινδρομήσεις κ.λπ. έχουν τρομοκρατήσει την αγορά, τους εργαζομένους, τις παραγωγικές τάξεις. Δυστυχώς, χάθηκε πολύτιμος χρόνος και φτάσαμε πλέον στο παρά πέντε και ενώπιον πιεστικών διλημάτων.

Κεφάλαιο 3: Ολίγα λόγια για τον προϋπολογισμό

Το Κίνημα Οικολόγων Περιβαλλοντιστών θεωρεί ότι, αν και έγιναν προσπάθειες για οικονομική περισυλλογή μέσω του κατατεθειμένου κρατικού προϋπολογισμού, αυτές είναι κυρίως λογιστικές και δεν έχουν αγγίξει την ουσία των προβλημάτων που ταλανίζουν τον κρατικό μηχανισμό, τα οποία οδηγούν στη σταθερή ετήσια αύξηση των δημοσιονομικών δαπανών. Η διαχείριση του ελλείμματος με μείωση των δαπανών και

νοικοκύρεμα των δημοσιοοικονομικών μπορεί να επιφέρει κάποια πρόσκαιρη βελτίωση, αλλά δε δίνει μακροπρόθεσμες λύσεις στα σοβαρά προβλήματα που ταλανίζουν την οικονομία μας. Βέβαια, τα αίτια της κρίσης της κυπριακής οικονομίας δεν περιορίζονται μόνο στις δημοσιοοικονομικές αστοχίες του κρατικού προϋπολογισμού ή την έλλειψη ανταγωνιστικότητας των κυπριακών επιχειρήσεων· εκτείνονται και σε ένα χρηματοπιστωτικό σύστημα που είναι “εθισμένο” στο ρίσκο και το εύκολο κέρδος, γεγονός που οδήγησε σε ανεξέλεγκτη πιστωτική επέκταση και μεγάλη συσσώρευση κινδύνου στα χαρτοφυλάκια των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, των τραπεζών δηλαδή.

Όμως το κράτος οφείλει να ανασκουμπωθεί και να αντιμετωπίσει τις συνέπειες που έχουν επιφέρει η κρίση του διεθνούς παγκοσμιοποιημένου οικονομικού συστήματος, αλλά και οι δομικές αδυναμίες της κυπριακής οικονομίας και η αναβλητικότητα της σημερινής κυβέρνησης. Οι τυφλές περικοπές πρέπει να σταματήσουν και να εφαρμοστεί ένα δικαιότερο σύστημα επιμερισμού των εξοικονομήσεων. Δυστυχώς, με τον τρόπο που εφαρμόζονται τα μέτρα λιτότητας, η οικονομία οδηγείται σε ύφεση και περιπλέκεται το πρόβλημα. Εάν δεν προωθηθεί η αναδιάρθρωση της δημόσιας υπηρεσίας, η μείωση των πάγιων δαπανών και η καλύτερη αξιολόγηση και επιλογή των αναπτυξιακών έργων που θα προωθηθούν για υλοποίηση, οι όποιες περικοπές θα προσφέρουν μόνο βραχυπρόθεσμες λύσεις.

Είναι με απορία λοιπόν που βλέπουμε αυτή την κυβέρνηση μέσα από τον κρατικό προϋπολογισμό να δίνει αυξημένα κονδύλια για μεγάλα και αχρείαστα κατασκευαστικά έργα, ενώ μηδενίζει κονδύλια για την προώθηση της έρευνας και για την προστασία του περιβάλλοντος, όπως παραδείγματος χάριν το πρόγραμμα για την απόσυρση των παλιών αυτοκινήτων, το πρόγραμμα για την ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, το πρόγραμμα για την εξοικονόμηση ενέργειας. Δίδεται έμφαση απ’ αυτή την κυβέρνηση σε μεγάλα κατασκευαστικά έργα -ο περίφημος κατάλογος των τριάντα δύο μεγάλων έργων- που δεν προωθούν την αειφορία ούτε δρουν εποικοδομητικά στην ανάκαμψη της οικονομίας μας και επιπλέον δεν αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά, κατά την άποψή μας, την ανεργία στις κοινωνικές ομάδες που δεινοπαθούν περισσότερο από την κρίση, δηλαδή στους νέους επιστήμονες και τους εξειδικευμένους τεχνίτες.

Οφείλουμε να υπερασπιστούμε τους εργαζομένους που απειλούνται με ανεργία και συρρίκνωση της ποιότητας ζωής και των ονείρων τους. Στην προσπάθεια αυτή όσοι ήδη κατέχουν θέση εργασίας και μάλιστα με πολύ υψηλές απολαβές οφείλουν να επιδείξουν υψηλό φρόνημα κοινωνικής αλληλεγγύης και να αποδεχτούν μέτρα μείωσης των κερδών ή των μισθών τους. Δεν είναι η εποχή, κατά την άποψη των Οικολόγων, των πιο υψηλών μισθών, αλλά η εποχή των πιο πολλών μισθών. Είναι γι’ αυτό το λόγο που αντιμετωπίζουμε με δυσπιστία την εικόνα ενός προϋπολογισμού όπου οι τακτικές δαπάνες εκτοξεύονται στα ύψη λόγω της αύξησης του μισθολογίου. Θα ήταν καλύτερα να προνοούσε μείωση των απολαβών των υψηλόμισθων υπαλλήλων του δημόσιου, ενώ βεβαίως παράλληλα έπρεπε να προνοεί και μέτρα πάταξης της φοροδιαφυγής και περιορισμού της φοροαπαλλαγής.

Με ιδιαίτερη δυσαρέσκεια διαπιστώνουμε ότι ο κρατικός προϋπολογισμός περιλαμβάνει, υπό το κάλυμμα του όρου “στόχευση”, πρόνοιες που οδηγούν σε σαρωτική κατατόμηση του κοινωνικού κράτους και ειδικότερα των οικογενειακών επιδομάτων. Πρόκειται για έναν προϋπολογισμό που επιτίθεται κατά του θεσμού του επιδόματος τέκνου και στοχεύει στη μείωση των συνολικών παροχών και όχι απλά στη στόχευσή τους κατά εξοντωτικό και άδικο τρόπο. Την ίδια ώρα καθυστερεί αδικαιολόγητα ο εκσυγχρονισμός της νομοθεσίας για το δημόσιο βόηθημα, που αφορά και τα γνωστά επιδόματα σε αλλοδαπούς, κοινοτικούς, Τουρκοκύπριους κ.ο.κ., ενώ συνεχίζεται η παροχή προκλητικών επιδομάτων σε κρατικούς και κυβερνητικούς αξιωματούχους. Ιδιαίτερη πρόκληση αποτελεί και η διαπίστωση ότι ο δημόσιος εισπρακτικός μηχανισμός πάσχει, με αποτέλεσμα ποσά εκατομμυρίων ευρώ να παραμένουν ανείσπρακτα και να νομιμοποιείται de facto και τελικά και de jure, ελέω και Βουλής των Αντιπροσώπων, η φοροδιαφυγή και η άνομη φοροαπαλλαγή.

Είναι ολοφάνερο ότι με περικοπές στην ανάπτυξη και με φορολογίες δεν αντιμετωπίζεται η ανεργία. Το Κίνημα Οικολόγων Περιβαλλοντιστών τονίζει την ανάγκη λήψης μέτρων αντιμετώπισης της ανεργίας μέσω της ανάπτυξης. Ιδιαίτερα στον τομέα της ανάπτυξης καλούμε την κυβέρνηση να δώσει επιτέλους σημασία και στις δικές μας προτάσεις για πράσινη ανάπτυξη και πράσινες θέσεις εργασίας. Υπενθυμίζεται ότι τόσο η έκθεση της παγκόσμιας οργάνωσης “Greenpeace”, αλλά και η μελέτη της Αρχής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, ενός δημόσιου οργανισμού, κατέληξαν ότι στην Κύπρο τα επόμενα χρόνια μπορούν να δημιουργηθούν μέχρι και 13 000 νέες θέσεις εργασίας στον τομέα της πράσινης ανάπτυξης. Μία σημαντική πρόταση είναι και η δημιουργία Ταμείου ή Τράπεζας Πράσινης Ανάπτυξης, την οποία αναλύσαμε διεξοδικά καταθέτοντας συγκεκριμένη εισήγηση υπό τη μορφή ολοκληρωμένου νομοσχεδίου.

Κεφάλαιο 4: Πράσινη ανάπτυξη

Τι φρούτο είναι τούτο; Τρώγεται;

Σε μια εποχή που η πράσινη ανάπτυξη γίνεται κεντρικό ζήτημα της οικονομικής πολιτικής όλων των εθνικών κυβερνήσεων, αλλά και της Ευρωπαϊκής Ένωσης προκαλεί αλγεινή εντύπωση -και το λέω με λύπη- η απουσία ενός συγκροτημένου, συνεκτικού και φιλόδοξου πλαισίου πράσινης ανάπτυξης από την κυβερνητική οικονομική πολιτική όπως αντανάκλαται στους προϋπολογισμούς των τελευταίων χρόνων.

Πράσινη ανάπτυξη προκύπτει από τις δραστηριότητες στον πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή τομέα που συμβάλλουν στη διατήρηση και αποκατάσταση του περιβάλλοντος. Η πράσινη ανάπτυξη δημιουργεί θέσεις εργασίας που έχουν μακροχρόνια προοπτική και είναι καλοπληρωμένες. Θα θέλαμε να βλέπαμε στους προϋπολογισμούς τη δημιουργία θέσεων εργασίας με προγράμματα που θα παράγουν κοινωνικό έργο υποδομής, προγράμματα προστασίας του περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής, προγράμματα στα οποία θα έχουν πρόσβαση οι μικρομεσαίοι και οι μη προνομιούχοι.

Η έλλειψη βούλησης της τωρινής κυβέρνησης να προωθηθεί η εγκατάσταση συστημάτων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας για αντιμετώπιση του οξύτατου ενεργειακού προβλήματος που περνά η χώρα μας, το οποίο έχει οξυνθεί μετά το τραγικό ατύχημα στο Μαρί -τώρα, φαντάζομαι, ξέρουμε όλοι πού βρίσκεται- καθώς και η έλλειψη βούλησης, για να διασφαλιστεί ότι θα τηρηθούν οι δεσμεύσεις για μείωση των ρύπων μέχρι και το 2013, γίνονται ακόμη πιο καθαρές από τον προτεινόμενο προϋπολογισμό για το 2012. Τα κονδύλια για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας συρρικνώνονται και, παρά τις χιλιάδες αιτήσεις που αναμένουν έγκριση για επιχορήγηση τα τελευταία τρία χρόνια και την ανάγκη να διασφαλιστούν άμεσα επιπλέον 80MW, για να αντιμετωπιστεί η αυξημένη ζήτηση σε ηλεκτρικό ρεύμα το επικείμενο καλοκαίρι, το Υπουργικό Συμβούλιο καθυστερεί στην προώθηση των αναγκαίων νομοθετικών ρυθμίσεων με τις οποίες να μπορούν άμεσα να αδειοδοτηθούν προγραμματιζόμενα έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, που θα κάλυπταν αυτό το κενό.

Αντίθετα, εντοπίσαμε στον προϋπολογισμό την παγοποίηση προγραμμάτων που στοχεύουν στη μείωση της σπατάλης ενέργειας, όπως συστήματα για θερμομόνωση υφιστάμενων κατοικιών, εγκατάσταση συστημάτων για επεξεργασία των γκρίζων νερών και ομβρίων υδάτων, εγκατάσταση ηλιακών θερμοσιφώνων και τόσες άλλες μικρές αλλά πολύ σημαντικές χορηγίες που βοηθούν άμεσα τον κάθε πολίτη αυτή τη δύσκολη οικονομικά περίοδο. Αυτά όλα περικόπτονται ή περιορίζονται δραματικά.

Αντίθετα, ο προϋπολογισμός του 2012 προβλέπει αλματώδη αύξηση των κονδυλίων που αφορούν τις δαπάνες για φωτισμό, θέρμανση και καύσιμα στα κρατικά κτίρια.

Κεφάλαιο 5: Μεγάλα αναπτυξιακά έργα ή μικρά τοπικά προγράμματα;

Θεωρούμε ότι είναι λανθασμένη η εμμονή της κυβέρνησης να προωθεί μέσω του κρατικού προϋπολογισμού, αλλά και άλλων σχεδίων -βλέπε "Κατάρ"- μεγάλα αναπτυξιακά έργα με τεράστιο κόστος και επισφαλή κέρδη. Θεωρούμε ότι αυτή την περίοδο οικονομικής κρίσεως θα έπρεπε να προωθούνται έργα που να μπορούν να αναλυθούν σε μικρότερα συμβόλαια και να αναληφθούν από μικρομεσαίες εργοληπτικές εταιρείες. Τα έργα αυτά πρέπει να γίνουν σε όλες τις πόλεις και τα χωριά μας και να δώσουν σανίδα σωτηρίας σε πολλές τοπικές μικρές εταιρείες σε όλη την Κύπρο, καθώς και απασχόληση σε μεγάλο αριθμό ανέργων. Παράλληλα, θα πρέπει να προωθηθεί η πολιτική της κατασκευής έργων με τη μέθοδο της ανάθεσης, εκτέλεσης, διαχείρισης και παράδοσης. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η ανέγερση δημοσίων κτιρίων και ένα παράδειγμα που συζητήθηκε στην επιτροπή Οικονομικών είναι το κτίριο του νέου κρατικού χημείου. Αντί να προχωρήσει η ανέγερση του νέου κτιρίου με τη μέθοδο του BOOT, καταργείται η πρόνοια για την ανέγερση ενός ουσιαστικού κτιρίου της δημόσιας υπηρεσίας. Σημειώνουμε το γεγονός ότι κατά τη διάρκεια της εξέτασης του προϋπολογισμού αναδείχθηκε η άμεση ανάγκη εγκατάλειψης του παλιού κτιρίου του κρατικού χημείου, το οποίο είναι πλέον ακατάλληλο και επικίνδυνο και επιπλέον λειτουργεί μέσα στο κέντρο μιας πολυσύχναστης συνοικίας της πρωτεύουσας.

Το κίνημα προτίθεται να ζητήσει τη δέσμευση εκείνων των προνοιών του κρατικού προϋπολογισμού που αφορούν μεγάλα αναπτυξιακά έργα που επηρεάζουν αρνητικά το περιβάλλον και δεν προσφέρουν πραγματικά στην αναζωογόνηση της οικονομίας, σε μία προσπάθεια να διοχετευθούν αυτά τα κονδύλια σε πιο μικρά αλλά πιο πολλά πραγματικά αναπτυξιακά προγράμματα.

Τελειώνοντας, θέλω να υπενθυμίσω το αυτονόητο: Είναι στοιχείο της εθνικής κυριαρχίας μίας χώρας και ενός λαού η διατήρηση μιας ανθηρής και βιώσιμης οικονομίας. Η υποταγή της χώρας μας στο Μηχανισμό Στήριξης ή σε υποχρεωτικές ντιρεκτίβες υποσκάπτει κάρια τη διεκδικητική μας δυνατότητα έναντι της κλιμακούμενης τουρκικής προκλητικότητας. Βρισκόμαστε άλλωστε -και πρέπει να γίνει σε όλους πλέον κατανοητό- σε διαδικασία καταναγκασμού. Η επιδιαιτησία και η επιβολή δότης διευθέτησης στο Κυπριακό που να εξυπηρετούν τα συμφέροντα της Τουρκίας και των συμμάχων της έχουν πλέον συγκεκριμένη μορφή και έχουν πάρει όνομα και επώνυμο: "πολυμερής διάσκεψη". Αντιμετωπίζουμε συντονισμένες προσπάθειες εχθρών και φίλων, για να αναγκαστούμε να αποδεχτούμε αυτή τη διαδικασία συγκαλυμμένης επιδιαιτησίας. Γι' αυτό οφείλουμε να διασφαλίσουμε, μέσω μίας σώφρονος, ισορροπημένης και στοιχειωδώς δίκαιης οικονομικής πολιτικής, την αξιοπιστία της Κυπριακής Δημοκρατίας, αλλά και το αξίωμα του κυπριακού λαού.

Ένας λαός σακισμένος ψυχολογικά και ιδεολογικά από την εφαρμογή σαρωτικών, άδικων και αναποτελεσματικών μέτρων οικονομικής πολιτικής είναι ωσάν να παραδίνεται σιδηροδέσμιος στους σχεδιασμούς μίας άδικης και μη βιώσιμης λύσης στο Κυπριακό.

Σε όσους, στο τέλος αυτής της ομιλίας, πιθανόν να διερωτώνται ποια θα είναι η θέση των Οικολόγων στην ψήφιση των προϋπολογισμών επαναλαμβάνω: Άλλο συμμετοχή και άλλο συνενοχή. Είπαμε να βοηθήσουμε στη λύση των προβλημάτων, όχι να συμβάλουμε στην παράλυση της οικονομίας και στη διάλυση της κοινωνίας. Και δε συνηθίζουμε ως Οικολόγοι να λέμε ψέματα ούτε στον εαυτό μας ούτε στο λαό.

Ευχαριστώ πολύ.

Καλά Χριστούγεννα.

Δ. ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ:

Ευτυχώς που απουσίαζε ο κ. Κατσουρίδης, διότι θα τον εσύγχυζε ο κ. Περδίκης με την πράσινη ανάπτυξη, διότι μου έλεγε πριν λίγες μέρες ότι ενόμιζε πως πράσινη ανάπτυξη είναι η παραγωγή τριφυλλίου.

(Γέλια)

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η συζήτηση για τον προϋπολογισμό του κράτους για το 2012 μάς βρίσκει σε συνθήκες μιας επικίνδυνης κρίσης. Σήμερα ο τόπος μας μαστίζεται από μια πολλαπλή κρίση. Μια κρίση κοινωνική, πολιτική και οικονομική, αλλά και πρωτίστως κρίση θεσμών. Ειδικά η οικονομική κρίση που διανύουμε έφερε στην επιφάνεια τα προβλήματα, τις ελλείψεις και τις στρεβλώσεις του κράτους και της οικονομίας και απεκάλυψε την εξάρτησή μας από τον ξένο δανεισμό. Η κρίση αυτή απειλεί τη σταθερότητα του τραπεζικού τομέα και επηρεάζει αρνητικά την ανάπτυξη, το εμπόριο και τις επενδύσεις, την κατανάλωση, τις θέσεις εργασίας και το βιοτικό επίπεδο των πολιτών στον τόπο μας.

Η οικονομική πολιτική της κυβέρνησης που υποτίθεται ότι θα έβγαζε την κυπριακή οικονομία από την κρίση έχει καταρρεύσει. Το ότι ήταν λάθος αυτή η πολιτική πολλοί το είπαν εξαρχής, όπως και το Ευρωπαϊκό Κόμμα, και αποδείχθηκε ότι είχαμε δίκαιο. Τώρα το ομολογούν και οι ίδιοι οι κυβερνώντες. Όμως τώρα είναι αργά! Η απραξία και η επιπολαιότητα του ΑΚΕΛ και της κυβέρνησης είχαν ως αποτέλεσμα να χαθεί πολύτιμος χρόνος και να γιγαντωθούν τα προβλήματα. Οι κυβερνώντες έχουν τεράστια ευθύνη για τη σημερινή κατάσταση. Αντί να αντιδράσουν με μέτρα ανάκαμψης της οικονομίας, μέχρι πρόσφατα ωραιοποιούσαν την τραγική μας θέση.

Θυμίζω ότι πέρσι στη συζήτηση του προϋπολογισμού για το 2011 -πολλοί εκπρόσωποι του ΑΚΕΛ που δε θα τους πω ονομαστικά, στο γραπτό μου κείμενο υπάρχουν και τα ονόματά τους- ένας αγαπητός συνάδελφος έλεγε: «Η κυπριακή οικονομία είναι ευέλικτη και αρχίζει να βρίσκει τα πόδια της, ήδη έχει εξέλθει οριστικά από την παγκόσμια κρίση και έχει εισέλθει σε μια σταθερή πορεία ανάκαμψης». Ένα χρόνο πριν αξιωματούχος του ΑΚΕΛ έλεγε: «Η κυβέρνηση λαμβάνει όλα τα μέτρα για περιορισμό της κρίσης. Ο προϋπολογισμός για το 2010 έχει έντονο αναπτυξιακό χαρακτήρα, διαπνέεται από κοινωνική ευαισθησία και στοχεύει στο νοικοκύρεμα των δημόσιων οικονομικών». Άλλος αξιωματούχος του ΑΚΕΛ ή ο ίδιος μάλλον έλεγε στη συζήτηση του προϋπολογισμού του 2011: «Η κυβέρνηση Χριστόφια έλαβε μέτρα από την πρώτη στιγμή και δεν έπαψε να υλοποιεί σημαντικό έργο τομών και μεταρρυθμίσεων που γεννά το καινούριο και απαλλάσσει την κυπριακή κοινωνία από χρόνια προβλήματα». Ακόμα θυμίζω ότι πέρσι τέτοια εποχή όλοι οι αξιωματούχοι της κυβέρνησης και του ΑΚΕΛ προσπαθούσαν να μας πείσουν ότι η κυβέρνηση έχει κερδίσει το μεγάλο στοίχημα της εξόδου από την κρίση.

Εξάλλου, πιο πρόσφατα, την 21^η Ιουλίου του 2011, σε επιστολή του ο γενικός γραμματέας του ΑΚΕΛ εκτιμούσε ότι το δημοσιονομικό έλλειμμα για το 2011 θα ήταν 4,3%, ενώ είναι γύρω στο 6,5% -αυτό το έλεγε πριν πέντε μήνες σε επιστολή που έστειλε σε όλα τα κόμματα- και ότι το δημόσιο χρέος θα ήταν 61%, ενώ ξεπερνά το 65%, όπως μας είπε προχθές ο Υπουργός Οικονομικών. Με τις δηλώσεις αυτές και αυτές τις εκτιμήσεις του ΑΚΕΛ και της κυβέρνησης είναι καθαρό γιατί φτάσαμε στο σημερινό επικίνδυνο κατόντημα, να βρισκόμαστε μια ανάσα πριν από το Μηχανισμό Στήριξης. Είναι ξεκάθαρο γιατί έφτασαν σήμερα η ανεργία να γιγαντώνεται στο 8% με 30 000 ανέργους, η ακρίβια να θερίζει, οι επιχειρήσεις και ιδιαίτερα οι μικρομεσαίες να έχουν γονατίσει και η ανάπτυξη να στραγγαλίζεται.

Για να συμβαίνουν όλα αυτά, εμείς λέμε ότι οι κυβερνώντες έμειναν παθητικοί θεατές των εξελίξεων στην οικονομία. Και ακόμα όσα προσπάθησαν να πράξουν ήταν εντελώς λανθασμένα και πολύ καθυστερημένα. Το μέγεθος της κυβερνητικής επιπολαιότητας είναι ασυγχώρητο. Ενώ γνώριζαν ότι η παγκόσμια οικονομική κρίση απειλούσε την κυπριακή οικονομία από το 2006, δεν πήραν μέτρα έγκαιρα και μας οδήγησαν εδώ που βρισκόμαστε σήμερα.

Το ότι οι κυβερνώντες γνώριζαν για την κρίση φαίνεται μέσα από τα λόγια του ίδιου του κοινοβουλευτικού εκπροσώπου του ΑΚΕΛ, ο οποίος στην ομιλία του το Δεκέμβριο του 2008 για τον προϋπολογισμό του 2009 είπε -και πολύ σωστά- ότι η κρίση άρχισε το 2006 και ότι η κυβέρνηση Χριστόφια παρέλαβε μια αρκετά καλή οικονομία πάνω στην οποία μπορούσε να βασιστεί και να κτίσει και να αντιμετωπίσει την κατάσταση. Επομένως, για το ΑΚΕΛ και την κυβέρνηση η κρίση ήταν γνωστή και οι επιπτώσεις της στην οικονομία μπορούσαν να προβλεφθούν.

Όμως οι κυβερνώντες υποτίμησαν τις επιπτώσεις της παγκόσμιας κρίσης και υπερτίμησαν τις δικές τους δυνατότητες. Οι κυβερνητικές εκτιμήσεις για τα έσοδα και τα έξοδα του κράτους τα προηγούμενα τέσσερα χρόνια ήταν απόλυτα λανθασμένες, με αποτέλεσμα να μειωθούν δραματικά τα έσοδα και να αυξηθούν

θεαματικά τα έξοδα του κράτους. Αυτή η αστοχία των κυβερνώντων είχε αρνητικές συνέπειες στο δημοσιονομικό έλλειμμα, στο δημόσιο χρέος, στην ανάπτυξη, ενώ υπερδιπλασίασε την ανεργία. Ειδικά η ανεργία στους νέους επιστήμονες ξεπερνά το 25% και ένας στους τέσσερις μεταπτυχιακούς επιστήμονες μας δεν επιστρέφει πλέον στην Κύπρο.

Επιπλέον, την ίδια περίοδο που τα ταμεία του κράτους άδειαζαν η κυβέρνηση του κ. Χριστόφια, με μια αδικαιολόγητη ελαφρότητα, δαπανούσε πέραν των €25 εκατομ. σε επιδόματα για μετανάστες. Άλλα τόσα δαπανήθηκαν, για να καλύψουν δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη των Τουρκοκυπρίων. Ταυτόχρονα, με αστόχευτα βοηθήματα, η κυβέρνηση σπατάλησε εκατομμύρια ευρώ σε εύπορους πολίτες, που δεν είχαν καμία ανάγκη.

Ο πληθωρισμός έχει υπερδιπλασιαστεί αποδυναμώνοντας την αγοραστική δύναμη των πολιτών. Ο υπερδανεισμός των νοικοκυριών, σε συνδυασμό με το χρέος του κράτους, έχει εκτοξευθεί στα ύψη. Και σε αυτό δεν περιλαμβάνονται τα χρέη των ημικρατικών οργανισμών και τα χρέη της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Μέσα σε αυτό το περιβάλλον των προβλημάτων, ο τραπεζικός τομέας του τόπου δέχεται αφόρητες πιέσεις από την έκθεσή του σε ελληνικά και ξένα ομόλογα. Οι δύο μεγαλύτερες τράπεζες του τόπου θα πρέπει να καλύψουν μέσα στους επόμενους έξι μήνες ένα έλλειμμα που αγγίζει τα €3,5 δις. Αυτή η γιγάντια υποχρέωση ίσως καταστήσει αναγκαία και τη συνδρομή του κράτους προς τα τραπεζικά ιδρύματα.

Ευτυχώς, το συνεργατικό κίνημα έμεινε μακριά από τα ομόλογα και έτσι αντέχει. Αυτό εξασφαλίζει μια σταθερότητα στην αγορά χρηματοπιστωτικών προϊόντων του τόπου. Και ο συνεργατισμός εξασφαλίζει τη συνέχιση της στήριξης του αγροτικού κόσμου, τη συνέχιση της χρηματοδότησης της ιδιόκτητης οικογενειακής κατοικίας, τη στήριξη της εκπαίδευσης και της υγείας των πολιτών και γενικά τη συνέχιση της ενίσχυσης των πολιτών με τα χαμηλά εισοδήματα.

Σε αυτή τη δύσκολη πορεία των τελευταίων μηνών και ενώ τα προβλήματα μεγάλωναν από μέρα σε μέρα, η κυβέρνηση κώφευε στις υποδείξεις των κομμάτων και των κοινωνικών εταίρων για λήψη μέτρων, ενώ είχε βάλει στην απομόνωση και το Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας, ο οποίος με επιστολές του έκρουε τον κώδωνα του κινδύνου.

Είναι χαρακτηριστικό ότι οι κυβερνώντες από τη μια διακηρύττουν ότι η οικονομία χρειάζεται συναίνεση και ενότητα και από την άλλη ρίχνουν λάδι στη φωτιά της αντιπαράθεσης. Μετά την τελευταία συνάντηση στο Προεδρικό όλοι περίμεναν ότι θα υπάρξει κλίμα συναίνεσης και σύνεσης, μέχρι προχθές που αναίτια και χωρίς αφορμή ο κ. Χριστόφιας, με ιδιαίτερα προκλητικό ύφος, μας κατηγόρησε όλους εμάς ότι ευθυνόμαστε για την απώλεια εσόδων του κράτους. Καλώ τον κ. Χριστόφια να μας πει αναλυτικά σε τι αναφέρεται, για να στηρίξει τον ισχυρισμό του, και εμείς ως Ευρωπαϊκό Κόμμα είμαστε έτοιμοι να επανορθώσουμε. Η κυβέρνησή του, είπε ο Πρόεδρος Χριστόφιας, προχώρησε αποφασιστικά στη μείωση του αριθμού των δημοσίων υπαλλήλων σε αντίθεση με όλες τις προηγούμενες κυβερνήσεις. Η αλήθεια σε αυτό είναι άλλη. Τη δίδουν τα στατιστικά, τα οποία δε θα διαβάσω· είναι στη γραπτή μου ομιλία. Φτάνει όμως να πω δύο νούμερα. Για τους μισθούς του προσωπικού του κράτους διαθέσαμε το 2007 €2,04 δις, ενώ το 2011 €2,74 δις, €700 εκατομ. περισσότερα, δηλαδή αύξηση 35%. Αυτή είναι η αλήθεια με αριθμούς που δεν μπορούν να αμφισβητηθούν.

Στα τέσσερα χρόνια που κυβερνά ο κ. Χριστόφιας είχε μια σταθερή τακτική, να φορτώνει σε όλους τους άλλους τα προβλήματα. Όμως έχει πλέον αποκαλυφθεί. Η διακυβέρνηση Χριστόφια έχει φανερώσει μια πρωτοφανή έλλειψη ικανότητας να διαχειριστεί όλα τα μεγάλα και φλέγοντα προβλήματα του τόπου. Τα συνεχή κυβερνητικά λάθη και οι διαρκείς παραλείψεις κατατάσσουν την κυβέρνηση του ΑΚΕΛ ως την πιο αποτυχημένη κυβέρνηση όλων των εποχών.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Το τελευταίο εξάμηνο είχαμε δύο σημαντικά γεγονότα, την έκρηξη στο Μαρί και την έναρξη των ερευνών για το φυσικό αέριο, που επηρεάζουν σημαντικά την κυπριακή οικονομία. Η τραγωδία στο Μαρί είναι ένα πρωτόγνωρο, απίστευτο περιστατικό, που όμοιό του δεν υπάρχει στην ιστορία του τόπου μας. Οι συνέπειες της έκρηξης της 11^{ης} Ιουλίου ήταν και εξακολουθούν να είναι ολέθριες για την πατρίδα μας. Το μέγεθος της ζημιάς στις πιο σημαντικές υποδομές του κράτους ήταν καταστροφικό. Οι αρνητικές επιπτώσεις στην οικονομία, στην αξιοπιστία του κράτους και στο ηθικό του λαού ελλοχεύουν ακόμη πολλούς κινδύνους για την πατρίδα και το λαό μας. Η τραγωδία στο Μαρί επιβάρυνε ακόμα περισσότερο την πολύ προβληματική κατάσταση στην οικονομία και επιτάχυνε τις υποβαθμίσεις από τους διεθνείς οίκους αξιολόγησης.

Το Ευρωπαϊκό Κόμμα μετά τις τραγικές εξελίξεις στο Μαρί πρότεινε τη δημιουργία Ειδικού Ταμείου Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών υπό την εποπτεία του Υπουργείου Οικονομικών. Στο ταμείο θα μπορούσαν να εισφέρουν και ιδιώτες, ώστε να μειωθεί το κόστος αποκατάστασης που θα αναλάμβανε το κράτος. Δυστυχώς, κάτι τέτοιο δεν έγινε, δεν έχει εισακουστεί.

Το Ευρωπαϊκό Κόμμα μετά τα τραγικά γεγονότα της 11^{ης} Ιουλίου 2011 και τις τεράστιες ζημιές στον Ηλεκτροπαραγωγό Σταθμό Βασιλικού υποστήριξε ότι επιβάλλεται ο επανασχεδιασμός της ενεργειακής

πολιτικής της Κύπρου. Οι διεθνείς και περιφερειακές συγκυρίες έχουν αναδείξει τον ενεργειακό ρόλο της Κύπρου. Ως εκ τούτου, επιβάλλεται να προχωρήσουμε με συγκεκριμένες δράσεις, για να διασφαλιστεί η άσκηση του κυριαρχικού δικαιώματος της Κυπριακής Δημοκρατίας να εκμεταλλευτεί το φυσικό πλούτο που υπάρχει στην αποκλειστική οικονομική ζώνη. Για να πετύχουμε το βέλτιστο αποτέλεσμα για το λαό και τον τόπο μας, επιβάλλεται η χάραξη στοχοθετημένης μακροχρόνιας ενεργειακής στρατηγικής. Οι επιχειρηματικές και εμπορικές δραστηριότητες πρέπει να διέπονται από πλήρη διαφάνεια. Η διαφάνεια θα πρέπει να προάγει τη χρηστή διοίκηση και να εξαφανίζει τις πιθανότητες εμφάνισης φαινομένων διαπλοκής και διαφθοράς. Πολλοί διορισμοί, αλλά και αποκλεισμοί ειδικών μάζ προβληματίζουν ως Ευρωπαϊκό Κόμμα και δε θα μείνουμε απαθείς. Η Κυπριακή Δημοκρατία σήμερα έχει τη δυνατότητα να συνεργαστεί με στρατηγικούς επενδυτές για τη δημιουργία των κατάλληλων ενεργειακών υποδομών που είναι αναγκαίες, ώστε η Κύπρος να αποκτήσει κεντρικό ρόλο στη διανομή της ενέργειας. Σημειώνουμε όμως ότι επιβάλλεται η Κυπριακή Δημοκρατία να έχει το στρατηγικό έλεγχο των υποδομών αυτών. Μόνο με αυτό τον τρόπο διασφαλίζουμε επαρκώς τα συμφέροντά μας και αφαιρούμε τη δυνατότητα από κακόπιστους, όπως η Τουρκία, να υπονομεύουν την ενεργειακή μας προοπτική. Ακόμη σήμερα η προοπτική ύπαρξης αξιόλογων κοιτασμάτων φυσικού αερίου εντός της ΑΟΖ της Κύπρου δημιουργεί μια υπεραξία, η οποία μπορεί να είναι ενισχυτική στην κλονισμένη αξιοπιστία του κράτους μας. Αυτό που χρειαζόμαστε άμεσα είναι μια μακροπρόθεσμη ενεργειακή στρατηγική, που να ανταποκρίνεται στις σημερινές συνθήκες.

Δυστυχώς, η συμπεριφορά και η διάθεση της σημερινής κυβέρνησης δεν αφήνουν περιθώρια αισιοδοξίας για το ότι θα υπάρξει αυτός ο ενεργειακός σχεδιασμός που σήμερα είναι αναγκαίος. Δυστυχώς, και σε αυτό το θέμα οι κυβερνήτες προκαλούν τις συγκρούσεις και τις αντιπαραθέσεις. Συγκεκριμένα, η σύγκρουση της κ. Υπουργού Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού και του διευθυντή Ενέργειας είναι απόδειξη αυτής της προβληματικής νοοτροπίας. Η σύγκρουση αυτή δεν είναι απλά σύγκρουση προσώπων· είναι απόδειξη της προβληματικής λειτουργίας των θεσμών, είναι απόδειξη της νοοτροπίας των κυβερνώντων, που προσπαθούν σε όλα τα σημαντικά ζητήματα να έχουν τους υποτακτικούς τους. Όμως αυτή η σύγκρουση άπτεται του ελέγχου και της καλής εφαρμογής της συμφωνίας με τη Noble. Η επιμονή της κ. υπουργού να παροπλίσει και να απομακρύνει τον κ. Κασίνη έχει ήδη δημιουργήσει μεγάλο πρόβλημα στην παρακολούθηση της υλοποίησης της συμφωνίας με τη Noble. Ως εκ τούτου, η Κυπριακή Δημοκρατία ήδη ζημιώνει, γιατί δεν ασκείται ο έλεγχος που απαιτείται από τα συμβόλαια. Όλα αυτά δείχνουν ότι η κυβέρνηση είτε δε θέλει είτε δεν μπορεί να διαχειριστεί με επάρκεια τα σοβαρότατα προβλήματα και το σημαντικό θέμα του φυσικού αερίου.

Την εκτίμηση αυτή την ενισχύει και η συμπεριφορά του ίδιου του κ. Χριστόφια, ο οποίος, ενώ είχε παραδεχθεί ότι η συνεδρία του άτυπου συμβουλίου των αρχηγών για τα θέματα ενέργειας ήταν πολύ καλή και ότι σε αυτήν πάρθηκαν σημαντικές αποφάσεις, πριν περάσουν σαράντα οκτώ ώρες ξέχασε όσα είχαμε συμφωνήσει σε εκείνη τη συνάντηση, έκανε τη γνωστή δήλωση για τα οφέλη των Τουρκοκυπρίων και έδωσε την ευκαιρία στην Άγκυρα να μετατρέψει σε δικοινοτικό θέμα το θέμα του θαλάσσιου πλούτου της Κύπρου.

Στον τόπο μας έχουν χαθεί και στο παρελθόν σημαντικές ευκαιρίες. Λόγω ανικανότητας, προχειρότητας και απουσίας σχεδιασμού, εξουδετερώναμε από μόνοι σημαντικά στρατηγικά πλεονεκτήματα της πλευράς μας. Και στο θέμα του φυσικού αερίου φαίνεται να επαναλαμβάνουμε τον ίδιο κακό εαυτό μας. Ελπίζουμε να έχουμε λάθος και να είναι διαφορετικά τα πράγματα. Πάντως ακόμα υπάρχει χρόνος, για να γίνουν οι σωστές κινήσεις, αρκεί η κυβέρνηση να γίνει δεκτική και σε άλλες απόψεις εκτός από τις δικές της. Θεωρούμε ότι τόσο εμείς όσο και τα άλλα κόμματα μπορούμε να κάνουμε χρήσιμες εισηγήσεις, που θα βοηθήσουν την πατρίδα μας να εκμεταλλευτεί τη συγκυρία και τα κοιτάσματα φυσικού αερίου που υπάρχουν στην ΑΟΖ. Αναμένουμε λοιπόν ότι η κυβέρνηση θα ανοίξει νέο κύκλο διακομματικού διαλόγου για το φυσικό αέριο.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Σήμερα όλοι αναγνωρίζουμε την ανάγκη για διάθεση δημοσιονομικών πόρων για ανάκαμψη της κυπριακής οικονομίας. Όλοι παραδεχόμαστε ότι οι οικονομικοί πόροι του κράτους είναι περιορισμένοι, αφού το δημοσιονομικό έλλειμμα είναι πλέον σε υψηλά επίπεδα. Επομένως, η μείωση των λειτουργικών δαπανών του κράτους και η τήρηση δημοσιονομικής πειθαρχίας στην υλοποίηση είναι επιτακτικές ανάγκες που θα έπρεπε να υπηρετούνται μέσα από τον προϋπολογισμό του 2012.

Ο κρατικός προϋπολογισμός για το 2012 δεν μπορεί να ανταποκριθεί στις ανάγκες της ύφεσης ούτε υπηρετεί την ανάπτυξη που χρειαζόμαστε σήμερα. Ακόμη δεν μπορεί να υπηρετήσει τις αλλαγές και τις μεταρρυθμίσεις που χρειάζεται άμεσα ο τόπος. Σύμφωνα με τον προϋπολογισμό του 2012, τα έσοδα προβλέπεται να αυξηθούν κατά 21% σε σύγκριση με το 2011.

Η θέση του Ευρωπαϊκού Κόμματος είναι ότι δεν ενδείκνυται επιβολή πρόσθετης φορολογίας εν μέσω μιας σοβαρής οικονομικής ύφεσης, γιατί θα παρεμποδιστεί η αναθέρμανση της οικονομικής δραστηριότητας. Ως εκ τούτου, διαφωνούμε με την προτεινόμενη αύξηση του φόρου προστιθέμενης αξίας κατά δύο ποσοστιαίες μονάδες. Τυχόν αύξηση του ΦΠΑ, πέραν της αρνητικής της επίδρασης στην αγορά, είναι κοινωνικά ανεπιθύμητη, εφόσον πλήττει καίρια τις χαμηλές εισοδηματικά τάξεις. Η απώλεια από τη διατήρηση του ΦΠΑ στο 15% θα μπορούσε να αναπληρωθεί με την πολιτική απόφαση για είσπραξη των φορολογιών που οφείλονται στο κράτος από προηγούμενα έτη, αλλά και με άλλες προσεγγίσεις.

Ο εσωτερικός δανεισμός, ως μέσο χρηματοδότησης των αναπτυξιακών έργων, δε συμβάλλει στην αναθέρμανση της οικονομίας. Η άντληση της ρευστότητας από τον εσωτερικό ιδιωτικό τομέα θα εξουδετερώσει το θετικό αποτέλεσμα των έργων. Το Ευρωπαϊκό Κόμμα εισηγείται όπως η κυβέρνηση αποταθεί σε χώρες που έχουν μεγάλα αποθέματα για επενδύσεις, όπως η Κίνα, η Ρωσία και άλλες χώρες, με στόχο την προσέλκυση επενδύσεων ή και χαμηλότοκων δανείων.

Οι προϋπολογιζόμενες δαπάνες για το 2012 παρουσιάζουν μια ελαφρά αύξηση σε σχέση με τον αναθεωρημένο προϋπολογισμό του 2011. Αυτό οφείλεται στη σημαντική μείωση των αναπτυξιακών δαπανών. Δεδομένου ότι οι αναπτυξιακές δαπάνες διαχωρίζονται από τις άλλες δαπάνες, θεωρείται ότι οι δαπάνες του Πάγιου Ταμείου εμπίπτουν στις τακτικές δαπάνες. Ως εκ τούτου, η μείωση της τάξης του 5,8% είναι παραπλανητική. Η μείωση των προβλεπόμενων αναπτυξιακών δαπανών, αλλά και το είδος των έργων και σχεδίων που θα χρηματοδοτηθούν δε θα μπορέσουν να επιφέρουν επαναδραστηριοποίηση της οικονομίας. Απαιτείται η επίσπευση αδειοδότησης μεγάλων αναπτυξιακών έργων στον ιδιωτικό τομέα. Για να υπάρξει ζήτηση για έργα του ιδιωτικού τομέα, πρέπει να καταρτιστούν σχέδια για στήριξη των επιχειρήσεων. Απαιτούνται τομές και δράσεις σε θέματα όπως το κόστος του δανεισμού (επιτόκια και εγγυήσεις) και κίνητρα για δραστηριοποίηση σε νέους τομείς (φορολογικές ελαφρύνσεις, τεχνική βοήθεια κ.λπ.). Απαιτείται επίσης η ουσιαστική επίσπευση της απόφασης για τις εγκαταστάσεις και τις υποδομές που θα πρέπει να δημιουργηθούν στην Κύπρο για την επεξεργασία και διακίνηση του φυσικού αερίου και του πετρελαίου. Ο προϋπολογισμός του 2012 δεν προνοεί τέτοιου είδους διαρθρωτικές τομές. Η γενικόλογη αναφορά για προσέλκυση ξένων επενδυτών δε συνιστά προγραμματισμένη μεθοδολογία δράσης που θα στοχεύει στον εντοπισμό και προσέγγιση συγκεκριμένων και επιλεγμένων ξένων επενδυτών.

Εγώ θα πω εκτός κειμένου και το εξής: Πέρασε ο καιρός που ξένοι επενδυτές και πολίτες έκαναν αίτηση στο κράτος, για να επενδύσουν για έργα ανάπτυξης. Ήρθε η ώρα η κυβέρνηση να κάμει αίτηση στους επενδυτές, ξένους και ντόπιους, για να επενδύσουν.

Το Ευρωπαϊκό Κόμμα διατηρεί σοβαρές επιφυλάξεις κατά πόσο τα €3 δις για έργα, που ανακοίνωσε ο Υπουργός Εσωτερικών, του ιδιωτικού και του δημοσίου τομέα θα μπορέσουν να υλοποιηθούν εντός του 2012. Κατ' ακρίβειαν είναι παραδοχή ότι, αν όχι τα €3 δις, αρκετά από αυτά τα εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ αφορούν καθυστερήσεις στα έργα ανάπτυξης που επέφερε η κυβέρνηση. Ας ελπίσουμε ότι τώρα θα πάει ανάποδα και θα τα επιταχύνει. Αυτή τη φορά δεν πρέπει να υπάρξει άλλη καθυστέρηση· τα έργα πρέπει να προχωρήσουν.

Η μείωση των συνολικών προϋπολογιζόμενων αναπτυξιακών δαπανών της κυβέρνησης για το 2012, ο χαμηλός βαθμός υλοποίησης των αναπτυξιακών έργων, γύρω στο 70%, και η προβλεπόμενη από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο αρνητική ανάπτυξη του ΑΕΠ για το 2012 θα επηρεάσουν τις επενδύσεις του ιδιωτικού τομέα αρνητικά.

Για να επιτευχθεί επίσπευση και χρηματοδότηση των αναπτυξιακών έργων, το Ευρωπαϊκό Κόμμα προτείνει την άμεση προώθηση της συνεργασίας του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα μέσα από συμφωνίες αυτοχρηματοδότησης του τύπου PPP (Public Private Partnership) ή στα ελληνικά ΣΔΙΤ, για να μπορέσουμε να καθιερώσουμε τον όρο "Συνεργασίες δημόσιου και ιδιωτικού τομέα".

N. ΚΑΤΣΟΥΡΙΔΗΣ:

Στο ΕΥΡΩΚΟ μιλούν και αγγλικά;

Δ. ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ:

Και γαλλικά και ρωσικά.

Με τις συμπράξεις ΣΔΙΤ θα επιταχυνθούν τα μεγάλα έργα, θα προσελκύσουμε επενδύσεις και θα δημιουργήσουμε νέες θέσεις εργασίας και έσοδα για το κράτος. Θα αξιοποιήσουμε κεφάλαια του ιδιωτικού τομέα ξένα και ντόπια. Είναι πολλά τα δισεκατομμύρια που βρίσκονται στις κυπριακές τράπεζες. Ήρθε η ώρα να τα αξιοποιήσουμε, πριν μας φύγουν κι αυτά.

Σε αυτό το σημείο θέλω να υπογραμμίσω ότι τα προβλήματα στη συνεργασία με το Κατάρ θα πρέπει να μας γίνουν μάθημα, ώστε το κράτος να αποφύγει να επαναλάβει τα λάθη και τις παραλείψεις που οδήγησαν το έργο αυτό σε στασιμότητα.

Το Ευρωπαϊκό Κόμμα θεωρεί ότι πρέπει να αποτραπεί η παγοποίηση της εφαρμογής του ΓΕΣΥ και να εξευρεθούν τα κονδύλια για την αυτόνομη των κρατικών νοσηλευτηρίων ή να βρεθεί άλλη μέθοδος. Χαιρετίζουμε τη νέα προσπάθεια του νέου υπουργού προς αυτή την κατεύθυνση. Θέλουμε να πιστεύουμε ότι δε θα είναι μόνο επικοινωνιακή και θα φέρει αποτελέσματα.

Το κόστος της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στον τόπο μας αυξάνεται δραστικά και δυσανάλογα. Οι δημόσιες δαπάνες για την υγεία σημείωσαν μια ετήσια αύξηση πάνω από το 10% τα τελευταία χρόνια. Αν προχωρήσουν οι διαδικασίες εφαρμογής του ΓΕΣΥ και αν το ΓΕΣΥ εφαρμοστεί τώρα, σε επτά χρόνια το κράτος θα εξοικονομήσει, υπολογίζεται, €1,5 δις. Τα δεδομένα του δημόσιου τομέα της υγείας είναι πραγματικά

εφιαλτικά. Οι οικονομικοί δείκτες του τόπου σε σχέση με τις δαπάνες υγείας ακολουθούν μια παράλληλη και επικίνδυνη πορεία, η οποία θα οδηγήσει σύμφωνα με μελέτες στην κατάρρευση του σημερινού συστήματος υγείας μέχρι το 2015, κύριε υπουργέ!

Το Ευρωπαϊκό Κόμμα θεωρεί ότι η δίκαιη και ορθή στόχευση των επιδομάτων που δίνει το κράτος είναι επιτακτική ανάγκη. Όμως την ίδια στιγμή επιβάλλεται να προστατευθούν οι ευάλωτες ομάδες των πολιτών, όπως είναι οι πολύτεκνοι, οι συνταξιούχοι, οι μονογονιοί και οι άνεργοι.

Το Ευρωπαϊκό Κόμμα εκτιμά ότι απαιτείται περικοπή των "χρυσών" επιδομάτων των υψιλόμισθων δημοσίων υπαλλήλων και των αξιωματούχων του κράτους που αρχίζουν από €4.000 και φθάνουν μέχρι €18.000 ετησίως.

Για ακόμη μια φορά καλούμε την κυβέρνηση, έστω και τώρα, να εκπονήσει και να εφαρμόσει σχέδιο επιχορήγησης της κυπριακής Προεδρίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση από εταιρείες ειδικά για μεταφορές, τηλεπικοινωνίες, πληροφορική και καύσιμα. Με αυτό τον τρόπο θα εξοικονομηθούν εκατομμύρια ευρώ για το κράτος. Την ίδια πρακτική, κύριε Πρόεδρε, πρέπει να ακολουθήσει και η Βουλή για την ευρωπαϊκή Προεδρία - πολλά κράτη έχουν βγάλει και λεφτά- αντί να αγοράζουμε λιμουζίνες, όπως προγραμματίζεται. Η πρακτική των χορηγιών είναι η μόνη ενδεδειγμένη ενέργεια εξοικονόμησης πόρων που χρησιμοποίησαν όλες οι προηγούμενες προεδρίες.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Σήμερα στον τόπο μας υπάρχει ανάγκη για ένα νέο αναπτυξιακό μοντέλο που θα στοχεύει στην έξυπνη ανάπτυξη και την αξιοποίηση των τομέων που έχουν υψηλή προστιθέμενη αξία για την οικονομία. Προτείνουμε το κράτος να προχωρήσει σε φορολογική μεταρρύθμιση με στόχο ο συντελεστής φόρου εταιρειών να γίνει 10%, αλλά να είναι πραγματικά 10%, ώστε να επανακτήσουμε συγκριτικό πλεονέκτημα από ανταγωνιστές μας, αλλά και να αυξήσουμε τα έσοδα προς το κράτος.

Προτείνουμε να στηριχθεί η ανταγωνιστικότητα του τομέα χρηματοοικονομικών υπηρεσιών με στοχευόμενη προσέγγιση επενδυτών και ανάπτυξη της μονοθυριδικής πρόσβασης εξυπηρέτησης επενδύσεων.

Προτείνουμε τη μετατροπή του CIPA σε συγχρηματοδοτούμενη κοινοπραξία ιδιωτικού και δημόσιου τομέα με εκτελεστικές αρμοδιότητες χάραξης πολιτικής στον τομέα, τη συνεισφορά ιδιωτών στον προϋπολογισμό του μαζί με το κράτος, αλλά και συμμετοχή στη διοίκηση και στη δραστηριότητά του.

Προτείνουμε να γίνει παρέμβαση του Υπουργείου Οικονομικών και της Κεντρικής Τράπεζας, ώστε να ενθαρρυνθούν οι εμπορικές τράπεζες και τα συνεργατικά ιδρύματα να μειώσουν τα επιτόκια δανεισμού τους και να μη μεταφέρουν το κόστος καταθέσεων στους δανειολήπτες και να στραγγαλίζουν έτσι την ανάπτυξη.

Προτείνουμε να στηριχθεί αναπτυξιακά ο κατασκευαστικός τομέας και ο τομέας των ακινήτων, ώστε να δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας, αλλά και έσοδα για το κράτος.

Να επιτραπεί για τους ιδιοκτήτες γης στα κατεχόμενα η μεταφορά κατασκευαστικών δικαιωμάτων από τις κατεχόμενες στις ελεύθερες περιοχές με τη μορφή συντελεστή δόμησης. Αυτό, σε συνδυασμό με την αγορά συντελεστή σε περιοχές που η κυβέρνηση δίνει σε έχοντες και κατέχοντες πάρα πολλούς ορόφους ανάπτυξης δωρεάν, θα μπορούσε να ενεργοποιήσει τον κατασκευαστικό τομέα και να φέρει έσοδα στο κράτος και να αντικαταστήσει αποτελεσματικά τη φορολογία στην ακίνητη περιουσία, η οποία, όπως θα δει ο Υπουργός Οικονομικών, παρ' όλο που την εψηφίσετε, δε θα έχει κανένα έσοδο για το κράτος. Απλώς θα μείνουμε στη θεωρία ότι φορολογούμε τον πλούτο και τους έχοντες και κατέχοντες.

Προτείνουμε να ενισχυθεί το εθελοντικό κίνημα και να δοθούν κίνητρα για σύμπραξη του κράτους και της τοπικής αυτοδιοίκησης με τις εθελοντικές οργανώσεις για υλοποίηση προγραμμάτων που θα βελτιώσουν την ποιότητα ζωής των πολιτών. Επ' ευκαιρία και των εκλογών της τοπικής αυτοδιοίκησης, ήρθε η ώρα να δώσουμε περισσότερες εξουσίες στην τοπική αυτοδιοίκηση, αλλά και πόρους.

Προτείνουμε να εφαρμοστεί αποτελεσματικά η νομοθεσία για πολεοδομική ευταξία, για να έχει το κράτος έσοδα εκατοντάδων εκατομμυρίων ευρώ.

Προτείνουμε να επισπευσθούν οι διαδικασίες έκδοσης των τίτλων ιδιοκτησίας για τις περίπου 100 000 νόμιμες αναπτύξεις που οι τίτλοι τους δεν εκδόθηκαν μέχρι σήμερα λόγω γραφειοκρατίας.

Προτείνουμε το κράτος να πληρώσει το ένα δις ευρώ που χρωστά στους πολίτες για απαλλοτριώσεις και επιστροφή του ΦΠΑ. Τα λεφτά αυτά θα ενισχύσουν τη ρευστότητα στην αγορά και θα φέρουν άμεσα ανάπτυξη.

Μέσα σε όλα αυτά η κυβέρνηση έχει αναπτύξει κι ένα μύθο, ένα σύνθημα, που δυστυχώς υιοθέτησαν και κάποιοι συνδικαλιστές, για έχοντες και κατέχοντες και για πλούτο που κάποιοι προστατεύουν. Εμείς ζητούμε από την ηγεσία του ΑΚΕΛ να μας δώσει συγκεκριμένες προτάσεις και να εγκαταλείψουν το σύνθημα-παραμύθι. Έχοντες και κατέχοντες δεν έχει αφήσει πολλούς αυτή η κυβέρνηση. Αντίθετα, η κυβέρνηση Χριστόφια έχει

μετατρέψει τους έχοντες σε καταχρεωμένους. Ο πλούτος θα πρέπει να γνωρίζουμε πως, όταν φορολογείται, τότε φεύγει για άλλους πιο φτηνούς προορισμούς. Ο πλούτος χρειάζεται κίνητρα, για να παράξει ανάπτυξη.

Αν όμως εσείς θέλετε να φορολογήσουμε τον πλούτο, είμαστε έτοιμοι. Πέστε στον υπουργό σας, αν δεχόταν την πρόταση, τι θα γινόταν σε περίπτωση αύξησης του εταιρικού φόρου από 10% σε 15%. Αν αυτό θα εσήμαινε αύξηση των εσόδων από €400 εκατομ. σε €600 εκατομ., η απάντηση του υπουργού χτες -και σωστά- ήταν ότι δε θα ήταν αύξηση €200 εκατομ. αλλά μείωση €200 εκατομ. Εμείς σας κρούουμε τον κώδωνα του κινδύνου. Φέρτε νομοσχέδια να φορολογήσουμε τις εταιρείες, να φορολογήσουμε τον πλούτο και να αναλάβετε την ευθύνη για το ότι θα διαλύσουμε την οικονομία του κράτους και τις υπηρεσίες και για το ότι πολλές εταιρείες και δικές μας θα φύγουν να πάνε στο εξωτερικό. Εμείς είμαστε έτοιμοι -το δηλώνουμε- απλά μένουμε στην υπογράμμιση του ότι θα ψηφίσουμε όσα νομοσχέδια μας φέρετε για τον πλούτο, για τους έχοντες και τους κατέχοντες. Τερματίζουμε δηλαδή τη διάθεσή μας να σας τα αναλύουμε και να σας τα εξηγούμε.

N. ΚΑΤΣΟΥΡΙΔΗΣ:

Αφού εν υπάρχουν.

Δ. ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ:

Εσείς ξέρετε ότι υπάρχουν και έχετε πει...

N. ΚΑΤΣΟΥΡΙΔΗΣ:

Εσύ εν ηξέρεις;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Λοιπόν, προχωρήστε, διότι ο χρόνος...

N. ΚΑΤΣΟΥΡΙΔΗΣ:

Δεν ξέρεις...

Δ. ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ:

Εγώ δεν ξέρω. Εγώ ξέρω πολλούς που ήταν έχοντες και κατέχοντες επί προηγούμενων διακυβερνήσεων και τους έχετε χρεοκοπήσει.

N. ΚΑΤΣΟΥΡΙΔΗΣ:

Πε μας έναν. Εγώ εννά σου πω που τους άλλους. Πε μας έναν!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ!

Δ. ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ:

Νομίζω ότι τα προσωπικά...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ!

N. ΚΑΤΣΟΥΡΙΔΗΣ:

Πε μας έναν!

Δ. ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ:

Ξέρεις πολύ καλά ότι τα προσωπικά δεδομένα του καθενός... Μπορεί να ψάξεις και μες το κόμμα σου να βρεις πολλούς.

N. ΚΑΤΣΟΥΡΙΔΗΣ:

Πατισμένους εννοείς.

Δ. ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ:

Ναι, πατισμένους. Όχι πατισμένους, που τους επαπίστετε, που τους εχρεοκοπήσετε εσείς, αυτή η κυβέρνηση!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, σας παρασύρουν σε απώλεια του χρόνου σας.

Δ. ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ:

Όι, τούτος εν μετρά. Έν' όπως τα τσιαππιστά τζιαι τούτος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έχεις τρία λεπτά.

Δ. ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ:

Τι εννοείτε με το τρία λεπτά;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Για να τελειώσετε.

Δ. ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ:

Γιατί πόσα λεπτά έσειι που μιλώ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα οκτώ.

Δ. ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ:

Τα οχτώ έφαν μου τα ο Κατσουρίδης.

Βάλλετε μου τζιαι τα λεπτά του Κατσουρίδη πάνω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έχω σημειώσει.

Δ. ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ:

Κύριε Κατσουρίδη, στον προϋπολογισμό του 2008 με είχατε αποκαλέσει με τρόπο "άμυαλο"...

Ν. ΚΑΤΣΟΥΡΙΔΗΣ:

Μα, είναι δυνατό;

Δ. ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ:

Είναι δυνατό, παρ' όλη τη φιλία μας. Εγώ δεν το έκαμα ακόμα· επιφυλάσσομαι.

Ζ. ΚΟΥΛΙΑΣ:

Έν' μέρες του.

(Γέλια)

Δ. ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ:

Για το θέμα των δύο συνιστώντων κρατών. Δυστυχώς, η επίσκεψη του γενικού γραμματέα στο ψευδοπροεδρικό του Ταλάτ, η αναβάθμιση, η γενική προσέγγιση όλων πλέον που ασχολούνται με το Κυπριακό αποδεικνύουν ότι αυτή η ανόητη τοποθέτηση δυστυχώς επιβεβαιώθηκε. Πριν λίγους μήνες μας είχαν αποκαλέσει και "νότο", δηλαδή προχωρούμε και σε "αποαναγνώριση". Η "θετική ατζέντα" για την Τουρκία, που αποφασίστηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, είναι μια συμπληρωματική διαδικασία για μια ανεπίσημη υπόγεια διαπραγμάτευση των ενταξιακών κεφαλαίων της Άγκυρας -και προσέξετέ το, κύριοι συνάδελφοι- που αφαιρεί από τη Λευκωσία τη δυνατότητα να ασκεί βέτο στο άνοιγμα και το κλείσιμο κεφαλαίων.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Η επιδείνωση της κατάστασης της οικονομίας επηρεάζει δυσμενώς και την πορεία διαχείρισης του κυπριακού προβλήματος σε δύο κατευθύνσεις: Πρώτον, επηρεάζεται η διάθεση του λαού να αντιδράσει σε οποιοσδήποτε μεθοδεύσεις εξωτερικών παραγόντων και, δεύτερον, η Κυπριακή Δημοκρατία καθίσταται περαιτέρω ευάλωτη σε πιέσεις, κυρίως στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Είναι πολλοί που ελπίζουν ότι, αν μπορούμε στο Μηχανισμό Στήριξης, πακέτο θα έχουμε και την προσέγγιση για το φυσικό αέριο, πακέτο θα έχουμε και μια λύση καταστροφική για την Κύπρο.

Συνοπτικά η εικόνα του Κυπριακού από τότε που ο κ. Χριστόφιας ανέλαβε τη διαχείρισή του, δηλαδή λιγότερο από τέσσερα χρόνια πριν, έχει ως εξής: Η πλευρά μας αποδέχθηκε τις πολιτικές σημασίας ορολογίες των συνιστώντων κρατιδίων και του νέου συνεταιρισμού, που συνιστούν υποχώρηση από πάγιες θέσεις της. Η πλευρά μας μπήκε στις απευθείας συνομιλίες χωρίς την κατάλληλη προετοιμασία και άνευ ξεκάθαρης βάσης, αχρηστεύοντας τη Συμφωνία της 8^{ης} Ιουλίου 2006 και την επιστολή Γκαμπάρι του Νοεμβρίου του ίδιου έτους, δύο έγγραφα που την υλοποίησή τους απέρριπτε μετά βδελυγμίας η τουρκική πλευρά. Η ανύπαρκτη βάση των συνομιλιών παρείχε την ευχέρεια στην τουρκική πλευρά να θέτει εξωφρενικές θέσεις στις συνομιλίες, χωρίς να

απειλείται με απόδοση ευθυνών. Αντίθετα, η Τουρκία έχει πλέον αποενοχοποιηθεί πλήρως και θεωρείται ως συμβαλλόμενο μέρος στην προσπάθεια εξεύρεσης λύσης του Κυπριακού.

Ο κ. Χριστόφιας παραχώρησε υπό τη μορφή “δώρων” στην τουρκική πλευρά την εκ περιτροπής προεδρία, τη σταθμισμένη ψήφο, την παραβίαση της αρχής για αποχώρηση των εποίκων και ακολούθησε με άλλες σοβαρές υποχωρήσεις. Τα προαναφερθέντα κατατίθενται, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, για να μην ξεχνούμε τι έγινε και ποιοι προειδοποιούσαν.

Προειδοποιούσαμε ότι οι λεγόμενης κυπριακής ιδιοκτησίας συνομιλίες θα οδηγούσαν είτε σε κακή λύση είτε σε αδιέξοδο. Ακούσατε χθες τον ίδιο τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Τον ακούτε και στο Εθνικό Συμβούλιο. Προειδοποιούσαμε ότι οι υποχωρήσεις του κ. Χριστόφια θα μετατρέπονταν σε δεσμεύσεις, οι οποίες είναι καταγεγραμμένες και κλειδωμένες πλέον. Προειδοποιούσαμε ότι η υφιστάμενη διαδικασία ήταν μεθοδευμένα θνησιγενής, για να οδηγηθούμε σε πολυμερή διάσκεψη για το Κυπριακό, σε χρονοδιαγράμματα και σε έμμεση επιδιαιτησία. Δυστυχώς, όλα επαληθεύτηκαν.

Ο κ. Χριστόφιας “αγωνίζεται” πλέον, για να πείσει την τουρκική πλευρά να αποδεχθεί τη σταθμισμένη ψήφο, για να εφαρμοστεί η πρότασή του για εκ περιτροπής προεδρία, που κανένας δε δέχεται. Διαπραγματεύεται, για να μπορέσει να μοιράσει την απόσταση μεταξύ των εξωφρενικών τουρκικών θέσεων για το περιουσιακό και της δικής μας θέσης. Προσπαθεί, όπως είπε ο ίδιος, να μην περιληφθούν όλες οι συνομοσπονδιακές θέσεις των Τουρκοκυπρίων στις προτάσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ, ολοκληρώστε, κύριε συνάδελφε, γιατί έχετε υπερβεί κατά πολύ το χρόνο.

Δ. ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ:

Τελειώνω.

Ήρθε η ώρα για μια αλλαγή στρατηγικής και καταγγελία της Τουρκίας και στα Ηνωμένα Έθνη και στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Μας έχει δώσει πάρα πολλές ευκαιρίες.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ τον κ. Συλλούρη.

Παρακαλώ τον κ. Γιώργο Βαρνάβα, εκ μέρους του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ, να έρθει στο βήμα.

Γ. ΒΑΡΝΑΒΑ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Κυρία και κύριοι υπουργοί,

Η φετινή συζήτηση του κρατικού προϋπολογισμού σηματοδοτείται από γεγονότα τα οποία σείουν συθέμελα την κυπριακή οικονομία και εν συνεχεία την κυπριακή κοινωνία. Το συνεχιζόμενο αδιέξοδο στο Κυπριακό, η οικονομική κρίση την οποία βιώνει η Κύπρος, η έκρηξη στη ναυτική βάση “Ευάγγελος Φλωράκης” με όλες τις τραγικές της συνέπειες, η κατάρρευση της ελληνικής οικονομίας που άμεσα έχει επηρεάσει το δικό μας χρηματοπιστωτικό σύστημα, τα επώδυνα μέτρα τα οποία καλείται ο λαός μας να επωμιστεί είναι τα βασικότερα χαρακτηριστικά της χρονιάς που διανύουμε και τα οποία επηρεάζουν άμεσα τη ζωή και το μέλλον της πατρίδας μας.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η οικονομική κρίση που μαστίζει εδώ και τρία χρόνια ολόκληρο τον πλανήτη έχει χαρακτηριστεί ως η χειρότερη μετά το κραχ του 1929. Όλες οι χώρες έχουν επηρεαστεί, άλλες λιγότερο και άλλες περισσότερο. Σύμφωνα με μελέτες της Παγκόσμιας Τράπεζας και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, η παγκόσμια οικονομική κρίση θα καταδικάσει περίπου 53 εκατομ. ανθρώπους σε συνθήκες ακραίας φτώχειας και θα συμβάλει στο θάνατο 1,2 εκατομ. παιδιών κατά την επόμενη πενταετία.

Η κρίση οδήγησε σε δραστικές περικοπές της αναπτυξιακής βοήθειας, ενώ ταυτόχρονα παρασάγγας απέχουμε από τους αναπτυξιακούς στόχους της χιλιετίας σε θέματα όπως η φτώχεια. Ταυτόχρονα βιώσαμε και βιώνουμε άλλες εξίσου οξείες κρίσεις κοινωνικού και οικονομικού χαρακτήρα. Οι τιμές των τροφίμων και των ενεργειακών αγαθών επηρέασαν βαθιά τις κοινωνίες. Ο “καπιταλισμός-καζίνο”, ο οποίος πάσχιζε να αντικαταστήσει -και σε μερικές περιπτώσεις πραγματικά το πέτυχε- τη μικτή οικονομία της αγοράς, οδήγησε στην κοινωνική αποσύνθεση, την κοινωνική στέρση, την περιθωριοποίηση και τη συντριβή. Ο αχαλίνωτος

καπιταλισμός της αγοράς αποδείχθηκε οικονομικά πολυδάπανος και κοινωνικά καταστροφικός. Διέβρωσε την αμοιβαία πίστη και εμπιστοσύνη, την αλληλεγγύη και τους κοινωνικούς δεσμούς στους οποίους στηρίχτηκαν οι ελεύθερες δημοκρατικές κοινωνίες και από τους οποίους εξαρτάται η επιβίωσή τους. Υπονόμευσε τις βάσεις της κοινωνικής συνοχής και τις πηγές της κοινωνικής αλληλεγγύης.

Εμείς οι σοσιαλιστές απέναντι σε μια απάνθρωπη παγκοσμιοποίηση αντιπαραβάλλουμε τον εξανθρωπισμό της. Προτάσσουμε την αλληλεγγύη, την ανακατανομή του πλούτου, τη δημοκρατία, την κρατική εποπτεία και ρύθμιση των αγορών, την υποταγή της οικονομίας της αγοράς στις ανάγκες της κοινωνίας και των ανθρώπων, την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τη βιώσιμη ανάπτυξη απέναντι στην ανατροπή της οικολογικής ισορροπίας, την κοινωνική λογοδοσία απέναντι στα φαινόμενα διαφθοράς και αδιαφάνειας.

Χρέος μας να υπερασπιστούμε με επιτυχία τις βασικές ανθρώπινες αξίες με την εγκατάλειψη δογμάτων, ιδεολογημάτων και αγκυλωμένων αντιλήψεων του παρελθόντος. Χρέος μας να προσαρμόσουμε στις κοινωνίες μας τις “νέες απαιτήσεις”, όπως αυτές διαμορφώθηκαν από τις σαρωτικές παγκόσμιες αλλαγές.

Ο μόνος δρόμος είναι αυτός της κοινωνικής οικονομίας της αγοράς, με ισχυρή κρατική εποπτεία, με ρυθμιστικούς μηχανισμούς, με αναδιανομή του πλούτου προς όφελος των ασθενέστερων στρωμάτων της κοινωνίας, μακριά από λογικές ασυδοσίας της αγοράς, αλλά και του άκρατου κρατισμού, που επίσης οδήγησε σε αδιέξοδα και κατάρρευση κοινωνικά και πολιτικά συστήματα, αλλά με αλληλεγγύη, ελευθερία, ισότητα, κοινωνική δικαιοσύνη, με δημοκρατικό έλεγχο, με ισότητα ευκαιριών για πρόοδο και δημιουργία.

Οι ώρες για την κυπριακή οικονομία είναι πραγματικά δύσκολες. Βρισκόμαστε ουσιαστικά προ των πυλών του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Στήριξης, που θα έχει ως αποτέλεσμα η Κυπριακή Δημοκρατία να απολέσει την οικονομική και εθνική της κυριαρχία. Η ανακοίνωση του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου καταδεικνύει την τραγικά δύσκολη κατάσταση στην οποία βρισκόμαστε. Απαιτείται η μέγιστη δυνατή συναίνεση, ώστε να ληφθούν εκείνες οι αποφάσεις που θα ανατρέψουν την κατάσταση.

Οι υποβαθμίσεις διαδέχονται η μια την άλλη, με αποτέλεσμα να φτάσουμε πολύ κοντά στην κατηγορία “σκουπίδια”. Τα ελλείμματα διογκώνονται, η οικοδομική βιομηχανία βρίσκεται σε παράλυση, τα επιτόκια και οι ανάγκες εξυπηρέτησης του χρέους αυξάνονται. Ο τομέας των υπηρεσιών παρουσιάζει προβλήματα με ανταγωνιστικές προς την Κύπρο χώρες να χρησιμοποιούν την κατάσταση της χώρας ως επιχείρημα, για να αποτρέψουν ξένους επενδυτές. Τον Οκτώβριο του 2011 οι ξένες καταθέσεις μειώθηκαν κατά €0,5 δις.

Η Κύπρος εδώ και αρκετό καιρό έχει μείνει ουσιαστικά εκτός των αγορών, αφού το ύψος των αποδόσεων των κυπριακών ομολόγων κάνει απαγορευτικές οποιεσδήποτε σκέψεις για εξωτερικό δανεισμό. Ο Ευρωπαίος Επίτροπος Όλι Ρεν ήταν ξεκάθαρος. Είναι επιτακτική η ανάγκη για άμεση λήψη διαρθρωτικών και άμεσων μέτρων για τη διάσωση της κυπριακής οικονομίας και την αποφυγή του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Στήριξης.

Ο λαός παρακολουθεί με αγωνία το απρόβλεπτο μέλλον και καλείται να υιοθετήσει σκληρά μέτρα λιτότητας, αφού αυτοί που του υποσχέθηκαν ένα καλύτερο αύριο με καλύτερες μέρες δεν μπόρεσαν να ανταποκριθούν στις δεσμεύσεις τους.

Από τα τέλη του 2008 προειδοποιούσαμε ότι η παγκόσμια οικονομική ύφεση βρισκόταν προ των πυλών. Δεν εισακουστήκαμε. Αντί μέτρων παίρναμε την απάντηση ότι η βάση της οικονομίας μας είναι στέρεα και ότι δε θα είχαμε τις οποιεσδήποτε επιπτώσεις. Όμως ο ερασιτεχνικός τρόπος χειρισμού της όλης κατάστασης από την κυβέρνηση μας έφερε στη δύσκολη θέση που βρισκόμαστε σήμερα. Οι αριθμοί και τα δεδομένα μιλούν από μόνα τους:

1. Το δημόσιο χρέος έφτασε το 62% του ΑΕΠ με πρόβλεψη ότι θα φτάσει το 65% το 2012.
2. Το δημοσιονομικό έλλειμμα είναι λίγο πιο πάνω από το 6% του ΑΕΠ.
3. Ο ρυθμός ανάπτυξης βρίσκεται στο 0% με πρόβλεψη του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου ότι θα γίνει ακόμη και αρνητικός.
4. Το ποσοστό των ανθρώπων που ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας έχει φτάσει το 16,2%.
5. Η ανεργία έχει φτάσει το 8,2%, χωρίς ακόμη να δηλώνονται οι αυτοεργοδοτούμενοι και αρκετοί νέοι που έχουν τελειώσει τις σπουδές τους.

Αναφέρω συγκριτικά κάποια στοιχεία από την τελευταία έκθεση του Παρατηρητηρίου Απασχόλησης του Τμήματος Εργασίας του Υπουργείου Εργασίας, όπως επίσης και από τη EUROSTAT: Το 2008, τέτοια περίοδο, οι άνεργοι έφταναν τους 12 073, το 2009 τους 20 892, το 2010 τους 25 021 και σήμερα, το 2011, οι άνεργοι φτάνουν τους 31 826. Η ανεργία ανάμεσα στους νέους κάτω των 25 ετών έχει φτάσει το 23%. Η απογοήτευση των νέων μας καθημερινά μετατρέπεται σε οργή, σε απαξίωση του συστήματος και σε πλήρη απογοήτευση· μια πορεία που είναι απρόβλεπτη, αφού καθημερινά περισσότεροι συμπολίτες μας χάνουν τις εργασίες τους και μικρομεσαίες επιχειρήσεις κλείνουν η μία μετά την άλλη.

Η όλη απογοητευτική εικόνα ενισχύεται από το γεγονός της απώλειας της εργασίας των Κυπρίων, ενώ στη θέση τους προσλαμβάνονται ξένοι εργάτες, φθινό εργατικό προσωπικό. Όταν από τους συνολικά 386 000 εργαζόμενους περίπου το 30% είναι κοινοτικοί ή αλλοδαποί οικονομικοί μετανάστες, δηλαδή ένας στους τρεις εργαζόμενους δεν είναι Κύπριος, τότε το πρόβλημα είναι πολύ μεγάλο. Όταν επίσης υπολογίζεται ότι τριάντα με πενήντα χιλιάδες είναι ο αριθμός των λαθρομεταναστών, τότε το πρόβλημα αποκτά τεράστιες διαστάσεις.

Ασφαλώς πρέπει να τηρούμε τις σχετικές πρόνοιες της ευρωπαϊκής νομοθεσίας και τις σχετικές διεθνείς συμβάσεις. Όμως πρέπει να βρεθούν τρόποι προστασίας των Κυπρίων εργαζομένων. Όταν οι άνεργοι ξεπερνούν το 8%, το πρώτο καθήκον είναι η προστασία του δικαιώματος εργασίας των Κυπρίων.

Ένα από τα σοβαρότερα διαρθρωτικά προβλήματα της κυπριακής οικονομίας είναι οι στρεβλώσεις στην αγορά εργασίας που προκαλεί το ίδιο το κράτος με τον υπέρμετρο αριθμό δημοσίων υπαλλήλων και την αποσύνδεση της αμοιβής από την παραγωγικότητά τους. Ο δημόσιος τομέας υπάρχει, για να προσφέρει στον πολίτη αγαθά και υπηρεσίες που δεν μπορεί να προσφέρει ο ιδιωτικός τομέας. Με αυτή την έννοια ο δημόσιος τομέας πρέπει να συμπληρώνει και να ενισχύει τον ιδιωτικό.

Ένα άλλο σοβαρό δομικό πρόβλημα της κυπριακής οικονομίας είναι και η φοροδιαφυγή. Πολλές φορές οι συζητήσεις για τη φοροδιαφυγή εστιάζονται στο γεγονός ότι αυτή οδηγεί σε άδικη μεταχείριση των πολιτών, αφού άτομα με υψηλό εισόδημα πληρώνουν λιγότερο φόρο από ό,τι άτομα με χαμηλότερο εισόδημα. Δίκαιες οι φωνές που ακούονται από το λαό για άμεση και αποτελεσματική πάταξη της φοροδιαφυγής.

Ως υπεύθυνη πολιτική δύναμη η ΕΔΕΚ θα στηρίξει τα νομοσχέδια της κυβέρνησης για την πάταξη της φοροδιαφυγής. Θα παρακολουθούμε την αποτελεσματικότητά τους και, αν αυτά δεν είναι επαρκή, τότε θα προχωρήσουμε στην κατάθεση επιπλέον προτάσεων νόμου με ενισχυτικά μέτρα για την πλήρη πάταξη της φοροδιαφυγής. Είμαστε έτοιμοι να αντιπαραταχθούμε στο φαινόμενο αυτό που δικαίως χαρακτηρίζεται ως έγκλημα εκ προθέσεως εις βάρος των απλών ανθρώπων αυτού του τόπου.

Τα πιο πάνω βέβαια δεν εξαντλούν τον κατάλογο των διαρθρωτικών προβλημάτων της κυπριακής οικονομίας. Αποψη μας είναι ότι η έξοδος από τη δημοσιονομική κρίση μπορεί να προέλθει μόνιμα μόνο με την αύξηση της παραγωγικότητας του δημόσιου τομέα. Γενικεύοντας, θα έλεγα ότι η έξοδος της οικονομίας στο σύνολό της από την οικονομική κρίση θα προέλθει από την αύξηση της παραγωγικότητας της οικονομίας στο σύνολό της, δηλαδή του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα. Ο ιδιωτικός τομέας μπορεί να το κάνει αυτό με αύξηση της ανταγωνιστικότητας και αυτός έπρεπε να είναι ο στόχος της κυβέρνησης. Να μειώσει τη γραφειοκρατία, να καταπολεμήσει τα μονοπώλια και ολιγοπώλια και να ενισχύσει τον ανταγωνισμό. Μέχρι τώρα δεν έχουμε δει μέτρα προς αυτή την κατεύθυνση.

Αντί της λήψης των πιο πάνω μέτρων, αντί της φορολόγησης του αδρανούς πλούτου και της μεγάλης ακίνητης περιουσίας, αντί για έκτακτο εφάπαξ-τέλος κοινωνικής αλληλεγγύης στα κέρδη των μεγάλων επιχειρήσεων, η κυβέρνηση αποφάσισε να αντιμετωπίσει την οικονομική κρίση με τον πιο εύκολο τρόπο, εφαρμόζοντας μονοδιάστατη και φοροεισπρακτική πολιτική, επιβάλλοντας φόρο κατανάλωσης στα καύσιμα, φορολογία στα τρόφιμα και τα φάρμακα, αυξάνοντας την τιμή του νερού. Με αυτό τον τρόπο θα εισρεύσουν φυσικά αρκετά εκατομμύρια ευρώ στα ταμεία του κράτους, ιδιαίτερα από τα χαμηλά και μεσαία εισοδηματικά στρώματα του λαού, τους χαμηλόμισθους εργάτες, τους συνταξιούχους, τους πολύτεκνους, τους λήπτες δημοσίου βοηθήματος, τους ανέργους και γενικά από όλες τις ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού.

Ως ΕΔΕΚ επιμένουμε ότι η δημοσιονομική εξυγίανση δεν επιτυγχάνεται με αύξηση των φόρων στα είδη πρώτης ανάγκης. Επιτυγχάνεται με μείωση του κόστους και αύξηση της παραγωγικότητας της δημόσιας υπηρεσίας, με φορολόγηση του αδρανούς πλούτου, με δράσεις που οδηγούν στην ανάπτυξη. Δεν πρέπει το κράτος να παραβλέπει το γεγονός ότι η οικονομική κρίση έχει πλήξει περισσότερο τα χαμηλά εισοδηματικά στρώματα, έχει διευρύνει την ανισότητα και έχει εντείνει το πρόβλημα της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Έγιναν πολλοί λάθος χειρισμοί και η κυβέρνηση επέδειξε ασυγχώρητη ολιγωρία στη λήψη μέτρων. Όμως την εσχάτη ώρα είναι καιρός να δείξουν όλες οι πλευρές υπευθυνότητα και συλλογικά να διαμορφώσουμε ένα ολοκληρωμένο πακέτο που θα οδηγήσει στην ανάκαμψη της κυπριακής οικονομίας. Το Κίνημα Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ θα αναλάβει το πολιτικό κόστος που του αναλογεί και θα στηρίξει μέτρα που θα στρέφονται προς τη σωστή κατεύθυνση βάσει των όσων έχω προαναφέρει. Τα μέτρα θα πρέπει να κινούνται στους πιο κάτω άξονες:

1. Ενίσχυση των εσόδων και της εισπρακτικής ικανότητας του κράτους.
2. Συγκράτηση των δαπανών.
3. Ενίσχυση και προώθηση της ανάπτυξης.

Είναι ξεκάθαρο ότι η αγορά πάσχει από σημαντική έλλειψη ρευστότητας, αφού οι τράπεζες δυσκολεύονται να δανείσουν και, όταν το κάνουν, τα επιτόκια είναι πολύ υψηλά. Ως αποτέλεσμα η επενδυτική πρωτοβουλία βρίσκεται στο ναδίρ, με αποτέλεσμα ο κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων να συρρικνώνεται, το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν να μειώνεται και η ανεργία να φτάνει σε επίπεδα ρεκόρ για τα κυπριακά δεδομένα.

Το Κίνημα Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ ως υπεύθυνη πολιτική δύναμη κατέθεσε παλιότερα, όπως επίσης και στη σύσκεψη στο Προεδρικό Μέγαρο, στις 2 Δεκεμβρίου 2011, κατάλογο με δεκαεννέα προτάσεις για αύξηση των εσόδων, συγκράτηση των δαπανών και προώθηση της ανάπτυξης. Σε αυτά τα μέτρα θα γίνει ενδεδειγμένη αναφορά από τους συναδέλφους του κινήματος στις ομιλίες τους τις επόμενες μέρες.

Υπεύθυνα και ρεαλιστικά συναινέσαμε στις προτάσεις που κατατέθηκαν στη σύσκεψη του Προεδρικού στις 3 Δεκεμβρίου 2011, με προϋπόθεση τη συγκεκριμενοποίηση μέτρων που προτάθηκαν από τα κόμματα, τα οποία αφορούν την ανάπτυξη, τη μείωση των λειτουργικών δαπανών της δημόσιας υπηρεσίας, καθώς και τη συνεισφορά του συσσωρευμένου πλούτου.

Η εύκολη και η πάγια τακτική της αύξησης του φόρου προστιθέμενης αξίας είναι ένα μέτρο το οποίο μειώνει την αγοραστική δύναμη των νοικοκυριών και αυξάνει τις τιμές, δυσχεραίνοντας ακόμη περισσότερο την ήδη ανοδική τάση του πληθωρισμού. Το γεγονός ότι συμπίπτει με την αύξηση της τιμής του ηλεκτρικού ρεύματος ενισχύει ακόμη περισσότερο τις πληθωριστικές τάσεις. Το μέτρο αυτό επηρεάζει όλες τις κοινωνικές ομάδες του πληθυσμού, οι οποίες έχουν ήδη επηρεαστεί από την επιβολή του φόρου προστιθέμενης αξίας κατά 5% στα φάρμακα και τα τρόφιμα, αλλά ιδιαίτερα επηρεάζει τα χαμηλά και μεσαία εισοδηματικά στρώματα του λαού. Τυχόν αύξηση του ΦΠΑ θα πρέπει να συνοδεύεται άμεσα με αντισταθμιστικά μέτρα και μέτρα που να ωθούν την ανάπτυξη.

Η στόχευση των κοινωνικών παροχών είναι πάγια θέση του κινήματός μας. Δεν είναι δυνατό όλοι οι πολίτες να έχουν ίση πρόσβαση σε παροχές, όπως η φοιτητική χορηγία, το επίδομα τέκνου κ.ά. Όμως η στόχευση των κοινωνικών αυτών παροχών δεν πρέπει με οποιοδήποτε τρόπο να τιμωρεί τους συμπολίτες μας που συμπληρώνουν και καταθέτουν κανονικά τις φορολογικές τους δηλώσεις και ως εκ τούτου τα εισοδήματά τους μπορούν εύκολα να επιβεβαιωθούν.

Είμαστε κάθετα τοποθετημένοι ότι πριν από την εφαρμογή της στόχευσης θα πρέπει να επιτευχθεί ο στόχος της κοινωνικής δικαιοσύνης με τέτοιες ασφαλιστικές δικλίδες, έτσι ώστε να λαμβάνουν τα επιδόματα αυτοί που πραγματικά τα έχουν ανάγκη. Σε αυτή τη διαδικασία θα πρέπει επίσης να ληφθούν πολύ σοβαρά υπόψη οι ιδιαιτερότητες και οι ευαισθησίες των πολύτεκνων και των πενταμελών οικογενειών.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ως πολιτική δύναμη που δώσαμε αγώνες για την ελευθερία και τη δημοκρατία σ' αυτό τον τόπο, που στηρίζαμε εργατικούς αγώνες και μαζί με τους εργαζόμενους δώσαμε κοινούς αγώνες για μια δικαιότερη κοινωνία αναγνωρίζουμε πλήρως το δικαίωμα του καθενός να συνδικαλιζείται και να υπερασπίζεται τα εργατικά κεκτημένα του δικαίωμάτα. Όμως...

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Νίκο Τορναρίτη)

Κύριε Τορναρίτη, είσαι και λίγο κοντά μου και σε ακούω συνεχώς εσένα. Προσπαθώ να συγκεντρωθώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Συνεχίστε, κύριε συνάδελφε.

Γ. ΒΑΡΝΑΒΑ:

Όμως οι καιροί που ζούμε είναι δύσκολοι. Αν τώρα δε λάβουμε τα απαραίτητα μέτρα για στήριξη και εξυγίανση της οικονομίας μας, αυτά που έπονται θα είναι πολύ χειρότερα. Θα πρέπει όλοι να συνεισφέρουμε στα βάρη. Εργαζόμενοι και επιχειρηματικός κόσμος, ο καθένας με τις δυνάμεις του.

Η ένταξή μας στον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Στήριξης θα επιφέρει κοσμογονικές αλλαγές στο εργασιακό καθεστώς που υπάρχει σήμερα στη ζωή μας και γενικότερα στην κοινωνία. Οι αποφάσεις πλέον δε θα εξαρτώνται από εμάς. Εμείς απλά θα εκτελούμε. Γι' αυτό το λόγο χρειάζεται συναίνεση, συλλογικότητα, συναντίληψη και συναπόφαση. Σε αυτές τις δύσκολες στιγμές δεν υπάρχει χώρος για καθυστερήσεις και δευτερες σκέψεις.

Πάγια μας θέση είναι ότι όλοι θα πρέπει να συμβάλουν στη στήριξη και ανόρθωση της οικονομίας μας και ιδιαίτερα οι έχοντες και κατέχοντες. Δεν μπορεί πάντοτε η εύκολη λεία να είναι οι εργαζόμενοι, στοχοποιώντας πάντοτε τη μεσαία και χαμηλή εισοδηματικά τάξη του λαού.

Καλούμε το λαό και όλους τους οργανωμένους φορείς του τόπου σε συστράτευση. Όλοι μαζί θα πρέπει να δώσουμε ένα αισιόδοξο μήνυμα σ' όλους αυτούς τους νέους που μας παρακολουθούν και αναμένουν να τους παραδώσουμε μια υγιή οικονομία και όχι καμένη γη. Αν θέλουμε να έχουμε μέλλον, αυτή είναι η ώρα για τις σωστές αποφάσεις, διαφορετικά το καράβι που λέγεται "Κύπρος", αν βουλιάξει, θα μας πάρει όλους στο βυθό, μηδενός εξαιρουμένου.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Στα σαράντα δύο χρόνια της ιστορίας του το Κίνημα Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ απευθυνόταν πάντα στον κυπριακό λαό με τρόπο υπεύθυνο, με ξεκάθαρες θέσεις, με σαφείς και συγκεκριμένες προτάσεις.

Τρία και πλέον χρόνια μετά την έναρξη των απευθείας διαπραγματεύσεων θεωρούμε καθήκον και υποχρέωσή μας να καταστήσουμε σαφή όσα πιστεύουμε και όσα προτείνουμε για το εθνικό μας θέμα και τη στρατηγική και τακτική που πρέπει να ακολουθήσουμε. Ζούμε την κρίσιμη ώρα και οι πολίτες δικαιούνται να γνωρίζουν τι ακριβώς συμβαίνει, ποιες είναι οι πραγματικές προοπτικές, αλλά και ποιες είναι οι προτάσεις κάθε πολιτικού κόμματος. Αυτό ακριβώς πράττουμε σήμερα με σεβασμό στους αγώνες και την ιστορία μας, με την ειλικρίνεια και το ρεαλισμό που οφείλουμε σε κάθε Κύπρια και Κύπριο, με αίσθημα ευθύνης απέναντι στις γενιές που θα έρθουν μετά από εμάς.

Βασική και θεμελιώδης θέση υπήρξε και είναι το ότι το Κυπριακό αποτελεί πρόβλημα εισβολής, κατοχής και εθνικού ξεκαθαρίσματος από την Τουρκία και μαζικής παραβίασης ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών. Αντίπαλη πλευρά είναι η κατοχική δύναμη. Η λύση που πρέπει απαραίτητα να τεθεί ενώπιον του λαού σε δημοψήφισμα πρέπει να είναι προϊόν συμφωνίας. Τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, οι συμφωνίες υψηλού επιπέδου του '77 και '79 και οι διεθνείς και ευρωπαϊκές συμβάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ελευθεριών συνιστούν το πλαίσιο εντός του οποίου θα πρέπει να επιδιωχθεί η λύση.

Η λύση πρέπει να είναι δημοκρατική, για να είναι και βιώσιμη. Κεντρικό ζήτημα δημοκρατικής νομιμοποίησης της οποίας συνταγματικής λύσης είναι αυτό της αρχής της πλειοψηφίας ως πυρήνα του νοήματος της δημοκρατίας. Είναι γεγονός ότι αυτή η αρχή επιδέχεται προσαρμογές κάτω από ειδικές ιστορικές συνθήκες και η μειοψηφία προστατεύεται και με προνομιακές ακόμα ρυθμίσεις. Όταν όμως παραγνωρισθεί πλήρως η αρχή της πλειοψηφίας, όταν υπάρχει σύγχυση μεταξύ ισότητας και ισότητας, κάθε συνταγματικό κείμενο μοιραία θα είναι θνησιγενές.

Η διαχείριση του Κυπριακού τα τελευταία χρόνια έχει οδηγήσει σε δραματικά αδιέξοδα και φοβερούς κινδύνους. Οι συνομιλίες βρίσκονται σε τέλμα και αδιέξοδο εξαιτίας της τουρκικής κακοπιστίας και αδιαλλαξίας, ενώ η Τουρκία εμφανίζεται ως ουδέτερος τρίτος, ως αθώα περισσότερα και ως δήθεν επειγόμενη για λύση. Οι “γενναιόδωρες προσφορές” για εκ περιτροπής προεδρία, σταθμισμένη ψήφο, παραμονή πενήντα χιλιάδων εποίκων και οι απαράδεκτες θέσεις της πλευράς μας για το περιουσιακό τείνουν να αποτελέσουν οριστικό κεκτημένο για την τουρκική πλευρά.

Ταυτόχρονα, αντί να αποδοκιμάζεται και να καταδικάζεται η τουρκική πλευρά, αντιμετωπίζουμε πιέσεις και εκβιασμούς. Η τελευταία συνάντηση της Νέας Υόρκης δεν αφήνει τα οποιαδήποτε αισιόδοξα μηνύματα για μια δίκαιη, βιώσιμη και λειτουργική λύση το συντομότερο δυνατό. Η εξαγγελόμενη από το γενικό γραμματέα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών επικείμενη συνάντηση τον ερχόμενο Ιανουάριο με τα σημερινά δεδομένα πάλι δε δημιουργεί αισιόδοξια για λύση του Κυπριακού.

Ως ελληνοκυπριακή πλευρά θα πρέπει να είμαστε έτοιμοι και προετοιμασμένοι για κάθε ενδεχόμενο: για πιθανή κήρυξη αδιεξόδου, για αναβολή των διαπραγματεύσεων μετά την Προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης από την Κύπρο το δεύτερο εξάμηνο του 2012 ή ακόμη και τη σύγκληση διεθνούς διάσκεψης, η οποία, κατά την άποψή μας, θα διαδραματίσει ρόλο επιδιαιτησίας.

Βρισκόμαστε ενώπιον μιας οδυνηρής πραγματικότητας. Η αυταπάτη της πολιτικής της λεγόμενης “ευελιξίας” που δήθεν θα μας έβγαζε από το αδιέξοδο και η αυταπάτη της “κυπριακής λύσης” έχει αποδειχθεί εφιάλτης. Προειδοποιούμε το λαό για τους κινδύνους από την εκτροπή που βρίσκεται σε εξέλιξη. Καλούμε σε επαγρύπνηση, συστράτευση και κινητοποίηση για την ανακοπή της επικίνδυνης πορείας. Τα περιθώρια έχουν εξαντληθεί. Η πορεία που ακολουθούμε είναι λανθασμένη. Η επιβαλλόμενη εθνική συνεννόηση απουσιάζει, ενώ η συμμετοχή για συνδιαμόρφωση αποφάσεων δεν υπάρχει.

Από αυτό το επίσημο βήμα της Βουλής των Αντιπροσώπων διακηρύσσουμε ότι δεν πρόκειται να συμφιλιωθούμε με αυτή την επικίνδυνη και ζημιογόνα πορεία. Είμαστε αποφασισμένοι να συνεχίσουμε να αγωνιζόμαστε για λύση λειτουργική και βιώσιμη, στηριγμένη στις αρχές του διεθνούς και του ευρωπαϊκού δικαίου, στις συμφωνίες υψηλού επιπέδου του '77 και '79, λύση που θα διασφαλίζει τη φυσική και εθνική επιβίωση του κυπριακού ελληνισμού.

Για την επίτευξη του στόχου αυτού απαραίτητη είναι η ενότητα. Η ενότητα ωστόσο προϋποθέτει συλλογική διαβούλευση για συνδιαμόρφωση αποφάσεων στρατηγικού και τακτικού χαρακτήρα. Προϋποθέτει ακόμα ανοχή και αντοχή στη διαφορετική άποψη και την κριτική. Προϋποθέτει συμμόρφωση προς τη λαϊκή βούληση και την απαίτηση για απόσυρση προτάσεων που βρίσκουν αντίθετη τη μεγάλη πλειοψηφία του λαού μας και αναδιαμόρφωση της στρατηγικής μας, για να αποφύγουμε τους εξόφθαλμους κινδύνους, να αποκαταστήσουμε τον πραγματικό χαρακτήρα του κυπριακού προβλήματος και να επανατοποθετήσουμε την Τουρκία στο εδώλιο του κατηγορουμένου ως παραβάτη του διεθνούς και του ευρωπαϊκού δικαίου.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Το πραξικόπημα και η τουρκική εισβολή το 1974 δημιούργησαν διακόσιες χιλιάδες πρόσφυγες, οι οποίοι σηκώνουν αποκλειστικά το οικονομικό βάρος της τουρκικής εισβολής και της συνεχιζόμενης κατοχής του 37% του κυπριακού εδάφους.

Ως ΕΔΕΚ πάντοτε στηρίζαμε τα δίκαια αιτήματα του προσφυγικού κόσμου, αιτήματα τα οποία δε δημιουργήθηκαν εξ υπαιτιότητάς τους, αλλά εξαιτίας της τουρκικής εισβολής. Φαίνεται όμως ότι το τελευταίο χρονικό διάστημα η κυβέρνηση αδυνατεί να ανταποκριθεί στις οικονομικές της υποχρεώσεις έναντι του προσφυγικού κόσμου, αφού, όπως φαίνεται, τα ταμεία των διαφόρων σχεδίων παροχής οικονομικής βοήθειας είναι άδεια, με αποτέλεσμα εγκριμένα ζευγάρια να αναμένουν πέραν των οκτώ μηνών, για να πάρουν την οικονομική τους βοήθεια.

Η αποκοπή από τον Κεντρικό Φορέα Ισότιμης Κατανομής Βαρών πέραν του 20% δυσχεραίνει πολύ περισσότερο τη δανειοδότηση των προσφύγων. Αν το 2011 για τα σπουδαστικά δάνεια χρειαζόταν αναμονή έξι μηνών, το 2012 ο χρόνος αναμονής αυξάνεται στους έντεκα μήνες. Για τα επαγγελματικά δάνεια η αναμονή αυξάνεται από εννιά μήνες σε ένα χρόνο και εννιά μήνες και για τα στεγαστικά δάνεια, αν το 2011 χρειαζόταν να αναμένουμε τρία χρόνια και επτά μήνες, αυξάνεται το χρονικό διάστημα σε τέσσερα χρόνια και εννιά μήνες. Η εικόνα αυτή είναι καταθλιπτική. Αντί στο τέλος της ημέρας ο Κεντρικός Φορέας Ισότιμης Κατανομής Βαρών να αποδίδει την ελάχιστη κατανομή των βαρών, γίνεται ένα πραγματικό βάρος ο ίδιος για τον προσφυγικό κόσμο.

Όσο υπάρχουν κατοχικά στρατεύματα και έποικοι, θα υπάρχουν πρόσφυγες. Μέχρι την ημέρα της απελευθέρωσης και της επιστροφής το κράτος είναι υποχρεωμένο να βρίσκεται δίπλα στον προσφυγικό κόσμο, του οποίου τα προβλήματα είναι πάρα πολλά, όπως η φερεγγυότητα, η επαγγελματική αποκατάσταση και δραστηριοποίηση των ιδίων και των παιδιών τους, η εκπαίδευση και φυσικά η στέγασή τους.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Εκ της θέσεώς μου ως προέδρου της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Άμυνας και εκ μέρους του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ δηλώνω ότι, όσο συνεχίζεται η τουρκική κατοχή, όσο η τουρκική απειλή είναι παρούσα, η άμυνα πρέπει να αποτελεί κορυφαία παράμετρο της εθνικής μας στρατηγικής. Βασικός μας στόχος θα πρέπει να είναι το αξιόμαχο της Εθνικής Φρουράς και αυτό μπορούμε να το πετύχουμε με τη διατήρηση υψηλού φρονήματος και ηθικού στα στελέχη της Εθνικής Φρουράς, όπως επίσης καλού, σύγχρονου, αξιόπιστου και ικανοποιητικού στρατιωτικού εξοπλισμού. Η μέχρι σήμερα μη κατάθεση στη Βουλή των Αντιπροσώπων κανονισμών για τις προαγωγές των στελεχών της Εθνικής Φρουράς δημιουργεί μεγάλα και αλυσιδωτά προβλήματα.

Καλούμε την κυβέρνηση να υλοποιήσει το συντομότερο τη δέσμευσή της, διαφορετικά θα είναι υπεύθυνη για τη συμφόρηση στο χώρο των ενόπλων δυνάμεων. Δυστυχώς, τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια συνεχής μείωση των αμυντικών δαπανών σε βαθμό που να δημιουργείται το εύλογο ερώτημα κατά πόσο υπάρχει πράγματι συνείδηση της τουρκικής απειλής ή μήπως έχει δημιουργηθεί η ψευδαίσθηση ότι αυτή η απειλή έχει πάψει να υπάρχει.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Άμυνας στις εκθέσεις της τα τελευταία χρόνια και ακόμα πιο έντονα φέτος εκφράζει ανησυχία, αγωνία και διαφωνία με τις μειωμένες πιστώσεις των αμυντικών προϋπολογισμών, χωρίς ωστόσο να υπάρχει η αναγκαία ανταπόκριση από πλευράς της κυβέρνησης. Ακόμα και η οικονομική κρίση δε θα έπρεπε να επηρεάζει την αναγκαία ενίσχυση της αμυντικής ικανότητας της Κυπριακής Δημοκρατίας. Θα έπρεπε να ήταν ο τελευταίος τομέας κρατικής δραστηριότητας που θα επηρεαζόταν από την κρίση.

Η κυβέρνηση έχει βαρύτερες ευθύνες γι' αυτή την αρνητική πορεία, η οποία επιδεινώνεται από την κραυγαλέα παρανομία της κυβέρνησης, την οποία συνεχώς επισημαίνει και η Γενική Ελέγκτρια της Δημοκρατίας, που συνίσταται στη χρησιμοποίηση των χρημάτων που εισπράττονται από το λαό για την άμυνα για εντελώς διαφορετικούς σκοπούς. Πότε θα τερματιστεί αυτή η παρανομία; Και, αν πρόθεση της κυβέρνησης είναι να εξακολουθήσει να εφαρμόζει αυτή την πρακτική, γιατί δεν καταθέτει πρόταση τροποποίησης της νομοθεσίας, έτσι που να είναι πλέον σαφές ότι πρόκειται για συνήθη φορολογία για ενίσχυση των δημοσιονομικών του κράτους και όχι για δήθεν έκτακτη εισφορά για την άμυνα;

Εάν η κυβέρνηση συνεχίσει να κωφεύει στις εκκλήσεις της επιτροπής Άμυνας για χρησιμοποίηση της εισφοράς αυτής για το σκοπό για τον οποίο ο λαός την καταβάλλει, τότε θα υποχρεωθούμε να θέσουμε ενώπιον του σώματος την ήδη εξεταζόμενη από την επιτροπή Άμυνας πρόταση νόμου, την οποία καταθέσαμε ως Κίνημα Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ, ώστε να δημιουργηθεί ειδικό ταμείο μέσα στο ίδιο το Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας όπου θα κατατίθενται οι συγκεκριμένες εισφορές με απαγορευτική δικλίδα, ώστε τα χρήματα να μην μπορούν να χρησιμοποιηθούν για άλλο σκοπό εκτός της ενίσχυσης της αμυντικής θωράκισης του τόπου.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Αν σε αυτή μου την παρέμβαση ως προέδρου της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Άμυνας δεν έκανα αναφορά στην τραγωδία που συθέμελα ταρακούνησε την κυπριακή κοινωνία ακριβώς πριν από πέντε μήνες, στην έκρηξη στη ναυτική βάση “Ευάγγελος Φλωράκης”, μια τραγωδία που χαρακτηρίστηκε ως το πιο τραγικό και μελανό σημείο της σύγχρονης κυπριακής ιστορίας μετά την τραγωδία του 1974, θα ήμουν ανακόλουθος.

Εκείνο το πρωινό της 11^{ης} Ιουλίου έμελλε να αλλάξει τον ρου της ιστορίας. Η Κύπρος έζησε μια τραγωδία η οποία έχει αφήσει τα σημάδια της ανεξίτηλα στις μνήμες όλων μας, αφού είχε ως αποτέλεσμα τον αδόκητο θάνατο δεκατριών συμπατριωτών μας, τον τραυματισμό άλλων εξήντα δύο, όπως επίσης και την καταστροφή του μεγαλύτερου ηλεκτροπαραγωγικού σταθμού της χώρας μας. Εκείνο το πρωινό έμελλε η ανευθυνότητα, όπως επίσης και η ατομία εκείνων που διαχειρίζονταν και λάμβαναν τις αποφάσεις για το συγκεκριμένο δολοφονικό κατασχεθέν φορτίο να πληγώσουν βαθιά την κοινωνία μας.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας κάτω από το βάρος της λαϊκής κατακραυγής διορίζει μονομελή ερευνητική επιτροπή, τον κ. Πόλυ Πολυβίου. Σεβαστήκαμε την απόφαση του Προέδρου της Δημοκρατίας και αναμέναμε το πόρισμα του κ. Πολυβίου. Κάποιοι δήλωναν ότι θα το σέβονταν και θα αναλάμβαναν τις όποιες πολιτικές ευθύνες θα τους καταλογίζονταν.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Στις 3 Οκτωβρίου το πόρισμα του κ. Πολυβίου, ο οποίος ήταν προσωπική επιλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας και τον οποίο εισηγήθηκε στο Υπουργικό Συμβούλιο, ήταν καταπέλτης εναντίον του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Αυτοί που μας έλεγαν να περιμένουμε το πόρισμα και μετά να τοποθετηθούμε, αυτοί που ανέμεναν τη δική μας διάψευση μέσα από το πόρισμα της μονομελούς ερευνητικής επιτροπής, ως χορωδία, από το μεσημέρι της ίδιας ημέρας άρχισαν να αμφισβητούν και να δηλώνουν ότι το πόρισμα Πολυβίου είναι ατεκμηρίωτο.

Διερωτώμαι γιατί μελλοντικά ο οποιοσδήποτε πολίτης αυτού του τόπου που θα είναι αντικείμενο έρευνας θα πρέπει αποδεχτεί το αποτέλεσμά της, αφού ο ίδιος ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας αμφισβήτησε το πόρισμα της επιτροπής την οποία ο ίδιος διόρισε. Αυτό θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως ωρολογιακή βόμβα στα θεμέλια της δικαιοσύνης και των θεσμών. Πρόκειται για πρόσκληση σε ανταρσία, σε ανυπακοή στους νόμους, που μπορεί τελικά να οδηγήσει και σε ανυπακοή στις αποφάσεις των δικαστηρίων.

Η άρνηση της αποδοχής του πορίσματος δημιούργησε πιο έντονο κλίμα μέσα στην κοινωνία των πολιτών. Η προσπάθεια του Προέδρου της Δημοκρατίας, όπως επίσης και των υποστηρικτών του να διαψεύσουν τα αδιάψευστα δημιούργησε μια πιο έντονη αντιπαράθεση: Μας χαρακτήρισαν πολιτικούς πραξικοπηματίες.

Κάποιοι προχώρησαν ακόμη ένα βήμα παραπέρα. Εκμεταλλευόμενοι την έρευνα της αστυνομίας, προσπάθησαν να επιρρίψουν ευθύνες στους αδικοχαμένους ήρωες διοικητή του ναυτικού Ανδρέα Ιωαννίδη και διοικητή της ναυτικής βάσης Λάμπρο Λάμπρου. Με αυτό τον τρόπο προσπάθησαν να μετακυλίσουν τις δικές τους ευθύνες σ’ αυτούς που δεν μπορούν να τους απαντήσουν. Είναι ντροπή και ιεροσυλία για τη μνήμη των νεκρών μας, ιδιαίτερα τη στιγμή που αυτοί οι νεκροί έχασαν τη ζωή τους όχι εξ υπαιτιότητάς τους, αλλά από την εσφαλμένη διαχείριση του θανατηφόρου φορτίου.

Η 11^η Ιουλίου είναι το πιο μελανό σημείο της σύγχρονης κυπριακής ιστορίας μετά την τραγωδία του 1974. Ο λαός έχει αφυπνιστεί. Ο λαός ζητά τη δικαίωση. Ο λαός αναμένει από όλους μας τη δημιουργία συνθηκών για αντιμετώπιση των επικείμενων προκλήσεων που έχουμε ενώπιόν μας. Ο λαός ζητά την τιμωρία των ενόχων, ζητά την ανάληψη ευθυνών από αυτούς που τις έχουν. Αν αυτοί οι κάποιοι, οι ένοχοι, νομίζουν ότι η τραγωδία αυτή έχει ξεχαστεί με το πέρασμα του χρόνου, πλανώνται πλάνην οικτράν. Τα σημάδια της έχουν μείνει ανεξίτηλα στην κοινωνία μας και οι ερινύες θα τους κυνηγούν για πάντα.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Σε αυτή την κορυφαία κοινοβουλευτική διαδικασία θέλω από μέρος της ΕΔΕΚ να διαβεβαιώσω ότι θα συνεχίσουμε να εργαζόμαστε για τις αναγκαίες αλλαγές για το αύριο με τη συμμετοχή της κοινωνίας, με έλεγχο από τους πολίτες, με αλληλεγγύη προς τις αδύνατες ομάδες του πληθυσμού, αλλά και την αξιοποίηση της γνώσης, της ικανότητας και του δυναμισμού των ανθρώπων για συνεχή αναμόρφωση του κράτους και έλεγχο κάθε εξουσίας, για πάταξη φαινομένων διαφθοράς, για μια υγιή και ανταγωνιστική οικονομία, για την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση, για να προχωρήσουν οι τομείς της έρευνας και της νέας τεχνολογίας, για την κοινωνική συνοχή, για αξιοπρεπείς συντάξεις, για την αγροτική και περιφερειακή ανάπτυξη, για την προστασία του περιβάλλοντος, για την πολιτιστική ανάπτυξη. Αυτό είναι το συμβόλαιό μας με το λαό, το όραμά μας για το μέλλον, μια στρατηγική ανάπτυξης με αλληλεγγύη και επίκεντρο τον άνθρωπο και τις ανάγκες του.

Το Κίνημα Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ θα υπερψηφίσει τον κρατικό προϋπολογισμό. Η στήριξη αυτή δεν είναι προφανώς εν λευκώ στήριξη των οικονομικών επιλογών της κυβέρνησης. Αντίθετα, αυτή η ψήφιση έχει

χαρακτήρα έντονα κριτικό. Διατηρούμε ακέραιες τις διαφωνίες μας για την οικονομική πολιτική της κυβέρνησης. Ο προϋπολογισμός δεν έχει τον αναπτυξιακό χαρακτήρα που θα έδινε ώθηση στην πραγματική οικονομία του τόπου, δεν αντιμετωπίζει τα πραγματικά διαρθρωτικά προβλήματα της οικονομίας.

Η ΕΔΕΚ επιμένει. Η δημοσιονομική εξυγίανση δεν επιτυγχάνεται με αύξηση των φόρων στα είδη πρώτης ανάγκης. Επιτυγχάνεται με μείωση του κόστους και αύξηση της παραγωγικότητας της δημόσιας υπηρεσίας, με φορολόγηση του αδρανούς πλούτου, με δράσεις που οδηγούν στην ανάπτυξη.

Ψηφίζουμε τον προϋπολογισμό, γιατί σε αυτή τη δύσκολη οικονομική συγκυρία της κρίσης και της ύφεσης θεωρούμε χρέος μας να στηρίξουμε το κράτος και τις λειτουργίες του. Αναμένουμε ωστόσο ότι η κριτική, οι απόψεις και οι προτάσεις μας θα τύχουν της κατάλληλης προσοχής και αξιοποίησης για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης, την ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ τον κ. Βαρνάβα, που τέλειωσε ακριβώς στα σαράντα λεπτά, και παρακαλώ τώρα τον πρόεδρο του Δημοκρατικού Κόμματος, τον κ. Μάριο Καρογιάν, να έρθει στο βήμα.

Μ. ΚΑΡΟΓΙΑΝ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Κυρίες και κύριοι υπουργοί,

Βρισκόμαστε σήμερα “ενώπιοι ενωπίοι” στην κορυφαία για την κοινοβουλευτική μας δημοκρατία διαδικασία της συζήτησης για τον προϋπολογισμό του 2012. Το γνωρίζουμε όλοι και οφείλουμε όλοι να το σεβαστούμε κάνοντας μια συζήτηση ανοιχτή, ειλικρινή και κυρίως όσο γίνεται περισσότερο αντικειμενική, ξεπερνώντας κομματικούς ανταγωνισμούς, επικοινωνιακές εντυπώσεις, παραπλανητικές αναφορές.

Βρίσκομαι σε αυτό το βήμα έχοντας στη συνειδησή μου το βάρος της ευθύνης που φέρουμε όλοι μας τόσο για την εξεύρεση της ταχύτερης δυνατής διεξόδου από την οικονομική κρίση όσο και για την υπέρβαση της κατάστασης που δημιουργήθηκε μετά την τελευταία εθνική καταστροφή στη ναυτική βάση στο Μαρί, η οποία βύθισε σε μία ίσως ακόμα μεγαλύτερη κρίση το πολιτικό μας σύστημα. Γνωρίζετε όλοι τη στάση μας απέναντι σε αυτές τις κρίσιμες για τον τόπο μας και το μέλλον του περιστάσεις.

Εξαντλήσαμε όλα τα περιθώρια για την επίτευξη μιας εθνικής συνεννόησης, προκειμένου να σχηματιστεί μια κυβέρνηση έκτακτης ανάγκης και ευρείας αποδοχής, που είναι η μόνη αποτελεσματική και ταυτόχρονα αποδεκτή από τον κυπριακό λαό λύση του πολιτικού και του οικονομικού μας προβλήματος. Πολλώ γε μάλλον που το άλλο, το μεγαλύτερο πρόβλημά μας, που είναι η δίκαιη, η βιώσιμη και η λειτουργική λύση του Κυπριακού, βρίσκεται σε μια ιδιαίτερα λεπτή και επικίνδυνη φάση.

Προσπαθήσαμε να πείσουμε τον Πρόεδρο Χριστόφια να αναλάβει όλες τις αντικειμενικές τουλάχιστον πολιτικές ευθύνες που του αναλογούν αναφορικά με την έκρηξη στη ναυτική βάση. Τον καλέσαμε να δώσει πρώτος το παράδειγμα της γενναιότητας και της σοβαρότητας, με τις οποίες θα έπρεπε να αντιμετωπιστεί η κατάσταση. Προτείναμε παράλληλα όλες οι πολιτικές δυνάμεις, αλλά και οι κοινωνικές δυνάμεις να τεθούν προ των δικών τους ευθυνών. Με τον τρόπο αυτό θα διευκολυνόταν η σύγκλιση των προσπαθειών τους προς την κατεύθυνση εξεύρεσης των καλύτερων λύσεων.

Η αδυναμία επίτευξης μιας τέτοιας συμφωνίας, όπως όλοι γνωρίζετε, μας οδήγησε στην έξοδο από την κυβέρνηση για τρεις κυρίως λόγους: Ο πρώτος ήταν το ότι δεν έγιναν αποδεκτοί οι όροι που προτείναμε σε όλους για την επίτευξη της εθνικής συνεννόησης. Ο δεύτερος λόγος ήταν το ότι δεν μπορούσαμε να φανούμε ότι ανταλλάσσουμε τις πολιτικές μας αρχές με τη συμμετοχή μας στη νομή της εξουσίας και να εξακολουθήσουμε να παραμένουμε σε μία κυβέρνηση που δε θα μπορούσε να έχει την ευρύτερη αποδοχή, που εμείς θεωρούσαμε αναγκαία για την ανασυγκρότηση της χώρας. Ο τρίτος λόγος ήταν το ότι δεν υπήρξε ούτε αυτή τη φορά από την πλευρά του Προέδρου της Δημοκρατίας ανταπόκριση στις θέσεις και τις εκκλήσεις μας για την αναθεώρηση της διαπραγματευτικής του στάσης στη διαχείριση του κυπριακού ζητήματος ενόψει των συναντήσεων με το γενικό γραμματέα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Με αυτές τις θέσεις επιμένουμε και σήμερα ότι πρέπει να δώσουμε και να κερδίσουμε τη μάχη της εθνικής μας δικαίωσης.

Είμαστε σίγουροι ότι η ιστορία θα μας δικαιώσει και μάλιστα πολύ γρήγορα, διότι είναι πλέον ηλίου φαινότατο ότι, όποια καλή θέληση κι αν δείξουμε, όποιο ρεαλισμό κι αν επιδείξουμε, η Τουρκία δεν πρόκειται να μεταβάλει τις απαράδεκτες αξιώσεις της. Πολύ δε λιγότερο τώρα που φαίνεται συνεπαρμένη από την ιδέα της άσκησης μιας ευρύτερης ηγεμονίας στην ευρύτερη περιοχή και στον αραβικό κόσμο. Είμαστε σε μια περίοδο που πρέπει να σημάνει συναγεμρός όλων των πολιτικών δυνάμεων μπροστά στην ανάγκη να συμφωνηθεί η οργάνωση μιας μεταβατικής περιόδου με έναν και μοναδικό σκοπό: Να συμμετάσχουν όλοι σε ένα εθνικό σχέδιο εξόδου από την κρίση, η εφαρμογή του οποίου θα μπορούσε να επωφεληθεί από το

μεσοδιάστημα που ακολουθεί μέχρι τις προεδρικές εκλογές, για να γίνει κοινή υπόθεση όλων των Κυπρίων, όλων των κοινωνικών τους δυνάμεων, όλων των πολιτικών τους δυνάμεων. Στην ανάγκη εκπόνησης και συμφωνίας σε ένα τέτοιο σχέδιο εξακολουθούμε να επιμένουμε και σήμερα, κάνοντας μάλιστα ένα ακόμα βήμα προς την εξασφάλιση της κοινωνικής συναίνεσης, αλλά και της εθνικής συνεννόησης.

Καμία συζήτηση, καμία προσωπική και καμία κομματική στρατηγική ενόψει των προεδρικών εκλογών του 2013 δεν μπορεί να γίνουν δεκτές, αν ταυτόχρονα δε συνοδεύονται από μια ειλικρινή διάθεση κατάθεσης συγκεκριμένων λύσεων για συγκεκριμένα προβλήματα, με συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα και μετρήσιμους στόχους, η επίτευξη των οποίων είναι αναγκαία, για να ανασυνταχθεί η κοινωνία μας, να σωθεί η οικονομία μας, να ανασυγκροτηθεί η δημόσια διοίκησή μας και να αξιοποιηθούν όλες οι ευκαιρίες που μας παρουσιάζονται σήμερα, τόσο για την παραγωγή μιας νέας ευημερίας στηριζόμενης στο νέο μας φυσικό πλούτο όσο και για τη διασφάλιση της ακεραιότητας και των προοπτικών της πατρίδας μας μέσα από ένα σωστά οργανωμένο και σχεδιασμένο πλέγμα διεθνών συμμαχιών.

Με άλλα λόγια το Δημοκρατικό Κόμμα καλεί και πάλι όλες τις πολιτικές δυνάμεις να συγκεκριμενοποιήσουν με δημιουργικές προτάσεις την ατζέντα της διακυβέρνησης που θα μας φέρει κοντύτερα στο μέλλον που αξίζουμε και που μπορούμε να κληροδοτήσουμε στα παιδιά μας. Κάθε άλλη προσέγγιση, κάθε άλλη επιδίωξη, κάθε άλλη φιλοδοξία και υστεροβουλία είναι κοινωνικά απαράδεκτη και ιστορικά επικίνδυνη. Δεν αντέχει άλλο πια αυτός ο τόπος να καταβάλλει το βαρύ τίμημα ενός στενόχωρου κομματικού ανταγωνισμού, που στο κάτω κάτω ευθύνεται για τα πολλά δεινά που σωρεύθηκαν στο παρελθόν και εξακολουθούν να απειλούν το παρόν και το μέλλον μας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Βρισκόμαστε σήμερα μπροστά σε μια νέα πραγματικότητα. Ο Πρόεδρος Χριστόφιας αρνήθηκε, όπως όλοι γνωρίζουμε, να πάρει την πρωτοβουλία που θα οδηγούσε τον τόπο μας σε μια ομαλή μεταβατική περίοδο σαν κι αυτή που μόλις πριν λίγο περιέγραψα. Η απόφασή του είναι συνταγματικά νόμιμη και πρέπει να γίνει απ' όλους σεβαστή. Το μεγάλο πλέον ερώτημα δεν είναι η επίσπευση των πολιτικών εξελίξεων, αλλά η επίσπευση των μέτρων που πρέπει να ληφθούν για τη σωτηρία της οικονομίας μας πρωτίστως, για την επιστροφή μας σε μία γρήγορη και βιώσιμη ανάπτυξη εν συνεχεία. Ξέρουμε όλοι ότι οι δυνατότητες υπάρχουν, μένει να αξιοποιηθούν με τη συμβολή όλων μας. Αναφέρομαι ειδικότερα στις δυνατότητες που δημιουργούνται με την αξιοποίηση του φυσικού αερίου. Αναφέρομαι γενικότερα στις δυνατότητες που έχει η πατρίδα μας να αναβαθμίσει το γεωστρατηγικό της ρόλο αναδεικνυόμενη όχι μόνο σε ένα νέο ενεργειακό κέντρο, αλλά και σε ένα κέντρο οικονομικών δραστηριοτήτων υψηλής προστιθέμενης αξίας και άμεσης αναπτυξιακής προοπτικής, είτε αυτή αφορά στον τουρισμό μας είτε αυτή αφορά στις χρηματοπιστωτικές μας υπηρεσίες είτε αυτή αφορά στις ιατρικές μας υπηρεσίες και τη φαρμακευτική μας βιομηχανία είτε αυτή αφορά στην εκπαίδευση, τον πολιτισμό και τον αθλητισμό.

Τρεις είναι οι προϋποθέσεις για την αξιοποίηση αυτών των δυνατοτήτων. Η πρώτη είναι η επίτευξη της δημοσιονομικής εξυγίανσης, που θα επιτρέψει τη σταθεροποίηση της οικονομίας μας, αλλά και του πολιτικού συστήματός μας. Η δεύτερη προϋπόθεση είναι η επεξεργασία μιας οργανωμένης και σωστά στοχευμένης εθνικής αναπτυξιακής στρατηγικής, που θα αξιοποιεί τα συγκριτικά μας πλεονεκτήματα και θα ξεπερνά τα συγκριτικά μας μειονεκτήματα. Η τρίτη προϋπόθεση είναι η προϋπόθεση των προϋποθέσεων, η αναδιοργάνωση δηλαδή του πολιτικού προσωπικού και του ανθρώπινου δυναμικού της πατρίδας μας με τρόπο που να εξασφαλίζει αφενός μεν την πλήρη απασχόληση, αφετέρου δε την πλήρη αξιοποίηση των γνώσεων και των δυνατοτήτων του καθενός, ώστε να υπάρξει κοινωνική δικαιοσύνη, με ταυτόχρονη αύξηση της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας μας.

Πριν από έναν ακριβώς χρόνο το Δημοκρατικό Κόμμα, έστω και μόνο του αρχικά, επεσήμανε όλους εκείνους τους κινδύνους που απειλούν την οικονομία μας με επιτήρηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση και κατέθεσε όλα εκείνα τα μέτρα που θεωρούσε αναγκαία για την αποτροπή τους. Αναγνωρίζω ότι χάρη στην επιμονή και την υπομονή μας ένα μεγάλο μέρος του πακέτου των μέτρων που προτείναμε πέρυσι έγινε τελικώς αποδεκτό από την κυβέρνηση. Έγινε όμως αποδεκτό με καθυστέρηση και με αποτέλεσμα να χαθεί πολύτιμος χρόνος και πολλές ευκαιρίες που, αν είχαν αξιοποιηθεί, σήμερα ίσως να βρισκόμαστε σε πολύ καλύτερη κατάσταση. Και, όπως όλοι γνωρίζετε, η οικονομική μας κατάσταση συνδέεται άμεσα με το εθνικό μας θέμα. Όλοι μπορούν να αντιληφθούν τις δυσμενείς συνέπειες που μπορεί να έχει για τη διαπραγμάτευση της δίκαιης και βιώσιμης λύσης του Κυπριακού η οικονομική μας αποδυνάμωση, η απομάκρυνσή μας από την ταχύρρυθμη και ταυτόχρονα αιεφόρο ανάπτυξη.

Η οικονομία είναι η δύναμή μας. Από τη δύναμη αυτή εξαρτάται η ασφάλεια και η ευημερία μας. Η σωτηρία της κατά συνέπεια είναι ιερή υπόθεση και εθνική υποχρέωση. Διερωτώμαι: Την υποχρέωση αυτή την αισθάνονται όλες οι πολιτικές δυνάμεις σ' αυτή την αίθουσα; Πού ήταν η αντιπολίτευση, όταν πέρυσι τέτοιο καιρό καλούσαμε τους πάντες να συμβάλουν στη δημοσιονομική εξυγίανση, την κοινωνική συνοχή και την οικονομική ανάκαμψη της πατρίδας μας; Γιατί προτιμούσαν να κινδυνολογούν, αντί να προτείνουν; Και γιατί σήμερα εμφανίζονται -επιτέλους- να αντιλαμβάνονται ότι δεν προσφέρουν ούτε καν στους εαυτούς τους καλές υπηρεσίες, αν δε συμμετέχουν ενεργά στο σχεδιασμό και την εφαρμογή των μέτρων που πρέπει να συμφωνηθούν, για να μην καταρρεύσει μαζί με το χρηματοπιστωτικό μας σύστημα και το σύνολο της

παραγωγικής βάσης της οικονομίας μας;

Χαιρετίζω τη συναινετική στάση που επέδειξε τελευταία η ηγεσία του Δημοκρατικού Συναγερμού και θέλω να ελπίζω ότι η αλλαγή της στάσης της θα έχει συνέχεια. Θα εξακολουθεί να είναι ένα ελπιδοφόρο μήνυμα προς όλες τις κατευθύνσεις για τη σωτηρία όχι μόνο της οικονομίας μας, αλλά και του μέλλοντός μας, αφού ούτως ή άλλως αυτά τα δύο πράγματα είναι αλληλοεξαρτώμενα. Χαιρετίζω επίσης το γεγονός ότι σήμερα φαίνεται να γίνονται αποδεκτά από την κυβέρνηση εκείνα τα μέτρα που συνιστούσαν το δεύτερο πακέτο που προσπαθήσαμε και εν μέρει καταφέραμε να υιοθετήσει η κυβέρνηση από το περασμένο καλοκαίρι.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ο κρατικός προϋπολογισμός αποτελεί το κατεξοχήν εργαλείο που διαθέτει η πολιτεία, για να ασκήσει τη δημοσιονομική της πολιτική και να πετύχει τους αναπτυξιακούς της στόχους. Με τη συζήτηση του κρατικού προϋπολογισμού στη Βουλή των Αντιπροσώπων η κυπριακή οικονομία μπαίνει στο μικροσκόπιο και η οικονομική μας αξιοπιστία κρίνεται όχι μόνο από τον κυπριακό λαό, αλλά και από τα μέλη της μεγαλύτερης οικογένειας στην οποία ανήκουμε και στην οποία θέλουμε να παραμείνουμε, γιατί αυτό αποτελεί μια στρατηγική μας επιλογή, και εννοώ την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Γνωρίζουμε ότι σήμερα βρισκόμαστε αντιμέτωποι με τα νέα δεδομένα που προκύπτουν από την προχθεσινή επίτευξη της συμφωνίας των “17” για ένα νέο, πιο αυστηρό δημοσιονομικό σύμφωνο σταθερότητας. Η περίοδος στην οποία εισερχόμαστε είναι πιο κρίσιμη από την προηγούμενη. Από τις αποφάσεις που καλούμαστε να πάρουμε θα κριθεί η πορεία της χώρας μας όχι μόνο στη διάρκεια του 2012, αλλά και στα πολλά χρόνια που θα ακολουθήσουν. Η δημοσιονομική μας εξυγίανση και η οικονομική μας αναδιάρθρωση απαιτούν την υπέρβαση των κομματικών μας διαχωριστικών γραμμών και τη σύγκλιση σε ένα αναγκαίο εθνικά και απαραίτητο αναπτυξιακά κοινό πρόγραμμα. Σε μια εποχή διαρκώς αυξανόμενης οικονομικής και γεωπολιτικής αβεβαιότητας, η δική μας πολιτική σταθερότητα συνιστά ένα στρατηγικό πλεονέκτημα που πρέπει να προστατευτεί με κάθε θυσία. Ταυτόχρονα απαιτεί απόλυτη προσήλωση στην εφαρμογή της οικονομικής πολιτικής χωρίς απόκλιση από τα μέτρα που λαμβάνονται, χωρίς εκτροχιασμό από την ευθεία που μας οδηγεί στους δημοσιονομικούς μας στόχους. Απαιτεί διαρκή εγρήγορση και συνεχή προσπάθεια.

Ας μην έχουμε την αυταπάτη ότι η οικονομική κρίση είναι μια μπόρα που θα περάσει και όλα θα ξεχαστούν κάτω από το φως της λιακάδας που θα ακολουθήσει. Η κακοκαιρία δυστυχώς θα έχει διάρκεια. Πόσο μεγάλη θα είναι αυτή δεν μπορεί αυτή τη στιγμή να το πει κανείς με σιγουριά. Το μόνο που μπορεί να πει είναι ότι η διάρκειά της εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη δική μας αποφασιστικότητα και από τη δική μας πειθαρχία. Το σίγουρο είναι ότι χρειαζόμαστε μια νέα οικονομική πολιτική, που θα βάλει τέλος στα διαχρονικά υψηλά ελλείμματα. Το σίγουρο είναι ότι αυτό το πρόταγμα της δημοσιονομικής μας εξυγίανσης δεν μπορεί να γίνει πράξη, αν ορισμένοι εξακολουθούν να θέλουν να γίνονται αρεστοί σ’ αυτούς στους οποίους απευθύνονται, αλλά όχι χρήσιμοι και ωφέλιμοι για τα συμφέροντα του λαού μας.

Το σίγουρο είναι επίσης ότι με ημίμετρα, δισταγμούς, ατολμίες, έλλειψη αποφασιστικότητας, αναβολές και αναποτελεσματικότητες δεν παράγονται βιώσιμες λύσεις. Το σίγουρο τέλος είναι ότι η πραγματικότητα δεν αλλάζει, αν δεν την κοιτάξουμε κατάματα, αν, εκτός από ευχολόγια, δεν κάνουμε και αυτά που πρέπει να κάνουμε, για να ξαναπατήσουμε πάνω σε στέρεο και δυναμικό έδαφος.

Το αποτέλεσμα της συνεδρίας του άτυπου συμβουλίου αρχηγών της 2^{ας} Δεκεμβρίου αποτελεί ένα πρώτο θετικό βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση. Είναι όμως ένα βήμα που δεν αρκεί και που δυστυχώς δε θα μπορεί να ακολουθηθεί από ένα άλλο, αν πυροδοτείται από φημίτι που βρίσκεται κάτω από τα θεμέλια της εύθραυστης οικονομικής μας κατάστασης και της κοινωνικής συναίνεσης. Η πολιτική συνεννόηση και η κοινωνική συναίνεση πρέπει βεβαίως να στοχεύουν στην εξυγίανση της οικονομίας μας, καθώς και στην εμπέδωση της αρχής της κοινωνικής αλληλεγγύης και της κοινωνικής συνοχής. Αν θέλουμε να είμαστε δίκαιοι και να υπερασπιζόμαστε αποτελεσματικά τα δικαιώματα των εργαζομένων και των αδυνάτων, οφείλουμε πρώτιστα να βάλουμε φραγμό στο σπάταλο κράτος και όχι να προσφεύγουμε σε εύκολες λύσεις που μπορούν μάλιστα να υπονομεύσουν την αναπτυξιακή μας προσπάθεια.

Μπορεί να κατηγορούμαστε -εγώ λέω αδίκως και απρόκλητα- ως τάχατες “υπερασπιστές των εχόντων και των κατεχόντων”, δεν πρόκειται όμως να συναινέσουμε σε αδικίες και ευκολίες που τελικώς επιδεινώνουν τη θέση των εργαζομένων και των αδυνάτων, γιατί σε αυτούς θα έρθει ο λογαριασμός του λαϊκισμού και της δημαγωγίας.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Στη βάση της δικής μας φιλοσοφίας και της πάγιας οικονομικής μας πολιτικής θεωρούμε ότι ο προϋπολογισμός πρέπει να ανταποκρίνεται στις βασικές ανάγκες των δημόσιων οικονομικών και γενικότερα της οικονομίας του τόπου. Πρέπει πρωτίστως να αντιμετωπίζει με συγκεκριμένο και κατά τον πλέον αποτελεσματικό τρόπο τα διαρθρωτικά προβλήματα της οικονομίας μας και να ικανοποιεί την άμεση και επείγουσα ανάγκη για εξυγίανση των δημόσιων οικονομικών, να στοχεύει στη δραστική μείωση των κρατικών

δαπανών και στην αποδοτικότερη λειτουργία της κρατικής μηχανής και του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

Ο προϋπολογισμός πρέπει επίσης να θέτει την κυπριακή κοινωνία και την οικονομία σε πορεία επανεκκίνησης και παράλληλα να δίνει ώθηση στην ανάπτυξη και να αποσκοπεί στη δημιουργία συνθηκών και προϋποθέσεων μεγέθυνσης της οικονομίας μας, αλλά και του εθνικού μας εισοδήματος, που θα δώσουν τις δυνατότητες στο κράτος να επεκτείνει την κοινωνική του πολιτική κατά στοχευμένο τρόπο, ώστε να βελτιωθεί το βιοτικό επίπεδο και ο δείκτης ευημερίας της κοινωνίας και ειδικότερα των πιο ευπαθών ομάδων του πληθυσμού.

Το Δημοκρατικό Κόμμα στέκει με ιδιαίτερη ευαισθησία μπροστά στο φαινόμενο της διόγκωσης της ανεργίας, που πλήττει ιδιαίτερα τους νέους μας, και των πολλών αδιεξόδων στα οποία βρίσκονται οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις στον τόπο μας, οι οποίες αποτελούν την ατμομηχανή της οικονομίας μας. Αναμέναμε και αναμένουμε ότι οι προσπάθειες της κυβέρνησης θα στραφούν με περισσότερη προσοχή προς αυτές τις δύο κατευθύνσεις, κάτι που δε διακρίνουμε να συμβαίνει με τον υπό συζήτηση προϋπολογισμό.

Η ιδεολογία μας και η όλη πολιτική φιλοσοφία πάνω στην οποία θεμελιώθηκε το Δημοκρατικό Κόμμα μάς επιτρέπουν να περηφανευόμαστε ότι δε βλέπουμε είτε με ταξικό φακό είτε στη βάση εύνοιας ή δυσμένειας τα θέματα της οικονομίας. Προτείνουμε πάντοτε ισορροπημένες πολιτικές· πολιτικές που εξυπηρετούν πρωτίστως το κοινό καλό και το συλλογικό συμφέρον του τόπου. Σταθερά επιμένουμε στη θέση για δίκαιη κατανομή των οικονομικών βαρών. Δεν εξαιρούμε τον πλούτο, όπως πονηρά κάποιοι μας αποδίδουν. Ούτε βεβαίως ταυτιζόμαστε με ακραίες νεοφιλελεύθερες αντιλήψεις για την οικονομία, όπως διακρίνουμε ενίοτε στις τοποθετήσεις και τις απόψεις κάποιων φίλων από την πλευρά του Δημοκρατικού Συναγερμού. Με νομοθετήματα τα οποία έχουμε εγκρίνει έχουμε αποδείξει ότι πρέπει και ο πλούτος να σηκώσει το βάρος που του αναλογεί στη συνολική προσπάθεια αντιμετώπισης των οικονομικών μας προβλημάτων.

(Θόρυβος στην αίθουσα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ!

Μ. ΚΑΡΟΓΙΑΝ:

Είναι η δεύτερη φορά. Είμαι βέβαιος ότι θα τριτώσει!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ τον κ. Καρογιάν να συνεχίσει και παρακαλώ να υπάρξει ησυχία. Υπάρχει κόπωση, αλλά δεν είναι λόγος, για να μην παρακολουθούμε με προσοχή τους ομιλητές.

Μ. ΚΑΡΟΓΙΑΝ:

Είναι φανερό πως, όσο οι κρατικές δαπάνες δε μειώνονται, θα συνεχίσουμε να παράγουμε ελλείμματα, τα οποία με τη σειρά τους θα συνεχίσουν να στραγγίζουν τα δημόσια ταμεία, θα συνεχίσουν να στραγγαλίζουν τον ιδιωτικό τομέα και φυσικά το δημόσιο χρέος θα συνεχίσει δυστυχώς να αυξάνεται. Παράλληλα θα αυξάνεται και ο δείκτης της ανεργίας. Ως εκ τούτου, πρωταρχικός στόχος πρέπει να είναι η παραγωγή πρωτογενών πλεονασμάτων με τη δραστική μείωση των κρατικών δαπανών και με σταθερό στόχο τη μείωση του δημόσιου χρέους. Πρέπει επίσης να απελευθερωθούν περισσότερα κονδύλια για ενθάρρυνση της ανάπτυξης. Για να γίνει κάτι τέτοιο, ο κρατικός προϋπολογισμός πρέπει να στοχεύει στην εξισορρόπηση των εσόδων και των δαπανών του κράτους. Ο ισοσκελισμός του προϋπολογισμού αποτελεί μείζον και κρίσιμο στοίχημα.

Σε ό,τι αφορά τη δέσμη μέτρων για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που παρουσιάζουν τα δημόσια οικονομικά, το Δημοκρατικό Κόμμα θα καταθέσει τις θέσεις και τις απόψεις του κατά την αυριανή συζήτηση. Οι θέσεις του απορρέουν από την όλη οικονομική φιλοσοφία και πολιτική του κόμματος, που βασίζεται στην αρχή της κοινωνικής και οικονομικής δικαιοσύνης.

Θέλω να τονίσω ξανά πως για το Δημοκρατικό Κόμμα η οικονομία είναι το υπόβαθρο πάνω στο οποίο στηρίζεται ο πολιτικός μας αγώνας για την απελευθέρωση και την επανένωση της πατρίδας μας. Αν την αφήσουμε ή υπαναχωρήσουμε και η οικονομία μας οδηγηθεί σε περιπέτειες -Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Στήριξης, μνημόνια και Διεθνές Νομισματικό Ταμείο- ο διεθνής παράγοντας θα εκβιάσει για εκπτώσεις και παραχωρήσεις δυσμενείς για την επίλυση του Κυπριακού. Δηλαδή, με λίγα λόγια, θα προδιαγράψουν τα κύρια χαρακτηριστικά της λύσης, μιας λύσης την οποία εμείς απορρίψαμε στη συντριπτική μας πλειοψηφία το 2004. Κάποιοι ενδεχομένως να θέλουν να μας ξαναφέρουν την ίδια συνταγή.

Αρα λοιπόν, μακριά από λαϊκισμούς, μικροκομματικές ή άλλες σκοπιμότητες, θα πρέπει όλοι μας να στείλουμε το μήνυμα για εθνική ενότητα και με πολιτική συναίνεση να μετατρέψουμε την κρίση σε ευκαιρία που θα επιτρέψει στην κυπριακή οικονομία να επανέλθει σε δημοσιονομικά πλεονάσματα, αποκαθιστώντας την αξιοπιστία μας στις ξένες αγορές και στέλλοντας παράλληλα αποφασιστική απάντηση στα όσα συμφωνήθηκαν πρόσφατα στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

Ανησυχώ και αγωνιώ για το αύριο, επειδή θεωρώ ότι, εάν δεν αποδειχθούμε προμηθείς έστω και αυτή τη δωδεκάτη ώρα και αυτή την υστάτη στιγμή εάν δεν πάρουμε τα αναγκαία και τα εκ των πραγμάτων επιβεβλημένα μέτρα, ίσως σύντομα να κλαίμε επί ερειπίων. Αν δεν πάρουμε τώρα κάποια οδυνηρά μέτρα και συρθούμε στα γρανάζια του αυστηρότατου και αδυσώπητου Μηχανισμού Στήριξης, θα μας επιβληθούν πολύ πιο οδυνηρά μέτρα, που θα καθηλώσουν την κυπριακή οικονομία, αλλά και τις οικονομικές αντοχές του λαού μας σε επίπεδα πολύ κατώτερα εκείνων που μπορούμε να διαφυλάξουμε με τα μέτρα που εμείς καλούμαστε να λάβουμε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ο κρατικός προϋπολογισμός, εκτός από εργαλείο άσκησης δημοσιονομικής πολιτικής, παρέχει στο κράτος τη δυνατότητα να επηρεάσει την οικονομική εν γένει δραστηριότητα με τη δημοσιονομική του πολιτική. Μέσα από το ρυθμό εκτέλεσης των δημοσίων έργων και μέσα από την ίδια την κρατική δραστηριότητα το κράτος μπορεί να κατευθύνει την οικονομία προς τις ορθότερες κατευθύνσεις, καταρτίζοντας το αναγκαίο πρόγραμμα, αλλά και το αναγκαίο οικονομικό σχέδιο. Όπως είναι φυσικό, από την αποτελεσματική εφαρμογή του οποιουδήποτε σχεδίου δράσης προϋποτίθεται και εξυπακούεται ένας καλά οργανωμένος και αποτελεσματικός κρατικός μηχανισμός. Είναι γι' αυτό το λόγο που το Δημοκρατικό Κόμμα έγκαιρα και υπεύθυνα, αμέσως μετά την τραγωδία στο Μαρί, κάλεσε όλους, και δη την κυβέρνηση, να προχωρήσουν στην αναδιοργάνωση και ανασύνταξη δυνάμεων, ξεκινώντας από τον κρατικό μηχανισμό.

Όπως έχουμε πει κατά κόρον, οι κυβερνητικές αναφορές ότι αυτός είναι ο μηχανισμός και αυτόν κληρονομήσαμε δεν αποτελεί άλλοθι ούτε υπεύθυνη στάση έναντι των προβλημάτων. Είναι αυτός ο μηχανισμός που θα μας βγάλει ασπροπρόσωπους -όπως έπραξε καθ' όλη τη διάρκεια της ενταξιακής πορείας της Κύπρου, αλλά και της ένταξής μας στην Ευρωζώνη- για μια επιτυχημένη Προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης από την Κυπριακή Δημοκρατία. Ως Δημοκρατικό Κόμμα αποδίδουμε ιδιαίτερη σημασία στον τιμητικό αυτό ρόλο της Κύπρου, αρκεί να προετοιμαστούμε σωστά και με υψηλό επαγγελματισμό. Γι' αυτό ας αφεθούν κατά μέρος οι ποικίλες φοβίες και επιφυλάξεις που μερικοί τρέφουν για την Ευρωπαϊκή Ένωση και ας δούμε πώς μπορούμε όλοι να κερδίσουμε το νέο αυτό στοίχημα, γιατί μια επιτυχημένη Προεδρία ενισχύει ακόμα περισσότερο την κρατική μας οντότητα και η Κύπρος αποκτά τη χαμένη της αξιοπιστία που προκάλεσαν οι ερασιτεχνισμοί και οι αμφιταλαντεύσεις της κυβέρνησης.

Ο ρόλος του έντιμου διαμεσολαβητή που φιλοδοξούμε να ασκήσουμε προϋποθέτει καλή προετοιμασία όλων, για να μπορούμε με πειστικότητα και εγκυρότητα να διαμεσολαβούμε στα μεγάλα και σημαντικά που θα συναποτελέσουν την ημερήσια διάταξη της δικής μας Προεδρίας. Τύχη αγαθή έτυχε στη μικρή Κύπρο να κληθεί να χειριστεί μεγάλα ζητήματα που ταλανίζουν την Ευρωπαϊκή Ένωση και όχι μόνο. Ελπίζουμε η κυβέρνηση, έστω και τώρα, να αντιληφθεί το μέγεθος και τη σημασία του ρόλου που έχει να επιτελέσει, ώστε να παύσουμε να βλέπουμε τα ζητήματα αυτά ως απλοί τρίτοι παρατηρητές.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Έρχομαι τώρα στο μέγιστο για την εθνική αναπτυξιακή μας στρατηγική θέμα που συνιστά η υπόθεση του φυσικού αερίου. Τύχη αγαθή προίκισε την Κυπριακή Δημοκρατία με το φυσικό πλούτο που βρίσκεται στην αποκλειστική οικονομική ζώνη της πατρίδας μας. Δεν υπάρχει χειρότερη αντιμετώπιση της τύχης από την ύβριν και δεν υπάρχει χειρότερη μέθοδος διαχείρισης της εύνοιας της τύχης από τη μέθοδο που χρησιμοποιούν οι αυτοσχεδιασμοί και η προχειρότητα στην αξιοποίηση των μεγάλων μας ευκαιριών.

Από την επομένη της τραγωδίας στο Μαρί υποστηρίξαμε την ανάγκη δρομολόγησης μιας πειστικής και αποτελεσματικής ενεργειακής πολιτικής. Μιας ενεργειακής πολιτικής που θα συνδυάζει την ενεργειακή αυτάρκεια της χώρας με την ασφάλειά της. Αντί της σοβαρότητας που επιβάλλεται σε αυτές τις περιστάσεις, γίναμε τους τελευταίους μήνες μάρτυρες μιας ατέρμονης φιλολογίας και παραφιλολογίας γύρω από το θέμα της εκμετάλλευσης της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης. Ειδικοί και μη καταγίνονταν με την πρόταση διαφόρων συνταγών. Ο ένας αυτοσχεδιασμός διαδεχόταν τον άλλο. Αρμόδιοι και αναρμόδιοι επιδίδονταν σε έναν ανταγωνισμό σύγχυσης. Κινήσεις εντυπώσεων θεωρούνταν περισσότερο επιβεβλημένες από αποφάσεις με ουσιαστική σημασία.

Εν τω μεταξύ ο χορός των καθυστερήσεων καλά κρατεί. Βρισκόμαστε ακόμα σε αναμονή του δεύτερου κύκλου αδειοδοτήσεων. Άλλοι ανησυχούν και άλλοι διαμαρτύρονται, γιατί μένουν απ' έξω. Η εκμετάλλευση της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης της Κυπριακής Δημοκρατίας είναι πρωτίστως ένα κατεξοχόν θέμα κυριαρχίας. Και τη δική μας κυριαρχία τη θέλουμε να βασίζεται σε αρχές του διεθνούς δικαίου, να υπάγεται στο δικαίο της δημόσιας θάλασσας και να αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα του. Το δικαίωμα της Κυπριακής Δημοκρατίας να αποφασίζει ελεύθερα και ανεμπόδιστα, με γνώμονα το καλώς νοούμενο συμφέρον του τόπου, είναι δικαίωμα που δεν εκχωρείται ούτε απαλλοτριώνεται. Ασκείται και εκεί που ασκείται πρέπει να υπηρετεί τα ύψιστα κρατικά συμφέροντα: τίποτα και κανέναν άλλον. Αν ισχύσουν οι αρχές αυτές, τότε μπορούμε, ναι, να χαράξουμε μακρόπνοη στρατηγική που θα απαντά σε πραγματικά προβλήματα και θα αφορά στη διαχείριση του εθνικού μας πλούτου με τρόπο άμεσα συναρτημένο με τα γεωπολιτικής σημασίας συμφέροντά μας.

Η Κύπρος ανήκει στη μεγάλη ευρωπαϊκή οικογένεια. Τα ενεργειακά μας θέματα είναι αλληλένδετα με τα μακροπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα θέματα των ενεργειακών αναγκών της Ευρώπης. Η αξιοποίηση του

εθνικού μας πλούτου δεν εξαντλείται με τις αδειοδοτήσεις και μόνο. Είναι μια σύνθετη διαδικασία που συνδυάζεται με σύνθετες ενέργειες και συνέργειες. Προϋποθέτει μια δέσμη πολιτικών που αρχίζει με τη θέσπιση του αναγκαίου νομικού καθεστώτος και την εξασφάλιση της διαφάνειας των διαδικασιών επιλογής. Δόξα τω Θεώ υπάρχουν τεχνογνωσίες και υπάρχουν μέθοδοι ορθολογικής διαχείρισης των κοιτασμάτων φυσικού αερίου. Η Κύπρος έχει την επιπλέον τύχη να μπορεί να αναζητήσει την κατασταλαγμένη πείρα των χωρών που προηγήθηκαν σε αυτό τον τομέα, αποφεύγοντας λάθη που έγιναν και ακολουθώντας αποδεδειγμένα καλές και αποτελεσματικές πρακτικές. Η σωστή υιοθέτησή τους προϋποθέτει την απαλλαγή μας από έμμονες ιδέες που δεν έχουν καμία σχέση με την ουσία των θεμάτων και τα εθνικά συμφέροντά μας.

Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι συνιστούν κακά παραδείγματα για τις δικές μας επιλογές χωρών που, όταν ανακάλυψαν τα δικά τους ενεργειακά αποθέματα, έλαβαν υπόψη διαφορετικές από τις σήμερα επιβαλλόμενες παραμέτρους για τη δική μας περίπτωση. Υπάρχουν όμως τα καλά παραδείγματα των χωρών που αντιμετώπισαν τα ενεργειακά τους αποθέματα εξυπηρετώντας μακροπρόθεσμους στόχους και οφέλη και όχι μεσοπρόθεσμες σκοπιμότητες και επιτόλαιες στοχεύσεις. Τα αντιμετώπισαν ως εθνική περιουσία, μέρος της οποίας πρέπει να κληροδοτηθεί στις μελλοντικές γενιές.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Έρχομαι τώρα στο κορυφαίο εθνικό μας θέμα, που είναι η πορεία μας προς τη δίκαιη, βιώσιμη και λειτουργική λύση του Κυπριακού. Λαμβάνοντας υπόψη την ενημέρωση που έχουμε, οι εξελίξεις δεν μπορούν να αξιολογηθούν ως ικανοποιητικές. Θα μπορούσα μάλιστα να πω ότι είναι απογοητευτικές, τόσο που το αναγνώρισε χθες και ο κ. Ντάουνερ. Μετά από ατελείυτες απευθείας και εκ του σύνεγγυς συνομιλίες στη διάρκεια των τελευταίων τριών ετών, βρισκόμαστε και πάλι στο σημείο μηδέν. Κάναμε γενναϊόδωρες παραχωρήσεις χωρίς να πάρουμε ουσιαστικά ανταλλάγματα. Αποδεχθήκαμε διαδικαστικές ρυθμίσεις που δεν απέδωσαν κανένα ουσιαστικό αποτέλεσμα. Πλησιάζουμε δυστυχώς με μαθηματική ακρίβεια στο τέλος του παιχνιδιού, όπως άλλωστε μας το επισημαίνουν εχθροί και φίλοι.

Ζούμε τραγελαφικές καταστάσεις, με το γενικό γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών να δηλώνει ότι στις συνομιλίες της Νέας Υόρκης οι δύο πλευρές πέτυχαν ενθαρρυντική πρόοδο, ενώ από πηγές της ίδιας προέλευσης διαρρέουν πληροφορίες σχετικά με την αναζήτηση μιας λύσης μπροστά στην οποία για πρώτη φορά βρίσκονται τα δύο μέρη. Περισσότερο από κάθε άλλη προηγούμενη φορά επιβάλλεται ο επανασχεδιασμός της στρατηγικής μας, η επανεξέταση των χειρισμών μας. Το κοινό ανακοινωθέν του Εθνικού Συμβουλίου του Σεπτεμβρίου του 2009 αποτελεί μια σταθερή βάση. Ακόμα σταθερότερη είναι η βάση που δημιούργησε η λαϊκή εντολή της 24^{ης} Απριλίου 2004.

Η νέα μεθοδολογία που πρότειναν τα Ηνωμένα Έθνη εγείρει ερωτηματικά. Εγκυμονεί κινδύνους που έχουμε επισημάνει αξιολογώντας την προτεινόμενη διαδικασία. Δεν μπορούμε πια να πορευόμαστε ωσάν η Τουρκία να μην επιδείκνυε την αδιαλλαξία που σήμερα επιδεικνύει. Συνεχίζει ανενόχλητη τις προκλήσεις της χωρίς να διαφοροποιείται από τις διαχρονικές διεκδικήσεις της και, όντας υπερφίαλη και υπερροπτική, εξακολουθεί να αποτελεί το μεγάλο εμπόδιο για τη λύση του Κυπριακού και τη μεγάλη πρόκληση για τη σταθερότητα της περιοχής.

Ως Δημοκρατικό Κόμμα καταβάλαμε βαρύ τίμημα στην προσπάθειά μας να πείσουμε τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας ότι έπρεπε να επανέλθει στη γραμμή που αποτελεί την κοινή συνισταμένη των χειρισμών του εθνικού μας θέματος. Ήταν άλλωστε αυτός ένας από τους βασικότερους λόγους για την παραμονή μας στην κυβέρνηση και την εξάντληση κάθε περιθωρίου συνεννόησης. Θέλουμε να πιστεύουμε ότι άρχισε να αντιλαμβάνεται την ορθότητα των θέσεών μας και να αποδέχεται την αντικειμενικότητα των απόψεών μας, αλλά πάνω απ' όλα την καθαρότητα των προθέσεών μας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Σε λίγες μέρες οι τοπικές κοινωνίες καλούνται στις κάλπες που θα αναδείξουν τους νέους δημοτικούς άρχοντες. Η διαδικασία αυτή αποτελεί για το Δημοκρατικό Κόμμα τη μεγάλη ευκαιρία που προσφέρεται σε όλους για μια νέα αρχή, για ένα νέο ξεκίνημα, για μια κρίσιμη μάχη του πολιτικού μας συστήματος να ανακτήσει την αξιοπιστία του, γι' αυτό και κρατήσαμε εξ αρχής μία στάση σαφή. Θελήσαμε να κρατηθούν τα κόμματα μακριά από τα συμφέροντα των τοπικών κοινωνιών. Μπορούσαν οι ίδιες οι τοπικές κοινωνίες να το αντιληφθούν καλύτερα από οιονδήποτε. Μπορούσαν από μόνες τους να επιλέξουν αυτούς που θα τα υπηρετούσαν καλύτερα. Για μια ακόμη φορά οι προσπάθειες επίτευξης μιας εθνικής συνεννόησης έπεσαν στο κενό.

Μερικοί δυστυχώς επέμεναν σε κομματικές στρατηγικές. Το Δημοκρατικό Κόμμα επιθυμεί το βράδυ των δημοτικών εκλογών να πανηγυρίζει ολόκληρος ο κυπριακός λαός τη νίκη της τοπικής αυτοδιοίκησης και μακάρι να υπάρξει συμμετοχή των πολιτών, για να σταλεί το μήνυμα όπως πρέπει, αλλά και να είναι συνδιαμορφωτές των ζητημάτων που αφορούν το μέλλον και την προοπτική της τοπικής κοινωνίας και της τοπικής αυτοδιοίκησης. Ελπίζουμε να είναι η νίκη της ελπίδας για μια κοινωνική ανασύνταξη που θα αρχίσει από τη βάση των τοπικών κοινωνιών, την απαρχή μιας νέας εποχής, που θα δίνει απόλυτη προτεραιότητα στον ειλικρινή και δημιουργικό διάλογο και στην αναζήτηση των προγραμματικών συγκλίσεων, που θα δημιουργήσουν στον κυπριακό λαό τη σιγουριά ότι ένας αξιόπιστος συνασπισμός εξουσίας μπορεί να οδηγήσει

με ασφάλεια στην αντίπερα όχθη της κρίσης.

Αν κάτι τέτοιο δεν μπορεί να επιτευχθεί, ας επιτευχθεί τουλάχιστον αυτό που είναι εξίσου αναγκαίο, για να περάσουμε όλοι μαζί με επιτυχία στο διαγωνισμό της αξιοπιστίας· μία συζήτηση που δε θα αφορά στα πρόσωπα, αλλά στα προγράμματα, που δε θα αφορά στους κομματικούς ανταγωνισμούς, αλλά στους εθνικούς στόχους, που θα επιτρέψει στον κυπριακό λαό να αντιληφθεί ότι το διακύβευμα των προεδρικών εκλογών του 2013 -και έχουμε χρόνο ακόμη- δεν είναι ποιος θα κυβερνήσει την Κύπρο είτε από ποιο κόμμα ούτε ποιος θα επωφεληθεί από τη νομή της εξουσίας, αλλά πώς η Κύπρος θα πορευθεί σε ένα καλύτερο μέλλον, που μπορεί να έλθει μόνο μέσα από την εφαρμογή ενός εθνικού σχεδίου με τα χαρακτηριστικά που περιέγραφα στην αρχή της ομιλίας και με στόχους που μπορούν να συσπειρώσουν τη συντριπτική πλειοψηφία του κυπριακού λαού.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η φετινή συζήτηση του προϋπολογισμού γίνεται σε ένα ιδιαίτερα ρευστό και κρίσιμο περιβάλλον και γι' αυτό το λόγο θεώρησα αναγκαίο να αναλύσω τα δεδομένα που έχουμε ενώπιόν μας, να καταθέσω ταπεινά τους προβληματισμούς μας και να θέσω ενώπιόν σας συγκεκριμένες προτάσεις που απορρέουν από την επιτακτική ανάγκη να αντιμετωπίσουμε τη σημερινή έκτακτη ανάγκη με σύνεση και συναίνεση, συλλογικότητα και διορατικότητα.

Καταλήγοντας, θέλω να σημειώσω ότι διατηρούμε αλώβητες τις κριτικές μας απόψεις και επιφυλάξεις για επιμέρους κεφάλαια του προϋπολογισμού και ότι το Δημοκρατικό Κόμμα έχει μια σαφώς διαφορετική οικονομική πολιτική από αυτή που ακολουθεί η σημερινή κυβέρνηση. Το Δημοκρατικό Κόμμα θα τηρήσει την ίδια υπεύθυνη στάση που από ιδρύσεώς του τηρεί κατά την ψήφιση των προϋπολογισμών. Θα υπερψηφίσουμε τους προϋπολογισμούς και παράλληλα θα καταθέσουμε συγκεκριμένες τροποποιητικές προτάσεις στη βάση της δικής μας πολιτικής, αλλά και της δικής μας φιλοσοφίας.

Το σκεπτικό που θεμελιώνει αυτή τη διαχρονική υπεύθυνη στάση του Δημοκρατικού Κόμματος μπορεί να συνοψιστεί στα ακόλουθα, που κατά καιρούς η εκάστοτε ηγεσία του κόμματός μας επεσήμανε κατά τη συζήτηση του προϋπολογισμού: Το Δημοκρατικό Κόμμα από την ίδρυσή του και τη συμμετοχή του στη Βουλή ακολουθεί την πάγια πολιτική να υπερψηφίζει τον προϋπολογισμό, παρά τις διαφωνίες και επιφυλάξεις που έχει σε πολλές από τις προτεινόμενες δαπάνες και τη γενικότερη οικονομική και κοινωνική πολιτική που εφαρμόζει η κυβέρνηση. Με το προεδρικό καθεστώς που έχουμε στην Κύπρο και με βάση τους συνταγματικούς περιορισμούς μέσα στους οποίους λειτουργεί η Βουλή των Αντιπροσώπων, η έγκριση και υπερψήφιση του ετήσιου προϋπολογισμού με κανένα τρόπο δε συνιστά ούτε μπορεί να ερμηνευθεί ως έγκριση ή ως ψήφος εμπιστοσύνης προς την εκάστοτε κυβέρνηση για την οικονομική, κοινωνική, πολιτιστική, εκπαιδευτική, περιβαλλοντική και άλλη πολιτική της. Στο δικό μας προεδρικό σύστημα ούτε υφίσταται ούτε λειτουργεί ο θεσμός της ψήφου εμπιστοσύνης. Ούτε νομικά ούτε πρακτικά ούτε καν από πλευράς δεοντολογίας δεν υφίσταται τέτοιος θεσμός. Στο δικό μας καθεστώς ο ετήσιος προϋπολογισμός ουσιαστικά δεν είναι τίποτε άλλο παρά εξουσιοδότηση των ετήσιων δαπανών που προτείνει η εκτελεστική εξουσία.

Κλείνοντας και προτού κατεβώ από το βήμα, θα ήθελα να ευχηθώ σε όλους σας, συνάδελφους, υπουργούς, καθώς και στον κυπριακό λαό καλά Χριστούγεννα και ευτυχισμένο το 2012.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ τον πρόεδρο του Δημοκρατικού Κόμματος, γιατί ολοκλήρωσε συν τοις άλλοις την ομιλία του προ της εξαντλήσεως του διατεθέντος χρόνου.

Και τώρα καλώ...

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι, ορίστε, κύριε Αναστασιάδη.

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

(Γελώντας)

Μετά από συνεννόηση -και θέλω να ευχαριστήσω το γενικό γραμματέα του ΑΚΕΛ- λόγω υποχρεώσεων ανειλημμένων μου παραχωρεί ή του παραχωρώ τη θέση μου!

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι, κύριε Κυπριανού.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Απλώς να πω, κύριε Πρόεδρε, ότι, σεβόμενος τη δεοντολογία, δεν πρόκειται να σχολιάσω τίποτε απολύτως από την ομιλία του κ. Αναστασιάδη, επειδή η σειρά ήταν διαφορετική και λόγω των υποχρεώσεων του αλλάζουμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αυτό είναι πολύ καλό προμήνυμα για τη συζήτηση!

Λοιπόν, ο πρόεδρος του Δημοκρατικού Συναγερμού κ. Νίκος Αναστασιάδης έχει το λόγο.

Ν. ΚΑΤΣΟΥΡΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, εγώ δε δεσμεύομαι! Η δέσμευση αφορά τον Άντρο!

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Εσύ μια ζωή αδέσμευτος ήσουν, Νίκο μου!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έχει γίνει δήλωση από το γενικό γραμματέα του κόμματος.

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Κυρίες και κύριοι υπουργοί,

Η συζήτηση του προϋπολογισμού για το 2012 συμπίπτει με τη συμπλήρωση τεσσάρων χρόνων από την ανάληψη της προεδρίας του κράτους από τον κ. Δημήτρη Χριστόφια, μιας τετραετίας η ανασκόπηση της οποίας σχετίζεται άμεσα και με την πολιτική φιλοσοφία, τις θέσεις και τις προτάσεις βεβαίως της κυβέρνησης, όπως αυτές αποτυπώνονται στον υπό συζήτηση προϋπολογισμό. Μιας τετραετίας, κυρίες και κύριοι, που δυστυχώς τη διέκρινε η έλλειψη ρεαλιστικών εκτιμήσεων, η ύπαρξη ιδεολογικών αγκυλώσεων και στις πλείστες όσες περιπτώσεις δυστυχώς ψευδαισθήσεων, ιδιαίτερα όμως μια πρωτόγνωρη ατομία και απραξία, που μας οδήγησαν σε πολιτικά και οικονομικά αδιέξοδα και σε πραγματικά οριακές καταστάσεις.

Με αυτά τα δεδομένα η συζήτηση του κρατικού προϋπολογισμού στη Βουλή των Αντιπροσώπων αποκτά φέτος εξαιρετική σημασία. Γι' αυτό και περισσότερο από κάθε άλλη φορά οφείλουμε να προβούμε σε αντικειμενικές αλλά ταυτόχρονα και νηφάλιες εκτιμήσεις, να επιχειρήσουμε την ειλικρινή αυτοκριτική και να πείσουμε τους συμπολίτες μας ότι υπάρχει διέξοδος, ότι υπάρχει προοπτική, ότι υπάρχει εναλλακτική επιλογή, ότι, μέσα από την εθνική συνεννόηση και την κοινή ανάληψη ευθύνης αλλά κυρίως τη διάθεση για λήψη τολμηρών αποφάσεων, μπορούμε να οδηγήσουμε τον τόπο μπροστά.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Θέλω να κάνω ξεκάθαρο πως η εθνική συνεννόηση που έχει επιτευχθεί ως αποτέλεσμα των πρωτοβουλιών ευθύνης του συνόλου των κομμάτων της αντιπολίτευσης δεν ισοδυναμεί με αυτοκατάργηση του ρόλου που οφείλουμε να διαδραματίζουμε. Πολύ περισσότερο δε συνεπάγεται είτε τη φήμωση είτε την παθητική παρακολούθηση των όσων διαδραματίζονται, γι' αυτό και η εκ καθήκοντος κριτική θα πρέπει με σεβασμό να γίνεται αποδεκτή και όχι να θεωρείται, όπως απαράδεκτα συμβαίνει δυστυχώς, ως μηδενισμός ή υπόσκαψη τάχα των θεσμών ή διάθεση για αποφυγή της εθνικής συνεννόησης.

Κύριε Πρόεδρε,

Κορυφαίο στην ιεράρχηση θέμα παραμένει δυστυχώς η συνεχιζόμενη κατοχή μεγάλου μέρους της πατρίδας μας με τα συνακόλουθα που αυτή συνεπάγεται. Δεν υπάρχει αμφιβολία πως η παράταση του αδιεξόδου οφείλεται κατά κύριο λόγο στην τουρκική αδιαλλαξία. Η διαπίστωση όμως των αιτίων δε θα πρέπει να αποτελεί άλλοθι για την απουσία μιας δικής μας ολοκληρωμένης στρατηγικής που θα έπρεπε να έχει ως στόχο την άσκηση πίεσης, προκειμένου να αντιμετωπιστεί η απαράδεκτη συμπεριφορά μιας αλαζονικής όσο ποτέ προηγούμενα Τουρκίας.

Θέλω να εκφράσω για άλλη μια φορά την αγωνία μου για τη στασιμότητα και την έλλειψη προόδου· μια στασιμότητα που με μαθηματική ακρίβεια μας οδηγεί ενώπιον ιδιαίτερα επικίνδυνων και πειστικών διλημάτων, ίσως μάλιστα πολύ νωρίτερα από ό,τι υπολογίζαμε. Από τη μια είναι πλέον ορατός ο κίνδυνος να βρεθούμε αντιμέτωποι με την κήρυξη αδιεξόδου ή με την επ' αόριστον αναβολή της διαπραγματευτικής διαδικασίας, ενώ από την άλλη, κάτω από την πίεση ακριβώς της πιθανότητας ναυαγίου, να επιχειρηθεί σύγκληση διεθνούς διάσκεψης χωρίς όμως να έχουν συμφωνηθεί οι βασικότερες πτυχές του Κυπριακού, με εξαίρεση τα όσα

δυστυχώς ο ίδιος ο Πρόεδρος Χριστόφιας παραχώρησε εκ των προτέρων εν είδει προσφοράς. Εδώ δυστυχώς μας έχει οδηγήσει...

(Θόρυβος στην αίθουσα)

Κύριε, αν έχετε την καλοσύνη...

M. ΚΑΡΟΓΙΑΝ:

Ξέρω ότι θα πει για μένα, αλλά δεν εμιλούσα.

N. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Όχι, δεν είναι για σας. Εσείς παραμιλούσατε στο βήμα!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ, ησυχία!

N. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Εδώ δυστυχώς -θα πρέπει να ομολογήσουμε- μας έχει οδηγήσει η εμμονή στον κυπριακής ιδιοκτησίας διάλογο. Κανείς δε διαφωνεί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι τις αποφάσεις θα πρέπει να τις λαμβάνουν οι Κύπριοι και σίγουρα όχι οι ξένοι. Η απόλυτη όμως ερμηνεία αυτής της σωστής θέσης υπήρξε το βασικότερο στρατηγικό σφάλμα του Προέδρου της Δημοκρατίας. Ήταν αυτή η πολιτική που επέτρεψε στην Τουρκία να παρουσιάζεται ως ένα εποικοδομητικό τρίτο μέρος και τελικά να αφήνεται παντελώς ανενόχλητη. Ήταν αυτή η επιλογή που κράτησε την Ευρωπαϊκή Ένωση μακριά, που υποβάθμισε τη σημασία της δημιουργίας αξιόπιστων συμμαχιών με χώρες που έχουν ρόλο και επιρροή πάνω στην Τουρκία.

Θέλω να θυμίσω ότι με την εκλογή του Δημήτρη Χριστόφια ο Δημοκρατικός Συναγερμός όχι μόνο δεν άσκησε στείρα αντιπολίτευση, αλλά υιοθέτησε μια πρωτόγνωρα υπεύθυνη στάση όσον αφορά το Κυπριακό. Παραμερίσαμε ιδεολογικές και πολιτικές διαφορές με τον Πρόεδρο και το ΑΚΕΛ και επιδείξαμε πραγματικά διάθεση ειλικρινούς και εποικοδομητικής συνεργασίας χωρίς κανένα αντάλλαγμα και με σημαντικό μάλιστα πολιτικό κόστος. Καταθέσαμε στο Εθνικό Συμβούλιο συγκεκριμένες προτάσεις επί της διαδικασίας επίλυσης του Κυπριακού και αποδείξαμε ότι είμαστε εδώ, για να συμβάλουμε με όλες μας τις δυνάμεις σε μια αίσια πορεία στο εθνικό μας θέμα. Δυστυχώς όμως ο Πρόεδρος επέλεξε την οδό των μονομερών χειρισμών αντί της διαβούλευσης και της συνεργασίας. Περιφρόνησε δυστυχώς το Εθνικό Συμβούλιο, που προεκλογικά υποσχόταν ότι θα αναβαθμίσει. Χειρίστηκε το Κυπριακό μόνος, με μια μικρή διαπραγματευτική ομάδα, απέναντι μάλιστα σε μια κοινώς παραδεκτά ισχυρή τουρκική διπλωματία. Υπέπεσε σε σφάλματα, υποτίμησε τον παράγοντα "χρόνο", ενώ επέτρεψε στην Άγκυρα να σκληρύνει τη στάση της χωρίς το όποιο πολιτικό κόστος.

Από πολύ νωρίς είχαμε εισηγηθεί τη διεύρυνση της υφιστάμενης διαδικασίας, πάντα υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών, με τη συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την εμπλοκή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ελλάδας και της Τουρκίας, αντί αυτού από το οποίο σήμερα κινδυνεύουμε, τη σύγκληση διεθνούς διάσκεψης με σύνθεση και όρους που άλλοι ενδεχόμενα θα καθορίσουν. Έγκαιρα είχαμε εισηγηθεί την ετοιμασία από το Εθνικό Συμβούλιο ενός συνολικού πλαισίου προτάσεων για λύση του Κυπριακού, κάτι που είχε συμβεί και το 1989 επί προεδρίας Βασιλείου, που θα διασφάλιζε από τη μια τη μεγίστη ενότητα των πολιτικών δυνάμεων, αφού ο Πρόεδρος θα διεπραγματεύετο μέσα στα πλαίσια των συγκεκριμένων προτάσεων, ενώ από την άλλη θα έστελνε προς κάθε κατεύθυνση το μήνυμα πως όχι μόνο επιθυμούμε, αλλά και επιδιώκουμε το συντομότερο επίτευξη μιας αποδεκτής και από τους Ελληνοκυπρίους λύσης.

Έστω και τώρα θα έπρεπε να κατανοούσαμε τη σημασία της ύπαρξης μιας αξιόπιστης εξωτερικής και ευρωπαϊκής πολιτικής. Οι αμφιταλαντεύσεις και πολλές φορές οι ερμαφρόδιτες επιλογές με βάση τις γνωστές ξεπερασμένες ιδεολογίες δεν είχαν και, θέλω να το επαναλάβω, δεν έχουν θέση. Η πλήρης και ισότιμη συμμετοχή της Κύπρου σε όλους τους πυλώνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η αίτηση για συμμετοχή μας στο Συνεταιρισμό για την Ειρήνη και η οικοδόμηση σχέσεων με το ΝΑΤΟ -τολμώ και θα το λέω- θα ήταν κινήσεις σημαντικές, που θα επέτρεπαν την οικοδόμηση συμμαχιών, τη διασύνδεση συμφερόντων με τα πιο ισχυρά κράτη και φυσικότατα την εξυπηρέτηση των δικών μας εθνικών συμφερόντων.

Η συμμετοχή, η συνέπεια και η αξιοπιστία είναι η μόνη οδός που θα διασφαλίσει τα συμφέροντα ενός μικρού κράτους όπως είναι η Κύπρος σε διεθνές, ευρωπαϊκό και περιφερειακό επίπεδο. Το παράδειγμα -και το λέω με κάθε σεμνότητα- του Δημοκρατικού Συναγερμού ως αξιόπιστου και συνεπούς μέλους του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος που φέρνει χειροπιαστά αποτελέσματα αυτό καταδεικνύει.

Είναι με αυτό τον τρόπο που, κατά την άποψή μας, θα διευκολύναμε και τις προσπάθειες ανεμπόδιστης ενάσκησης των κυριαρχικών μας δικαιωμάτων σε σχέση με τη διερεύνηση και εκμετάλλευση των ενεργειακών αποθεμάτων στην αποκλειστική οικονομική ζώνη της Κυπριακής Δημοκρατίας. Το θέμα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, του φυσικού αερίου είναι θέμα υψίστης σημασίας για τη χώρα μας και τις μελλοντικές γενιές. Και η σημασία του όλου θέματος επιτάσσει να δράσουμε με υπευθυνότητα. Αντί να χρησιμοποιούμε το θέμα για

μικροπολιτικούς στόχους ή σκοπούς, αντί να το μετατρέπουμε σε μια πανηγυρική παράσταση αριθμών και επισκέψεων σε πλατφόρμες υπό τους προβολείς της δημοσιότητας, θα πρέπει να επιδείξουμε σοβαρότητα, να διασφαλίσουμε με διαφανείς διαδικασίες -και το υπογραμμίζω- τα οικονομικά συμφέροντα του τόπου και των παιδιών μας, να εντάξουμε με προσεκτικούς πολιτικούς χειρισμούς την προοπτική που διανοίγεται ενώπιόν μας σε ένα πολιτικό πλαίσιο το οποίο να ταυτίζεται με τα ενεργειακά συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά και να ενδυναμώνει κατ' αυτό τον τρόπο την προοπτική λύσης του κυπριακού προβλήματος μέσα από την ανάδειξη του στρατηγικού ρόλου που μπορεί να διαδραματίσει η χώρα μας στον ενεργειακό χάρτη.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Μιλώντας από αυτό το βήμα τον περασμένο Φεβρουάριο σε ειδική συζήτηση για το Κυπριακό, είχα αναφέρει ότι στο χειρισμό της εθνικής μας υπόθεσης είχαμε διαχρονικά -και το υπογραμμίζω- ακολουθήσει μια πορεία που τη διέκρινε ο πλεονασμός συνθημάτων, συναισθημάτων, αλλά και ψευδαισθήσεων, που της έλειπε το ορθολογικό όραμα. Λυπούμαι να παρατηρήσω ότι οι ίδιες ακριβώς νοοτροπίες καθόρισαν και την οικονομική μας διακυβέρνηση. Ακολουθήσαμε μια οικονομική πολιτική που βασιζόταν σ' έναν ανεδαφικό μεγαλοϊδεατισμό που δεν επέτρεπε την ψύχραιμη διάκριση μεταξύ του ευκαίσιου και του εφικτού, πάντα με οικονομικούς όρους μιλώ. Δεν καταφέραμε ποτέ να δημιουργήσουμε τις δομές μιας υγιούς και βιώσιμης δημοσιονομικής πολιτικής η οποία θα ήταν ικανή να χρηματοδοτήσει τις βασικές μας ανάγκες. Διευρύναμε αλόγιστα το δημόσιο τομέα. Υπερεκτιμήσαμε τις δικές μας δυνατότητες, με αποτέλεσμα να περιφρονήσουμε τις οικονομικές πραγματικότητες.

Ουδέποτε αρνηθήκαμε την ύπαρξη διαχρονικών και δομικών προβλημάτων στην κυπριακή οικονομία. Η μετάθεση όμως των ευθυνών που επιχειρεί αυτή η κυβέρνηση είτε στη διεθνή οικονομική κρίση, που όπως ενθυμείστε θα μας προσπερνούσε, είτε στις προηγούμενες κυβερνήσεις, στις οποίες, με εξαίρεση μια, το ΑΚΕΛ πάντοτε συμμετείχε, είναι πράξη -να μου επιτρέψετε να πω- και προκλητική και ανεύθυνη, γιατί πρόκειται για την κυβέρνηση που μετά το 2008, με ορατά τα σημάδια της κρίσης, ακολούθησε μια πολιτική δημοσιονομικής ασυδοσίας, αλλά και μνημειώδους λαϊκισμού.

Πώς μπορεί να καταγγέλλει ο κ. Χριστόφιας άλλους για αλόγιστες προσλήψεις στη δημόσια υπηρεσία, όταν επί των ημερών του, σε συνθήκες ύφεσης και όχι ανάπτυξης, διεύρυνε τη δημόσια υπηρεσία από 65 217 σε 71 232 εργαζόμενους; Τα στοιχεία δίδονται και εδόθησαν και από το Υπουργείο Οικονομικών. Έχουμε πλέον ένα δυσανάλογο με το μέγεθός μας κρατικό μηχανισμό. Και δεν είναι τώρα που συνέβη αυτό. Μιλώ για τη διαχρονική παθογένεια που στο παρελθόν μπορεί να μη διεπιστούτο λόγω της ανάπτυξης που υπήρχε και της ευημερίας, σε ώρες όμως κρίσης αναδεικνύει όλο το μεγαλείο των σφαλμάτων που διαχρονικά έχουμε διαπράξει. Έχουμε -θέλω να το επαναλάβω- ένα δυσανάλογο με το μέγεθός μας κρατικό μηχανισμό, την πιο ακριβή δημόσια υπηρεσία στην Ευρώπη, ένα γραφειοκρατικό κράτος το οποίο, παρά το υψηλό κόστος συντήρησής του, δεν κατάφερε να παρέχει το αντίστοιχο εύρος και την ποιότητα υπηρεσιών που θα πρέπει να προσφέρει ένα σύγχρονο ευρωπαϊκό κράτος.

Πώς μπορεί την ίδια ώρα ο κ. Χριστόφιας και το ΑΚΕΛ να ισχυρίζονται ότι άλλοι άφησαν χρέη, όταν αυτοί παρέλαβαν ένα χρέος ύψους 48% επί του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος και μέσα σε ελάχιστα χρόνια το εκτόξευσαν στο 66% επί του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος; Μόνο, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τα τελευταία τρία χρόνια το δημόσιο χρέος αυξήθηκε κατά €3,5 περίπου δις. Αν υπολογίσουμε και το χρέος προς το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, που βεβαίως δεν είναι σημερινό φαινόμενο, το συνολικό δημόσιο χρέος φτάνει σήμερα στο 110% του ΑΕΠ ή στις €46.000 ανά εργαζόμενο.

Δυστυχώς, δεν πρόκειται για μια προσωρινή διεύρυνση του δανεισμού που εύκολα μπορεί να ελεγχθεί σε ένα, δύο, τρία χρόνια. Έχουμε πλέον δημιουργήσει ένα δομικό πρόβλημα, μια οικονομία, κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, με υψηλές δημόσιες δαπάνες. Το 2011 θα έχουμε ξοδέψει ως δημόσιο €1,5 δις περισσότερα από το 2008, έστω και εάν τα δημόσια έσοδα δυστυχώς μειώνονται. Έτσι, δημιουργήσαμε μια οικονομία του χρέους. Και πρέπει να γνωρίζουμε και να αναγνωρίσουμε ότι δυστυχώς είναι τα παιδιά μας που θα κληθούν να ξεπληρώσουν τα δικά μας σφάλματα. Ήδη είναι οι νεότερες γενιές που πληρώνουν την κρίση με τη δική τους ανεργία, με τη ζοφερή προοπτική για το δικό τους μέλλον.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Θα ήθελα να καταγράψουμε το εξής γεγονός: Ενώ ο μέσος όρος ανάπτυξης της οικονομίας κατά τη δεκαετία του Γλαύκου Κληρίδη έφτανε το 4,1% και την πενταετία του Τάσου Παπαδόπουλου το 3,9%, βλέπουμε την κυπριακή οικονομία τα τελευταία χρόνια λόγω κρίσης και ιδιαίτερα λόγω των εσφαλμένων εκτιμήσεων και της ατολμίας να πάρουμε έγκαιρα τα σωστά μέτρα να βρίσκεται βαλτωμένη σε μια πρωτοφανή ύφεση, με αρνητικό ρυθμό ανάπτυξης. Η πραγματική δηλαδή οικονομία της χώρας μας, η οποία για χρόνια ακολουθούσε πορεία σύγκλισης με τις άλλες ανεπτυγμένες ευρωπαϊκές χώρες λόγω του υψηλότερου ρυθμού ανάπτυξης, καταγράφει πλέον την τρίτη χειρότερη επίδοση στην ανάπτυξη από όλες τις ευρωπαϊκές χώρες. Και μιλώ και για τις είκοσι επτά!

Ως συνεπακόλουθο, η ανεργία αυξάνεται με ρυθμούς σημαντικά μεγαλύτερους από τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Από το 3,5% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού το 2008 έχει εκτοξευθεί σήμερα στο 8,2%, ενώ η τάση συνεχίζει να είναι ανοδική. Και αυτά μόνο από όσα καταγράφονται με βάση τα στοιχεία του

Γραφείου Εργασίας, διότι, όπως όλοι καλά γνωρίζουμε, φίλες και φίλοι, οι νέοι επιστήμονες δεν εγγράφονται στο Γραφείο Εργασίας, για να αποστέλλονται ως εργάτες ή στις δουλειές που προσφέρει ή στις οποίες μπορεί να εργοδοτηθεί κάποιος μέσω του Γραφείου Εργασίας. Αυτά, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν είναι άψυχα νούμερα και αριθμοί. Καταδεικνύουν ότι τα τελευταία τέσσερα χρόνια οι άνεργοι συμπολίτες μας αυξήθηκαν από 13 000 σε 32 000. Δείχνουν ότι κάθε μέρα περισσότεροι νέοι, αλλά και οικογενειάρχες συμπολίτες μας μένουν χωρίς εισόδημα, χωρίς εφόδια για το σήμερα, χωρίς ελπίδα δυστυχώς για το αύριο. Καθημερινά μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις αναγκάζονται να τερματίσουν τη λειτουργία τους, αφήνοντας πίσω τους βεβαίως και νέες στρατιές ανέργων. Και οι υπόλοιπες, των μικρομεσαίων, αντιμετωπίζουν, όπως όλοι γνωρίζουμε, τρομερά προβλήματα επιβίωσης.

Κύριε Πρόεδρε,

Οι πιο πάνω διαπιστώσεις έχουν ως στόχο την επισήμανση της ανάγκης, μέσα από αυτοκριτική διάθεση, να αναγνωρίσουμε διαχρονικά λάθη και παραλείψεις, προκειμένου να γίνουν και οι ανάλογα αναγκαίες διαρθρωτικές και διορθωτικές κινήσεις, οι οποίες θα μας επιτρέψουν να γυρίσουμε επιτέλους σελίδα. Η διεθνής οικονομική κρίση απλά αποκάλυψε δομικές αδυναμίες, αλλά δοκίμασε και την ικανότητα βεβαίως της κυβέρνησης να λάβει έγκαιρα τα απαραίτητα μέτρα.

Κάποιες χώρες που ακολούθησαν το λάθος δρόμο βρίσκονται σήμερα κάτω από την πίεση της αναγκαστικής ή επιβαλλόμενης λιτότητας, αλλά και της ύφεσης. Άλλες ευρωπαϊκές χώρες που ακολούθησαν μια πιο συνετή πολιτική, που ακολούθησαν όσο πιο πιστά μπορούσαν τους κανόνες δημοσιονομικής διακυβέρνησης του ευρώ, οι οποίοι προβλέπουν ισοσκελισμένους ή πλεονασματικούς προϋπολογισμούς σε περιόδους οικονομικής ανάπτυξης, έχουν επιτύχει με τα αποθέματα που έχουν συσσωρεύσει να θωρακίσουν την οικονομία σε καιρούς δύσκολους. Δε δίστασαν να προβούν ακόμη και σε συνταγματικές τροποποιήσεις κάποια των κρατών της Ευρώπης, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η μακροπρόθεσμη δημοσιονομική εξυγίανση. Ως αποτέλεσμα, οι πιο πάνω χώρες δεν αντιμετωπίζουν τα όσα προβλήματα αντιμετωπίζουμε εμείς και κάποιοι άλλοι σήμερα. Όλοι έχουν βεβαίως επηρεαστεί από την οικονομική κρίση, αλλά η έγκαιρη λήψη μέτρων εκ μέρους τους διασφαλίζει σήμερα ικανοποιητικούς, κάτω από τις περιστάσεις, ρυθμούς ανάπτυξης, αλλά και μείωση της ανεργίας. Είχαν αυτά τα κράτη την ικανότητα να στηρίξουν τις επιχειρήσεις και τους πολίτες, αντί να ζητούν συνεχώς στήριξη από αυτούς, όπως δηλαδή συμβαίνει με μας.

Δυστυχώς, η κυβέρνηση ακολούθησε τον εντελώς λανθασμένο δρόμο. Το αποτέλεσμα ήταν το αναμενόμενο και αυτό για το οποίο έγκαιρα προειδοποιούσαμε. Μετά από μια σειρά διαδοχικών υποβαθμίσεων, που νομίζω φτάνουν τον αριθμό 10, και τον αποκλεισμό μας από τις διεθνείς δανειακές αγορές, είμαστε πλέον υποχρεωμένοι να λάβουμε οδυνηρά μέτρα, προκειμένου να αποφύγουμε τα πλέον δυσάρεστα που θα μας επέβαλλε ο Μηχανισμός Στήριξης, από τον οποίο, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, όπως όλοι γνωρίζουμε, ελάχιστα δυστυχώς απέχουμε.

Κύριε Πρόεδρε,

Θα μπορούσα να αναφερθώ λεπτομερώς και με ημερομηνίες σε δημόσιες παρεμβάσεις και προειδοποιήσεις του Δημοκρατικού Συναγερμού. Με λυπεί πραγματικά το γεγονός ότι απουσιάζει ο κ. Καρογιάν, για να του υπενθύμιζα ότι, όταν εμείς προειδοποιούσαμε για τους κινδύνους από την έλλειψη μέτρων, ο ίδιος ήταν ο υπέρμαχος της παραμονής του κόμματός του στην κυβέρνηση. Και είμαι εξ εκείνων των πολιτικών που λέγω ότι, όταν συμμετέχεις σε μια κυβέρνηση, θα πρέπει να αναλαμβάνεις και τις δικές σου ευθύνες ως συγκυβερνών κόμμα. Δεν μπορεί να τα φορτώνεις και να νομίζεις ότι κατ' αυτό τον τρόπο, με το να αποδίδεις κατηγορίες στο άλλο σκέλος της συγκυβέρνησης, ότι απηλλάγης των δικών σου ευθυνών.

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Νίκο Κατσουρίδη)

Βεβαίως, όταν θα έρθω στις νεοφιλελεύθερες απόψεις, θα μιλήσω και για τον κ. Παπαδόπουλο και τον κ. Αβέρωφ. Μείνετε ήσυχος, κύριε Κατσουρίδη!

(Γέλια)

Z. ΚΟΥΛΙΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, η ομάδα εδώ είναι υπέρ της αποχώρησης, να μην παρεξηγούμαστε.

N. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Με συγχωρείτε;

Z. ΚΟΥΛΙΑΣ:

Η ομάδα εδώ είναι υπέρ της αποχώρησης...

(Θόρυβος στην αίθουσα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ!

N. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Εσείς αναλάβετε τις ευθύνες σας, κύριε Κουλία...

Z. ΚΟΥΛΙΑΣ:

... γι' αυτό φύλαξέ τα να τα πεις που εννά έρτει πίσω.

N. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

... και με πολιτικό κόστος! Κυρίως βραχυπρόθεσμα τουλάχιστον!

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Εμείς -θέλω να το ξεκαθαρίσω- αν μου επιτρέπεται, κύριε Παπαδόπουλε, δεν επιζητούμε τη δικαίωση για τις εκτιμήσεις και τις προειδοποιήσεις μας αλλά την κοινή δράση για ένα καλύτερο μέλλον. Αν επισημαίνουμε λάθη, σφάλματα, παραλείψεις, αν ασκούμε κριτική, αυτό το πράττουμε, γιατί επιτέλους έφτασε η ώρα να συστρατευθούμε και να αναλάβουμε όλοι τις ευθύνες μας. Εμείς δεν επενδύουμε στην όξυνση της κρίσης αλλά στην αντιμετώπισή της. Και εμείς δεν αρκούμαστε στην επίκληση της ενότητας απλά έτσι, αλλά την επιδιώκουμε και τη μετουσιώνουμε σε πολιτική πράξη.

Η παρούσα κρίση δοκιμάζει τις αντοχές του πολιτικού μας συστήματος και επιτάσσει ενότητα και συστράτευση για την αλλαγή της οικονομικής διακυβέρνησης της χώρας μας. Είτε μαζί παίρνουμε σήμερα οδυνηρές αλλά αναγκαίες αποφάσεις που αφορούν βεβαίως το μέλλον μας είτε επιτρέπουμε σε άλλους να μας επιβάλουν πολύ χειρότερα αύριο. Είτε επιλέγουμε σήμερα μια ελεγχόμενη και ηπιότερη αλλαγή μέσα από τη συναίνεση και τη συλλογική ευθύνη είτε παραμένουμε εγκλωβισμένοι στις μικροπολιτικές αντιπαραθέσεις και τις συντεχνιακές προσεγγίσεις και νοοτροπίες -και δεν είναι κατηγορία ενάντια στους συντεχνιακούς, απλά λέω, όταν κυβερνάς, δε συμπεριφέρεσαι ως συντεχνιακός- προκειμένου να αφεθούμε στην πολύ πιο οδυνηρή και δυσβάστακτη προσαρμογή του αύριο.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Θέλω να είμαι ξεκάθαρος. Η στάση που τηρεί ο Δημοκρατικός Συναγερμός με την υπερψήφιση των προτεινόμενων από την κυβέρνηση μέτρων αποτελεί υπέρβαση. Αποτελεί υπέρβαση, γιατί οι πειστικές και ιδιόμορφες συνθήκες μάς αναγκάζουν να συναινέσουμε σε μέτρα για τα οποία διατηρούμε σοβαρές επιφυλάξεις. Αποτελεί υπέρβαση, γιατί συναινούμε σε μέτρα τα οποία θεωρούμε άδικα και τα οποία θα ήταν αχρείαστα, αν εισακούονταν έγκαιρα οι επισημάνσεις μας, μέτρα όμως τα οποία καθίστανται δυστυχώς σήμερα αναγκαία, γιατί, με την αδράνεια που επιδείξαμε, φτάσαμε όχι στο "παρά", αλλά στο "και πέντε". Είχαμε κατά καιρούς εισηγηθεί και καταθέσει μια σειρά προτάσεων, ακόμα και στη σύσκεψη του Προεδρικού, αλλά και πολλές φορές δημόσια. Υπάρχουν πολλοί τρόποι να εξοικονομηθούν χρήματα. Οι αποκρατικοποιήσεις αχρείαστων ημικρατικών οργανισμών, οι μετοχοποιήσεις ημικρατικών οργανισμών, που θα τους καταστήσουν ακόμα πιο παραγωγικούς και κερδοφόρους, η αξιοποίηση της κρατικής περιουσίας...

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Νίκο Κατσοιρίδη)

Θέλετε τίποτε, κύριε Κατσοιρίδη; Αν θέλετε, αποταθείτε σε μένα, μην αποτεινέστε σε άλλους!

Ας είμαστε ειλικρινείς. Δεν μπορούμε να κάνουμε λόγο για πραγματική προοπτική ανάπτυξης, όταν έχουμε επιβάλει δεκατρείς, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, νέους φόρους μέσα σε ένα χρόνο, που αναπόφευκτα θα επιβαρύνουν, αντί να ενθαρρύνουν, την οικονομική δραστηριότητα, που εξανεμίζουν, αντί να ενισχύουν, το εισόδημα των πολιτών. Δεν μπορούμε να μιλούμε για κοινωνική δικαιοσύνη, όταν το 50% της οικονομικής παραγωγής της χώρας απαιτείται για την ικανοποίηση των αναγκών του κράτους. Αυτό προβλέπει ο προϋπολογισμός που έχουμε ενώπιόν μας σήμερα. Ίσως να μην μπορούσε να γίνει και διαφορετικά. Δεν μπορούμε να κάνουμε λόγο για δίκαιο καταμερισμό του κόστους της κρίσης, όταν αναπόφευκτα αυτοί που καλούνται να πληρώσουν την κρίση είναι οι εργαζόμενοι είτε του ιδιωτικού είτε του δημόσιου τομέα είτε και οι επιχειρηματίες. Δεν μπορούμε να μιλούμε για δίκαιη κοινωνία, όταν σε περίοδο κρίσης αναγκαζόμαστε εκ των πραγμάτων να αυξήσουμε το ΦΠΑ, ένα πραγματικά αντιλαϊκό μέτρο, που πλήττει δυσανάλογα τα πιο χαμηλά εισοδηματικά στρώματα του λαού.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Οι πάγιες προτάσεις του Δημοκρατικού Συναγερμού, οι οποίες πηγάζουν από τη φιλοσοφία του κοινωνικού φιλελευθερισμού -και το υπογραμμίζω- εισηγούνται ένα μικρότερο, πιο λειτουργικό και πιο αποτελεσματικό κράτος. Και εδώ θέλω να απαντήσω και πάλι στον κ. Καρογιάν.

M. ΚΑΡΟΓΙΑΝ:

Ήρτα τωρά!

N. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Καλωσορίσατε!

Εμείς δε θητεύσαμε στο Ευρωπαϊκό Κόμμα των Φιλελευθέρων, με όλη τη συμπάθεια που σας έχω, κυρία Αντωνιάδου, με τις νεοφιλελεύθερες αντιλήψεις. Εμείς από την αρχή ενταχθήκαμε στη μεγάλη οικογένεια του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος, που δεν εκφράζει παρά τον ενδιάμεσο χώρο της Ευρώπης, την κεντροδεξιά, όπως λέγεται, της Ευρώπης. Αν αυτό δεν περιήλθε ακόμα σε γνώση σας, αυτό δεν είναι δικό μας σφάλμα. Αλλά εν πάση περιπτώσει νεοφιλελεύθεροι είναι άλλοι, εκεί και όπου εθίγησαν και που πρεσβεύουν ανάλογες θεωρίες.

Στηρίζουμε ένα κράτος το οποίο θα παίρνει λιγότερα από τον πολίτη και θα του επιστρέφει περισσότερα, που δε θα υποτάσσει την κοινωνία και τους εργαζόμενους, αλλά θα υποτάσσεται σε αυτούς, ένα κράτος το οποίο δε θα υποκαθιστά την αγορά, αλλά θα την ενισχύει μέσω του ρυθμιστικού του ρόλου σε βάρος των μονοπωλίων και υπέρ του υγιούς ανταγωνισμού, ένα κράτος που δε θα προσπαθεί να αντικαταστήσει την ιδιωτική πρωτοβουλία, αλλά θα την απελευθερώνει με τη μείωση της γραφειοκρατίας και την απλούστευση των δομών του, που θα αφήσει την παραγωγική δραστηριότητα στον ιδιωτικό τομέα και που θα επικεντρωθεί στην παροχή μιας στοχευμένης και ποιοτικής κοινωνικής μέριμνας, που θα είναι απαλλαγμένο από αχρείαστους και ζημιονότους ημικρατικούς οργανισμούς και το οποίο, μέσα από αποκρατικοποιήσεις και μετοχοποιήσεις, θα ενισχύει τη βιωσιμότητα και θα διασφαλίζει το μέλλον των εργαζομένων στους πιο πάνω οργανισμούς.

Υποστηρίζουμε ένα κράτος απαλλαγμένο από τη διαπλοκή και την κατάχρηση της δημόσιας εξουσίας. Εμείς θεωρούμε ότι το φαινόμενο της διαφθοράς δεν πρέπει να αφήνεται στην εντιμότητα ή τη διάθεση των εκάστοτε κυβερνήσεων. Θεωρούμε ότι η διαφθορά είναι ένα φαινόμενο, το οποίο βρίσκει ερείσματα στους μηχανισμούς του μοντέλου διακυβέρνησης. Και είναι αυτούς τους μηχανισμούς που θέλουμε να αλλάξουμε. Προτείνουμε ένα μοντέλο κράτους του οποίου το μέγεθος, η δομή, αλλά και οι αυστηροί μηχανισμοί ελέγχου και διαφάνειας θα καθιστούν εξαιρετικά δύσκολη την προσπάθεια των όποιων κυβερνήσεων να χρησιμοποιήσουν την εσωτερική διακυβέρνηση για εξυπηρέτηση των δικών τους προσωπικών ή κομματικών συμφερόντων.

Φυσικά, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η ρητορική αυτού του μοντέλου κράτους δεν είναι αρεστή σε αυτούς που αντλούν τη δύναμη και την εξουσία τους από αυτό, σε αυτούς που ανελίσσονται με το αζημίωτο μέσα από τις πελατειακές σχέσεις, από την κομματικοποίηση του κράτους, από τον αχαλίνωτο λαϊκισμό. Ένα φαινόμενο που, πρέπει να παραδεχτώ, είναι διαχρονικό, που θέλει όμως τόλμη και αποφασιστικότητα, προκειμένου τα όσα εισηγούμαστε να φέρουν την αλλαγή. Δεν κατηγορώ τους σημερινούς κυβερνήτες, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι. Θα πρέπει να συνειδητοποιήσετε ότι μιλώ με πολλή αντικειμενικότητα, έστω και αν είμαι κριτικός διά χειρισμούς της κυβέρνησης. Μιλούμε για τις διαχρονικές παθογένειες του συστήματος και, αν δεν τολμήσουμε να πάρουμε μέτρα, θα συνεχίσουμε να το υπηρετούμε και την ίδια ώρα να απομακρύνονται οι πολίτες, αλλά και να μας απαξιώνουν. Χρειάζεται επομένως συναπόφαση, τόλμη, αποφασιστικότητα, να τερματιστεί το καθεστώς που μέχρι σήμερα συντηρήσαμε όλοι, από κοινού.

Προς αυτή την κατεύθυνση, της συνολικής μεταρρύθμισης για ένα σύγχρονο και ευρωπαϊκό μοντέλο ανάπτυξης, έχουμε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, καταθέσει συγκεκριμένες προτάσεις. Στο πλαίσιο των προτάσεών μας για την Κύπρο του 2020 όπως την οραματιζόμαστε, προτείνουμε συγκεκριμένα μέτρα και μεταρρυθμίσεις, οι οποίες θα μας επιτρέψουν να διορθώσουμε, όπως έλεγα και προηγούμενα, τις παθογένειες του συστήματος και να δώσουμε ξανά ένα πραγματικό όραμα για το μέλλον.

Κύριε Πρόεδρε,

Ο Δημοκρατικός Συναγερμός έχει επιδείξει την απαραίτητη ευθύνη έναντι των κρίσιμων καιρών που διανύουμε. Παρά τις διαφωνίες, αντιρρήσεις και διαφορετικές προσεγγίσεις μας, έχουμε συναινέσει και έχουμε αποδεχτεί τα μέτρα που η κυβέρνηση έθεσε ενώπιον της Βουλής. Αυτά τα μέτρα όμως στα οποία έχουμε συναινέσει δε μας δίνουν, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, και πρέπει να είμαστε ειλικρινείς, παρά μία παράταση χρόνου. Δε διορθώνουν τις στρεβλώσεις της κυπριακής οικονομίας. Ούτε τα μέτρα αλλά ούτε και ο προϋπολογισμός δυστυχώς που έχουμε ενώπιόν μας επαρκούν, για να αποκατασταθεί το κύρος της χώρας μας και να επανέλθουμε στις αγορές. Ούτε και διασφαλίζει αυτός ο προϋπολογισμός την επάνοδό μας στην τροχιά της αειφόρου ανάπτυξης, που οραματιζόμαστε. Είναι ένας προϋπολογισμός που δε συμβάλλει στο ξεπέρασμα της ύφεσης, αφού δυστυχώς λείπουν οι προτάσεις, τα κίνητρα και οι προϋποθέσεις ανάπτυξης. Και είναι καλά γνωστό ότι χωρίς ανάπτυξη ούτε τα έσοδα που προϋπολογίζονται θα είναι επακριβή ούτε και είναι δυνατό να λύσουμε το πρόβλημα ή να αντιμετωπίσουμε, αν θέλετε, το πρόβλημα της ανεργίας.

Αυτό που έχουμε ενώπιόν μας δεν αποτελεί δυστυχώς παρά μια λογιστική διαχείριση των ελλειμμάτων με τρόπο έκτακτο και προσωρινό, που ούτε καν αυτά που υπόσχεται σε σχέση με το έλλειμμα δεν πρόκειται να διασφαλίσει, ακριβώς για τους λόγους που έχω αναφέρει, γιατί λείπουν ακόμα μέχρι στιγμής εκείνα τα κίνητρα, εκείνες οι προτάσεις που θα οδηγήσουν στην ανάπτυξη. Δυστυχώς, και αυτός ο προϋπολογισμός, όπως και οι προηγούμενοι προϋπολογισμοί αυτής της κυβέρνησης, βασίζεται σε υπεραισιόδοξες και ανεδαφικές εκτιμήσεις.

Δεν είμαι εξ εκείνων που παραγνωρίζουν την τόλμη του σημερινού Υπουργού Οικονομικών, γι' αυτό και του αποδίδω τα εύσημα. Όμως την ίδια ώρα θα πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι υπάρχουν αρκετά που πρέπει να γίνουν, κύριε υπουργέ. Και θέλω να ελπίζω ότι θα έχετε ανοικτά τα αυτιά σας στις προτάσεις και την καλόπιστη κριτική της αντιπολίτευσης, έτσι ώστε να επιτύχουμε, μέσα από το κλίμα που έχει δημιουργηθεί, πραγματικές προϋποθέσεις, ώστε να ξεπεραστεί η κρίση. Το λέω αυτό, γιατί η κρίση δεν αφορά ούτε τους

αριστερούς ούτε τους δεξιούς ούτε τους κεντροδεξιούς ούτε τους σοσιαλιστές ή τους όποιους άλλους· αφορά όλους μας. Αφορά κατά κύριο λόγο την πατρίδα μας και το πιο σημαντικό είναι ότι διακυβεύεται η κρατική μας κυριαρχία σε ώρα που κάποιιο άλλοι την αμφισβητούν. Δε θα πρέπει μέσα από δικά μας λάθη ή παραλείψεις να παραδώσουμε μέρος της κυριαρχίας μας σε όσους ενδεχόμενα να μην εκτιμούν ή να μη θέλουν όσο θα θέλαμε να είμαστε, όπως είμαστε σήμερα, κυρίαρχοι. Δυστυχώς, όπως είπα και προηγούμενα, ο προϋπολογισμός βασίζεται σε υπεραισιόδοξες και ανεδαφικές εκτιμήσεις, ενώ θα έπρεπε να αποτελεί καθοριστικό βήμα προς τη μακροχρόνια διασφάλιση της βιωσιμότητας των δημοσίων δαπανών. Αυτό επιβάλλει η οικονομική λογική και γι' αυτό εξάλλου έχουμε δεσμευτεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Κυρίες και κύριοι υπουργοί,

Είναι γι' αυτούς τους λόγους που ο Δημοκρατικός Συναγερμός δεν μπορεί δυστυχώς να υπερψηφίσει τον προτεινόμενο προϋπολογισμό ή να δώσει ψήφο εμπιστοσύνης στην οικονομική πολιτική όπως αυτή αποτυπώνεται στον προϋπολογισμό του κράτους. Θέλω παρ' όλα αυτά να διευκρινίσω ότι η ετοιμότητά μας, όπως το είπα και προηγούμενα, να συνεργαστούμε με την κυβέρνηση, αλλά και όλες τις πολιτικές δυνάμεις για τα πρόσθετα μέτρα που απαιτούνται παραμένει αναλλοίωτη. Και, όταν λέμε "πρόσθετα μέτρα", κατ' ανάγκη δε σημαίνει ότι θα επηρεάσουν τους εργαζόμενους. Υπάρχουν τομείς που φαίνεται να συμφωνούν όλες οι πολιτικές παρατάξεις ότι μπορεί να γίνουν περικοπές, να εξοικονομηθούν χρήματα, να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις, να ισοσκελιστεί ο προϋπολογισμός ή τουλάχιστον να πλησιάσει τον ισοσκελισμό για φέτος, με την ελπίδα ότι θα το επιτύχουμε τον επόμενο χρόνο. Η στάση που τηρούμε έναντι του κρατικού προϋπολογισμού είναι στάση ευθύνης, γιατί έτσι στέλνουμε το μήνυμα ότι έφτασε η ώρα για ριζικό επανασχεδιασμό όχι μόνο του κρατικού προϋπολογισμού, αλλά και του οικονομικού μας μοντέλου.

Κύριε Πρόεδρε,

Η προσοχή μου επικεντρώθηκε σε θέματα ύψιστης εθνικής σημασίας χωρίς, με κανένα τρόπο, να υποβαθμίζω τα όσα άλλα θέματα αφορούν τις πτυχές της εσωτερικής διακυβέρνησης, όπως η λειτουργία του δημοκρατικού μας πολιτεύματος, η καταρράκωση θεσμών, όπως δυστυχώς επιβεβαιώθηκε μετά την τραγωδία στο Μαρί, η χρηστή διοίκηση, η αξιοκρατία, αλλά και θέματα που αφορούν προβλήματα της καθ' ημέραν ζωής των πολιτών. Για όλα αυτά θα αναφερθούν εκτενώς οι καθ' ύλην αρμόδιοι βουλευτές της παράταξής μου.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Γίνεται όλο και πιο ξεκάθαρο ότι η οικονομική διακυβέρνηση στην Ευρώπη αλλάζει. Και η Ευρωπαϊκή Ένωση θα προχωρήσει με αυτούς που μπορούν να εκσυγχρονιστούν και να εκσυγχρονίσουν τις οικονομίες τους, ούτως ώστε να διασφαλίζεται η ομαλή συμμετοχή τους σε μια ισχυρή οικονομία, σε ένα ισχυρό και σταθερό ευρωπαϊκό νόμισμα. Εμείς είμαστε πεπεισμένοι ότι μπορούμε με όραμα, αποφασιστικότητα, πολιτική βούληση, αλλά και ορθές επιλογές να διασφαλίσουμε την παρουσία μας στο σκληρό πυρήνα της Ευρώπης και της Ευρωζώνης. Μπορούμε να καταστήσουμε πραγματικά ένα περιφερειακό κέντρο υπηρεσιών στον οικονομικό πυρήνα της Ευρώπης, που θα διασφαλίζει την ευημερία και την ασφάλεια του συνόλου των πολιτών. Μπορούμε να τα καταφέρουμε, όπως ακριβώς πετύχαμε τους κορυφαίους εθνικούς στόχους της ένταξης της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά και την Ευρωζώνη. Η επιλογή είναι δική μας. Είτε θα ακολουθήσουμε το δρόμο του εκσυγχρονισμού και των αλλαγών είτε θα παραμείνουμε στην οδό του λαϊκισμού, της απραξίας και της ατολμίας που μας έφερε στο σημερινό αδιέξοδο και τέλμα.

Ευχαριστώ.

Θα παρακαλέσω τον κ. Κυπριανού να με συγχωρέσει που δε θα είμαι παρών κατά την εκφώνηση της δικής του ομιλίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ πολύ τον πρόεδρο του Δημοκρατικού Συναγερμού.

Θα παρακαλέσω τώρα το γενικό γραμματέα του ΑΚΕΛ, τον κ. Άντρο Κυπριανού, να προσέλθει στο βήμα, για να ολοκληρωθεί η σημερινή πρώτη ημέρα της συζήτησης του κρατικού προϋπολογισμού για το 2012.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Φίλοι υπουργοί,

Η συζήτηση για την έγκριση του κρατικού προϋπολογισμού διεξάγεται στο μέσο μιας πρωτοφανούς οικονομικής κρίσης. Οι οικονομικές συνθήκες παγκόσμια και ιδιαίτερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι πολύ

δύσκολες και πιεστικές. Αποδείχτηκε ότι η οικονομική κρίση του 2008 δεν ήταν στιγμιαίο φαινόμενο. Είναι μια πρωτόγνωρη δομική κρίση του συστήματος με μεγάλο εύρος και παρατεταμένη ένταση.

Τα νέα φτάνουν καταγιστικά από παντού. Προβλέπεται έκρηξη φτώχιας για το 2012. Η Κίνα, με ρυθμό ανάπτυξης γύρω στο 10%, τίθεται στο μικροσκόπιο, αφού αντιμετωπίζει κινδύνους σειράς χρεοκοπιών σε έργα υποδομής. Αμφισβητείται ευθέως η δυνατότητα ευρωπαϊκών κρατών να αποπληρώσουν τα χρέη τους. Η αντιπαράθεση μεγάλων διεθνών συμφερόντων, ο νομισματικός πόλεμος, η ασυδοσία και η έλλειψη ρυθμίσεων στις διεθνείς αγορές απειλούν την Ευρωζώνη. Το μέλλον της προδιαγράφεται θολό και οι χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης τίθενται όλες υπό επιτήρηση. Οι ρυθμοί ανάπτυξης ασθμαίνουν, ενώ η ανεργία αναμένεται να παραμείνει σε εκρηκτικά επίπεδα τα τρία επόμενα χρόνια. Αποδεικνύεται, κατά την άποψή μας, τώρα πόσο ορθές ήταν οι τοποθετήσεις του ΑΚΕΛ σε σχέση με την ταυτότητα και την πορεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτά που τότε απορρίπτονταν ως δογματισμοί είναι σήμερα οι προβληματισμοί για τον κάθε αντικειμενικό και καλοπροαίρετο άνθρωπο. Μιλούμε πλέον για μια οικονομική και όχι νομισματική ένωση που η περαιτέρω ενοποίησή της συνεπάγεται πολιτική ενοποίηση από πάνω προς τα κάτω. Θα αποφασίσουν οι ισχυρές οικονομικά χώρες της Ένωσης και θα εκτελούν τα κράτη μέλη, ανεξάρτητα από τις διαφορετικές ανάγκες και συνθήκες τους.

Ενώ όλα αυτά συμβαίνουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση και παγκόσμια, κάποιοι επιμένουν ότι θα μπορούσε η οικονομία της Κύπρου, που επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από το διεθνές περιβάλλον, να λειτουργήσει ανεπηρέαστα. Ασκούν ισοπεδωτική κριτική στην κυβέρνηση, επιλέγοντας να αγνοούν τις διεθνείς και τις ευρωπαϊκές συνθήκες. Επαναλαμβάνουν καθημερινά ότι τα μέτρα που λήφθηκαν μέχρι τώρα είναι ανεπαρκή. Επιλέγουν να μην ακούνε ούτε τον κ. Μπαρόζο, που είπε ότι κανένας δεν μπόρεσε να προβλέψει το εύρος και την έκταση της οικονομικής κρίσης σωστά, που λέει ότι τα διαδοχικά μέτρα που λήφθηκαν σε πανευρωπαϊκό επίπεδο αποδείχθηκαν ανεπαρκή και αναποτελεσματικά λόγω του συνεχώς μεταβαλλόμενου οικονομικού τοπίου.

Οι δηλώσεις του κ. Μπαρόζο δεν είναι όμως το μόνο πειστήριο, για να αντικρούσει κάποιος τις κατηγορίες ενάντια στην κυβέρνηση. Ο ίδιος ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας, ένας ανεξάρτητος θεσμός, ένας, κατά γενική παραδοχή, πολύ καλός οικονομολόγος, κλιμάκωνε σταδιακά τις προβλέψεις του, τουλάχιστον τον τελευταίο ενάμιση χρόνο, λόγω της ρευστότητας που υπήρχε. Είναι ενδεικτικές οι δηλώσεις του κ. Ορφανίδη σχετικά με την ευρωστία και την κερδοφορία των κυπριακών τραπεζών. Είναι καταγεγραμμένες οι τοποθετήσεις του για το πόσο απλοϊκές ήταν οι εικασίες για αναδιάρθρωση του ελληνικού χρέους και για το πόσο απομακρυσμένο ήταν ένα τέτοιο ενδεχόμενο. Είναι ακόμα καταγεγραμμένες οι δηλώσεις του για την έκθεση των κυπριακών τραπεζών στα ελληνικά ομόλογα, την οποία η Κεντρική Τράπεζα είχε εξετάσει και δεν έβρισκε ανησυχητική. Αυτές οι προβλέψεις δυστυχώς δεν επαληθεύθηκαν. Μπορεί κάποιος να καταλογίσει ανεπάρκεια και ανικανότητα στο Διοικητή; Σίγουρα όχι! Γιατί τότε να καταλογίζεται ανεπάρκεια και ανικανότητα στην κυβέρνηση;

Δύο χρόνια μετά την εκδήλωση της οικονομικής κρίσης, ο κ. Μπαρόζο ομολόγησε ακόμα κάτι, αυτό που η αριστερά ανά το παγκόσμιο τόνισε από την πρώτη στιγμή, ότι η κρίση είναι συστημική. Είναι κρίση του καπιταλιστικού συστήματος. Ασφαλώς ο κ. Μπαρόζο δεν κατατρώχεται ούτε από εμμονές ούτε από ιδεοληψίες, όταν προβαίνει σε τέτοιες παραδοχές. Απλώς ομολογεί το προφανές, ότι είναι ο τρόπος λειτουργίας του καπιταλισμού που προκάλεσε την κρίση, ότι είναι ο ίδιος ο καπιταλισμός και οι δομές του συστήματος που δεν επιτρέπουν το ξεπέρασμά της. Είναι κοινή λογική ότι, αν αντιμετωπιστεί με τις συνταγές που την προκάλεσαν, η κρίση θα επαναλαμβάνεται και θα προκύπτουν τα ίδια και χειρότερα αποτελέσματα.

Θέλω να σταθώ και σε ένα άλλο σημείο, τις ιδεοληψίες που τάχατε έχει το ΑΚΕΛ. Κάποιοι επιμένουν να αντιπαράθεται τους ανέργους και τους εργαζόμενους στον ιδιωτικό τομέα με τους εργαζόμενους στο δημόσιο. Εντέχνως αποφεύγουν να αναφερθούν στα κέρδη και στον πλούτο. Αποφεύγουν να πουν γιατί απορρίπτουν κάθε πρόταση της κυβέρνησης και δική μας, για να συνεισφέρουν και αυτοί. Είναι δυνατόν, την ώρα που επιβάλλονται αντιλαϊκά μέτρα, την ώρα που σε όλο τον κόσμο βλέπουμε κατακτήσεις και δικαιώματα που κερδήθηκαν με αίμα να κατεδαφίζονται, ο πλούτος να παραμένει ανέγγιχτος; Αυτό δεν το λέει μόνο το ΑΚΕΛ ή μόνο η “παρωχημένη”, όπως αρέσκονται να λένε, ιδεολογία της αριστεράς. Σχετικές νομοθεσίες που αφορούν τη φορολόγηση των εκατομμυριούχων θεσπίστηκαν ή προωθούνται στις Ηνωμένες Πολιτείες, τη Γαλλία και την Ιταλία. Είναι μήπως οι Ομπάμα, Σαρκοζί και Μόντι αγκυλωμένοι αριστεροί; Το ομολόγησε όμως και με τον πιο γλαφυρό τρόπο ο κ. Warren Buffet, πάμπλουτος Αμερικανός επενδυτής και επιχειρηματίας. Σε άρθρο του αναφέρει τα εξής: «Οι ηγέτες μας ζήτησαν “κοινές θυσίες”. Όμως εμένα με ξέχασαν. Ρώτησα τους πάμπλουτους φίλους μου τι προμηνυόταν για εκείνους. Ανέγγιχτοι όλοι! Την ώρα που οι φτωχοί και οι μικρομεσαίοι πολεμούν για μας στο Αφγανιστάν -κι ενώ οι περισσότεροι Αμερικανοί παλεύουν να τα βγάλουν πέρα- εμείς οι πάμπλουτοι διατηρούμε τις υπέρογκες φοροαπαλλαγές μας, λες κι είμαστε κανένα είδος υπό εξαφάνιση». Αυτά λένε οι ίδιοι οι εκατομμυριούχοι. Κάποιοι εδώ όμως διαφωνούν μαζί τους.

Η αύξηση, αγαπητοί συνάδελφοι, της καταναλωτικής δαπάνης στις Ηνωμένες Πολιτείες τα τελευταία τριάντα χρόνια είναι 0,2%. Ποτέ άλλοτε μετά το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο οι Αμερικανοί καταναλωτές δεν ήταν τόσο αδύναμοι. «Αυτός ο αριθμός τα λέει όλα για το τι πάει στραβά σήμερα στην αμερικανική και στην παγκόσμια οικονομία», αναφέρει στέλεχος της τράπεζας Morgan Stanley. Ποιος να φταίει άραγε γι' αυτό; Τα

golden boys; Η κακή διαχείριση ενός κατά τα άλλα καλού συστήματος; Όπως αποδεικνύει η ίδια η ζωή, τίποτε από τα δύο.

Η κρίση εκδηλώθηκε στο χρηματοπιστωτικό σύστημα των Ηνωμένων Πολιτειών το 2008 και επεκτάθηκε σε όλο τον κόσμο. Το καπιταλιστικό σύστημα στοχεύει στο κέρδος και σίγουρα όχι στην κάλυψη των κοινωνικών αναγκών, γι' αυτό και παρήγαγε συνεχώς διευκολύνοντας τους εργαζόμενους να αγοράσουν, καλύπτοντας ορισμένες βασικές ή υποδεέστερες ανάγκες τους. Η αδυναμία των εργαζομένων να αποπληρώσουν τα δάνειά τους ή να καταναλώσουν, αφού τα εισοδήματά τους παρέμεναν στάσιμα ή και μειώνονταν, επέφερε κορεσμό στην αγορά.

Σε κάθε περίπτωση προβλημάτων το μεγάλο πολυεθνικό κεφάλαιο ψάχνει και βρίσκει διέξοδο. Χρησιμοποιεί τους πολέμους, για να επεκτείνει τις αγορές, να έχει την κυριότητα πλουτοπαραγωγικών πόρων και να πολλαπλασιάζει τα κέρδη του. Επιστρατεύει ακόμα για την επίτευξη των στόχων του τα χρηματιστικά παιχνίδια. Να είναι άραγε τυχαίο το γεγονός ότι στο μέσο της οικονομικής κρίσης οι Ηνωμένες Πολιτείες και η Ευρωπαϊκή Ένωση ξεκίνησαν πολεμικές επιχειρήσεις εναντίον της Λιβύης, που κόστιζαν \$2.000 το δευτερόλεπτο; Το δευτερόλεπτο! Όσο για τα χρηματιστικά παιχνίδια και τους ασφυκτικούς όρους που επιβάλλονται, το ομολόγησε γλαφυρά επικεφαλής μεγάλου αμερικανικού επενδυτικού ομίλου το 2010, όταν τα επιτόκια του ελληνικού δανεισμού είχαν φτάσει στα ύψη, λέγοντας: «Η δουλειά μας είναι να βγάζουμε λεφτά, όχι να σκεφτόμαστε τι μπορεί να συμβεί στους Έλληνες πολίτες. Δεν υπάρχει νόμος που να απαγορεύει να εκμεταλλευτείς...». Κερδοσκόπος; Golden boy; Ασύδοτος; Μπορεί. Αλλά η λέξη “εκμετάλλευση” δεν είναι δική του εφεύρεση. Είναι η βάση πάνω στην οποία στηρίζεται το καπιταλιστικό σύστημα.

Υπάρχει κάποιος που θα μπορούσε σήμερα, παρακολουθώντας ό,τι γίνεται, να ισχυριστεί ότι ο καπιταλισμός έχει πετύχει; Αν ρίξουμε απλώς μια ματιά στο τι συμβαίνει στον κόσμο, θα εξαγάγουμε εύκολα τα συμπεράσματά μας.

Τι συμβαίνει όμως και στην ίδια την Ευρωπαϊκή Ένωση; Η Στρατηγική της Λισαβόνας στόχευε να την καταστήσει μέχρι το 2010 την πιο ανταγωνιστική οικονομία παγκοσμίως... Δεσμεύτηκα ότι έθθα σχολιάσω την ομιλία του κ. Αναστασιάδη και δε θα το πράξω· θα το πράξουν οι άλλοι συνάδελφοι. Απλώς να επισημάνω ότι κάποιος θα μπορούσε να πει πάρα πολλά πράγματα για τις ιδεολογικές τοποθετήσεις που έχουν ακουστεί. Στόχευε λοιπόν να την καταστήσει η Συνθήκη της Λισαβόνας μέχρι το 2010 την πιο ανταγωνιστική οικονομία παγκοσμίως. Στα τέλη του 2011 η Ένωση παρακολουθεί με αμηχανία τις εξελίξεις γύρω από το ευρώ. Ποια επιλογή δίνει η Ευρωπαϊκή Ένωση στους λαούς σήμερα; Ο κ. Όλι Ρεν ήταν ξεκάθαρος στις δηλώσεις του: «Η Οικονομική και Νομισματική Ένωση ή θα πρέπει να προχωρήσει σε μεγαλύτερη ενοποίηση ή θα πρέπει να δεχθεί τη σταδιακή διάλυσή της, της πάνω από μισό αιώνα διαδικασίας ενοποίησής της». Τι σημαίνει βέβαια “μεγαλύτερη ενοποίηση” έχω αναφέρει προηγουμένως, για να μην τα επαναλαμβάνω.

Ήταν φυσιολογικό, κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι, η διεθνής και ευρωπαϊκή οικονομική κατάσταση, με όλα τα αρνητικά συνεπακόλουθα που τη συνοδεύουν, να επηρεάσει και την Κύπρο. Η παρατεταμένη μορφή της οικονομικής κρίσης στη χώρα μας και η ένταση με την οποία εκδηλώθηκε ανέδειξαν τα χρόνια διαρθρωτικά προβλήματα και τις στρεβλώσεις στον ευρύτερο δημόσιο τομέα. Η χρόνια αναποφασιστικότητα και η έλλειψη πρωτοβουλιών για βελτίωση και τροποποίηση του πλαισίου της οικονομικής δραστηριότητας, η χρόνια έλλειψη βασικού στρατηγικού προσανατολισμού σε συγκεκριμένους κερδοφόρους οικονομικούς τομείς, το μέγεθος της κρατικής μηχανής, στη δημιουργία του οποίου συνέβαλαν διάφορες κυβερνήσεις, οι μειονεκτούσες υποδομές, η χαμηλή πρόσβαση στην τεχνολογία και καινοτομία, η χαμηλή παραγωγικότητα κ.ά. είναι κάποια από τα στοιχεία που προκάλεσαν το ένα σκέλος του σημερινού προβλήματος. Το άλλο σκέλος είναι η διόγκωση των προβλημάτων από το μέγεθος της έκθεσης του τραπεζικού τομέα σε επισφαλή κρατικά ομόλογα του εξωτερικού, κυρίως ελληνικά, και του λεγόμενου “κουρέματος” του χρέους της Ελλάδας με τις αρνητικές αλυσιδωτές επιπτώσεις. Είναι επίσης η έλλειψη ρευστότητας, καθώς και τα κρατικά δάνεια, των οποίων η εξόφληση είναι πολύ πιεστική χρονικά.

Ο ρυθμός ανάπτυξης της χώρας μας για το 2011 κυμάνθηκε γύρω στο 0,5%, ενώ δεν αναμένεται σοβαρή ανάκαμψή του εντός του 2012. Η τελική του διαμόρφωση θα εξαρτηθεί και από το βαθμό ανάκαμψης των βασικών οικονομικών και εμπορικών εταίρων μας. Βασική προϋπόθεση για την ανάκαμψη είναι η λήψη των απαραίτητων διαρθρωτικών μέτρων, ώστε να αποτραπεί η διεύρυνση του δημοσιονομικού ελλείμματος και του δημόσιου χρέους.

Η κυβέρνηση Δημήτρη Χριστόφια ανέλαβε διάφορες πρωτοβουλίες προς αυτή την κατεύθυνση. Τόλμησε να αγιάξει και να επιλύσει διαρθρωτικά και άλλα χρόνια προβλήματα, προβλήματα τα οποία εντόπιζαν όλες οι προηγούμενες κυβερνήσεις, αλλά καμιά δεν επέδειξε το θάρρος ή την πολιτική βούληση να τα αντιμετωπίσει. Προχώρησε σε μείωση των λειτουργικών δαπανών του κράτους κατά €200 εκατομ. ετησίως. Υπέβαλε πρόταση για στόχευση των κοινωνικών παροχών. Προώθησε την ένταξη των νεοεισερχομένων στον ευρύτερο δημόσιο τομέα στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Καθιέρωσε το 3% ως μόνιμη εισφορά των υφιστάμενων δημοσίων υπαλλήλων για τη σύνταξή τους. Καθιέρωσε τη μόνιμη εισφορά του 1,25% στο Ταμείο Χηρών και Ορφανών. Προώθησε έκτακτη κλιμακωτή εισφορά που καταβάλλεται από τους υπαλλήλους του ευρύτερου δημόσιου τομέα και μείωση των κλιμάκων εισδοχής για τους νεοεισερχόμενους στην ευρύτερη δημόσια υπηρεσία. Θα συζητήσουμε αύριο και φαίνεται ότι θα υιοθετήσουμε πρόταση για παγοποίηση των

προσαυξήσεων και της ΑΤΑ για τα επόμενα δύο χρόνια στον ευρύτερο δημόσιο τομέα. Κατάργησε το εξάμηνο ανεργιακό επίδομα των δημοσίων υπαλλήλων μετά τη συνταξιοδότησή τους και τις πολλαπλές συντάξεις. Προχώρησε στη μείωση του αριθμού των δημοσίων υπαλλήλων. Και, ξέρετε, είναι εκ του πονηρού που εκφράζεται η άποψη «μα, να μιλήσουμε για τον ευρύτερο δημόσιο τομέα». Δεν είναι η κυβέρνηση που αποφασίζει στον ευρύτερο δημόσιο τομέα· είναι άλλοι που παίρνουν τις αποφάσεις. Συμπεριλαμβάνονται σε αυτούς και οι δήμοι και τα διοικητικά συμβούλια των ημικρατικών οργανισμών. Και, όπως πολύ σωστά έχει λεχθεί, σε ό,τι αφορά τον καθαρά δημόσιο τομέα υπάρχει μείωση των θέσεων κατά 935. Προχώρησε στη μείωση λοιπόν του αριθμού των δημοσίων υπαλλήλων και δεσμεύτηκε για μείωσή τους κατά 5 000 τα επόμενα πέντε χρόνια. Και θα εισαγάγει το θεσμό της εναλλαξιμότητας στη δημόσια υπηρεσία και άλλα.

Η κλιμακούμενη επιδείνωση της διεθνούς και της ευρωπαϊκής οικονομίας οδήγησε στην ανάγκη λήψης επιπρόσθετων μέτρων. Ως ΑΚΕΛ εκφράσαμε την ετοιμότητά μας γι' αυτά. Επαναλάβαμε όμως τη βασική μας θέση, ότι το βάρος της αντιμετώπισης της οικονομικής κρίσης μπορεί και πρέπει να είναι αποτέλεσμα συλλογικής και συναινετικής προσπάθειας, ότι η συνεισφορά πρέπει να γίνει στη βάση των δυνατοτήτων του καθενός. Άλλες δυνατότητες έχουν οι εργαζόμενοι και άλλες τα κέρδη και ο πλούτος. Μέσα σε αυτά τα πλαίσια λοιπόν, καταθέσαμε στον Υπουργό Οικονομικών στη σύσκεψη που έγινε στο Προεδρικό, αλλά και δημόσια τις προτάσεις μας για ανάπτυξη, περαιτέρω πάταξη της φοροδιαφυγής και εξυγίανση των δημοσίων οικονομικών. Ταυτόχρονα, προτείναμε να συνεισφέρουν τα κέρδη και ο συσσωρευμένος πλούτος στην ανάκαμψη της κυπριακής οικονομίας.

Χαιρετίζουμε το γεγονός ότι στη σύσκεψη που έγινε στο Προεδρικό κυβέρνηση και πολιτικά κόμματα λειτουργήσαμε συναινετικά. Απομακρύναμε το ανησυχητικό σενάριο της ένταξης της χώρας μας στο Μηχανισμό Στήριξης. Ως ΑΚΕΛ αναλάβαμε το μερίδιο της ευθύνης που μας αναλογούσε και συμπεριφερθήκαμε εποικοδομητικά. Υπερέβημε παραδοσιακές μας θέσεις, προκειμένου να αποφύγουμε τα χειρότερα. Όμως δεν εγκαταλείπουμε τις προτάσεις μας. Στοχεύουν στην περαιτέρω συνεισφορά του πλούτου. Είμαστε έτοιμοι να τις συζητήσουμε με την κυβέρνηση και τα πολιτικά κόμματα, για να ικανοποιήσουμε το περί δικαίου αίσθημα του λαού, όπως είμαστε έτοιμοι να συζητήσουμε και εποικοδομητικές προτάσεις που τέθηκαν στη σύσκεψη από άλλα κόμματα. Επιβάλλεται να αξιοποιήσουμε την ανάσα χρόνου που πήραμε, για να προωθήσουμε μέτρα που θα εξασφαλίζουν ότι δε θα ξαναβρεθούμε σε δεινή θέση.

Επιχειρείται, κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι, από πολιτικά πρόσωπα και κόμματα να δοθεί η εντύπωση ότι για την κατάσταση της οικονομίας φταίει η κυβέρνηση Χριστόφια, το ΑΚΕΛ και τάχατες οι ιδεοληψίες και οι ολιγωρίες τους, ότι για τέσσερα χρόνια η κυβέρνηση Χριστόφια δεν έκανε τίποτα, ότι πήρε μέτρα διάσωσης της οικονομίας μόλις προχθές. Αυτό συνιστά διαστρέβλωση της αλήθειας. Η πραγματικότητα είναι ότι η κρίση είναι συστημική. Απειλείται όλη η Ευρωζώνη. Ο νομισματικός πόλεμος εξελίσσεται, ενώ υπάρχει σύγκρουση τεράστιων συμφερόντων στο πεδίο μίας ασύδοτης και αρρυθμιστής αγοράς. Οι εργαζόμενοι, η μεσαία τάξη και οι μικρές χώρες πλήττονται. Τα χρόνια προβλήματα της κυπριακής οικονομίας, για τα οποία δεν ευθύνεται η κυβέρνηση Χριστόφια, έρχονται τώρα έντονα στην επιφάνεια.

Η κυβέρνηση Χριστόφια, με το ξέσπασμα της κρίσης, επικέντρωσε τις προσπάθειές της στην ανάπτυξη, στηρίζοντας τους τομείς του τουρισμού και των κατασκευών, που δέχθηκαν το μεγαλύτερο πλήγμα. Το επεδίωξε με ισοζυγισμένα μέτρα. Στην πορεία προώθησε μεταρρυθμίσεις και διαρθρωτικές βελτιώσεις, τις οποίες ανέφερα προηγουμένως, οι οποίες έπρεπε να γίνουν από χρόνια. Την ώρα που η κυβέρνηση λάμβανε μέτρα, άλλοι προωθούσαν προτάσεις νόμου που μείωναν το έσοδα του κράτους ή απέρριπταν σχετικά νομοσχέδια. Είναι όμως και κάτι άλλο. Την ώρα που σε όλο τον πλανήτη κατεδαφίζεται το κοινωνικό κράτος, η κυβέρνηση Χριστόφια το προστάτεψε, το διαφύλαξε και το αναβάθμισε και τώρα επιχειρεί να το στοχεύσει.

Είναι σημαντικό να δούμε και τι δεν έκανε η κυβέρνηση Χριστόφια.

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

Έντζιε περίμενα να συμφωνήσετε μαζί μου γι' αυτό. Μην ξαφνιάζεστε! Όταν θα μιλήσετε, θα πείτε κι εσείς τα δικά σας, που θα είναι εντελώς διαφορετικά από αυτά τα οποία υποστηρίζουμε εμείς.

Είναι σημαντικό λοιπόν να δούμε και τι δεν έκανε η κυβέρνηση Χριστόφια. Δεν έκανε περικοπές στην παιδεία και στην υγεία. Δεν επιστράτευσε μεθόδους όπως την εργασιακή εφεδρεία και την αύξηση του ορίου συνταξιοδότησης. Δεν άφησε στο απυρόβλητο όσους φοροδιαφεύγουν και άλλα πολλά.

Πολιτικά κόμματα και πρόσωπα κατηγορούν την κυβέρνηση ότι δεν έλαβε μέτρα. Εννοούν ότι η κυβέρνηση δεν πήρε τα μέτρα που ήθελαν, δεν επιτέθηκε ενάντια στα δικαιώματα και τα κεκτημένα των εργαζομένων του τόπου, όπως την ήθελαν κάποιοι. Αντιθέτως, επιχείρησε να συεννοηθεί με τις συνδικαλιστικές οργανώσεις, γνωρίζοντας ότι η λήψη συγκεκριμένων μέτρων ίσως να προκαλούσε κοινωνική αναταραχή και επιδείνωση της οικονομίας του τόπου. Αν αυτό δεν έγινε στο στάδιο για διαμόρφωση του τελευταίου πακέτου μέτρων, οφείλεται αποκλειστικά και μόνο στην ασφυκτική πίεση του χρόνου.

Θέλω να ξεκαθαρίσω ότι δεν υπαινίσσομαι ότι σε αυτές τις συνθήκες της οικονομικής κρίσης δεν πρέπει να ληφθούν μέτρα τα οποία θα λαμβάνουν υπόψη ή θα στοχεύουν και στη συνεισφορά των εργαζομένων. Θα έρθω όμως σε αυτό στη συνέχεια.

Σε αυτό το σημείο θα ήθελα να σχολιάσω απόψεις που ακούστηκαν το τελευταίο διάστημα και στόχευαν να υποσκάψουν τις συνδικαλιστικές οργανώσεις. Αυτές, κατά τη δική μας άποψη, επέδειξαν διαχρονικά υψηλό αίσθημα ευθύνης και υπευθυνότητας. Σε όλες τις κρίσιμες φάσεις που πέρασε ο τόπος μας, όχι μόνο σήμερα, επί διακυβέρνησης Χριστόφια, αλλά και επί άλλων κυβερνήσεων, ήρθαν στο ύψος των περιστάσεων και συνεργάστηκαν με τις εκάστοτε κυβερνήσεις, για να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα. Με τον ίδιο τρόπο λειτούργησαν και τώρα. Όλη αυτή την περίοδο επέδειξαν ωριμότητα και ετοιμότητα για συνεργασία. Και ως ΑΚΕΛ τούς διαβεβαιώνουμε ότι σεβόμαστε τις ευαισθησίες και κατανοούμε τις ανησυχίες τους. Να 'ναι βέβαιοι ότι δε θα δεχθούμε να καταστρατηγηθούν συνδικαλιστικά θέσμια και διαδικασίες που κερδήθηκαν με μακροχρόνιους αγώνες και θυσίες. Η οικονομική κρίση δεν μπορεί να αποτελέσει άλλοθι για καταπάτησή τους.

Κατηγορείται το ΑΚΕΛ ότι δαιμονοποιεί τον πλούτο και τα κέρδη. Ουδέν αναληθέστερον! Το ζήτημα για εμάς είναι απλώς να συνεισφέρουν και αυτοί, να μη στοχοποιηθούν οι εργαζόμενοι και τα δικαιώματά τους. Ξεκαθαρίζω σε αυτό το σημείο ότι δεν επιθυμούμε να παραβλαφθεί η επιχειρηματικότητα.

Θέλω να σταθώ και σε ένα άλλο θέμα, στις επιθέσεις που δέχονται οι ημικρατικοί οργανισμοί. Αποφασίστηκε και ήδη προωθείται η κατάργηση αριθμού από αυτούς, εκείνων που έχουν συμπληρώσει τον κύκλο ζωής τους. Δεν μπορούμε όμως να αποδεχτούμε η κρίση να λειτουργήσει ως άλλοθι για το ξεπούλημα στον ιδιωτικό τομέα οργανισμών που διαθέτουν τεράστια περιουσία, προσφέρουν υπηρεσίες υψηλού επιπέδου και χιλιάδες θέσεις εργασίας. Αυτή η προσπάθεια δεν είναι σημερινή. Ξεκίνησε κατά τη διάρκεια της δεκαετούς διακυβέρνησης του Δημοκρατικού Συναγερμού. Τότε το ΑΚΕΛ αντιστάθηκε σε αυτές τις μεθοδεύσεις συνεργαζόμενο με τον αείμνηστο Τάσσο Παπαδόπουλο, το ΔΗΚΟ και την ΕΔΕΚ. Το ΑΚΕΛ εξακολουθεί να υπερασπίζεται τους οργανισμούς. Ταυτόχρονα, εργάζεται για τον εκσυγχρονισμό τους, ώστε να γίνουν πιο αποτελεσματικοί και ανταγωνιστικοί.

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Σήμερα καλούμαστε να λειτουργήσουμε μέσα σε δύσκολα δημοσιονομικά περιθώρια. Αν συνεργαστούμε, μπορούμε να πετύχουμε. Ο αυστηρός προϋπολογισμός του 2012 περιλαμβάνει βασικά έργα που με την υλοποίησή τους θα συνεισφέρουν στην ανάπτυξη μέσω διαρθρωτικών τομών για αναστροφή άλλων αρνητικών εξελίξεων. Με το φειτό προϋπολογισμό διορθώνονται ανισοσκελίες για αναστροφή της αυξητικής πορείας του δημόσιου χρέους ως ποσοστού του ΑΕΠ. Αυτό στοχεύεται με τη δημιουργία πρωτογενούς πλεονάσματος και με την παράλληλη μείωση των χρηματοδοτικών αναγκών και της εξάρτησης από τις αγορές για χρηματοδότηση. Μέσω των εξοικονομήσεων που θα προκύψουν απελευθερώνονται πόροι που θα διοχετευθούν στην ανάπτυξη και στον εκσυγχρονισμό και στην ανανέωση της υποδομής της οικονομίας. Παράλληλα, στοχεύεται ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής μέσω στόχευσης των κοινωνικών σχεδίων. Ουσιαστικά, ο φειτός προϋπολογισμός, ως συνέχεια του πρώτου πακέτου μέτρων, μέσω του οποίου εξοικονομείται 1% του ΑΕΠ, φιλοδοξεί να είναι η απάντηση στην πρόκληση για ανάκαμψη της κυπριακής οικονομίας. Απάντηση που πρέπει να δώσουμε συλλογικά ως κόμματα υπερψηφίζοντας τον προϋπολογισμό.

Όλο αυτό το διάστημα δίναμε την εντύπωση στο λαό ότι βρισκόμαστε σε μια συνεχή, άγωνα και στείρα αντιπαράθεση. Τώρα είναι η ώρα να επιλέξουμε: Θα δώσουμε προοπτική στη χώρα και το λαό μας για το αύριο ή θα τους οδηγήσουμε στη λιτότητα και στα αδιέξοδα; Ως ΑΚΕΛ πιστεύουμε ακράδαντα ότι υπάρχει προοπτική και πρέπει να την επιδιώξουμε με συναίνεση και συλλογικότητα, όχι με αντιπολιτευτική διάθεση και σκοπιμότητες.

Την ώρα που αντιμετωπίζουμε αυτές τις δυσκολίες δεν πρέπει να αγνοούμε τη δυναμική, την ευελιξία και την προσαρμοστικότητα της κυπριακής οικονομίας. Όπως επίσης οφείλουμε να αναγνωρίζουμε ότι οι δημοσιονομικές επιδόσεις της Κύπρου απέχουν από άλλες χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης με σοβαρά προβλήματα και συγκρίνονται ευνοϊκά με τις επιδόσεις των δεκαπέντε πιο ανεπτυγμένων χωρών της Ένωσης.

Το μέλλον θεωρούμε ότι μπορεί να οικοδομηθεί πάνω στην υπευθυνότητα και στις πρωτοβουλίες. Θα οικοδομηθεί, όταν κερδηθεί η εμπιστοσύνη όχι μόνο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, των οίκων αξιολόγησης και των αγορών, αλλά και του ίδιου του λαού. Γι' αυτό οφείλουμε να λειτουργήσουμε με προνοητικότητα και προγραμματισμό, να αντιμετωπίσουμε τις δυσκολίες που προκύπτουν από τη θέση μας στην Ευρωζώνη, να διορθώσουμε τις ανισορροπίες που υπάρχουν στο τραπέζι μας σύστημα και, πάνω από όλα, να αποδείξουμε συλλογικά ότι θα ενεργήσουμε με σταθερά βήματα και συνεργασία και όχι με ευχολόγια και αντιπαραθέσεις.

Πρέπει να ακούσουμε όλοι τη φωνή της κοινωνίας που απαιτεί να συνεργαστούμε για τη διάσωση της οικονομίας και τις προοπτικές της μέσης κυπριακής οικογένειας. Χρειάζεται να εγκαταλείψουμε την αυταπάτη ότι ένα άορατο χέρι μπορεί να ρυθμίσει τα πάντα, να φροντίσουμε να διασφαλίσουμε ότι η εποπτεία και ο έλεγχος θα έχουν κεφαλαιώδη ρόλο στις προσπάθειες ανάκαμψης και στήριξης της οικονομίας του τόπου.

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Οι προοπτικές της κυπριακής οικονομίας είναι ευοίωνες, αν αξιοποιηθούν οι συνισταμένες που τη συνθέτουν. Αυτό που απαιτείται είναι η δυνατότητα διαχείρισης και αξιοποίησης διεθνών κεφαλαίων που έχει η Κύπρος ως κέντρο χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, η ποιοτική αναβάθμιση του τουρισμού, η αναβίωση του μεταποιητικού κλάδου που σήμερα δέχεται συνεχή κτυπήματα από την παγκόσμια κρίση, η διασφάλιση επαρκούς εισοδήματος στον πρωτογενή τομέα και η αναστροφή της πτωτικής πορείας των τελευταίων χρόνων.

Ασφαλώς, μόνοι μας δεν μπορούμε να ξεπεράσουμε όλα τα προβλήματα. Για πρώτη φορά είμαστε μάρτυρες της τρομακτικής αβεβαιότητας που υπάρχει στην Ευρωζώνη και της αποτυχίας των συνταγών που ακολουθήθηκαν. Αυτά καταμαρτυρούν ότι το μέλλον θα φέρει μαζί του αλλαγές ραγδαίες, ίσως και ριζικές.

Ευτυχίσαμε ως Κύπρος σε αυτές τις δύσκολες συγκυρίες να έχουμε μπροστά μας ένα ανοικτό παράθυρο στο μέλλον, το ενδεχόμενο ύπαρξης εκμεταλλεύσιμων κοιτασμάτων υδρογονανθράκων στην αποκλειστική οικονομική ζώνη μας, γεγονός που θα ενισχύσει τις προσπάθειες του τόπου για οικονομική ανάπτυξη. Ως ΑΚΕΛ θεωρούμε ότι όλες οι πτυχές ενός τέτοιου μεγαλεπήβολου εγχειρήματος θα πρέπει να μελετηθούν πολύ επισταμένα. Κυρίως όμως θα πρέπει να μελετηθεί και να σχεδιαστεί το πώς αυτά τα κοιτάσματα θα αξιοποιηθούν, ώστε να αποφέρουν το μέγιστο δυνατό όφελος στην Κύπρο και στον κυπριακό λαό. Όλοι γνωρίζουμε ότι, αν ανευρεθούν κοιτάσματα, θα υπάρξει αυξημένο επενδυτικό ενδιαφέρον γι' αυτά. Θα πρέπει η Κυπριακή Δημοκρατία να σχεδιάσει την καλύτερη δυνατή φόρμουλα, ώστε να διασφαλίσει ότι τα ενεργειακά αποθέματα θα τύχουν της καλύτερης δυνατής διαχείρισης, ότι θα εφαρμοστούν οι καλύτερες δυνατές πολιτικές ελέγχου κατά της κερδοσκοπίας, ότι θα τεθούν οι βάσεις για δημιουργία ενός σταθερού αναπτυξιακού περιβάλλοντος, ότι ο στόχος θα είναι ένας και θα παραμείνει σταθερός, ενίσχυση της κυπριακής οικονομίας και διασφάλιση της ευημερίας του συνόλου του κυπριακού λαού.

Αν οι πληροφορίες για τα κοιτάσματα αποδειχθούν βάσιμες, η Κύπρος θα έχει τη δυνατότητα να μετατραπεί σε ενεργειακό κέντρο. Πώς θα ανταποκριθούμε σε αυτή την πρόκληση; Ασφαλώς, όχι με το να κλειστούμε στο καβούκι μας. Θα απαιτηθούν συνεργασίες με χώρες και οργανισμούς, στις οποίες θα πρέπει να φροντίσουμε η Κυπριακή Δημοκρατία να έχει τον πρώτο λόγο. Έτσι, θα μπορεί να καθορίζει απρόσκοπτα την ενεργειακή πολιτική του τόπου, με τρόπο που να αποδίδει το μέγιστο δυνατό όφελος για το σύνολο του κυπριακού λαού.

Η κυβέρνηση Χριστόφια, έχοντας αυτά ως στόχο, προχώρησε στη σύσταση συμβουλευτικής ομάδας για το φυσικό αέριο. Αντικείμενό της είναι ο μακροπρόθεσμος στρατηγικός σχεδιασμός για θέματα εξόρυξης και διαχείρισης υδρογονανθράκων και η άμεση διαχείριση των πιθανών θαλάσσιων κοιτασμάτων φυσικού αερίου. Επιπλέον, η δημιουργία εθνικής εταιρείας διαχείρισης υδρογονανθράκων θα μπορούσε να βοηθήσει στην ανάπτυξη, την περαιτέρω αναβάθμιση της κοινωνικής πολιτικής και την οικονομική ενίσχυση του κράτους. Μέσω αυτής το κυπριακό κράτος θα μπορεί να συμμετέχει στις πολιτικές αποφάσεις των εθνικών εταιρειών πετρελαίου παγκοσμίως, ρόλος εξαιρετικά σημαντικός, αφού αυτές καθορίζουν εν πολλοίς την παγκόσμια ενεργειακή πολιτική. Ένα τέτοιο ενδεχόμενο θα προσδώσει αυξημένο διεθνή ρόλο στην Κυπριακή Δημοκρατία και θα μεγιστοποιήσει το ενδεχόμενο κέρδους για το κράτος και το λαό μας.

Είναι πεποίθησή μας ότι οι χειρισμοί και οι σχεδιασμοί που θα γίνουν στα θέματα ενέργειας δεν πρέπει να είναι κοντόφθαλμοι και μονόπλευροι. Στην Κύπρο πέφτουμε συχνά στην παγίδα να ομφαλοσκοπούμε δίχως να κοιτάζουμε τι γίνεται γύρω μας. Η Κυπριακή Δημοκρατία πέτυχε έναν πραγματικό θρίαμβο. Το να γίνει σεβαστό το κυριαρχικό μας δικαίωμα από όλη τη διεθνή κοινότητα για έρευνες στην αποκλειστική οικονομική ζώνη δεν ήταν καθόλου εύκολη υπόθεση. Το πετύχαμε έχοντας απέναντί μας την Τουρκία, μια ισχυρή γεωπολιτικά και οικονομικά δύναμη με παραδοσιακά ισχυρές συμμαχίες. Η Τουρκία απορρίπτει καθημερινά και με έμφαση την ίδια την ύπαρξη της Κυπριακής Δημοκρατίας. Είναι μόνιμος παράγοντας έντασης, αφού παραμένει κατοχική δύναμη στην Κύπρο και επιδιώκει πρωταγωνιστικό ρόλο στην ευρύτερη περιοχή. Πετύχαμε αυτό το στόχο ευρισκόμενοι σε μια περιοχή του πλανήτη που δεν ησύχασε ούτε δευτερόλεπτο, ευρισκόμενοι στη μέση μιας περιοχής στην οποία η αστάθεια αλλάζει το χάρτη, μεταβάλλοντας τις ισορροπίες, τους συσχετισμούς δυνάμεων και τους σχεδιασμούς των μεγάλων συμφερόντων. Σίγουρα δε θα μπορούσαμε να πετύχουμε κάτι τέτοιο, αν λειτουργούσαμε με ιδεοληψίες στην εξωτερική πολιτική, όπως υποστηρίζουν κάποιοι.

Στην έναρξη των ερευνών για την ανεύρεση υδρογονανθράκων αντέδρασε έντονα και μεγάλη μερίδα της τουρκοκυπριακής κοινότητας. Ως ΑΚΕΛ τονίσαμε ότι ο φυσικός πλούτος της Κύπρου ανήκει στην Κυπριακή Δημοκρατία και κατ' επέκταση σε ολόκληρο τον κυπριακό λαό, Ελληνοκυπρίους και Τουρκοκυπρίους. Καλέσαμε την Τουρκία να δει την ευκαιρία που δημιουργείται για συνεργασία σε ενεργειακά ζητήματα, εάν λυθεί το Κυπριακό, να την αντικρίσει ως ισχυρό κίνητρο για εγκατάλειψη της αδιάλλακτης της θέσης στο Κυπριακό και να συμβάλει εποικοδομητικά στις διαπραγματεύσεις, με στόχο την επίτευξη λύσης στη βάση αρχών. Δυστυχώς, μέχρι στιγμής κάτι τέτοιο δεν κατέστη εφικτό. Η εντατική προσπάθεια που ξεκίνησε από το 2008 για επίλυση του Κυπριακού συνεχίζεται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας τόσο στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων όσο και στο μέτωπο της διεθνοποίησης του προβλήματος.

Η έναρξη των ερευνών στην αποκλειστική οικονομική ζώνη της Κύπρου συνιστά μεγάλη επιτυχία, όπως είπα και προηγουμένως. Αυτή η επιτυχία χτίστηκε πάνω στη συνεπή, προσηλωμένη, πολυεπίπεδη και σε αρχές εξωτερική πολιτική που ακολουθήθηκε. Ο Πρόεδρος Χριστόφιας μέσα από τις συνεχείς επαφές του με

τη διεθνή κοινότητα, με παραδοσιακούς συμμάχους και φίλους, αλλά και με ανοίγματα σε άλλους σημαντικούς διεθνείς παράγοντες έπεισε για τις δίκαιες θέσεις και αιτημάτα μας. Υποστηρικτικές για τις θέσεις της Κύπρου και καταδικαστικές για τη στάση της Τουρκίας ήταν οι θέσεις που εκφράστηκαν από δεκάδες ηγέτες χωρών που επισκέφθηκαν τη χώρα μας, καθώς και από άλλους τόσους, τους οποίους συνάντησε ο Δημήτρης Χριστόφιας στο εξωτερικό. Στη βάση αρχών έγινε εφικτή και η αναβάθμιση των σχέσεων της Κυπριακής Δημοκρατίας με το Ισραήλ. Όλα αυτά αφαιρούν και το τελευταίο επιχείρημα περί αγκυλωμένης τάχα εξωτερικής πολιτικής.

Δυστυχώς όμως, η τουρκική πλευρά αρνείται να συνεργαστεί, αγνοώντας επιδεικτικά το διεθνές και ευρωπαϊκό δίκαιο και τις όποιες συστάσεις της διεθνούς κοινότητας. Εξακολουθεί να παρουσιάζεται αδιάλλακτη στο τραπέζι των συνομιλιών, να μην ευθυγραμμίζεται με τις βασικές αρχές του πλαισίου λύσης του Κυπριακού, όπως αυτές περιγράφονται στα κείμενα των Ηνωμένων Εθνών. Κι αυτό, παρ' όλο που επαναβεβαιώθηκε πολλές φορές η συμφωνημένη βάση των συνομιλιών από τον κ. Έρογλου, ενώπιον μάλιστα και του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ. Δυστυχώς, μέχρι στιγμής αυτό που καταγράφεται είναι η υπαναχώρησή του από θέσεις που έγιναν αποδεχτές από τον κ. Ταλάτ και η εμμονή του στις αδιάλλακτες διαχρονικές τουρκικές θέσεις.

Δυστυχώς, τις δυσκολίες που συναντούμε στις προσπάθειες επίλυσης του Κυπριακού δεν τις αντιμετωπίζουμε ομόθυμα και ομόψυχα ως εσωτερικό μέτωπο. Η κριτική που ασκείται στους χειρισμούς του Προέδρου στο Κυπριακό αναδεικνύει μία άλλη προσέγγιση ως προς το τι πρέπει να επιδιώκουμε ως λύση. Αναπτύσσεται επίσης με τη συνεχή αμφισβήτηση των προθέσεων, αλλά και της ικανότητας του Προέδρου να υπερασπιστεί την υπόθεσή μας διεθνώς και στο τραπέζι των συνομιλιών. Είναι καταγεγραμμένες οι δηλώσεις στις οποίες προέβησαν πολιτικές δυνάμεις πριν από κάθε συνάντηση του Προέδρου Χριστόφια με τον κ. Έρογλου και το γενικό γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών. Κάθε φορά επαναλαμβάνόμενες. «Πάμε για αλλαγή της διαδικασίας, θα επιβληθούν διαιτησία, χρονοδιαγράμματα και διεθνής διάσκεψη». Κάθε φορά διαψεύδονταν, αλλά κάθε επόμενη φορά επαναλαμβάνονταν.

Το οξύμωρο είναι ότι όλη αυτή η ισοπεδωτική κριτική εκφράζεται από δύο αντίπαλα στρατόπεδα που ενώνονται, μόνο και μόνο για να πλήξουν τον Πρόεδρο. Από τη μια, όσοι θέλουν λύση, κι ας υποχωρήσουμε και από βασικές αρχές και θέσεις που υποστηρίζαμε μέχρι σήμερα, και, από την άλλη, όσοι στο όνομα τάχα αρχών απορρίπτουν τη συμφωνημένη βάση λύσης.

Δεν έχουμε αμφιβολία ότι στο βάθος της σκέψης κάποιων δεν είναι η ανησυχία μήπως αλλάξει η διαδικασία. Η ανησυχία τους είναι μήπως αυτή η διαδικασία καρποφορήσει και οδηγήσει σε λύση ομοσπονδίας. Παρ' όλο που μόνο το Ευρωπαϊκό Κόμμα τοποθετήθηκε ανοικτά και καθαρά εναντίον της ομοσπονδίας, οι τοποθετήσεις διαφόρων κομμάτων και προσώπων υποβάλλουν την ίδια θέση, ότι πρέπει να πάμε σε αλλαγή του πλαισίου λύσης. Ως ΑΚΕΛ δε θα κουραστούμε να επαναλαμβάνουμε ότι κάτι τέτοιο θα ισοδυναμεί με κλείσιμο του Κυπριακού με το χειρότερο δυνατό τρόπο. Ποιος μας εγγυάται ότι, αν εγκαταλείψουμε τώρα ό,τι συμφωνήσαμε με τη διεθνή και την τουρκοκυπριακή κοινότητα, θα πετύχουμε κάτι καλύτερο από αυτό που είχαμε; Ποιος μας εγγυάται ότι μετά από τριάντα επτά χρόνια κατοχής, με τα όσα προβλήματα αυτή συσώρευσε, θα πετύχουμε κάτι παρόμοιο ή καλύτερο από ό,τι είχαμε το 1960; Το δίδυμο έγκλημα του 1974 δεν επιτρέπει τέτοιες αυταπάτες, γι' αυτό θα πρέπει να αποβάλουμε από τα μυαλά μας τους ευσεβοποθισμούς, να κοιτάξουμε μπροστά με ρεαλισμό.

Ο στόχος της τουρκικής πλευράς είναι προφανής και ξεκάθαρος εδώ και δεκαετίες, επιθυμεί τη δημιουργία δύο κρατών στην Κύπρο. Ο δικός μας στόχος ποιος είναι; Να τη διευκολύνουμε με κινήσεις, όπως η εγκατάλειψη του πλαισίου λύσης ή ακόμα με απόσυρση προτάσεων, δίνοντάς της ένα τέλειο άλλοθι, για να σκληρύνει ακόμα περισσότερο τη γραμμή της και να επιχειρήσει αναβάθμιση του ψευδοκράτους, ή να αποδεικνύουμε καθημερινά τη θέλησή μας για λύση στη βάση αρχών; Το ΑΚΕΛ απαντά απερίφραστα: Να αρθούμε όλοι στο ύψος των περιστάσεων και, ενωμένοι στη βάση θέσεων αρχών, να στηρίζουμε τον αγώνα της Κύπρου, τον αγώνα του Προέδρου της Δημοκρατίας, να καταγγείλουμε τις τουρκικές απειλές και προκλήσεις στην αποκλειστική οικονομική ζώνη μας, να απαιτήσουμε από τη διεθνή κοινότητα και την Ευρωπαϊκή Ένωση να ασκήσουν την επιρροή και τις πιέσεις τους προς την Τουρκία, για να ευθυγραμμιστεί επιτέλους με τα περί Κύπρου Ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών, να αξιοποιήσουμε όλα τα περιθώρια, για να φτάσουμε σε συμφωνία που θα βασίζεται στο πλαίσιο λύσης. Αν αυτό δεν είναι εφικτό, τότε θα πρέπει να αποφευχθεί η επίρριψη ευθυνών στην πλευρά μας για τυχόν αποτυχία. Μόνο έτσι θα είναι ανέφικτος ο στόχος της τουρκικής πλευράς για αναβάθμιση του ψευδοκράτους.

Την ίδια στιγμή οφείλουμε να απομονώσουμε τον εθνικισμό και σοβινισμό και την οποιαδήποτε έκφρασή τους. Τα επεισόδια που έγιναν στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας δεν αποτελούν ένα μεμονωμένο γεγονός, ένα απρόοπτο περιστατικό νεανικής παραβατικότητας. Είχαν συγκεκριμένο πολιτικό περιεχόμενο και πρόκειται για επεισόδια που έγιναν και στο παρελθόν. Το ίδιο και τα επεισόδια που διαδραματίστηκαν την περασμένη Κυριακή πριν από τον ποδοσφαιρικό αγώνα Ομόνοιας-ΑΠΟΕΛ.

Τα τελευταία χρόνια, αγαπητοί συνάδελφοι, κύριε Πρόεδρε, βλέπουμε ακραίες φασιστικές οργανώσεις να ενεργούν προκλητικά και απροκάλυπτα, να παρατάσσονται στρατιωτικά, να φέρουν ρόπαλα και κράνη και να θέλουν να χτυπήσουν κατευθείαν τη δημοκρατία και τους θεσμούς. Δεν πρέπει να τους το επιτρέψουμε. Ως

ΑΚΕΛ προειδοποιήσαμε πολλές φορές και με τον πιο έντονο τρόπο ότι, αν σήμερα σπέρνονται από κάποιους άνεμοι, αύριο ίσως θερίσουμε όλοι θύελλες. Την τελευταία φορά που οι πολιτικοί πρόγονοι αυτών των καταστάσεων θέλησαν να πάρουν τον έλεγχο στα χέρια τους, θρηνήσαμε επί ερειπίων. Οφείλουμε να τους απομονώσουμε λοιπόν, για να μην ξαναζήσουμε μέρες όπως του 1974 και χειρότερες. Όπως οφείλουμε, κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι, να ενωθούμε μαζί με τους Τουρκοκυπρίους συμπατριώτες μας που ασφυκτιούν κάτω από το βάρος των κατοχικών στρατευμάτων και απειλούνται καθημερινά, όπως και εμείς, από τον ανεξέλεγκτο εποικισμό.

Την ερχόμενη Κυριακή θα διεξαχθούν οι δημοτικές εκλογές. Ως ΑΚΕΛ κρίνουμε ότι αυτή η διαδικασία είναι σημαντική. Ο λαός καλείται στις κάλπες, για να αναδείξει στα τοπικά αξιώματα όχι άρχοντες αλλά υπηρέτες του λαού, ανθρώπους που ξέρουν και μπορούν να οδηγήσουν τις τοπικές κοινωνίες μπροστά, που έχουν γνώση, πείρα, όραμα και την ικανότητα να το κάνουν πράξη, ανθρώπους που η εκλογή τους δε θα χρησιμεύσει απλά και μόνο στην προώθηση ευρύτερων κομματικών στόχων.

Το αξιοπρόσεκτο του δημοσίου διαλόγου όλο αυτό τον καιρό είναι ότι για πρώτη φορά ο Δημοκρατικός Συναγερμός επιμένει ότι οι προσεχείς δημοτικές εκλογές έχουν πολιτική σημασία. Πώς μπορεί όμως να πείσει τους ψηφοφόρους ότι εννοεί κάτι τέτοιο; Σε όλες τις προηγούμενες αναμετρήσεις για ανάδειξη τοπικών αρχών διακήρυξε ότι σημασία έχουν τα πρόσωπα και όχι οι πολιτικές. Φαίνεται ότι για το ΔΗΣΥ ειδικά οι φεινές εκλογές δεν έχουν πολιτική αλλά κομματική σημασία. Για το λαό όμως αυτό που πραγματικά έχει σημασία είναι να εκλεγούν τα σωστά άτομα, που θα ακολουθήσουν σωστές πολιτικές. Το έργο που πρέπει να γίνει στην τοπική αυτοδιοίκηση δεν έχει χρονολογία λήξης το 2013. Η προοπτική του πρέπει να πάει πολύ μακρύτερα, για να γίνει πράξη το όραμα για ανθρώπινες και φιλικές πόλεις και κοινότητες. Προς αυτή την κατεύθυνση οι συνδυασμοί που στηρίζει το ΑΚΕΛ θα καταβάλουν κάθε προσπάθεια.

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Ολοκληρώνοντας, λέω ότι το ΑΚΕΛ θα υπερψηφίσει τον κρατικό προϋπολογισμό. Ευχή μας είναι να αρθούμε όλοι στο ύψος των περιστάσεων και να κάνουμε το καλύτερο που μπορούμε για τις δύσκολες στιγμές που περνά η οικονομία μας, για να δώσουμε προοπτική στη χώρα και το λαό μας. Αυτό που έχει σημασία είναι όλοι να δούμε τα πραγματικά προβλήματα και τις πραγματικές ανάγκες της χώρας και του λαού μας. Είναι ανάγκη να επιτρέψουμε στην οικονομία να προχωρήσει. Είναι ανάγκη να παλέψουμε ενωμένοι και με όλες μας τις δυνάμεις, για να βαδίσει η Κύπρος στο μέλλον ανεξάρτητη, κυρίαρχη και ελεύθερη απ' άκρη σ' άκρη. Εκεί πρέπει να οδηγούν όλες μας οι πράξεις. Από αυτές θα κριθούμε όλοι.

Καλές γιορτές σε όλους και στον κυπριακό λαό.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ το γενικό γραμματέα του ΑΚΕΛ, τον κ. Άντρο Κυπριανού, για την ομιλία του.

Έχουμε φτάσει αισίως στην ολοκλήρωση της πρώτης ημέρας της συζήτησης του κρατικού προϋπολογισμού.

Η επόμενη συνεδρία της Βουλής ορίζεται για αύριο, Τετάρτη, 14 Δεκεμβρίου 2011, στις 9.00 π.μ., επαναλαμβάνω, στις 9.00 π.μ., για τη συνέχιση της συζήτησης του κρατικού προϋπολογισμού.

Παρακαλώ να είμαστε στις 9.00 το πρωί, για να μπορέσουμε να ξεκινήσουμε. Έχω αναφέρει ότι ο στόχος μας είναι να ολοκληρώσουμε τη συζήτηση και να διενεργηθεί ψηφοφορία το βράδυ της ερχόμενης Πέμπτης. Και, για να γίνει εφικτός αυτός ο στόχος, πρέπει να τηρήσουμε τα ωράρια και τα χρονοδιαγράμματα.

Κηρύσσω τη λήξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

(Ωρα λήξης: 8.20 μ.μ.)

Παρόντες βουλευτές

Αδάμου Αδάμος	Λουκαΐδης Γιώργος
Αναστασιάδης Νίκος	Μαυρίδης Μάριος
Αντωνίου Αντώνης	Μαυρονικόλα Ρούλα
Βαρνάβα Γιώργος	Μέσης Χρίστος
Βότσης Άγγελος	Μητσόπουλος Τάσος
Γαβριήλ Γιαννάκης	Μιχαηλίδης Ανδρέας
Γεωργιάδης Χάρης	Νεοφύτου Αβέρωφ

Γεωργίου Γεώργιος	Νικολαΐδης Νίκος
Γεωργίου Γιώργος	Νικολάου Ιωνάς
Δαμιανού Άριστος	Παπαγεωργίου Πάμπος
Δημητρίου Μισιαούλη Στέλλα	Παπαδόπουλος Νικόλας
Δίπλαρος Ευθύμιος	Περδίκης Γιώργος
Ευαγόρου Σταύρος	Πιτσιλλίδης Ανδρέας
Ζαχαρίου Ζαχαρίας	Προκοπίου Γεώργιος
Καρογιάν Μάριος	Σαμψών Σωτήρης
Κατσουριδης Νίκος	Σταυριανός Πανίκκος
Καυκαλιάς Ανδρέας	Στυλιανίδης Χρήστος
Κουκουμά Κούτρα Σκεύη	Συλλούρης Δημήτρης
Κουλίας Ζαχαρίας	Τάσου Γεώργιος
Κουτσού Νίκος	Τζιοβάνης Χριστάκης
Κυπριανού Άντρος	Τορναρίτης Νίκος
Κυριακίδου Αθηνά	Φακοντής Σοφοκλής
Κυριακίδου Στέλλα	Φυττής Σοφοκλής
Κωνσταντίνου Κώστας	Χαραλαμπίδου Ειρήνη
Κωνσταντίνου Νεόφυτος	Χατζηγιάννης Κυριάκος
Κώστα Κώστας	Χριστοφόρου Λευτέρης
Λαμάρης Γιάννος	

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί του Προϋπολογισμού του 2012 Νόμος του 2011», διευκρινίσεις του προέδρου της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού κ. Νικόλα Παπαδόπουλου και αγορεύσεις (Γ. Περδίκης, Δ. Συλλούρης, Γ. Βαρνάβα, Μ. Καρογιάν, Ν. Αναστασιάδης, Άντρος Κυπριανού).

Τιμή: €3,50